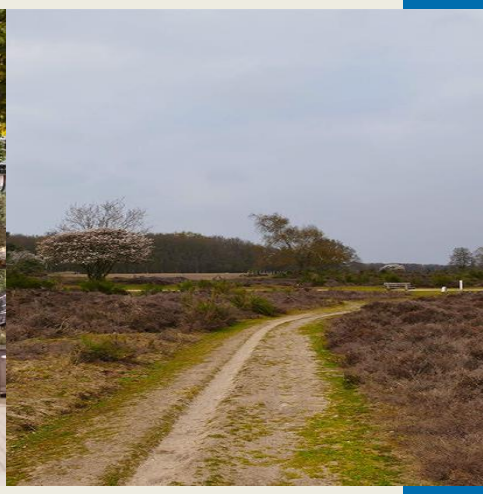
Hilversum
Mediastad

Programmabegroting 2027

30 oktober 2026

Raadsversie - Ter besluitvorming

Inhoudsopgave

1. Bestuurlijke beschouwingen 2
   1.1 Inleiding 3
   1.2 Leeswijzer 4
2. Het programmaplan 8
   Programma 1 - Wonen en leven 9
   Programma 2 - Zorg 36
   Programma 3 - Werken 51
   Programma 4 - Bestuur 62
   Programma 5 - Financiën en grondexploitaties 74
3. De paragrafen 81
   3.1 Lokale heffingen 82
   3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 97
   3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 108
   3.4 Financiering 118
   3.5 Bedrijfsvoering 130
   3.6 Verbonden partijen 139
   3.7 Grondbeleid 161
   3.8 Wet open overheid 165
4. Het overzicht van baten en lasten 166
   4.1.Meerjarig overzicht van baten en lasten 167
   4.2 Toelichting op de wijzigingen 168
   4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten 177
5. De uiteenzetting van de financiële positie 183
   5.1 Meerjarige balans 184
   5.2 EMU saldo 187
   5.3 Investeringen 188
   5.4 Reserves 196
   5.5 Voorzieningen 202
   5.6 Subsidies 209
6. Bijlagen 213
   6.1 Overzicht van taakvelden per programma 214
   6.2 Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing 218
   6.3 Nog vrij te geven kredieten 227
   6.4 Verklarende woordenlijst 228

1. Bestuurlijke beschouwingen

1.1 Inleiding

Voor u ligt de eerste begroting van de nieuwe gemeente Hilversum, die vanaf 1 januari 2027 bestaat uit de Hilversumse wijken en de dorpen Ankeveen, Breukeleveen, ’s-Graveland, Kortenhoef, Loosdrecht en Nederhorst den Berg.

Deze begroting is in 2026 gezamenlijk opgesteld door de colleges van Hilversum en Wijdemeren. Het is een product van de twee samengevoegde Voorjaarsnota's 2026, die zijn vertaald in een gezamenlijk vastgestelde Kadernota 2027. De Kadernota 2027 bevatte de uitgangspunten voor deze begroting. Eén uitgangspunt is dat dit een beleidsarme begroting is. Activiteiten en speerpunten in de begroting volgen uit bestaande vastgestelde kaders. Er zijn geen nieuwe ambities toegevoegd.

Op grond van de Wet algemene regels herindeling (arhi) komt de nieuwe gemeenteraad op 4 januari 2027 voor het eerst bijeen. Als de raad op 4 januari de begroting vaststelt, beschikt de nieuwe gemeente Hilversum over een eerste financieel kader. De latere aanlevertermijn van de begroting als gevolg van de herindeling leidt tot regulier begrotingstoezicht door de provincie Noord-Holland op de nieuwe gemeente Hilversum. Als de begroting op 4 januari 2027 door de nieuwe raad wordt vastgesteld, en vervolgens door Gedeputeerde Staten positief wordt beoordeeld, kan dit toezicht komen te vervallen.

Financiële positie

Het financieel beeld voor de nieuwe gemeente laat zien dat er een meerjarig positief saldo is. Het saldo na de Kadernota 2027 en de verwerking van niet beïnvloedbare prijsstijgingen en ontwikkelingen is aangevuld met een positieve meicirculaire en een positieve septembercirculaire. De Hilversumse raad vraagt met motie 26-87 om financiële ruimte beschikbaar te houden voor besluitvorming door de nieuwe gemeenteraad. Aan dit verzoek is, gezien het meerjarige positieve saldo, zoveel mogelijk invulling gegeven. Alleen in ‘ravijnjaar’ 2028 is er sprake van een nadeel. Alle Nederlandse gemeenten krijgen dan te maken met een aanzienlijke daling van inkomsten uit het Gemeentefonds.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Begroting na Kadernota 2027	**-360**	**3.354**	**-52**	**-5.577**
Mutaties Begroting 2027-2030	-296	1.757	2.219	1.414
Meicirculaire 2026	-1.991	-3.306	-2.615	-3.779
Septembercirculaire 2026	-1.319	-1.353	-1.863	-2.255
Stand Begroting 2027 incl mei- en septembercirculaire	**-3.966**	**452**	**-2.311**	**-10.197**
	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Voordeel
Financieel beeld excl. Meicirculaire 2026	-1.975	3.758	304	-6.418
	Voordeel	Nadeel	Nadeel	Voordeel

Harmonisaties

In de aankomende bestuursperiode staat het gemeentebestuur voor een grote harmonisatieopgave: het nemen van besluiten over beleid, regels en dienstverlening voor de hele nieuwe gemeente. Regelgeving van beide oude grondgebieden wordt zo in 2027 en 2028 geharmoniseerd: gelijke regelgeving in de hele nieuwe gemeente. De nieuwe gemeenteraad en het college moeten daarbij keuzes maken: wat nemen we over uit Hilversum, wat uit Wijdemeren en waar kiezen we voor iets nieuws? ‘Hilversum, tenzij’. Is daarbij het vastgestelde uitgangspunt. Tot die tijd zullen er verschillen bestaan tussen de oude twee grondgebieden. De financiële effecten van harmonisatie zijn in deze beleidsarme begroting niet verwerkt.

Woonlasten

Eén groot harmonisatiedossier dat al is voltooid, is de harmonisatie van gemeentelijke belastingen. Hiertoe waren de oude gemeenten wettelijk verplicht voor de start van de nieuwe gemeente. Enkel met betrekking tot de rioolheffing is besloten pas in 2029 te harmoniseren. De nieuwe gemeenteraad besluit gelijktijdig met deze begroting over het harmoniseren van de OZB. De effecten van de geharmoniseerde woonlasten op woningeigenaren, niet-woning eigenaren en gebruikers en op het begrotingssaldo is gebaseerd op de keuzes die zijn gemaakt in de Kadernota 2027 en worden uitgebreid beschreven in de paragraaf Woonlasten van deze begroting

1.2 Leeswijzer

Om het lezen van deze eerste gemeentelijke begroting toegankelijk te maken, zijn hieronder een aantal leeswijzerpunten opgezet.

1. Indicatoren, referenties en streefwaarden

Voor de Begroting 2027 hebben de colleges geen streefwaarden opgenomen bij zowel de wettelijke als de niet-wettelijke indicatoren. De reden hiervoor is de samenvoeging van de gemeenten Hilversum en Wijdemeren en de nog uit te voeren beleidsharmonisaties.

In eerdere begrotingen werkte Hilversum met streefwaarden, terwijl Wijdemeren deze niet hanteerde en alleen rapporteert op de realisatie op wettelijke indicatoren in hun jaarrekening. Hierdoor zijn de bestaande streefwaarden niet toepasbaar voor de nieuwe samengevoegde gemeente. Het opnemen van streefwaarden zal daarom leiden tot een vertekend beeld bij de verantwoording van de resultaten over 2027.

Regelgeving BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht gemeenten om een aantal (wettelijke) beleidsindicatoren in de begroting en de jaarstukken op te nemen. Deze verplichting is verder uitgewerkt in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten. Daarnaast heeft Hilversum nog een aantal aanvullende indicatoren opgenomen. De Regeling beleidsindicatoren gemeenten bevat echter geen verplichting om voor deze indicatoren streefwaarden op te nemen. In de Financiële Verordening van de gemeente Hilversum 2024 staan geen bepalingen ten aanzien van de (beleids)indicatoren.

Indicatoren in deze begroting

De (beleids)indicatoren (inclusief de verplichte wettelijke) worden wel opgenomen, inclusief de beschikbare referentiewaarden (realisatie van de afgelopen jaren). Hiervoor worden de gegevens van de 'oude' gemeente Hilversum gebruikt. De realisatiecijfers voor de wettelijke indicatoren worden gepubliceerd op de website 'Waar staat je gemeente.nl' en verwerkt in de Begroting 2028 en jaarstukken 2027. Op dit moment zijn Hilversum en Wijdemeren hier nog apart opgenomen. Voor een aantal indicatoren geldt dat deze niet zomaar opgeteld kunnen worden.
Na afronding van de beleidsharmonisaties kan met de nieuwe raad worden bepaald welke streefwaarden passend zijn voor de nieuwe samengevoegde gemeente Hilversum. Deze kunnen vervolgens in volgende begrotingen worden opgenomen.

Ter voorbereiding op de Begroting 2028 gaat het nieuwe college op basis van het nieuwe coalitieakkoord met de nieuwe raad in gesprek over de indeling van de programma's en de beleidsindicatoren. Dit past bij de start van een nieuwe bestuursperiode en de start van de nieuwe gemeente Hilversum.

Deze werkwijze voorkomt dat verantwoording plaatsvindt op basis van streefwaarden die betrekking hebben op de 'oude' gemeente Hilversum terwijl de realisatiecijfers 2027 over de nieuwe gemeente gaan.

2. Kaderstellende nota's: rekening gehouden dat harmonisaties nog komen

Onder het kopje *Kaderstellende nota's* worden alleen beleidsnota's, beleidsagenda's en verordeningen opgenomen; geen beleidsregels (wat soms in Wijdemeerse begroting wel werd gedaan). Niet opgenomen betekent daarmee niet dat deze beleidsregels niet meer vigerend zijn.

Daarbij houden we rekening met de harmonisaties die in 2027 en 2028 zullen volgen. Omdat per 1 januari 2027 nog maar beperkt beleid en regelgeving geharmoniseerd is, wordt in deze begroting onderscheid gemaakt tussen:

- Kaders die al voor de hele nieuwe gemeente gelden;
- Kaders die specifiek gelden voor het voormalige grondgebied van Hilversum;
- Kaders die specifiek gelden voor het voormalige grondgebied van Wijdemeren.

3. Teksten speerpunten zoveel mogelijk samengevoegd i.p.v. overal 'Hilversum en Wijdemeren'

Om de begroting leesbaar te houden, maken we in de programmateksten niet voortdurend onderscheid tussen het voormalige grondgebied van Hilversum en Wijdemeren. Waar de inhoud voor beide gebieden overeenkomt, wordt gesproken over Hilversum, zijnde de nieuwe gemeente.

Alleen waar een activiteit, beleidskader of situatie specifiek is voor het voormalige Wijdemeren, wordt dat onderscheid expliciet gemaakt.

4. Context bij het woord 'stad' in deze begroting

We spreken in deze begroting over de gemeente Hilversum, met wijken en dorpen. 'Stad' is namelijk niet toereikend om de gehele gemeente mee te duiden. Desondanks is in de begroting op een aantal plekken 'stad' te lezen op het moment dat er wordt gesproken over Hilversum in een relevante stedelijke context.

5. Verwerking septembercirculaire in deze begroting

In reguliere jaren wordt de begroting in november door de gemeenteraad vastgesteld omdat deze op 15 november bij de provincie Noord-Holland als toezichthouder moet worden ingediend. In die gevallen wordt de septembercirculaire niet in de begroting opgenomen, omdat deze daarvoor in het productieproces te laat beschikbaar is. Anders dan in andere jaren is het door de latere timing van deze begroting mogelijk de septembercirculaire te verwerken in deze begroting. Dit is met de provincie Noord-Holland in haar toezichthoudende rol besproken, akkoord bevonden en daarom zo in deze begroting verwerkt.

6. Moties en amendementen van toepassing op deze begroting in deze begroting

- Amendement A25/100 (HSUM): over het SMART maken van speerpunten in programma 1 en een inspanningsverplichting in de overige programma's.
  Verwerking in de begroting: in programma 1 zijn de speerpunten zoveel mogelijk SMART geformuleerd en anders is gemotiveerd waarom niet. Bij de overige programma's is ingespannen dit ook te doen. De moeilijkheid bij de uitvoering van dit amendement is gelegen in het feit dat speerpunten vaak op een abstractieniveau geformuleerd zijn, afkomstig uit het coalitieakkoord, waardoor het geregeld niet mogelijk was deze naar een SMART formulering om te zetten.

- Amendement 25-127 (HSUM): over een 'financiële strategie met realisme'.

Verwerking in de begroting: de verwerking van deze motie komt aan bod in de Weerstandsparagraaf onder het kopje Schuldquote.

- Amendement A-16-1B Duurzaam nog veiliger vooruit (WDM): bij het ontwerpen van nieuwe wegen of grote herinrichtingen van bestaande wegen, een verkeersveiligheidsaudit uit te voeren.
  Verwerking in de begroting: binnen bestaande budgetten in deze begroting opgenomen, geen aanvullend effect op het begrotingssaldo 2027 en verder.

- Motie M26-87 Meicirculaire ruimte aan de nieuwe gemeenteraad laten (HSUM):
  Verwerking in de begroting: het financieel effect van de meicirculaire is opgenomen in de begroting. Verantwoording is verder te vinden in bovenstaande Inleiding. Daarmee wordt de motie beschouwd als afgedaan.

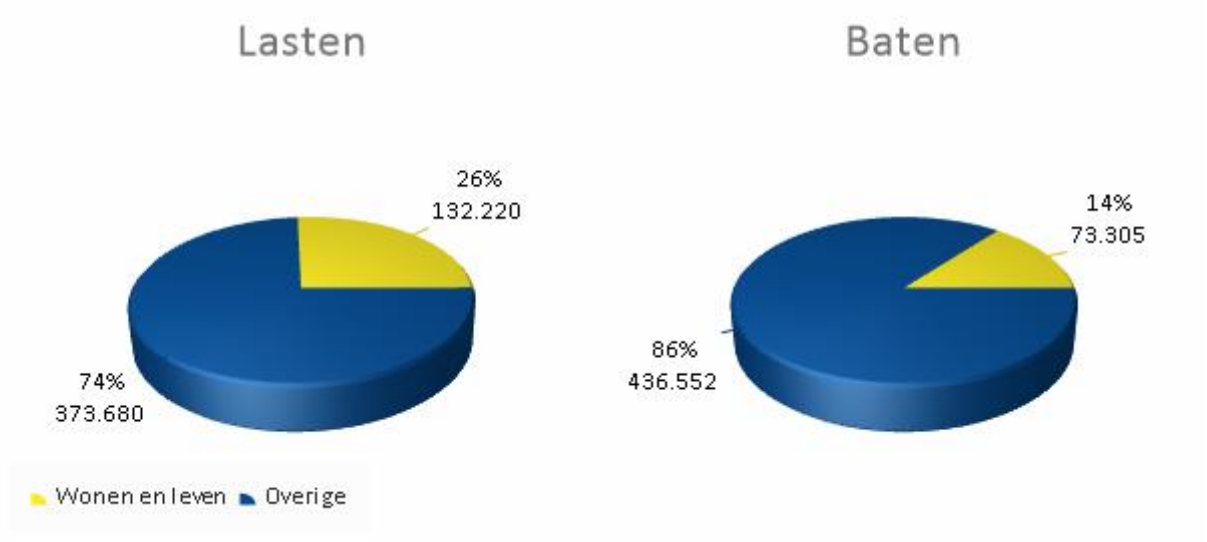
- Motie M26-47 Stolpersteine (ereschuld) (HSUM) over een jaarlijkse begrotingspost voor struikelstenen
  Verwerking in de begroting: het financieel effect van jaarlijks 30.000 euro is opgenomen in deze begroting. Daarmee wordt de motie beschouwd als afgedaan.

- Motie M-8-1 De gulden Middenweg (WDM) over het project herinrichting Middenweg opnemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
  Verwerking in de begroting: het risico is meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en terug te vinden in bijlage 6.2: Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing (Risiconummer: R281).

- Motie M-13-1 Geen extra verhoging OZB niet-woningen over geen extra verhoging of stadsfondsadracht verlagen (WDM).
  Verwerking in de begroting: niet verwerkt in de begroting. Argumentatie college Wijdemeren in separate raadsinformatiebrief naar raad Wijdemeren.

2. Het programmaplan

Programma 1 - Wonen en leven

(Kaderstellende) nota's

Hilversum:

Algemeen

- Omgevingsvisie Hilversum 2040 (2024)
- Visie Sociaal Domein – Wij zijn Hilversum (2023)

Bodem, water, riolering

- Gemeentelijk Watermanagement Plan (GWP) 2021-2026 (2020)
- Water- en rioolprogramma Hilversum 2027-2028 (2026)
- Aanwijzingsbesluit Keur AGV 2017 (2017)
- Waterschapsverordening (2025)
- Verordening rioolheffing 2026 (2025)
- Leidingverordening (2023)
- Handboek Kabels & Leidingen (2025)

Milieu en duurzaamheid

- Omgevingsverordening NH2022 (2022)
- Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Holland Zuid 1.0 (2021)
- Transitievisie Warmte Hilversum (2021)
- Actieplan Luchtkwaliteit 2023-2030 (2023)
- Uitvoeringsplan GAD 2023-2026 (2023)
- Verordening afvalstoffenheffing 2026 (2025)
- Actieplan Geluid 2024-2029 (2024)
- Routering Vervoer gevaarlijke stoffen over de weg (2018)
- Inkoopbeleid regio Gooi en Vechtstreek (2022)

Bereikbaarheid

- Verordening Mobiliteitsfonds Hilversum 2019 (2019)
- Herziening laadpalenbeleid (2020)
- Mobiliteitsvisie 2040 (2021)
- Parkeerverordening Hilversum 2023
- Parkeerbeleid Hilversum 2023 (2023)
- Nadere regels parkeervergunning Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelastingen Aanwijzingsbesluit parkeren
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040 (2023)

Groen en begraafplaatsen
- Beleid natuurinclusief bouwen Hilversum 2021 (2021)
- Programma Groen Hilversum 2040 (2022)
- Uitvoeringsprogramma Programma Groen 2023-2026 (2022)
- Velbeleid Hilversum 2024-2040 (2023)

Wonen
- Lokale Woonvisie Hilversum 2021-2030 (2021)
- Regionaal Woonakkoord (2021)
- Woondeal MRA (2023)
- Regionale Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek (2024)
- Prestatieafspraken 2023 tot en met 2027 (2023)
- Convenant Toekomstbestendig Bouwen (2024)
- Nota Kostenverhaal (2024)
- Woonzorgvisie (2026)

Openbare ruimte
- Handboek Beheer Hilversum Buiten (2009)
- Handboek Inrichting Hilversum Buiten (2009)
- Beeldkwaliteitsplan plus 1221 (2020)
- Visie Openbare Ruimte (2024)
- Handboek Installatieverantwoordelijkheid NEN3140 (2021)

Sport
- Sport- en beweegnota Hilversum 2024-2030 (2024);
- Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties;
- Toekomstbestendig gebruik Sportpark Loosdrecht – herinrichting en multifunctioneel gebruik.

Cultuur
- Cultuurbeleid Momentum (2023)

Cultureel Erfgoed
- Structuurvisie Archeologie ‘De ondergrondse stad’ (2010)
- Handboek Verduurzamen Monumenten (2024)
- Beleidsregels Verduurzaming monumenten (2024)
- Routekaart religieus erfgoed.
- Erfgoedverordening gemeente Hilversum 2025
- Verordening Hilversums Restauratiefonds 2025
- Subsidieregeling restauratie gemeentelijke monumenten Hilversum (2025)

Wijdemeren:
Algemeen
- Algemene plaatselijke verordening
- Algemeen aanwijzingsbesluit APV (2023)
- Omgevingsvisie (2021)
- Omgevingsvisie Wijdemeren 2040 (structuurvisie)
- Toekomstvisie Bedrijventerreinen (2021)
- Nota grondbeleid 2020 – 2024
- Bouwkostenbeleid 2014
- Maatschappelijke Agenda
- Integraal Beleidskader Sociaal Domein (2024)

Bodem, water, riolering

- Gemeentelijk water- en rioleringsprogramma 2023-2027
- Water- en Rioleringsprogramma (2023)
- Nota Klimaatadaptatie 2020-2030 (2020)
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoering organisatie Plassenschap Loosdrecht e.o. 2023

Milieu en duurzaamheid

- Duurzaamheidsagenda (2018)
- Grondstoffenvisie (2021)
- Regionale energiestrategie 1.0 (2021)
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (2017)
- Voortgangsrapportage 2024
- Roadmap circulair inkopen en opdrachtgeverschap (2019)
- Visie Op weg naar Aardgasvrij (2021)
- Beleidsregels paardenbakken 2006

Bereikbaarheid

- Mobiliteitsplan 2045 Duurzaam, Veilig & Vooruit
- Beleidsregel parkeernormen Wijdemeren
- Laadpalenbeleid (2019)

Groen en begraafplaatsen

- Groenbeheerplan 2024-2027
- Beheerplan bomen 2024-2027
- Bomenverordening
- Nota snippergroen

Wonen

- Regionale Huisvestingsverordening Gooi- en Vechtstreek (2024)
- (Regionale) Woonvisie
- Woonvisie Wijdemeren 2021-2024
- Notitie woonboten
- Beleidsregels landgoederen Wijdemeren 2004
- Nota plattelandswoningen
- Woondeal MRA (2023)

Openbare ruimte

- Beleidsplan integraal beheer openbare ruimte
- Beheerplan wegen 2024-2028
- Beheerplan civiele kunstwerken 2024-2027
- Beheerplan openbare verlichting 2024-2027
- Beheerplan straatmeubilair 2024-2027
- Leidraad Inrichting openbare ruimte (2025)
- Handboek Inrichting openbare ruimte (HIOR)
- Beheersplan speel- en beweegvoorzieningen 2024-2027

Cultuur

- Cultuurnota Wijdemeren 2018-2021

Cultureel Erfgoed

- Welstandsnota
- Beleidsnotitie archeologie (Wijdemeren)
- Monumentennota 2006 (Wijdemeren)
- Erfgoedverordening 2024 (Wijdemeren)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Wonen en leven zijn:

- Alzheimer Nederland
- Amateurkunstverenigingen
- Buurtsportcoaches
- (Commerciële) vastgoedpartijen
- Coöperatie ParkeerService
- Culturele instellingen
- Cultuurcoaches
- Diverse medische en zorgpartijen zoals huisartsen, ggz-instellingen en ziekenhuis Tergooi
- Duurzaamheidscentrum Hilversum
- Energie Diensten Bedrijf
- Energiecoöperatie HilverZon
- Energiecoöperatie Wijdemeren
- Erfgoedorganisaties
- GAD Gooi en Vechtstreek
- GEM Crailo
- Goois Natuur Reservaat (GNR) (verbonden partij)
- Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst Gooi en Vechtstreek (verbonden partij)
- Huurdersorganisaties
- Inwoners en ondernemers
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Mooi Noord-Holland
- Natuurmonumenten
- Nutsbedrijven, netwerkbeheerders en kennisplatforms (CROW, Rioned, Stichting toegankelijkheid et cetera)
- Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV) (verbonden partij)
- Ontwikkelaars
- Openbaarvervoerpartijen
- Partners van de Aanpak Oostelijke Vechtplassen
- Pinetum Blijdenstein
- Plassenschap Loosdrecht en omstreken (verbonden partij)
- ProRail
- Provincie Noord-Holland
- Provincie Utrecht
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Regiogemeenten
- Rijkswaterstaat
- Scholen
- Senver – Seniorenvereniging Hilversum
- Sportverenigingen
- Stadsbeheerservice (SBS)
- Stichting Centrum Hilversum
- Stichting Hilversum100
- Stichting Land & Boschzigt (schilderen bankplanken) en Landgoed de Rading (schilderen onderhoud zwerfafvalbakken)
- Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vechtstreek en Eemland
- Stichting Team sportservice provincie Utrecht
- Uitvaartstichting Hilversum
- Vereniging Sport en Gemeenten
- Verhuurders
- Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT)

- Versa Welzijn
- Waterschap AGV en de nood- en hulpdiensten
- Woningcorporaties
- Zilveren Kruis Zorgkantoor

Mooie gemeente

Opgave van de gemeente

De gemeente Hilversum is een fijne plek om te wonen, werken en verblijven. We willen dat dit zo blijft. In de Omgevingsvisie Hilversum 2040 en in de Omgevingsvisie Wijdemeren 2040 is hiervoor de koers uitgezet, met als richtjaar 2040.

Er liggen nieuwe, grote opgaven in een beperkte ruimte te wachten die vragen om slimme en samenhangende keuzes. Hoe houden we de gemeente Hilversum met stedelijke en landelijke gebieden toekomstbestendig tegen de achtergrond van de demografische ontwikkelingen in de regio, de noodzaak om te verduurzamen, een veranderd klimaat en het verlangen van een eigen identiteit? Hoe maken we van crises die op ons pad komen kansen voor nu en de toekomst? Alleen als we slim denken en beter doen, maken we meer mogelijk. We koesteren bestaande kwaliteiten en gemeenschappen en voegen nieuwe combinaties toe: voor duurzame economische ontwikkeling, een inclusieve samenleving en een gezonde leefomgeving. Hierbij willen wij de wijken en dorpen levendig en vitaal houden. In algemene zin gaat het hierbij o.a. om de realisatie van woningbouw, het behouden en versterken van werkgelegenheid en voorzieningen en bereikbaarheid Oplossingen met kwaliteit en op menselijke maat. Niet alleen in de stad Hilversum en de omliggende dorpen, maar ook met omliggende gemeenten en in grotere regionale samenwerkingsverbanden voor zaken die we niet alleen kunnen regelen. Die belofte sluit aan bij de karakteristiek van Hilversum: vooruitdenken en slim doen, samen met inwoners, ondernemers en organisaties.

Hilversum kiest voor een weloverwogen ontwikkeling en behoud van de positie als centrumgemeente voor de regio. We stellen gericht ruimte beschikbaar: voor werk, voor groen, voor de energietransitie en klimaatadaptatie, voor huisvesting van werknemers in kritische economische sectoren, levensloopbestendige woningen of woonvormen waarin ouderen langer zelfstandig thuis kunnen wonen en voor voorzieningen in sterke wijken en dorpen (huisartsen, wijkzorg, ontmoetingsplekken, sport en cultuur, beweegvriendelijke openbare ruimte).

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
035	Gemiddelde WOZ-waarde (maal duizend euro)	451	469	477	Geen streefwaarde		CBS	Wettelijk
036	Nieuw gebouwde woningen, aantal per 1.000 bestaande woningen	2,1	4,2	7,6	7,0		Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG)	Wettelijk
	Aantal nieuw opgeleverde woningen per jaar	157,0	223,0	334	350		Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG)	Niet wettelijk
	Sociale huurwoningen - Percentage opgeleverde per jaar	0,0	0,0	37,0	33,0		Regionale Woonmonitor	Niet wettelijk

	Sociale huurwoningen - Percentage t.o.v. totale woningvoorraad	26,63	26,68	26,49	27,0		Regionale Woonmonitor	Niet wettelijk
	Waardering van het onderhoud van de openbare ruimte	7,2	7,2	7,1	7,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Ruimtelijke ordening

In de Omgevingsvisies Hilversum en Wijdemeren 2040 is de ruimtelijke strategie beschreven. De verschillende functies liggen over het algemeen op de goede plek. Er is geen aanleiding voor grootschalige transformatie. Wel bevat de Omgevingsvisie ruimteclaims voor verschillende functies, die ergens een plek moeten krijgen.

In de Omgevingsvisie is niet exact bepaald wat waar komt, maar het geeft wel een globale richting. In de vorm van een ruimtelijke strategie op het niveau van de stad vindt de concrete uitwerking van de Omgevingsvisie plaats. Die strategie kan het best geduid worden als ‘verbonden buurten, sterke stad’. De basisgedachte is dat de compacte stad het landschap ontziet. De strategie legt meer nadruk op een interne dan een externe oriëntatie en verhoudt zich in de diverse woon- en werkgebieden goed tot Hilversumse ruimtelijke principes. Er is bijzondere aandacht voor ontwikkeling van ov-knooppunten en de gebieden daaromheen.

Hilversum is niet alleen compact, maar ook compleet: een evenwichtige woningmarkt, behoud en versterken van werk en voorzieningen voor heel Hilversum, versterken van sociale cohesie en focus op duurzame mobiliteit. We leveren maatwerk in alle stedelijke en landelijke gebieden: uitgaande van de kwaliteiten van het gebied doen we wat kan en nodig is, maar wel zo dat in het totaal van de gebieden de opgaven voor de stad een plek krijgen. Er zullen dynamischer en luwere gebieden zijn.

We bouwen op basis van beide Omgevingsvisies en de daarin beschreven strategieën verder aan een toekomstbestendige gemeente met gevarieerde kleine en grotere woonkernen en hun woonmilieus, passend werk en een prettig leefklimaat voor alle inwoners. In de afgelopen jaren zijn een aantal grote projecten voorbereid (zoals Bruisend Hart, de Woonagenda Hilversumse Meent 2025-2030 en de gebiedsvisie Blijklaan Nederhorst den Berg) en uitgevoerd (zoals Anna's Hoeve en Volante). Bij deze planontwikkeling maken we gebruik van datagestuurd werken en verrijken we de plannen via inspraak en participatie. Tegelijkertijd zijn er in Hilversum veel kleinere (particuliere) initiatieven om de stad mooier en beter te maken. Het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen (MPG) geeft jaarlijks een beeld welke ontwikkelingen er in de stad plaatsvinden en wat er nodig is om dit financieel verantwoord uit te voeren.

Speerpunten

- In 2021 is de Omgevingsvisie Wijdemeren 2040 vastgesteld en in 2024 is de Omgevingsvisie Hilversum 2040 vastgesteld. Deze documenten vormen de richtinggevende toekomstvisie voor de ontwikkeling van de gemeente Hilversum. De komende periode wordt samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke experts gewerkt aan uitwerkingen van deze visie in onder andere integrale gebiedsagenda's met toetsbare criteria en meer themagerichte programma's. In het eerste kwartaal van 2027 wordt de verdere uitwerking van de Ruimtelijke Strategie opgeleverd, gevolgd door de Omgevingsanalyse. Op basis van deze analyse wordt de prioritering van de gebiedsagenda’s vastgesteld. Het resultaat is de oplevering van een document Ruimtelijke Strategie;
- Uitwerken van de drie thema’s zoals opgenomen in de Omgevingsvisie Hilversum 2040: duurzaam, actief en meedoen en Omgevingsvisie Wijdemeren: waardevol landschap, vitale en gezonde leefomgeving en ruimte voor ondernemerschap en bereikbaarheid;
- Ontwikkelen van de omgevingsmonitor en het opzetten van een toetsingskader en daarmee de informatiepositie van het bestuur en de inwoners versterken door beschikbaarheid via “Open Hilversum”. De omgevingsmonitor met de indicatoren zoals vastgesteld in de Omgevingsvisie wordt in het tweede kwartaal van 2027 opgeleverd;
- Het opstellen van het handboek openbare ruimte, door het college vast te stellen in 2028.
- Het behouden en versterken van ruimte voor werk zoals vastgesteld in de economische visie.

Reguliere activiteiten

- Jaarlijks actualiseren van het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen;
- Uitvoering geven aan de grote(re) gebiedsontwikkelingen, zoals Sportpark, De Meent, Stationsgebied, Bruisend Hart, ontwikkellocaties in 1221, De Blijk (Nederhorst den Berg), Bibliotheek (Nieuw-Loosdrecht), Woningbouw (Ankeveen) en De Porseleinhaven (Oud-Loosdrecht);
- Werken aan het omgevingsplan Hilversum;
- Verder tot uitvoer brengen van de gebiedsontwikkeling Crailo ('samenwerkingsproject') in samenwerking met de gemeenten Laren en Gooise Meren;
- Faciliteren van initiatieven van eigenaren, corporaties, of gebruikers die in de gemeente willen ontwikkelen: bijvoorbeeld Olivier van Noortstraat, Zonnestraal, de Beukenhof en andere private initiatieven;
- Uitvoering geven aan de afspraken uit de prestatieafspraken;
- Uitvoering geven aan de Nota Kostenverhaal om gemeentelijke kosten bij ruimtelijke ontwikkelingen in rekening te kunnen brengen bij de initiatiefnemer;
- Voortzetten van de lobby bij regio, provincies, MRA ('bereikbare steden) en Rijk waarin bestaande Hilversumse plannen (de perspectiefgebieden) worden ingebracht voor (co-) financiering, subsidie door één van deze netwerkpartners en/of het realiseren van gezamenlijke doelen. Implementeren van het regionaal ondertekende convenant toekomstbestendige nieuwbouw (vanuit de MRA). Dit wordt geborgd in nieuwe omgevingsplannen, planregels en ruimtelijke ontwikkelingen.

Wonen en bouwen

Samen met marktpartijen en woningcorporaties werken we aan mooi en betaalbaar wonen. We bouwen onder andere voor doorstroming. In de Woonvisie is vastgesteld dat we 33% sociale huur, 50% middelduur en 17% duur willen bouwen. De verdeling voor Wijdemeren is als volgt: Het percentage sociaal segment (huur- en koopwoningen) bij nieuwbouw 33%, het percentage middeldure huur/koop nieuwbouwwoningen 36% en het resterende deel in de vrije sector 31%. De huidige markt laat zien dat 50% middelduur moeilijk te realiseren is. Desondanks blijven we ons hiervoor inspannen. We kiezen een zakelijke opstelling richting de vele private initiatieven. We blijven de wooncrisis bestrijden, we zetten de instrumenten die we als lokale overheid hebben in om ervoor te zorgen dat woningen gebruikt worden om in te wonen. De woonvisie is de basis van de uitvoering van plannen en activiteiten.

Speerpunten

- Realiseren van 3000 nieuwe woningen tot het jaar 2030. Van deze woningen zal 33% als sociale woningbouw worden gebouwd en 50% als middeldure woningen, waarvan de helft in het middenhuur segment valt;
- Inzet van een community maker ter ondersteuning van het gemengd wonen concept op het Circusterrein. Uitvoeren van de prestatieafspraken 2023 tot en met 2027 met woningcorporaties en huurders;
- Uitvoering van de woonzorgvisie op basis van het uitvoeringsprogramma van de woonzorgvisie;
- Uitvoering van de woonagenda voor de Hilversumse Meent;
- Uitvoering geven aan de regionale pilot doorstroming. Met daarbij inzet van tegemoetkoming in huurprijs, verhuisbijdrage en extra inzet wooncoaches. Om hiermee passend wonen voor ouderen te faciliteren;
- Opstellen van een volkshuisvestingsprogramma;
- Evaluatie en actualiseren van de regionale huisvestingsverordening.

Reguliere activiteiten

- Een actuele monitoring van de ontwikkelingen van de woningvoorraad;
- Versterken van de informatiepositie van het bestuur, samenwerkingspartners en inwoners door verdere ontwikkeling van de woningbouwmonitor op het open data platform 'Open Hilversum' en de woonmonitor;
- Lokale taskforce betaalbare woningbouw. In samenwerking met woningcorporaties blijven zorgen voor voldoende sociale huurwoningen in het woningbouwprogramma;
- Inspelen op landelijke ontwikkelingen en wet- en regelgeving ten aanzien van wonen en het woonbeleid, waaronder de Wet regie Volkshuisvesting;
- Ruimte bieden aan nieuwe woon- en verblijfsvormen voor starters, internationale kenniswerkers, studenten, ouderen en beschermd wonen;
- Uitvoering geven aan de startnotitie woonwagenbeleid;
- Verlenen van ca. 3-5 startersleningen voor de kernen Ankeveen, Breukeleveen, 's-Graveland, Kortenhoef, Loosdrecht, Nederhorst den Berg;
- Toezicht houden op bouwen en wonen;
- Behandelen van aanvragen omgevingsvergunningen.

Begraafplaatsen en crematoria

De verbonden partij Uitvaartstichting Hilversum exploiteert alle gemeentelijke begraafplaatsen op het grondgebied van 'oud' Hilversum en het crematorium in Hilversum. De gemeente stuurt op een hoog kwaliteitsniveau van het begraven en cremeren, het betaalbaar houden van de begraaf- en crematietarieven en het behoud van de monumentale uitstraling van de begraafplaatsen, waaronder de Joodse Begraafplaats. Sturingsmogelijkheden binnen het grondgebied van 'oud' Hilversum heeft de gemeente via de begroting, tarievenlijst en jaarrekening van de Uitvaartstichting en de benoeming van de voorzitter van de Raad van Toezicht. Beheer en Onderhoud van de begraafplaatsen in Wijdemeren worden door de eigen organisatie uitgevoerd.

De gemeente Hilversum zal in 2027 ook de begraafplaatsen op het grondgebied van de voormalige gemeente Wijdemeren beheren, onderhouden en exploiteren.

Speerpunten

- In 2027 onderzoeken we hoe de exploitatie van begraafplaatsen binnen de nieuwe gemeente wordt georganiseerd.

Reguliere activiteiten

- Het onderhoud van de gebouwen wordt uitgevoerd overeenkomstig de vastgestelde meerjaren onderhoudsplanningen. Voor gebouwen die door de verbonden partij Uitvaartstichting Hilversum wordt geëxploiteerd, zijn wij verantwoordelijk voor het verhuurdersonderhoud en is de verbonden partij verantwoordelijk voor het huurdersonderhoud. Voor gebouwen op de begraafplaatsen die niet beheerd worden door de verbonden partij zijn wij volledig verantwoordelijk voor het onderhoud.

Levendige gemeente

Opgave van de gemeente

Een levendig en divers Hilversum maakt de gemeente aantrekkelijk. Een hoge kwaliteit van de culturele en sportieve voorzieningen en culturele activiteiten, het cultureel erfgoed en de evenementen zorgen voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. Kunst en cultuur dragen bij aan het welzijn en de ontwikkeling van onze inwoners. We streven naar een ruim en divers cultureel aanbod zodat er voor ieder wat wils is en cultuurdeelname van alle Hilversummers stijgt en de aantrekkelijkheid voor de regio toeneemt. Toekomstbestendige lokale media en een moderne bibliotheek sluiten aan bij het profiel van Hilversum.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
020	Percentage niet-sporters in de gemeente	-	38,0	-	< 40		RIVM	Wettelijk
	Bezoekersaantallen van de grotere culturele instellingen (o.a. Museum, Vorstin, Filmtheater, kasteelmuseum Sypesteyn, en Bibliotheek)	488.284	502.142	509.789	+10% (2026 t.o.v. 2022)		Jaarverslagen culturele instellingen	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat bekend is met het culturele aanbod	76,0	67,0	85,0	> 80,0		Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat tevreden is over de culturele voorzieningen	52,0	51,0	56,0	> 60,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen en/sportmogelijkheden	62,0	58,0	58,0	59,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat vindt dat er voldoende mogelijkheden zijn voor sport en recreatie	69,0	65,0	73,0	66,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage scholen dat meedoet aan cultuureducatie via Proloog	45,0	43,0	53,0	75,0		Gemeente Hilversum	Niet wettelijk

Sportbeleid en activering

We stimuleren inwoners om gezond en vitaal te zijn en te blijven. Het is daarvoor belangrijk dat er voor alle inwoners voldoende toegang tot laagdrempelige sportvoorzieningen is. We zetten ons in voor alle inwoners van de gemeente Hilversum door het faciliteren van vitale sportverenigingen, buurtsport en beweegprogramma's, waar nodig richten we ons op specifieke doelgroepen. We stemmen ons beleid daarbij af op de behoeftes van de wijken en dorpen. Sportevenementen brengen levendigheid en dragen bij aan een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat.

De openbare ruimte vervult een grote rol in het mogelijk maken van spelen, bewegen en ontmoeten. Een beweegvriendelijke openbare ruimte is dan ook een belangrijke ambitie die we willen realiseren.

Speerpunten

- Uitvoering geven aan de Sport- en Beweegnota Hilversum 2024-2030 met de missie 'Hilversummers een leven lang actief en vitaal' I samen met betrokken partners. Bij de uitvoering wordt ingezet op de vijf ambities: Inclusie en diversiteit, Sociaal veilige sport, Vitale sportaanbieders, Vaardig in beweging, Ruimte voor sport en bewegen;
- Inzetten van buurtsportcoaches via de Brede Regeling Combinatiefuncties 2027 - 2029. Het doel is om, in samenwerking met diverse maatschappelijke organisaties, de inwoners actief en gezond te houden. De buurtsportcoaches organiseren en ondersteunen activiteiten om alle inwoners van de gemeente Hilversum in beweging te brengen en te houden, en om hun vitaliteit te bevorderen;
- Uitvoering geven aan het AZWA door een integrale invulling van de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC);
- Verder brengen van de ontwikkeling van sport en bewegen op het Sportpark.

Reguliere activiteiten

- Actief ondersteunen van sportverenigingen bij het verbeteren van de organisatiekracht en het realiseren van een veilig sportklimaat. Vanuit de éénloketgedachte in samenwerking met NOC*NSF, sportbonden en de Lokaal Adviseur Sport;
- Verder ontwikkelen van het sportnetwerk. Bijvoorbeeld door de organisatie van Sportontmoeting Hilversum en het Sportoverleg met besturen van grote sportverenigingen;
- Ondersteunen en laten organiseren van kleine, middelgrote en grote sportevenementen, zoals de Hilversum City Run en het NK Atletiek senioren 2027;
- Onderhouden en verder ontwikkelen van het digitaal sport- en beweegplatform;
- Start actualisatie meerjarenonderhoudsplan (MJOP) inclusief de sportaccommodaties van de voormalige gemeente Wijdemeren.

Sportaccommodaties

Binnen- en buitensportaccommodaties dienen goed onderhouden en in voldoende mate aanwezig te zijn. In december 2024 heeft de raad van Hilversum het geactualiseerde meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 (MOP) vastgesteld voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties. Het onderhoud van de binnen- en buitensportaccommodaties in de 'oude' gemeente Hilversum wordt jaarlijks overeenkomstig dit meerjaren onderhoudsplan uitgevoerd. Bij de binnen- en buitensportaccommodaties, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, stemmen we het beheer en onderhoud af met de sportverenigingen. Voor de binnensportaccommodaties hebben wij voor de dorpen Loosdrecht, Nederhorst den Berg en Kortenhoef een meerjaren onderhoudsplan (Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen gebouwen 2024-2033.) Het onderhoud zal overeenkomstig dit plan worden uitgevoerd. Voor de buitensportaccommodaties in Loosdrecht, 's-Graveland, Nederhorst den Berg en Ankeveen hebben wij geen meerjaren onderhoudsplannen. Afhankelijk van de contractuele afspraken met de verenigingen onderhouden wij de buitensportaccommodaties. Dit is niet in een onderhoudsvoorziening opgenomen, maar daarvoor zal afzonderlijk een budget worden aangevraagd in de voorjaarsnota 2027.

In 2027 worden de meerjaren onderhoudsplannen geactualiseerd, waarbij het onderhoud aan de buitensportaccommodaties in Loosdrecht, 's-Graveland, Nederhorst den Berg en Ankeveen worden meegenomen in een voorziening. Voor niet-gemeentelijke sportaccommodaties kunnen sportverenigingen zich aansluiten bij de Stichting Sportinvesteringsfonds Hilversum. De gemeente staat voor de stichting garant. Verder heeft de raad op 2 april 2025 ingestemd met het voorstel 'Toekomstbestendig Sportpark Loosdrecht – herinrichting en multifunctioneel gebruik'. Het krediet voor de herinrichting van het Sportpark Loosdrecht is bestemd voor de sloop van het verenigingsgebouw van OSO, de verplaatsing van de beachvolleybalvelden en de herpositionering van de entree naar BZC. Op de vrijgekomen ruimte worden twee kunstgrasvelden aangelegd, met daartussen ruimte voor een cricketpitch. Deze oplossing creëert binnen het bestaande sportcomplex een extra speelveld en biedt de Hilversumse Cricketclub (HCC) een permanent cricketveld, zonder dat de veldinrichting conflicteert met het voetbalgebruik. De werkzaamheden zijn gestart in 2025 en worden in 2027 voltooid. De binnensportaccommodaties de Blijk, de Fuik en Eikenrode hebben meerjaren onderhoudsplannen voor de periode 2024-2033. Het onderhoud wordt aan de hand van deze planningen uitgevoerd. Het onderhoud aan buitensportaccommodaties, sportpark Hallinckveld, sportpark Nederhorst, sportpark Ankeveen en sportpark 's-Graveland, wordt afhankelijk van de gemaakte afspraken, onderhouden

door de buitendienst en/of de verenigingen. Het voorbereidingskrediet voor de gebiedsontwikkeling de Blijk is op 5 juni 2025 beschikbaar gesteld. In deze ontwikkeling wordt ook nieuwe een sportaccommodatie opgenomen.

In 2027 wordt gestart met de actualisatie van de meerjaren onderhoudsplan per 1 januari 2028.
Op 17 september 2025 is het programma van eisen voor het sportcomplex op het Arenapark door de gemeenteraad vastgesteld. Daarbij is opgenomen om de stichtingskosten te betrekken bij de besluitvorming Programmabegroting 2026 en het nadelige exploitatiesaldo te betrekken bij de analyse structurele effecten op latere jaren. Voor het sportcomplex start eind 2025 de aanbesteding van de architect voor de ontwerpfase, om te komen tot een voorlopig ontwerp en definitief ontwerp. Vanaf 2027 start de aanbesteding van de aannemer. De planning is start bouw eind 2027 en oplevering eind 2030. Dit is onder voorbehoud van diverse planologische procedures, vergunningen en dergelijke.

Speerpunten

- Ondersteunen van nieuwe initiatieven voor bewegen in de openbare ruimte;
- Stimuleren van samenwerking en het multifunctioneel gebruik van geplande sportfaciliteiten op Sportpark Loosdrecht. De uitvoering van de herinrichting van sportpark Loosdrecht is inmiddels gestart. Begin 2027 verwachten wij de herinrichting met de aanleg van de twee kunstgrasvelden en de cricketpitch te hebben afgerond. Daarnaast zetten wij ons in om de verenigingen over en weer gebruik te laten maken van de aanwezige en nieuw gerealiseerde voorzieningen te gebruiken.

Reguliere activiteiten

- Optimaal benutten van de beschikbare sportfaciliteiten, met als doel een grotere betrokkenheid bij sportactiviteiten voor een breder publiek;
- Het onderhouden van de binnen- en buitensportaccommodaties overeenkomstig het in 2024 door de raad vastgestelde Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties";
- Het voeren van een regulier overleg met de exploitant van de Hilversumse binnensportaccommodaties.

Culturele activiteiten, instellingen en educatie

In Hilversum stad zijn culturele activiteiten gericht op het vergroten van de levendigheid en het versterken van de economische identiteit van Hilversum als stad van media, muziek en architectuur. In het in 2023 vastgestelde cultuurbeleid Momentum wordt ingezet op de pijlers muziek en podiumkunsten, Media en Film, Architectuur en beeldende kunst en Cultuureducatie en -participatie. De gemeente biedt cultuur aan alle Hilversummers en in alle wijken en dorpskernen. Waarbij de activiteiten in het centrum gericht zijn op beleving en de activiteiten in de wijken en dorpskernen gericht zijn op meedoen.

Culturele verenigingen en instellingen op professioneel en amateurniveau zijn essentieel voor culturele activiteiten. We stimuleren en faciliteren culturele instellingen en initiatieven om kwaliteit van het aanbod te verhogen, nieuw aanbod te realiseren en in te spelen op de vraag van inwoners. Activiteiten van verenigingen dragen bij aan gemeenschapsgevoel, educatie, ontmoeting, ontwikkeling en een inclusieve samenleving.
Zo dragen we van alle kanten bij aan het creëren van een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. In Momentum zijn ambities geformuleerd om kunst en cultuur nog beter zichtbaar te maken en nog meer inwoners van de gemeente Hilversum te laten genieten van het diverse culturele aanbod.

In de volle breedte wordt gewerkt aan het verstevigen van de culturele infrastructuur en het vergroten van de economische waarde van cultuur en de kwaliteit van het culturele aanbod. Het cultuurbeleid is op dit moment nog anders vormgegeven in de stad en de dorpen, hier gaan we in de harmonisering van het beleid ook voor cultuur mee aan de slag.

Speerpunten

- We versterken cultuureducatie en mediawijsheid door samenwerking met scholen en culturele instellingen bijvoorbeeld Fonos, mede met behulp van cultuureducatie coördinatiepunt Proloog met als doel in 2027 75% van de scholen deelneemt aan cultuureducatie via Proloog;
- We stellen beleid voor beeldende kunst op en laten dit voor de zomer 2027 vaststellen waarin opgenomen zijn een percentageregeling bij nieuwbouwprojecten en een collectieplan voor de historische collectie en de buitencollectie en nieuwe vormen van poëzie en gedichten in de openbare ruimte. Met als doel het verder toegankelijk maken en ontsluiten van collectie Hilversum;
- Culturele instellingen werken (regionaal) samen met als doel in 2027 vernieuwing, innovatie en cross-overs te stimuleren zodat de afname van het aanbod verder kan toenemen;
- We stimuleren instellingen en initiatieven bij het verbreden van het aanbod, innovatie en ontwikkeling, onder andere in de wijken. Wij doen dit onder andere door hier bij de subsidieverlening op te toetsen en in de gesprekken met de culturele instellingen op deze beleidsuitgangspunten te sturen;
- We stimuleren en faciliteren in 2027 het onderlinge contact van het culturele veld tussen de stad en de dorpen;
- We bereiden een tijdelijke verhuizing van het DAC en collectie Hilversum voor i.v.m. de renovatie van het raadhuis.

Reguliere activiteiten

- We ondersteunen de culturele infrastructuur door het verlenen van meerjaren- en programmasubsidies aan professionele instellingen en amateurkunstverenigingen. We voeren regelmatig voortgangsgesprekken waarbij ontwikkelingen op gebied van financiën, organisatie, visie en beleid aan de orde komen;
- We faciliteren evenementen onder andere door het verstrekken van subsidies;
- We faciliteren o.a. de stadsdichter en de beiaardier;
- We geven uitvoering aan beeldende kunstprojecten en onderhouden beelden en herdenkingsmonumenten;
- We subsidiëren de samenwerkende musea middels de regioconservator en het project erfgoedfestival 2028.

Musea

De gemeente heeft een initiërende en faciliterende rol in het verbinden van media en cultuur in de gemeente, passend bij de identiteit van de gemeente Hilversum. Met het omvormen van de Kerkbrink tot Mediaplein (onder meer door samenwerking Beeld en Geluid, Fotomuseum en nieuwe bibliotheek) wordt er gezorgd voor een levendiger plein in het centrum van de stad. Met de publieksactiviteiten van archief Gooi- en Vechtstreek betrekken wij actief de inwoners bij het erfgoed en de historie van Hilversum en het Gooi.

Speerpunten

- We bereiden de verduurzaming van het gebouw van het fotomuseum voor en (afhankelijk van de periode van de verbouwing) bereiden we zo nodig een tijdelijke verhuizing van het museum voor.

Reguliere activiteiten

- We ondersteunen het fotomuseum ter bevordering van het mediacultuurprofiel door middel van fotografie en verbinding met andere instellingen, zoals Beeld & Geluid, de bibliotheek en de Zilveren Camera;
- We ondersteunen Kasteelmuseum Sypesteyn in het verder professionaliseren van de organisatie.

Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed is een kwaliteit in onze leefomgeving. Het erfgoed van nu geeft inspiratie voor de toekomst en maakt ontwikkelingen Hilversums. Cultureel erfgoed beslaat een breed veld, zoals archeologie en aardkunde, cultuurhistorie, architectuur en stedenbouw en cultuurlandschap. Hilversum heeft ruim 1.450 monumenten en vier rijksbeschermde stadsgezichten. Een aanzienlijk deel van het grondgebied van Hilversum valt onder het Unesco werelderfgoed Hollandse Waterlinies.

In de Omgevingsvisie Hilversum 2040 is geformuleerd dat integraal aan de gemeente wordt gewerkt vanuit de cultuurhistorische basis. Daarom zijn wijkbiografieën (erfgoedverhalen) opgesteld als onderdeel van het programma gebiedsagenda's. We zetten ons erfgoed in voor behoud, versterking en ontwikkeling van Hilversum. Dit betekent ook dat er ruimte is voor transformatie van monumenten met passend gebruik en behoud van de monumentale waarden van de monumenten. We zorgen dat erfgoed wordt opgenomen in het omgevingsplan en we stimuleren de verduurzaming van monumenten.

Speerpunten

- Harmoniseren beleid van voormalige gemeente Wijdemeren en Hilversum;
- Subsidieregeling restauratie gemeentelijke monumenten 2025 in 2026 toegankelijk maken voor Wijdemeren;
- In 2026 zijn de beleidsregels Verduurzaming monumenten geëvalueerd. In 2027 wordt een geactualiseerde versie van het handboek aan het college aangeboden.
- Uitwerken cultuurhistorische basis (wijkbiografieën) van het omgevingsprogramma Gebiedsagenda's in kaders en toepassingen volgens de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving, ten behoeve van beleidsontwikkeling, gebiedsagenda's en omgevingsplan.

Reguliere activiteiten

- Het behouden en versterken van de cultuurhistorische kwaliteiten van Hilversum;
- Cultuurhistorie als omgevingskwaliteit inzetten bij de ontwikkeling van Hilversum;
- Het restaureren, transformeren en verduurzamen van ons cultureel erfgoed ondersteunen met restauratiesubsidies en laag renderende leningen;
- Beoordelen en begeleiden van vergunningaanvragen;
- Beoordelen en begeleiden van archeologisch onderzoek;
- Onderhouden van de samenwerking en relatie met andere overheden en belanghebbenden zoals erfgoedorganisaties;
- Bijdragen aan het omgevingsprogramma gebiedsagenda's op basis van de wijk biografieën.

Lokale media en bibliotheek

Lokale media en de bibliotheek zijn voor de gemeente Hilversum als mediahart van Nederland van groot belang. De gemeente ondersteunt daarom de bibliotheek en innovatie van de lokale media.

Speerpunten

- We realiseren vernieuwing van de huisvesting en verbreding van de bibliotheekfunctie. Waarbij een samenwerking aangegaan wordt met toekomstige partners op het gebied van (bijvoorbeeld) lokale media, mediaopleidingen, duurzaamheid, cultuureducatie, beeldende kunst en cultuurhistorie;
- We stellen nieuw bibliotheekbeleid op. Dit vloeit voort uit een nieuwe bibliotheekwet die naar verwachting per 1 januari 2027 wordt geïntroduceerd. Het nieuwe bibliotheekbeleid wordt uiterlijk 31 december 2027 vastgesteld. Hoewel er tot en met 2028 nog sprake is van twee bibliotheken wordt het bibliotheekbeleid voor de bibliotheekfunctie voor geheel Hilversum (inclusief Wijdemeren) opgesteld;
- De lokale omroep neemt vanaf 2027 haar intrek in de nieuwe bibliotheek;
- Door de samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren per 1 januari 2027 vervalt de lokale omroep van Wijdemeren. NH Gooi blijft de aangewezen lokale publieke media-instelling en verzorgt vanaf 2027 de lokale publieke mediaopdracht voor de gehele nieuwe gemeente Hilversum. De gemeente bekostigt deze wettelijke taak op grond van de Mediawet 2008;
- We bereiden de besluitvorming t.b.v. het realiseren van een streekomroep per 1 januari 2028 voor.

Reguliere activiteiten

- We ondersteunen de bibliotheek ten behoeve van een aansprekend aanbod voor alle inwoners;
- We subsidiëren de bibliotheek, die invulling geeft aan de vijf kernfuncties: Kennis en informatie ter beschikking stellen, ontwikkeling en educatie bieden, lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur, ontmoeting en debat organiseren, kennis laten maken met kunst en cultuur;
- In afwachting van nieuw bibliotheekbeleid blijven vooralsnog een centrale bibliotheekvestiging in Hilversum, een reguliere vestiging in Loosdrecht en een servicepunt in Nederhorst den Berg en Hilversum Noord in stand;
- We ondersteunen nieuwe initiatieven van lokale media & journalistiek via het Mediafonds;
- We bevorderen van taalontwikkeling en het tegengaan van laaggeletterdheid.

Bereikbare gemeente

Opgave van de gemeente

Hilversum is een populaire gemeente om te wonen, werken en recreëren. Als regiogemeente ontvangen we veel bezoekers en in de zomermaanden veel recreanten. Het hele jaar door vervoeren bedrijven hun goederen door de kernen. Al deze vervoersstromen nemen toe, ook omdat we werken aan nieuwe gebiedsontwikkelingen. Deze populariteit onderstreept het belang van een goede bereikbaarheid. We moeten daarom zorgen dat we onze infrastructuur slim inrichten. Capaciteitsuitbreiding is namelijk vaak lastig in te passen. De maatschappelijke roep om het verlagen van snelheden klinkt intussen luider. Vanuit deze opgaven zetten we ons in om de bereikbaarheid te waarborgen, de mobiliteit te verduurzamen en de verkeersveiligheid en leefbaarheid voor iedereen te blijven garanderen. Bij de uitvoering van het beleid prioriteren wij duurzame en actieve verkeersmiddelen volgens het STOMP-principe. Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service (deelvervoer), en de Privéauto.

Indicatoren

	Naam indicator	Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
	Aantal geregistreerde verkeersongevallen, per 1.000 inwoners	4,7	5,3	5,4	≤ voorgaand jaar		Water, Verkeer en Leefomgeving	Niet wettelijk
	Aantal verkeersslachtoffers, per 1.000 inwoners	0,7	1,1	0,9	≤ voorgaand jaar		Water, Verkeer en Leefomgeving	Niet wettelijk
	Fiets - Percentage inwoners dat tevreden is over infrastructuur voor fiets	75,0	75,0	72,0	80,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Fiets - Percentage inwoners dat wekelijks of vaker gebruik maakt van (elektrische) fiets	65,0	64,0	61,0	69,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Fiets - Waardering van de bereikbaarheid van het centrum per fiets	8,3	8,3	8,7	8,5		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat tevreden is over verplaatsing met auto	30,0	27,0	19,0	40,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Waardering van de bereikbaarheid van het centrum per auto	5,4	5,2	5,7	6,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage achterstanden onderhoud op wegen	22,0	22,0	0,0	17,0		Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
	Aantal openbare laadpalen die in samenwerking met MRA-E zijn geplaatst	nb	202,0	nb	290		MRA-E	Niet wettelijk

Verkeer en vervoer

We werken aan het verbeteren van de verkeersveiligheid, doorstroming en duurzaamheid van alle vormen van verkeer. Onze inspanningen zijn gericht op zowel voetgangers en fietsers, de gebruikers van deelvervoer, OV-reizigers en automobilisten. Verbeteringen aan fietsinfrastructuur combineren we met onze inzet voor het vergroten van de verkeersveiligheid. Bijzondere aandacht gaat uit naar de doorfietsroutes. Met partners zoals de provincie Noord-Holland en de openbaarvervoerbedrijven werken we aan goede ov-bereikbaarheid van al onze kernen in de nieuwe gemeente.

Onze projecten en maatregelen staan in de uitvoeringsprogramma's van Hilversum en Wijdemeren en die brengen we in 2027 samen voor de nieuwe gemeente. Dat doen we in een geactualiseerd programma met de mobiliteitsprojecten en -opgaven voor de komende jaren.

Speerpunten

- Met het programma Priowegen 2026–2029 verbeteren we de verkeersveiligheid op onze wegen. In 2027 leggen we een bestuurlijk besluit voor over de volgorde van de grotere projecten. Zo brengen we ambities, budget en uitvoeringscapaciteit in balans. In 2027 werken we aan het ontwerp en de realisatie van maatregelen aan de Noordermeent, de Zuidermeent, de Koningsstraat en het kruispunt Emmastraat-Achterom;
- Concrete verbetering van leefbaarheid en verkeersveiligheid door snelheidsverlaging vindt in 2027 plaats op diverse wegen, zoals:
    - Kerklaan (Kortenhoef), het Zuidereinde (’s-Graveland), Randweg (Nederhorst den Berg), Edelenbuurt, Botenbuurt-Oost en Lindelaan (Nieuw-Loosdrecht), Stichts End - Hollands End (Ankeveen) en op 10 Erftoegangswegen binnen de bebouwde kom (woonstraten) van de kernen.
- Verbeteren fietsveiligheid door:
    - Aanleg doorfietspaden Molenmeent/ rotonde Rading, Middenweg (Nederhorst den Berg), Vreelandseweg en Loosdrechtseweg. We verbreden de fietsstroken Nieuw-Loosdrechtsedijk (Nieuw-Loosdrecht).
- Uitbreiden en verbeteren van (inpandige) fietsparkeervoorzieningen met 400 plekken in het stadscentrum;
- We zorgen voor een bereikbaarheidsadvies voor de grote nieuwe gebiedsontwikkelingen Arenapark, Media Park, Crailo en de Meent;
- In onze gemeente werken we ernaar toe dat alle ov-haltes volledig toegankelijk zijn. In 2027 realiseren we toegankelijkheidsverbeteringen bij 20 haltes;
- We werken samen met de regionale partners en de provincie Noord-Holland aan het verbeteren van het aanbod van deelmobiliteit. Voor de deelfietsen doen we dat vanuit de inzichten die de monitoring ons opleveren en zorgen we voor geclusterd aanbod op hubs. Het aanbod van deelscooters breiden we uit naar het maximumaantal van 200 voertuigen. Voor de werkgeversaanpak stellen we meetbare KPI’s op, zodat zichtbaar wordt wat de inzet bij de 47 grotere werkgevers oplevert;
- Hilversum behouden als intercity-halte voor de internationale trein;
- Input geven aan de provincie Noord-Holland voor de nieuwe ov-concessie.

Reguliere activiteiten

- Stimuleren van lopen en fietsen door intensieve samenwerking met scholen en sportparken;
- Campagnes gericht op bewustwording van het gedrag in het verkeer(snelheid en geluid);
- Het stimuleren van elektrisch vervoer door het uitbreiden van het aantal laadpalen;

- Nemen van verkeersbesluiten voor onder meer wegaanpassingen, voorrangsregelingen en de reservering van een gehandicaptenparkeerplaats;
- Beheren en onderhouden van de verkeersinfrastructuur, waaronder verkeersregelinstallaties (VRI's);
- Onderhouden en energiezuiniger maken van de openbare verlichting;
- Aanleg van geluid reducerend asfalt;
- Beheren en zo nodig vervangen van wegen (verhardingen), bruggen en tunnels, objecten zoals verkeersborden, bewegwijzering en straatmeubilair en civieltechnische kunstwerken (bruggen en tunnels);
- Inhalen van het achterstallig onderhoud van wegen en stoepen met bijzondere aandacht voor de reguliere voetganger;
- Uitvoeren van straatreiniging en gladheidsbestrijding;
- Bevorderen van verkeersveiligheid rondom scholen;
- Samenwerking voor handhaving met het Openbaar Ministerie, politie en boa's.

Parkeren

Ons parkeerbeleid draagt bij aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de gemeente. Hiervoor hebben we in de stad Hilversum gereguleerd parkeren ingevoerd tot en met de buitenring. Zo sturen we op een efficiënt gebruik van de beschikbare parkeerplaatsen in onze parkeergarages en op straat. We handhaven gericht op het tegengaan van parkeeroverlast, onder andere vlak buiten het gereguleerd gebied. In de dorpen is er geen betaald parkeren. Daar monitoren we eveneens de parkeerdruk, omdat parkeren veel schaarse ruimte inneemt.

Speerpunten

- We voeren in 2027 een evaluatie uit naar de uitbreiding van het betaald parkeergebied. Met de uitkomsten kunnen we ons beleid indien nodig bijsturen;
- Het aanbesteden en vervangen van het Parkeerroute Informatiesysteem (PRIS), waarbij we het aantal verwijzingsborden op straat optimaliseren. We verwachten de vervanging na de zomer uit te voeren;
- Het in kaart brengen van straten waar structureel op de stoep geparkeerd wordt en het opstellen van een aanpak om de hinder hiervan te verminderen. Deze aanpak leveren we voor de zomer op.

Reguliere activiteiten

- We monitoren de werking van gereguleerd parkeren in het centrum, werklocaties en de woonwijken. We sturen bij op onbedoelde effecten waar dat nodig is;
- We gaan parkeeroverlast tegen door het uitbreiden van efficiënte en digitale handhaving via de scanauto, aangevuld met handhavers op straat;
- Beheren en onderhouden van de parkeervoorzieningen op straat en in de gemeentelijke parkeergarages;
- Uitvoeren van de jaarlijkse gemeentebrede parkeertelling;
- Stimuleren van het datagedreven werken met behulp van het verder ontwikkelen van het informatie dashboard parkeren;
- Begeleiden, monitoren en waar nodig aansturen tot verbeteren van de werkzaamheden van de Coöperatie ParkeerService, waaronder handhaving, het verstrekken van parkeervergunningen, het dagelijkse beheer van de drie parkeergarages, en het beantwoorden van vragen van bewoners over de geleverde diensten;
- Parkeeradvies geven op omgevingsvergunningen en gebiedsontwikkelingen op basis van parkeernormen.

Duurzame gemeente

Opgave van de gemeente

In de Duurzame gemeente zorgen we voor een goede, groene en gezonde leefomgeving die klimaatrobuust en toekomstbestendig is. We bereiden ons voor op de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals meer stormen, wateroverlast door zware of langdurige regen, droogte, natuurbranden en hittegolven. We zien omgewaaide bomen en straten die blank staan na forse regenbuien. Het raakt ook de gezondheid van onze inwoners, bijvoorbeeld door toename van hittestress en hooikoorts.

Dit vraagt ook in onze gemeente een omslag in de manier waarop we leven en omgaan met onze leefomgeving. Samen met inwoners, organisaties en ondernemers zetten we in op het verduurzamen en vergroenen van de gemeente. We werken conform de Omgevingsvisies en vastgesteld beleid op het vlak van energie, milieu, groen, natuur, water en circulair. We verduurzamen en vergroenen de openbare ruimte en ons eigen vastgoed. Daarnaast ondersteunen we onze inwoners, organisaties en ondernemers en nodigen ze uit om zelf aan de slag te gaan met de eigen woning of bedrijfsruimte, in eigen tuin, op eigen perceel of in de openbare ruimte. We werken daarbij samen met lokale, duurzame bewonersorganisaties zoals de Hilversum100, energiecoöperatie HilverZon, Energiecoöperatie Wijdemeren en de Duurzaamheidscentra in Hilversum en Kortenhoef. Zo koesteren we onze groene tuinstad en de groenblauwe parels.

Voor de opgave Duurzaam zijn in de Omgevingsvisie Hilversum 2040 en Omgevingsvisie Wijdemeren 2040 diverse doelen geformuleerd. Hieronder zijn deze doelen op hoofdlijnen samengevoegd:

- Energie: De overgang naar duurzame energie, die toegankelijk is voor iedereen, versnellen en intensiveren;
- Leefmilieu: schonere lucht, water en bodem, die in 2040 voldoen aan de milieunormen;
- Groen en Natuur: Verbeteren van de diversiteit van planten en dieren in het buitengebied en verbindingen met het groen in bebouwd gebied en tussen bebouwd gebied en buitengebied;
- Water: de plassen en het oppervlaktewater hebben een goede waterkwaliteit en worden adequaat beheerd;
- Circulair: Zuinig omgaan met grondstoffen en inzet op hergebruik van materialen;
- Klimaatadaptatie: Tegengaan van hittestress en overlast door te veel of te weinig water en de beschikbaarheid van voldoende drinkwater;
- Mobiliteit: Stapsgewijs overgaan naar duurzamere vormen van mobiliteit. Een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen, te fietsen en te wandelen.

Vanwege de toename van ambities en noodzakelijke investeringen worden werken in de openbare ruimte steeds complexer, door middel van stedelijk programmeren gaan we hieraan invulling geven. Stedelijk programmeren is een verdere professionalisering van het integraal werken: een werkwijze die gebiedsontwikkeling als geheel benadert, met oog voor samenhang tussen beleid, gebiedsontwikkeling, beheer en investeringen in straten, wijken en gebieden. Deze programmering helpt bij het formuleren van opgaven, het stroomlijnen van realisatie en het maatschappelijk verantwoord investeren.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
033	Aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner	146,9	149,6	nnb	150		CBS - Huishoudelijk afval	Wettelijk
034	Percentage hernieuwbare elektriciteit	4,0	9,0	nnb	>10		RWS	Wettelijk

	Percentage circulaire aanbestedingen t.o.v. het totaal aantal lopende contracten	31,1	47,6	43,8	> 35		Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat vindt dat in zijn/haar buurt voldoende groen is	72,0	75,0	72,0	>75		Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Duurzaamheid en milieubeheer

Leefmilieu

In 2027 blijven we ons inzetten voor een gezonde en veilige leefomgeving. De focus ligt op advisering bij ruimtelijke projecten en omgevingsvergunningen, en op het uitvoeren van wettelijke milieutaken op het gebied van bodem, geluid, lucht, geur, water en externe veiligheid. We stellen milieugegevens beschikbaar aan derden, zoals adviesbureaus en overheden.

In 2027 wordt toegewerkt naar de harmonisatie van de uitvoeringstaken van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) voor Hilversum en Wijdemeren, als gevolg van de vorming van de nieuwe gemeente. Hiervoor wordt een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opgesteld, waarin keuzes worden gemaakt over de omvang van de bij de OFGV onder te brengen plustaken. Deze keuzes bepalen de balans tussen de inzet van de OFGV en de beschikbare gemeentelijke capaciteit voor beleidsontwikkeling op het gebied van milieu. Daarnaast kunnen deze keuzes gevolgen hebben voor de inrichting van gemeentelijke werkprocessen, onder meer binnen VVB en het Omgevingsteam.

In 2027 beheren we het bodeminformatiesysteem en geven we uitvoering aan de geluidssanerings-programma's voor verschillende geluidsbronnen, zowel binnen als buiten het stedelijk gebied. Daarnaast ronden we de drie lopende geluidssaneringsprojecten in Wijdemeren af en starten we met de uitvoering van de geluidssanering rondom de verlegde Centrumring.

We monitoren continu de luchtkwaliteit en de geluidbelasting en geven uitvoering aan het Actieplan Geluid 2024-2029, met als doel de geluidsoverlast te verminderen en de kwaliteit van de leefomgeving verder te verbeteren.

In het kader van het Mobiliteitsuitvoeringsprogramma 2040 worden de effecten op luchtkwaliteit expliciet gevolgd. Daarnaast geven we uitvoering aan het Schone Lucht Akkoord en het Actieplan Luchtkwaliteit, onder andere via het Samen Luchtkwaliteit Meten project, waarin inwoners en gemeente samen data verzamelen en delen.

De gemeente Hilversum beheert actief de bodem- en grondwaterkwaliteit. Samen met partners voeren we gebiedsgericht grondwaterbeheer uit in ’t Gooi.

Energietransitie

Hilversum werkt samen met energiecoöperaties, het EDB, inwoners, organisaties en bedrijven aan verduurzaming. We richten ons op maatregelen met de meeste impact en ondersteunen inwoners en ondernemers bij energiebesparing. Wie hulp nodig heeft, krijgt praktische ondersteuning. We blijven actief in de wijken met maatwerk en ondersteuning, zoals energiecoaches en -adviseurs. Met het Hilversums Isolatie Programma en Lokale Isolatie Aanpak (Wijdemeren) bieden we ook in 2027 subsidie voor isolatie aan woningeigenaren met een lage WOZ-waarde. Met publiekscampagnes en een informatie-magazine vergroten we de bewustwording in samenwerking met partners. Daarnaast kunnen bewoners ook terecht bij de energieloketten voor informatie en ondersteuning. Het Warmteprogramma dat in 2026 in voorbereiding is, wordt in 2027 vastgesteld en geeft vanaf dan richting aan inwoners, gebouweigenaren en de gemeente bij het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving.

In de Hilversumse Meent streven we ernaar om 624 woningen eind 2028 aardgasvrij te hebben gemaakt. In 2026 is daarvoor een aanpak ontwikkeld voor respectievelijk gespikkeld bezit, particuliere woningen en huurwoningen. In 2027 gaan we door met deze aanpakken; straat voor straat gaan we de Noordelijke Meent door om de woningen aardgasvrij te maken.

In de pilot Warmte uit de rioolzuivering Anna's Hoeve voor Oost, gaan we het komende jaar door met de technische verkenning van een passende collectieve warmteoplossing. Voor dit project vullen we ook de gemeentelijke rolneming in collectieve warmteoplossingen in, als model voor toekomstige projecten.

In Wijdemeren zijn voor de verkenningsbuurten de Blijkpolder en Kortenhoef haalbaarheidsstudies uitgevoerd. De Blijkpolder is eind 2026 en in 2027 het meest concreet voor de ontwikkeling en uitvoering van een participatie-aanpak met buurtbewoners. Hierbinnen worden de overgebleven warmteoplossingen verder onderzocht en wordt toegewerkt naar één haalbare warmtepropositie. Voor Kortenhoef zal in 2027 toegewerkt worden naar een doorstart van de onderzoeksresultaten over de toepassing van Aquathermie als warmteoplossing. Hiervoor zal ook een participatie-aanpak worden ontwikkeld in lijn met de aanpak voor Blijkpolder.

Greendeals met bedrijventerreinen en het Vliegveld helpen bij zonopwek en energiedelen, wat netcongestie vermindert. Daarnaast controleert de OFGV de grootverbruikers in de gemeente op de energiebesparingsplicht. Deze bedrijven worden hierdoor gestimuleerd en verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen. Ook het duurzame bedrijventeam van de Energiecoöperatie Wijdemeren blijft in 2027 ondernemers helpen bij energiebesparing. De gemeente geeft het goede voorbeeld via verduurzaming van eigen gebouwen en CO_2-monitoring.

TenneT onderzocht in 2025 de netcapaciteit in Noord-Holland. Het stroomnet in Hilversum raakt overbelast, waardoor nieuwe en zwaardere aansluitingen voor grootverbruikers niet mogelijk zijn. We zetten ons als gemeente in voor een snelle uitbreiding van het elektriciteitsnet met goede ruimtelijke inpassing.

Met deze inzet dragen we bij aan een duurzaam en leefbaar Hilversum, nu én in de toekomst.

Speerpunten

Energietransitie

- Uitvoeren van de Transitievisie Warmte. Tot het Warmteprogramma is vastgesteld (eind 2027) is de Transitievisie warmte het richtinggevende beleidsdocument;
- Opstellen van en uitvoering geven aan het Warmteprogramma;
- Gerichte ondersteuning via de wijkaanpak en het bijbehorend ontzorgingsaanbod. Met het ondersteuningsaanbod (financieel en kennis) worden wijk-voor-wijk inwoners geactiveerd en geholpen om aan de slag te gaan met het verduurzamen van hun woning (>3.000 inwoners per jaar);
- Uitvoering van drie gebiedsgerichte aardgasvrij aanpakken (twee gericht op woongebieden te weten PAW de Meent en RWZI in Oost en één gericht op een deel van een werklocatie, te weten Sportpark;
- Vormgeven van een Publiek Warmtebedrijf voor de Hilversumse collectieve aardgasvrij aanpakken, verkenning in 2026 en 2027 oprichting mogelijk in 2028;
- Deelnemen en bijdragen aan het ruimtelijk proces om te komen tot een locatie voor een nieuw hoogspanningsstation voor Tennet;
- Uitvoering geven aan de Regionale Energie Strategie (RES) door samenwerking ondernemersverenigingen en energiecoöperaties, stimuleren zonprojecten op grote (maatschappelijke) daken en ondersteunen realisatie zonneweide Vliegveld Hilversum. We kijken naar hoe we de uitvoering van de RES kunnen versnellen;
- Gebiedsgerichte uitwerking van het bodemenergiebeleid in Bodemenergieplannen in Hilversum als onderdeel van het Omgevingsplan;
- Op basis van een Soortenmanagementplan (SMP) verkrijgen van een gebiedsgerichte omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten van de Provincie en de Omgevingsdienst Noord-Holland op basis waarvan inwoners isolatie-, (ver)bouw- en renovatiewerkzaamheden natuurvriendelijk kunnen uitvoeren waarbij flora en fauna adequaat worden beschermd;
- In regionaal verband de inkoop van elektriciteit gebruiken om lokale duurzame opwek te stimuleren.

Reguliere activiteiten

Leefmilieu

- Vaststelling milieuregels in het omgevingsplan voor onder andere bodem, water, geluid, geur en externe veiligheid;
- Het vaststellen geluidskaart Agglomeratie Hilversum in de eerste helft van 2027;
- Advisering bij projecten en vergunningen;
- Uitvoering saneringsprojecten woningen met een hoge geluidsbelasting (SSV) (oude A-lijstwoningen Wet geluidhinder) en de geluidssanering langs de verlegde Centrumring;
- Monitoren geluid en luchtkwaliteit. Tevens worden, naar aanleiding van de motie 25-19 “Geen Zero Emissie maar (in)Zicht op Minder Emissie”, de effecten op luchtkwaliteit van het Mobiliteitsuitvoeringsprogramma 2040 inzichtelijk gemaakt;
- Uitvoering geven aan het Schone luchtakkoord en het Actieplan Luchtkwaliteit (2023-2030);
- Continueren houtstookcampagne;
- Advisering met betrekking tot het Gebiedsgericht grondwaterbeheer ’t Gooi;
- Beheer bodeminformatiesysteem, afronding A-lijst Wet geluidhinder en vaststelling Actieplan Geluid en Geluidsbeleid 2023-2024.

Energietransitie

- Samenwerken met woningcorporaties, energiecoöperaties, ondernemersverenigingen en andere organisaties in Hilversum in de verduurzamingsopgave;
- Uitvoeren wijkaanpak, verzwaren stroomnet Liander en Stedin door plaatsing van ruim 300 middenspanningsruimtes (elektriciteitshuisjes);
- Organiseren van de ruimtelijke inpassing van nieuwe energie infrastructuur door middel van stedelijk programmeren;
- Beheren van de meerjarige samenwerking met onze ketenpartners, Energiedienstenbedrijf, Energiecoöperatie Wijdemeren en energiecoöperatie Hilverzon;
- Verder verduurzamen gemeentelijk vastgoed en bedrijfsvoering, onder andere door continuering van de inzet CO_2-Prestatieladder;
- Bevorderen toekomstbestendig bouwen volgens Convenant Toekomstbestendig Bouwen.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Hilversum wordt steeds groener dankzij de gezamenlijke inzet van inwoners, ondernemers en de gemeente. Vergroeningsprojecten in buurten en dorpskernen, nieuwe groene ontmoetingsplekken en de uitvoering van projecten uit het Programma Groen versterken de leefomgeving. Daarnaast wordt gewerkt aan betere natuurverbindingen tussen de stad en het Gooise Natuurreservaat en aan een samenhangend groen netwerk binnen de gemeente. Zo bouwen we aan een biodiverse, klimaatbestendige en vitale gemeente.

Groen op de balans

Groen, en vooral bomen, levert belangrijke ecosysteemdiensten zoals zuurstofproductie, CO_2-opslag en verkoeling. Volgens kengetallen van het Norminstituut Bomen vertegenwoordigt het boomkroonvolume van alle bomen binnen de bebouwde kom van Hilversum een maatschappelijke waarde van circa € 130 miljoen per jaar. Daarnaast had het gemeentelijke bomenbestand in 2025 een geschatte assetwaarde van € 470 miljoen, berekend op basis van landelijke waarderingskengetallen voor bomen. Hiermee vormt het gemeentelijk groen niet alleen een ecologische, maar ook een substantiële maatschappelijke en economische waarde voor Hilversum.

Speerpunten

- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Groen 2023-2026 en het jaarplan 2027 met onder meer het vergroenen van vijf speelplekken, verwijderen van zinloze verharding, het aanleggen van twee koele plekken, ecologische verbindingszones in de stad versterken en de oplevering van grotere projecten zoals Kwaliteitsimpuls Oude Haven, Herinrichting Neuwegpark en de natuurverbinding Raabos-Raaweg. De voorbereiding van de Koele Route Minckelersstraat als onderdeel van het project Overdekte Gracht Minckelersstraat uit het Gemeentelijk Watermanagementplan;
- Ruimte geven aan 10 groene initiatieven van inwoners in de openbare ruimte, onder meer via lokale vergroeningsacties, buurtprojecten en initiatieven in de dorpen;

- Vergroening als vast onderdeel in projecten op te nemen, onder andere 1221 met Bruisend Hart en de Groene Loper, Uitvoeringsagenda bedrijventerreinen Zuidwest, Stationsgebied, Sportpark en de herinrichting van verschillende straten in het kader van het investeringsprogramma voor de openbare ruimte;
- Versterken van groene en ecologische verbindingen binnen de bebouwde omgeving, onder andere door uitvoering van het Europese URBAN-project;
- Harmonisatie van het beleid voor groen en water van Hilversum en Wijdemeren tot groen-blauw beleid voor de gemeente Hilversum (2027-2028).

Reguliere activiteiten

- Het bijdragen aan de doelen van het Programma Groen middels beheersactiviteiten en als randvoorwaarde bij planvorming en ontwikkeling;
- Bevorderen van biodiversiteit, klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving door gerichte vergroening van de openbare ruimte;
- Uitvoering geven aan vastgestelde groenbeheerplannen;
- Samenwerken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om vergroening van wijken en dorpen te stimuleren;
- Actief betrokken zijn bij het Goois Natuurreservaat (GNR) om de natuur en recreatieve mogelijkheden in natuurgebieden te vergroten en verder te ontwikkelen, zowel voor huidige als toekomstige generaties;
- Werken aan een betere verbinding tussen de bebouwde omgeving en natuurgebieden om biodiversiteit, recreatieve waarde en beleving van groen te versterken;
- Via de stichting Omgevingseducatie worden op het gebied van onder meer groen lesprogramma's en activiteiten aangeboden aan basis- en middelbare scholen.

Riolering

Het beheren en onderhouden van het riool is een omvangrijke gemeentelijke taak. Zeker nu klimaatverandering zorgt voor hevigere buien en lokaal wateroverlast en daarmee voor meer druk op het rioolstelsel en de bebouwde omgeving. Omdat de werken in de openbare ruimte steeds complexer worden, is gestart met stedelijk programmeren.

Bij rioolvervanging en bij integrale herinrichtingen wordt ontworpen op een waterrobuuste leefomgeving. Het hemelwater wordt zo duurzaam mogelijk opgevangen en geïnfiltreerd. De schone hemelwaterstroom wordt verdergaand gescheiden van het vuilwater. Bij nieuwe ontwikkelingen worden klimaatrobuust en toekomstbestendig uitgevoerd, waarbij hergebruik wordt gestimuleerd.
Op meerdere locaties in de gemeente wordt gewerkt aan meer water bergen, vasthouden en vertraagd afvoeren, zoals in Noord, Zuidwest, Stationsgebied, Huydecopersbos, Sportpark en Laapersveld, in de Edelenbuurt in Loosdrecht en de Kerklaan in Kortenhoef.

De riolering wordt planmatig gereinigd en geïnspecteerd. De interpretatie van de inspecties wordt omgezet naar informatie en is belangrijk voor de programmering van de rioolvervangingsopgave. Inspecties hebben aan het licht gebracht dat het bestaande riool in slechtere staat verkeert dan verwacht en dat herstelwerkzaamheden noodzakelijk zijn. De schades zijn urgenter en reparatiekosten nemen toe. De komende jaren zijn de grotere (transport)riolen aan vervanging toe. Dit brengt hogere kosten met zich mee per km door de schaal en ligging onder vaak drukkere ontsluitingswegen.

Van twee persleidingen wordt de vervanging voorbereid: tussen gemaal Diependaal en overnamepunt A. Fokkerweg en van gemaal Riebeeck naar overnamepunt A. Fokkerweg. Het huidige Watermanagementplan van Hilversum liep tot en met 2026. Met een evaluatie en beperkte herijking is in 2026 dit plan verlengd: Water- en Rioolprogramma 2027-2028. Voor Wijdemeren wordt het Gemeentelijk water- en rioleringsprogramma 2023-2027 ook verlengd tot en met 2028, zodat er tijd is voor harmonisatie van beide water- en rioolprogramma's met ingang van 2029.

Speerpunten

- Harmonisatie gemeentelijke Water en Rioolprogramma van Hilversum en Wijdemeren voor 2029 en verder, vaststelling 2028;
- Verlenging van het gemeentelijke Water en Rioolprogramma Wijdemeren 2023-2027 tot en met 2028 in 2027.

Reguliere activiteiten

- Doorzetten van de vervangings- en verbeteropgave riolering;
- Splitsen van hemelwater en vuilwater;
- Ontwerpen van een waterrobuuste en klimaat adaptieve leefomgeving, rekening houdend met extreme neerslag en grondwater over- en onderlast;
- Vasthouden en infiltreren van schoon hemelwater;
- Uitvoeren van de huidige Watermanagement Plannen;
- Vervangen van riolering en maatregelen voor optimalisatie van rioolstelsels, Beheren en onderhouden van het rioolstelsel, rioolgemalen en bergingsvoorzieningen;
- Monitoren en modellering van de riolering, het oppervlaktewater, grondwater en de maaiveldinrichting ten behoeve van het programmeren van maatregelen om het risico van overlast door grond- en regenwater te reduceren.

Oppervlaktewater, havens en waterwegen

De gemeente is heel waterrijk: van de Loosdrechtse Plassen in het zuiden tot de Spiegelplas en Ankeveense Plassen in het noorden. Het beheer en onderhoud van de water-assets is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, waterschap en de vele eigenaren (waaronder het Plassenschap Loosdrecht, Natuurmonumenten en particuliere eigenaren). Voor de secundaire wateren, veelal kleine doorvaarten en de open plassen is in de provinciale omgevingsverordening geen vaarwegbeheerder aangewezen. Daarom is binnen het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen besloten de Loosdrechtse plassen te baggeren. Er ligt echter nog een grote opgave om al het aanwezige vaarwater in de toekomst bevaarbaar te houden. Het vervangen van beschoeiingen en onderhoud van sluizen en duikers is voor rekening van de diverse eigenaren.

In Hilversum is het beheer van een groot deel van het oppervlaktewater in 2024 overgedragen aan waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Deze wateren worden nog als primair aangewezen. Het waterschap stelt een Watergebiedsplan Hilversum op in samenwerking met de gemeente, waarin het beheer verder wordt uitgewerkt. Voor het baggeren van de Oude Haven is in de overeenkomst vastgelegd dat gemeente en waterschap dit gezamenlijk oppakken, dat wordt voorbereid.

In de Van Goghstraat in Nederhorst den Berg en Sportpark Loosdrecht worden natuurvriendelijke oevers aangelegd waarbij gebruik wordt gemaakt van de subsidie van het waterschap voor KRW-maatregelen. De gemeente en waterschap hebben hiervoor de ‘Samenwerkingsovereenkomst KRW goede stedelijke waterbeheerpraktijk’ ondertekend.

Plassenschap Loosdrecht en omgeving

Het Plassenschap Loosdrecht is een recreatieschap dat zorgt voor het beheer en onderhoud van de eigendommen van het Plassenschap. Het gaat met name om het in stand houden van de openbaar toegankelijke recreatieve voorzieningen in een uniek natuurgebied. Het werk van het Plassenschap heeft als doel om de leefbaarheid, veiligheid en de recreatieve mogelijkheden in het plassengebied te behouden en verbeteren, zoals op de openbaar toegankelijke recreatie eilanden, recreatieterreinen, sluizen, vaarwegen en vele watergebieden van de Loosdrechtse Plassen. Hiertoe behoren ook een 100-tal legakkers met omliggend water in de Kievitsbuurten en een aantal openbaar toegankelijke terreinen in het veenweidegebied van gemeente Stichtse Vecht.
Het beheer en onderhoud in het plassengebied is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsuitvoeringsorganisatie Plassenschap Loosdrecht e.o. 2023. Het is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Stichtse Vecht en Hilversum en de provincies Noord-Holland en Utrecht. De gemeente voert de regeling en het financieel beheer uit namens de deelnemers.
Het Plassenschap streeft naar kostenbeheersing door prioritering en fasering van investeringen. Tegelijkertijd wordt ingezet op het verbeteren van de voorzieningen door achterstallig onderhoud in te halen en veiligheidsrisico’s aan te pakken. Het behoud van een balans tussen natuurbehoud en recreatieve voorzieningen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Aanpak Oostelijke Vechtplassen

De Aanpak Oostelijke Vechtplassen (OVP) is een tienjarig samenwerkingsprogramma dat in 2017 is gestart. Binnen het programma werken 21 publieke en private partners samen, waaronder provincies, gemeenten, het waterschap, het Plassenschap en natuur-, bewoners- en recreatieorganisaties. Zij zetten zich in voor het

herstel van natuur en waterkwaliteit en voor een aantrekkelijk en goed bevaarbaar recreatiegebied. In 2027 gaat het programma zijn laatste uitvoeringsjaar in. De programmamiddelen worden beheerd binnen de afzonderlijke governance van de OVP en maken geen onderdeel uit van de gemeentelijke begroting. Hilversum zet wel ambtelijke en bestuurlijke capaciteit in voor de uitvoering en belangenbehartiging. Naast het afronden van de lopende projecten wordt gewerkt aan structureel beheer en vervolgafspraken over de samenwerking na 2027.

Speerpunten

- Besluitvorming in 2027 over het baggeren van de Oude Haven, op basis van de overeenkomst met Waterschap Amstel Gooi en Vecht;
- Uitwerken van structureel beheer en vervolgafspraken over de samenwerking in OVP (2027).

Reguliere activiteiten

- Natuurvriendelijke oevers Van Goghstraat in Nederhorst den Berg en sportpark Loosdrecht (2026/2027);
- Afronden van lopende projecten van OVP;
- Uitvoeren van regulier onderhoud aan water, waterkeringen en oevers;
- Onderhouden en bereikbaar houden van de gemeentelijke havens en doorgaande waterwegen;
- Beheren en onderhouden van sluis ’t Hemeltje.

Afval en circulariteit

In een circulaire economie worden producten en materialen steeds opnieuw gebruikt. Ambitie is dat voor alle inwoners, organisaties en bedrijven wegen openliggen om mee te doen aan de circulaire economie. De inzet op circulariteit heeft een positieve invloed op het klimaat en de gezondheid van onze inwoners. Ook maakt het Nederland minder afhankelijk van andere landen. Verder zorgt de circulaire economie voor nieuwe banen en bedrijven. Enerzijds door nieuwe businessmodellen, zoals deel- en leaseconcepten, anderzijds doordat producten vaker gerepareerd worden.

We maken voor 2027 ons vijfde jaarplan Circulair Hilversum en werken we toe naar een meerjarig Programma Circulair, als onderdeel van een programma Duurzaam Circulair Hilversum is gericht op het bevorderen van circulariteit bij ondernemers, inwoners en organisaties. De gemeente neemt zelf ook circulaire stappen, bijvoorbeeld door circulaire inkoop.

De Grondstoffen en Afvalstoffendienst (GAD) Gooi & Vechtstreek voert namens de gemeenten de afvalinzameling en -verwerking uit voor particuliere huishoudens. De gemeente houdt toezicht op een effectieve en efficiënte afvalinzameling via de begroting van de GAD. De Grondstoffenvisie Gooi en Vechtstreek (uit 2021) heeft als doel een circulaire economie te bevorderen, binnen de financiële kaders, milieuprestaties en dienstverlening. De komende jaren staat de GAD voor uitdagingen, zoals de herontwikkeling van scheidingsstations, het overslagstation Crailo, de herhuisvesting van het GAD-kantoor en de remise voor voertuigen.

Speerpunten

- Circulariteit: Bijdragen vanuit circulariteit aan de opgaven van de Omgevingsvisie, ook in relatie tot de opgaven Meedoen en Actief:
    - Actief: Circulaire economie is volwaardig onderdeel van de Economische Visie (raad 2026). Dit bouwt voort op wat de afgelopen jaren door de gemeente is ontwikkeld. Dat is het stimuleren van circulaire bedrijvigheid door het blijven faciliteren van een netwerk van circulaire ondernemers, stimuleren van circulaire broedplaatsen en het bevorderen van nieuwe samenwerkingen aan materiaalketens door circulaire ketenaanjagers, zoals circulaire bouwmaterialen en een Gooise Houtcoöperatie. Hieraan werken we ook samen in de regio Gooi en Vechtstreek;
    - Meedoen: we vergroten de mogelijkheden voor circulariteit in het sociaal domein, bijvoorbeeld voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en als onderdeel van activiteiten in wijkcentra, zoals Repair Café’s om samen te repareren. In 2027 schalen we werkende initiatieven op, zoals het in 2025 gestarte project gericht op het refurbishen van meubels met Opwaarts en Tomingroep;

- In ontwikkelingen stimuleren we circulair bouwen op basis van het Convenant Toekomstbestendig Bouwen en de MRA-convenanten voor houtbouw en hergebruik van materialen. Onze eigen sloop- en nieuwbouwprojecten voeren we zo circulair mogelijk uit;
- We zetten in op een meerjarig Programma Circulair, om structureel te blijven werken aan circulariteit.

- Particulier huishoudelijk afval:
  - De GAD evalueert het Uitvoeringsplan GAD 2023-2026 en dit vormt een basis om als gemeenten in de regio mede richting te geven aan de uitvoering door de GAD komende jaren. De GAD investeert in vernieuwing van het afvalscheidingsstation Crailoo in Hilversum.

Reguliere activiteiten

- Circulariteit: Uitvoering Jaarplan Circulair Hilversum 2027, waaronder:
  - Stimuleren van circulaire bedrijvigheid en het tot stand komen van circulaire materiaalketens, zoals bouwen met duurzame materialen en het hergebruiken van materialen en goederen, zoals meubels en kleding. Inzet op groei van de impact van circulair ambachtscentrum Opwaarts, door samenwerking van ondernemers, overheid en onderwijs;
  - Stimuleren van reparatie, door Hilversum Repareert met ons Midden- en Kleinbedrijf (MKB) en de Hilversum100. In de kernen vinden op kleine schaal initiatieven plaats, zoals Repair Café's;
  - Circulair werken als gemeente, onder meer bij de uitvoering van projecten, ontwerp en beheer van de openbare ruimte en door circulair in te kopen (conform Regionaal inkoopbeleid 2022).

- Particulier huishoudelijk afval:
  - Binnen de mogelijkheden van de gezamenlijke regeling onze invloed uitoefenen op een goede en efficiënte afvalinzameling en -verwerking door de GAD. De GAD publiceert jaarlijks in de zomer een GAD-meter met monitoringsgegevens over particuliere huishoudelijk afval in de regio;
  - Als gemeente lobbyen binnen samenwerkingsverbanden zoals de VNG voor landelijke uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid voor circulaire producten en verpakkingen;
  - Goed communiceren door de GAD richting bewoners over wat zij kunnen doen om milieuvriendelijk om te gaan met hun afval en afgedankte spullen, zoals recycling en hergebruik. Een speerpunt blijft het goed scheiden van groente, fruit en etensresten, omdat dit nog te vaak bij het restafval terecht zit. Dat is onnodig duur in de verwerking en een gemiste kans om het mee te laten gaan in de circulaire stroom groenafval.

Middelen begrotingsprogramma

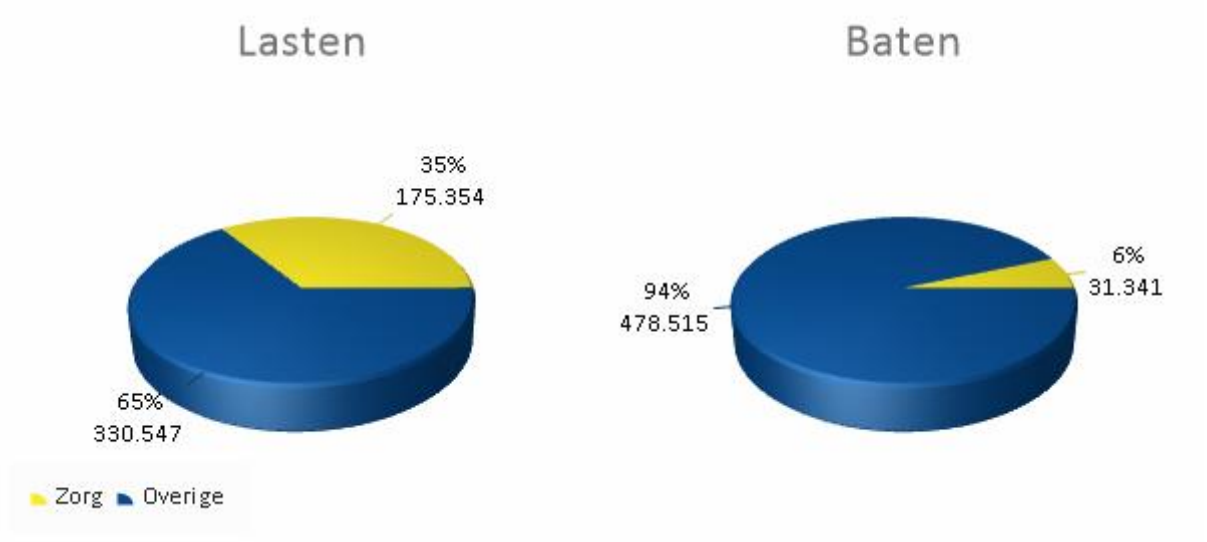
Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

01	Wonen en leven	Begroting 2026 stand voorjaarsnota	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
01.01	**Mooie stad**					
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	612	1.413	1.357	1.355	1.352
8.1	Ruimtelijke ordening	5.393	5.932	4.681	4.682	4.682
8.3	Wonen en bouwen	9.323	8.946	8.614	8.617	8.628
	Totaal Mooie stad	**15.328**	**16.292**	**14.652**	**14.653**	**14.661**
01.02	**Levendige stad**					
5.1	Sportbeleid en activering	2.055	1.969	1.965	1.965	1.520
5.2	Sportaccommodaties	4.131	5.050	5.020	4.952	4.936
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.992	5.167	5.159	5.154	5.114
5.4	Musea	2.703	3.271	3.258	3.258	3.242
5.5	Cultureel erfgoed	871	1.084	1.077	1.075	1.057
5.6	Media	3.331	3.957	3.449	3.449	3.449
	Totaal Levendige stad	**18.084**	**20.499**	**19.927**	**19.852**	**19.317**
01.03	**Bereikbare stad**					
2.1	Verkeer en vervoer	18.099	24.253	24.571	24.532	24.486
2.2	Parkeren	8.481	9.252	9.296	9.285	9.229
2.5	Openbaar vervoer	56	56	56	56	56
	Totaal Bereikbare stad	**26.637**	**33.561**	**33.923**	**33.873**	**33.771**
01.04	**Duurzame stad**					
2.4	Economische havens en waterwegen	675	1.910	2.286	2.259	2.257
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10.463	14.772	14.679	14.661	14.586
7.2	Riolering	7.967	11.236	11.853	12.956	12.898
7.3	Afval	12.616	16.566	16.710	16.747	16.746
7.4	Milieubeheer	6.446	6.866	5.850	5.796	5.905
	Totaal Duurzame stad	**38.167**	**51.349**	**51.379**	**52.420**	**52.392**
Totaal Lasten		**98.215**	**121.700**	**119.881**	**120.797**	**120.141**
01.01	**Mooie stad**					
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-394	-706	-706	-706	-706
8.1	Ruimtelijke ordening	-188	-254	-247	-247	-247
8.3	Wonen en bouwen	-3.241	-4.576	-4.576	-4.576	-3.876

	Totaal Mooie stad	**-3.823**	**-5.536**	**-5.530**	**-5.530**	**-4.830**
01.02	**Levendige stad**					
5.1	Sportbeleid en activering	-504	-451	-451	-451	-6
5.2	Sportaccommodaties	-1.746	-1.971	-1.969	-1.967	-1.967
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-473	-471	-471	-471	-471
5.4	Musea	-1.886	-1.886	-1.886	-1.886	-1.886
5.5	Cultureel erfgoed	-3	-4	-4	-4	-4
5.6	Media	-2	-5	-8	-8	-8
	Totaal Levendige stad	**-4.614**	**-4.787**	**-4.788**	**-4.787**	**-4.342**
01.03	**Bereikbare stad**					
0.63	Parkeerbelasting	-9.595	-12.281	-12.281	-12.281	-12.281
2.1	Verkeer en vervoer	-778	-1.570	-1.570	-1.570	-1.570
2.2	Parkeren	-1.941	-2.131	-2.131	-2.131	-2.131
	Totaal Bereikbare stad	**-12.314**	**-15.982**	**-15.982**	**-15.982**	**-15.982**
01.04	**Duurzame stad**					
2.4	Economische havens en waterwegen	-67	-73	-73	-73	-73
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-381	-2.084	-2.140	-2.140	-2.140
7.2	Riolering	-10.619	-15.249	-15.893	-16.810	-16.740
7.3	Afval	-17.659	-23.899	-24.111	-24.273	-24.228
7.4	Milieubeheer	-1.678	-1.908	-48	-8	-8
	Totaal Duurzame stad	**-30.405**	**-43.213**	**-42.265**	**-43.304**	**-43.189**
Totaal Baten		**-51.156**	**-69.517**	**-68.565**	**-69.602**	**-68.342**
Saldo van baten en lasten		**47.059**	**52.183**	**51.316**	**51.195**	**51.799**
Mutaties reserves		2.731	6.680	3.108	3.665	2.965
Saldo van baten en lasten		49.790	58.863	54.424	54.859	54.763

Programma 2 - Zorg

(Kaderstellende) nota's

Gezamenlijk:

Algemeen

- Subsidieverordening overbrugging gemeentelijke herindeling Hilversum en Wijdemeren (2026)

Zorg en gezondheid

- Regioplan Gezond Gooi (2023)
- Preventie- en handhavingsplan Alcohol en Middelen 2026-2029 (2025)

Bescherming en opvang

- Beleidsplan bescherming en opvang Gooi en Vechtstreek 2026-2033 (2026)

Overig

- Regionale woonvisie tot 2040 (2021)
- Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek 2024 (2023)

Hilversum:

Algemeen

- Visie Sociaal Domein "Wij zijn Hilversum" 2022-2032 (2023)
- Algemene Subsidieverordening Hilversum 2021 (2021)
- Omgevingsvisie Hilversum 2040 (2024)
- Participatieverordening Hilversum (2026)
- Participatiebeleid Hilversum (2026)

Onderwijshuisvesting

- Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties (2024)
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2024-2039 (2024)
- Verordening Financieel materiële gelijkstelling (2025)

Asiel

- Beleidsagenda asielaanpak Hilversum (2023)

Zorg en gezondheid

- Uitvoeringsagenda Mantelzorg 2024-2030

- Uitvoeringsagenda Vrijwillige Inzet 2024-2030
- Uitvoeringsagenda Eenzaamheid 2024-2030
- Uitvoeringsagenda Hilversum een thuis voor alle leeftijden 2025-2030
- Beleidsagenda Gezondheid 2025-2030 (2025)
- Beleidsagenda Wmo-Samenleving 2024-2030 (2023)
- Verordening Maatschappelijke ondersteuning 2025 (2025)

Wijken
- Geactualiseerde Uitvoeringsnotitie Buurten 3.0 (2020)

Onderwijs
- Hilversumse Educatieve Agenda 2024-2027 (2024)
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Hilversum 2022 (2022)
- Verordening Leerlingenvervoer Hilversum 2025 (2025)

Jeugd
- Hilversumse beleidsagenda Jeugd 2024-2030 (2023)
- Verordening Jeugdhulp 2025 (2025)

Overig
- Hilversumse beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2027 – 2030 (2026)
- Uitvoeringsagenda Inclusie en Antidiscriminatie 2027 – 2030 (2026)
- Woonzorgvisie gemeente Hilversum 2025-2030 (2025)

Wijdemeren:
Algemeen
- Maatschappelijke Agenda Sociaal Domein 2024-2027 (2024)
- Integraal Beleidskader Sociaal Domein (2024)
- Omgevingsvisie Wijdemeren 2040 (2021)
- Algemene Subsidieverordening Wijdemeren 2021 (2021)
- Financieel herstelplan 2024-2027 (2023)
- Participatiebeleid Wijdemeren (2026)
- Participatieverordening Wijdemeren (2026)
- Subsidiebeleidskader 2026-2029 (2026)

Zorg en gezondheid
- Verordening maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2020 (2019)

Jeugd
- Verordening Jeugdhulp 2018 (2017)

Onderwijshuisvesting
- Verordening onderwijshuisvesting 2015 (2014)
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2037 (2024)

Onderwijs
- Verordening leerlingenvervoer 2019 (2019)
- Verordening SMI (sociaal-medische indicatie) 2013 (2013)
- Verordening subsidie voorschoolse educatie en peuteropvang 2022 (2021)

Overig
- Woonvisie Wijdemeren 2021-2030 (actualisatie 2025)
- Woonzorgvisie gemeente Wijdemeren 2025-2030 (2025)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties. De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Zorg zijn:

- Adviesraad Sociaal Domein
- Bibliotheken
- COA
- Diverse medische en zorgpartijen zoals huisartsen, samenwerkingsverbanden (bijv. RHOGO en Gezond Wijdemeren), ziekenhuis Tergooi en zorgverzekeraar
- Gecertificeerde instellingen (Jeugdwet)
- Gecontracteerde zorgaanbieders
- Kinderopvangorganisaties
- Mantelzorgers en vrijwilligers
- Netwerken in de stad: zoals gebedshuizen en verenigingen voor ontspanning, sport, welzijn en cultuur
- Onderwijsinstellingen
- Partners Gezond Gooi
- Raad voor Kinderbescherming
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) inclusief uitvoeringsorganisaties (zoals GGD, Veilig Thuis en RBL)
- Regiogemeenten
- Samenwerkingspartners op thema's Eenzaamheid, Mantelzorg en Vrijwilligersondersteuning en Ouder worden
- Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs
- Subsidiepartners
- Team Sportservice
- Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT)
- Vluchtelingenwerk Nederland
- Vrijwilligersorganisaties
- Vrouwenorganisaties
- Welzijnsorganisaties
- Woningcorporaties
- Zorg en veiligheidshuis

Verbindende gemeente

Opgave van de gemeente

Hilversum streeft naar een gezonde en sociale samenleving. We werken vanuit het principe van positieve gezondheid en zetten in op de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Hilversum is een Leeftijdsvriendelijke ('age-friendly') gemeente. We zetten in op preventie, ook als het om ouder worden gaat. Want ouder worden gaat meestal vanzelf, maar gezond en prettig ouder worden vraagt om extra investering. Ons doel is dat inwoners kunnen blijven meedoen in de samenleving
We investeren in laagdrempelige algemene voorzieningen in de wijk en dorpen, stimuleren gemeenschapskracht en zetten in op het tegengaan van eenzaamheid. We richten ons daarmee op het voorkomen van de inzet van zwaardere ondersteuning en zorg. Mantelzorgers en vrijwilligers krijgen van ons steun. Inwoners die specialistische hulp nodig hebben verwijzen we waar nodig door.

Wijk- en dorpsgericht werken we aan sterke en sociale buurten en dorpskernen, en vergroten we het vermogen van inwoners om zo zelfstandig mogelijk deel te nemen aan de samenleving. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties versterken we zo de verbondenheid van inwoners met hun wijk, dorp/kern en leefomgeving. We hebben daarbij oog voor lokale verschillen en passen onze inzet daarop aan. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen zich welkom en thuis voelt in Hilversum. Elke wijk of dorpskern heeft een wijk- of dorpsregisseur die inwoners, gemeente en partners met elkaar verbindt. Zij signaleren wat er leeft, agenderen opgaven en zorgen ervoor dat signalen bij de juiste partij terechtkomen. In de wijken van de voormalige gemeente Hilversum is er daarnaast voor elke wijk ook een wijkwethouder waarmee de wijkregisseur nauw samenwerkt.

We richten ons op de dragers en vragers. Zo versterken we de onderlinge verbondenheid en het vangnet voor mensen die het nodig hebben. De vrijwillige inzet van en voor onze inwoners vinden we daarbij belangrijk. We organiseren ondersteuning dicht bij de inwoners, stimuleren omzien naar elkaar en bestrijden waar mogelijk de eenzaamheid van mensen. We hechten daarbij bijzonder belang aan onze buurthuizen en andere ontmoetingsplaatsen. Deze hebben een brede functie met gelegenheid voor ontmoeting. Ook kan men hier terecht voor ondersteuning. In de dorpskernen bouwen we voort op de kracht van de samenleving. Bewonersinitiatieven, vrijwilligers en het actieve verenigingsleven dragen bij aan de leefbaarheid, sociale samenhang en betrokkenheid in de eigen leefomgeving. We ondersteunen waar nodig en stimuleren samenwerking tussen inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

Indicatoren

	Naam indicator	Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
	Het rapportcijfer waarmee inwoners hun gezondheid gemiddeld genomen waarderen	7,8	7,6	7,7	7,8		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat geen problemen ervaart bij het in het openbaar uiten van iemands seksuele geaardheid	76,0	75,0	79,0	85,00		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is dat gemeente inwoners en organisaties betrekt bij de totstandkoming en uitvoering van beleid	36,0	28,0	30,8	> 42,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk

	Percentage inwoners dat zich de afgelopen 12 maanden heeft ingezet voor anderen en/of maatschappelijke doelen (mantelzorg)	40,0	54,6	60,6	57,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich de afgelopen 12 maanden heeft ingezet voor anderen en/of maatschappelijke doelen (vrijwilligerswerk)	32,8	32,4	39,8	36,5		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich niet gediscrimineerd voelt a.g.v. geslacht, seksuele geaardheid, afkomst/huidskleur, religie, handicap, leeftijd	88,8	87,0	82,9	92,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich sterk eenzaam voelt	-	14,1	-	13,0		RIVM Gezondheidsmonitor (elke 2 jaar)	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich verbonden voelt met de buurt	86,5	86,7	87,6	90,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Rapportcijfer dat inwoners geven aan hun leefomgeving	8,1	8,0	7,9	8,1		Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Samenkracht en burgerparticipatie

Burgerparticipatie vindt plaats bij sociale, maatschappelijke en ruimtelijke beleidsvorming. Door middel van participatie worden inwoners betrokken bij besluitvorming van de gemeente. Dat kan in allerlei vormen en kan verschillende doelen dienen, afhankelijk van de context en het onderwerp dat het betreft. Hoe we hieraan invulling geven, hebben we uitgewerkt in het participatiebeleid en de participatieverordening.

In Hilversum stimuleren we burgerinitiatieven onder meer door in te zetten op het creëren van zorgzame gemeenschappen. Dit draagt bij aan het vermogen van inwoners om zo zelfstandig mogelijk deel te nemen aan de samenleving. Ook stimuleren we het vormen van veerkrachtige (informele) netwerken. Dit zijn netwerken gericht op samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, inwoners, vrijwilligers, het actieve verenigingsleven en andere partners in de wijken en dorpskernen. Samen vormen zij een sterke sociale basis. Door de afstand van de netwerken van professionals tot de inwoners te verkleinen kunnen zij zelf eerder hulp of ondersteuning vinden en komt problematiek eerder bij ons in beeld. Ontmoeting is daarbij het fundament voor sterke en vitale kernen. Hierdoor kunnen we problemen voorkomen, eerder herkennen en oplossen. Om iedereen naar vermogen en behoefte, ongeacht diversiteitskenmerken, onderdeel te laten zijn van onze gemeenschappen, hebben we een beleidsnota ontwikkeld op antidiscriminatie en inclusie.

Speerpunten

- Realiseren van een wijkcentrum als buurtvoorziening in het Van Riebeeckkwartier
- Samen met inwoners, ondernemers en partners uitvoering geven aan de thema's in de wijk

- Versterken van zorgzame gemeenschappen;
- Versterken van betrokkenheid van inwoners in het grondgebied van de voormalige gemeente Wijdemeren, door:
    - Realiseren van een ontmoetingsplek in Kortenhoef;
    - Organiseren en faciliteren van dorpsplatforms, zoals bij de oprichting van Verenigd Ankeveen;
    - Ondersteunen van de pilot “Ontmoetingen in de kernen”.
- Implementeren van het participatiebeleid;
- Ontwikkelen van het nieuwe Dorpen- en wijkenbeleid conform de routekaart Harmonisatie dorpen- en wijkenbeleid en daarbij voort te bouwen uit de inzichten uit de Wijkplannen en Dorpscv’s
- In 2027 gaan we door met het bouwdepot.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ en het Integraal Beleidskader Sociaal Domein Wijdemeren door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s en de Maatschappelijke Agenda 2024-2027;
- Versterken van zorgzame gemeenschappen, onder meer door het ondersteunen van initiatieven door middel van wijk- en dorpsbudgetten;
- Signaleren en agenderen van kansen en knelpunten door de wijk- en dorpsregisseurs en daarmee het versterken van het contact tussen inwoners, partners in de wijk en de gemeente;
- Organiseren van de opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden en het stimuleren van meedoen in de samenleving;
- Voortzetten van de al in gang gezette maatschappelijke ondersteuning voor Oekraïense ontheemden door inzet op integratie en Nederlandse taal, ondersteunen in zorg, doorstroom naar passend werk, onderwijs, dagbesteding, inkomensondersteuning en communicatie met inwoners.

Volksgezondheid

Het bevorderen van de gezondheid en het welbevinden van inwoners heeft onze prioriteit. We omarmen het principe ‘Gezondheid in en voor al het beleid’: gezondheid is niet alleen een zaak van de zorg, maar van alle beleidsterreinen. Daarin trekken we als gemeente samen op met de Regio Gooi en Vechtstreek en zorg- en welzijnspartners. We sluiten aan op belangrijke landelijke ontwikkelingen, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA).

Inwoners van onze regio leven gemiddeld gezonder in vergelijking met inwoners in de rest van Nederland. Dat neemt niet weg dat grote opgaven op ons afkomen, zoals vergrijzing, personeelstekorten in de zorg en afnemende mentale gezondheid onder jongeren. We zien dat gezondheidsklachten nauw samenhangen met andere problemen, zoals geldzorgen en eenzaamheid. Een transformatie in onze manier van doen is nodig. We zetten daarom samen met partners in op preventie. Zo kiezen we voor een integrale benadering van gezondheid en zetten we tegelijkertijd in op onze sport- en beweegmissie, met als doel dat Hilversummers een leven lang actief en vitaal blijven.

Speerpunten

- Uitvoering geven aan de regionale transformatieplannen van het IZA, onder andere door uitvoering te geven aan verkennend gesprek en Welzijn op recept;
- Uitvoering geven aan de regionale werkagenda van het AZWA, onder meer via kansrijke start en valpreventie.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ en het Integraal Beleidskader Sociaal Domein Wijdemeren door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s en de Maatschappelijke Agenda 2024-2027;
- Aanvullend op het lokale gezondheidsbeleid uitvoering geven aan het regionale Preventie en Handhavingsplan 2026-2029 Alcohol en Middelen;
- Faciliteren van de GGD en andere partijen om hun wettelijke basistaken en maatwerktaken op grond van de Wet publieke gezondheid uit te voeren;
- Inzetten op aandacht voor een gezonde jeugd en een gezonde leefstijl voor iedereen, onder meer door het realiseren van leefstijlloketten en het inzetten op bewegen door ouderen;
- Uitvoering geven aan het regioplan Gezond Gooi in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Kansrijke gemeente

Opgave van de gemeente

We willen dat alle jeugdigen in de gemeente Hilversum zich optimaal kunnen ontwikkelen in een omgeving die aansluit bij hun behoeften, talenten en mogelijkheden. De leefwereld van de jeugdigen en het gezin is leidend in ons handelen binnen de sociaalpedagogische basis. We streven ernaar dat zij veilig, gezond en kansrijk opgroeien en zich kunnen ontplooien tot zelfredzame volwassenen. Voor sommige kinderen en jeugdigen verloopt deze ontwikkeling niet vanzelfsprekend. Daarom richten we ons extra op de jeugdigen die aanvullende ondersteuning nodig hebben. Samen met onze maatschappelijke partners, zoals kinderopvangorganisaties, onderwijsinstellingen en de samenwerkingsverbanden, werken we aan gelijke kansen voor ieder kind en bieden we kinderen en hun ouders de ondersteuning die nodig is om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Daarnaast investeren we in het verbeteren en vernieuwen van de onderwijshuisvesting, zodat kinderen kunnen leren en zich ontwikkelen in een veilige en toekomstbestendige omgeving.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
017	Absoluut verzuim, aantal per 1.000 leerlingen	1,8	0,5	-	0,5		DUO/Ingrado	Wettelijk
018	Relatief verzuim, aantal per 1.000 leerlingen	28,0	27,1	-	25,5		DUO/Ingrado	Wettelijk
019	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie, percentage deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2,2	3,0	-	2,0		DUO/Ingrado	Wettelijk
023	Kinderen in uitkeringsgezin, percentage kinderen tot 18 jaar	5,0	5,0	-	5,0		CBS Jeugdmonitor	Wettelijk
	Percentage kinderen dat voldoende beweegt (minstens 1 uur per dag)	15,3	-	-	16,0		RIVM gezondheidsmonitor Jeugd (elke 4 jaar)	Niet wettelijk
	Percentage leerlingen met verwachte onderwijsachterstand (basisschool)	11,5	11,0	11,0	12,0		Dashboard Onderwijsachterstanden CBS	Niet wettelijk
	Percentage leerlingen met verwachte onderwijsachterstand (peuters)	11,5	11,0	11,0	12,0		Dashboard Onderwijsachterstanden CBS	Niet wettelijk

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Het onderwijsbeleid is erop gericht dat alle jeugdigen kansrijk kunnen opgroeien en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Iedere jeugdige heeft recht op een leeromgeving die hen ondersteunt om het beste uit zichzelf te halen. Daarom werken kinderopvang en onderwijs samen aan een doorgaande ontwikkellijn. Dit is fundamenteel voor de uitvoering van het onderwijsbeleid en het creëren van een goede basis voor de toekomst van de jeugdigen. Met de inwerkingtreding van de Wet Van school naar duurzaam werk per januari 2026 is deze gezamenlijke verantwoordelijkheid uitgebreid van 0-23 naar 0-27 jaar. Om deze reden is ook de streefwaarde hierop aangepast.

Speerpunten

- Opstellen van de Regionale Educatieve Jeugdagenda (REJA);
- Evalueren en naar aanleiding daarvan vervolg geven aan Onderwijs Jeugd Arrangementen;
- Monitoren van de opbrengsten van brugfunctionarissen.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de ‘Hilversumse Educatieve Agenda 2024-2027 - ‘Verder Leren!’’ (“HEA”) waarin het realiseren van twee ambities voor het onderwijs centraal staat:
    - Een goede start en doorgaande brede ontwikkeling, zoals:
        - Werken aan partnerschap met ouders;
        - Ondersteunen van de peuteropvang en het onderwijs bij het uitvoeren van activiteiten voor de voor- en/of vroegschoolse educatie (VVE).
    - Een passende plek voor ieder kind met tijdig de juiste ondersteuning, zoals:
        - Uitvoeren van afspraken tussen onderwijs/ kinderopvang, gemeenten en de samenwerkingsverbanden;

- Invulling geven aan het Integraal Beleidskader (Wijdemeren) door uitvoering te geven aan de onderwijsambities uit Maatschappelijke Agenda (Wijdemeren) met de volgende ambities:
    - Kinderen krijgen gelijke kansen om volwaardig mee te doen in de samenleving;
    - We bieden ondersteuning van kwetsbare gezinnen;
    - We stimuleren de (taal)ontwikkeling;
    - We faciliteren een doorlopende leerlijn met het ontwikkelen van Integrale Kind Centra (IKC’s).

Onderwijshuisvesting

Met het onderwijshuisvestingbeleid wordt door het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP) invulling gegeven aan de gemeentelijke zorgplicht voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting en huisvesting van bewegingsonderwijs voor leerlingen in het primair, voorgezet, gespecialiseerd en internationaal onderwijs. Het groot onderhoud aan gymlokalen volgt het daarvoor opgestelde meerjarenonderhoudsplan. Het onderhoud waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, stemmen we af met de schoolbesturen.

Speerpunten

- Invulling geven aan de visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ en het Integrale Beleidskader (Wijdemeren) door uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2024–2039 (IHP) en het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP) 2024-2039 van Wijdemeren. Dit omvat het realiseren van nieuwbouw- en renovatieprojecten en het creëren van randvoorwaarden zoals passende tijdelijke onderwijshuisvesting;
- Actualiseren van de leerlingprognoses als basis voor het monitoren van de toekomstige huisvestingsbehoefte, in samenhang met de ontwikkelingen in de woningbouw;
- Versterken van de maatschappelijke meerwaarde van scholen in de wijk door bij huisvestingsopgaven oog te hebben voor de verbindende functie van schoolgebouwen, bijvoorbeeld in relatie tot kinderopvang;
- Toewerken naar een geharmoniseerd beleid voor onderwijshuisvesting binnen de fusiegemeente door gezamenlijke beleidsuitgangspunten, een uniforme werkwijze en een eenduidige verordening te ontwikkelen;

- Bij het uitwerken van het beleid voor Integrale Kindcentra (IKC) zorgen we voor duidelijkere financiële en juridische afspraken. Zo blijven we de samenwerking binnen een IKC mogelijk maken en zorgen we ervoor dat de belangen van het onderwijs binnen de doorlopende leerlijn goed wordt beschermd;
- Opstellen en bestuurlijk vaststellen van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2027-2042, in nauwe afstemming met schoolbesturen en andere (toekomstige) gebruikers. Het nieuwe IHP bevat de geharmoniseerde beleidsuitgangspunten voor de fusiegemeente en biedt een toekomstbestendig kader voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting op de lange termijn.

Reguliere activiteiten

- Versterken van de samenwerking met het onderwijs en kinderopvang door inzet van accounthouderschap, werkgroepen en reguliere overleggen;
- Monitoren van de voortgang en bewaken van de financiële beheersbaarheid van de IHP's;
- Organiseren en uitbetalen aan scholen van de klokurenvergoeding (voor exploitatie van de binnenkant van gymzalen);
- Organiseren en uitbetalen aan scholen van vergoeding voor het onderhoud aan monumentale schoolgebouwen;
- Uitvoeren van onderhoud aan de sportlokalen.

Openbaar (basis)onderwijs

We geven uitvoering aan de wettelijke taak door toezicht te houden op het openbaar (basis)onderwijs. In Hilversum betreft dit de scholen van het openbaar schoolbestuur STIP Hilversum en Talent Primair. De gemeenteraad blijft binnen het Openbaar Onderwijs (inclusief het Gemeentelijk Gymnasium Hilversum) verantwoordelijk voor het extern toezicht en kan ingrijpen bij ernstige taakverwaarlozing of risico’s voor de continuïteit van het openbaar onderwijs.

Speerpunten

De activiteiten zijn gericht op reguliere werkzaamheden, daarom zijn er geen speerpunten benoemd.

Reguliere activiteiten

- Informeren van de gemeenteraad over de werkzaamheden en de financiële stand van zaken van STIP Hilversum en Talent Primair;
- Beoordelen van de continuïteit van het openbaar onderwijs in Hilversum door middel van bestuurlijk overleg met STIP Hilversum en Talent Primair.

Ondersteunende gemeente

Opgave van de gemeente

In Hilversum moet iedereen kunnen meedoen. Dat is niet altijd vanzelfsprekend. We stimuleren zorgzame gemeenschappen waarin inwoners naar elkaar omzien. Waar dit niet toereikend is, bieden we passende ondersteuning. Dit kan zijn vanuit de sociale basis, de algemene voorzieningen en/of via geïndiceerde ondersteuning. Inwoners houden zoveel mogelijk zelf de regie. De ondersteuning organiseren we samen met onze partners in en buiten de gemeente. We voeren het gesprek met het Rijk over de financiële kaders, en volgen daarbij nauwgezet de ontwikkelingen binnen het IZA, AZWA en de Hervormingsagenda Jeugd.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
022	Jongeren met een delict voor de rechter, percentage 12 t/m 21-jarigen	1,0	1,0	-	1,0		CBS	Wettelijk
029	Jongeren met jeugdhulp, percentage van de jongeren tot 18 jaar	13,2	13,5	13,0	13,0		CBS	Wettelijk
030	Jongeren met jeugdbescherming, percentage van alle jongeren tot 18 jaar	0,8	0,8	0,8	0,6		CBS	Wettelijk
031	Jongeren met jeugdreclassering, percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3	0,3	0,3	0,3		CBS	Wettelijk
032	Cliënten met maatwerkarrangement WMO, aantal per 10.000 inwoners	740	680	700	600		GMSD	Wettelijk
	Algehele tevredenheid dienstverlening Sociaal Plein (rapportcijfer)	7,3	7,1	7,1	7,5		Hilversum monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat tevreden is over welzijnsvoorzieningen in de buurt	42,9	42,7	43,8	50,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat via het Buurtteam begeleiding ontvangt t.o.v. het totaal aantal inwoners met nieuwe Wmo-indicatie begeleiding	84,1	85,6	90,6	85,0		Sociaal Plein en rapportage buurtteams	Niet wettelijk
	Percentage Wmo-gebruikers dat aangeeft door de ondersteuning een betere kwaliteit van leven te hebben gekregen	74,0	83,0	82,0	80,0		Cliëntervaringsonderzoek WMO	Niet wettelijk

Toegang

We werken toe naar één integrale toegang voor inwoners met een ondersteuningsbehoefte: zowel telefonisch, digitaal als fysiek. Toegangsmedewerkers doen een brede uitvraag vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid, zodat zij een volledig beeld krijgen van de situatie van de inwoner. De gemeente heeft een verbindende rol – zowel richting de sociale basis als, waar nodig, binnen de gemeentelijke dienstverlening. Door in de wijken en dorpskernen aanwezig te zijn, willen we in nauw contact staan met partners in de sociale basis. We streven naar het bieden van algemene voorzieningen, zoals dagbesteding en begeleiding, waarvoor geen voorafgaande toetsing door de gemeente nodig is. Op deze manier waarborgen we efficiënte en toegankelijke ondersteuning voor onze inwoners. Zo kunnen we hen vroegtijdig helpen en een stapeling van problemen voorkomen. Dit past in de beweging die we willen maken van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag.

Speerpunten

- Verder versterken van de dienstverlening in het Sociaal Domein door uitvoering te geven aan het programma Aan de slag met dienstverlening, door de dienstverlening wijk- en dorpsgericht en integraal in te vullen.

Reguliere activiteiten

- Stimuleren van hulp vanuit het informeel netwerk en het organiseren van ondersteuning vanuit een algemene voorziening of, indien nodig, doorverwijzen naar geïndiceerde ondersteuning. Daarbij is er aandacht voor de zelfregie van de inwoner;
- Organiseren van ondersteuning binnen de algemene voorzieningen, aansluitend bij de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag.

Geïndiceerde ondersteuning (Wmo)

Geïndiceerde ondersteuning is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen en actief kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Als de inwoner zich meldt met een hulpvraag, beoordelen we wat de best passende ondersteuning is, inclusief geïndiceerde hulp en ondersteuning.

Speerpunten

- Doorontwikkelen van de buurtteams, onder meer door de samenwerking met partners zoals de huisarts te versterken;
- Doorontwikkelen naar algemene voorzieningen, bijvoorbeeld bij dagactiviteiten en begeleiding;
- In regionaal verband een nieuwe visie vaststellen voor de gecontracteerde dagbesteding, begeleiding en hulp bij het huishouden, als onderdeel van de bredere Regiovisie waarin ook Jeugd wordt meegenomen;
- Toewerken naar de situatie om in 2029 dagbesteding en begeleiding zoveel mogelijk als algemene voorziening aan te bieden.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s;
- Bieden van passende ondersteuning die aansluit op de problematiek van inwoners, zoals begeleiding en vervoer, dagbesteding, hulp bij het huishouden, faciliteren van woningaanpassingen, het verstrekken van hulpmiddelen en tijdelijke vervangende zorg;
- Verstrekken van persoonsgebonden budgetten (pgb’s), waarmee inwoners zelf ondersteuning kunnen inkopen.

Ondersteuning op maat bij complexe meervoudige problematiek

Inwoners die maatschappelijk (dreigen) uit te vallen door complexe multiproblematiek zijn gebaat bij een stevige netwerksamenwerking. Met onze maatschappelijk partners voorkomen we dat problemen van de inwoner erger worden. Ook stimuleren we de zelfredzaamheid door de inwoner te ondersteunen in het terugnemen van de eigen regie. Waar mogelijk zetten we in op algemene voorzieningen of ambulante begeleiding. Waar nodig overwegen we zwaardere begeleiding door een product als Beschermd Wonen. Met deze inzet streven we naar persoonlijk en maatschappelijk herstel.

Speerpunten

- Versterken van de samenwerking tussen zorg en veiligheid m.b.t. kwetsbare doelgroepen, zoals personen met onbegrepen gedrag en ex-gedetineerden;
- Vanuit het IZA de samenwerking versterken tussen zorgpartijen en het sociaal domein ten behoeve van inwoners met Ernstige Psychische Aandoeningen (de Gooise EPA-aanpak en de Herstelvoorziening).

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s;
- Uitvoering geven aan het regionale beleidsplan Bescherming en Opvang.

Sociaal-pedagogische basis en geïndiceerde jeugdhulp

De leefwereld van jeugdigen en het gezin is leidend in ons handelen binnen de sociaal-pedagogische basis. Hierbij zorgen wij ervoor dat jeugdigen in Hilversum de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben zodat zij in veiligheid opgroeien, zich ontwikkelen en leren zelfstandig te worden. Wij beschermen kwetsbare jeugdigen van wie de ontwikkeling gevaar loopt.

Speerpunten

- Binnen het grondgebied van de voormalige gemeente Hilversum inzetten op het versnellen van de transformatie Jeugd, onder meer door de doorontwikkeling van buurtteams naar -9 maanden tot 100 jaar en ontwikkelen van groepsaanbod;
- In regionaal verband een nieuwe visie vaststellen voor het gecontracteerde aanbod voor Jeugd, als onderdeel van de bredere Regiovisie waarin ook Wmo wordt meegenomen;
- Uitvoering geven aan het Toekomstscenario, in samenwerking met Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming;
- Uitvoering geven aan de zienswijze om Veilig Thuis te versterken;
- Uitvoeren van de geleerde lessen uit het regionaal programma Instroom Doorstroom Uitstroom (IDU) in bovengenoemde speerpunten.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ en het Integrale Beleidskader (Wijdemeren) door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s, waaronder de Beleidsagenda Jeugd 2024-2030 (denk aan het versterken van sociaal-pedagogische basis en laagdrempelige voorzieningen) en de ambities uit de Maatschappelijke Agenda;
- Uitvoering geven aan de wettelijke taken van de gemeente zoals beschreven in de Jeugdwet, denk aan indiceren jeugdhulp (o.a. begeleiding, dagbesteding, pleegzorg, verblijf, jeugdhulp en GGZ-behandeling);
- Blijvend inzetten op beter gebruik maken van algemene voorzieningen in de buurt, zoals de gezins- en opvoedcoaches;
- Blijvend inzetten op samenwerking met de huisartsen, met als doel passende ondersteuning voor jeugdigen en ook het voorkomen van verwijzing naar relatief zware zorg. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de praktijkondersteuners Jeugd;
- Binnen het grondgebied van de voormalige gemeente Hilversum uitvoering geven aan “Aanpak overlastgevende jeugd”, de persoonsgerichte aanpak en het vergroten van de verbinding tussen jeugd en veiligheid;

- Binnen het grondgebied van de voormalige gemeente Hilversum (door)ontwikkelen van het prognosemodel om de kosten beter te kunnen voorspellen en beheersen.

Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

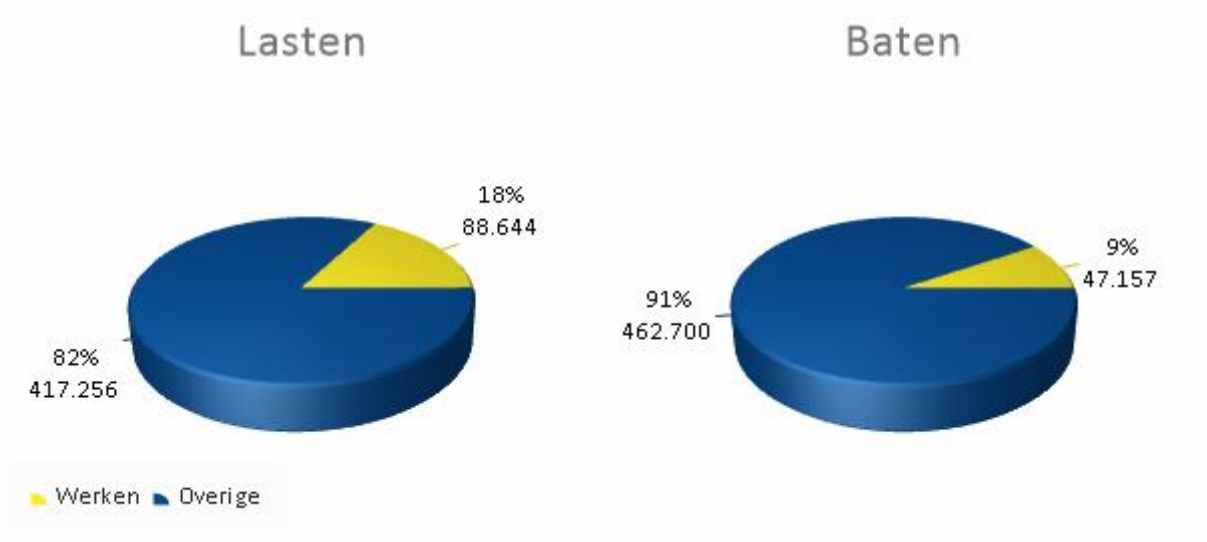
02	Zorg	Begroting 2026 stand voorjaarsnota	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
02.01	**Verbindende stad**					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	36.160	38.814	20.843	19.021	17.982
7.1	Volksgezondheid	7.411	7.466	7.575	7.583	7.583
	Totaal Verbindende stad	**43.571**	**46.280**	**28.418**	**26.604**	**25.565**
02.02	**Kansrijke stad**					
4.2	Onderwijshuisvesting	11.327	12.700	10.647	11.648	10.196
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.560	10.788	10.399	10.080	10.087
	Totaal Kansrijke stad	**19.888**	**23.488**	**21.046**	**21.728**	**20.283**
02.03	**Ondersteunende stad**					
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	185	2.444	2.415	2.415	2.415
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.967	4.286	4.185	4.185	4.167
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.023	1.506	1.509	1.512	1.512
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	4.608	5.694	5.692	5.692	5.692
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	7.800	11.266	9.899	3.805	3.593
6.71B	Begeleiding (WMO)	5.625	6.755	6.505	6.405	6.405
6.71C	Dagbesteding (WMO)	710	875	875	875	875
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	445	439	439	439
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	875	926	926	926	926
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	19.038	23.774	23.777	23.782	23.786
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	1.442	1.542	1.542	1.542	1.542
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	2.245	2.719	2.591	2.542	2.542
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	5.529	6.745	6.745	6.745	6.745
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.246	2.038	2.038	2.038	2.038
6.791	PGB WMO	345	431	381	381	381
6.792	PGB Jeugd	724	1.178	1.179	1.179	1.179
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	15.153	16.459	17.222	17.903	18.735
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	5.127	5.344	5.154	5.154	5.154
6.82A	Jeugdbescherming	1.826	2.211	2.217	2.217	2.217
6.82B	Jeugdreclassering	415	453	453	453	453
6.91	Coördinatie en beleid WMO	3.666	4.328	4.284	4.285	4.285

6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	2.533	3.572	3.543	3.545	3.545
	Totaal Ondersteunende stad	**83.080**	**104.990**	**103.569**	**98.018**	**98.624**
Totaal Lasten		**146.539**	**174.758**	**153.034**	**146.350**	**144.472**
02.01	**Verbindende stad**					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-17.884	-20.136	-2.226	-2.225	-2.225
7.1	Volksgezondheid	-2.053	43	45	47	50
	Totaal Verbindende stad	**-19.937**	**-20.093**	**-2.180**	**-2.177**	**-2.174**
02.02	**Kansrijke stad**					
4.2	Onderwijshuisvesting	-134	-906	-906	-906	-906
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-4.874	-5.476	-5.097	-4.897	-4.897
	Totaal Kansrijke stad	**-5.008**	**-6.382**	**-6.003**	**-5.803**	**-5.803**
02.03	**Ondersteunende stad**					
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-1	-15	-15	-15	-15
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-21	-21	-21	-21	-21
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-397	-472	-472	-472	-472
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	-510	-2.042	-2.042	-2.142	-2.142
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-3	-3	-3	-3
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	-165	-165	-165	-165	-165
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-32	-24	-24	-24	-24
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-18	-16	-16	-16	-16
	Totaal Ondersteunende stad	**-1.144**	**-2.758**	**-2.758**	**-2.858**	**-2.858**
Totaal Baten		**-26.089**	**-29.232**	**-10.941**	**-10.838**	**-10.835**
Saldo van baten en lasten		**120.450**	**145.525**	**142.093**	**135.512**	**133.637**
Mutaties reserves		-1.800	-1.466	0	-748	0
Saldo van baten en lasten		118.650	144.059	142.093	134.764	133.637

Opvang van vluchtelingen
Binnen taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie zijn voor de begroting 2027 de baten en lasten opgenomen voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne, de asielopvang en uitvoering Spreidingswet.

1. *Opvang ontheemden Oekraïne. Voor de begroting 2027 worden de baten geraamd op € 17,9 miljoen en de lasten op € 17,3 miljoen. Het verwachte positieve resultaat van € 0,6 miljoen wordt toegevoegd aan de reserve opvang Oekraïners.*
2. *Asielopvang en uitvoering Spreidingswet. Voor de begroting 2027 worden de incidentele uitgaven geraamd op € 0,5 miljoen. Het voorstel is om deze incidentele uitgaven te dekken uit de reserve opvang Oekraïners.*

Programma 3 - Werken

(Kaderstellende) nota's

Gezamenlijk:

- Verordening cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening (WSW) Gemeenschappelijke Regeling Tomingroep (2008)
- Verordening inrichting antidiscriminatievoorziening Hilversum
- Meerjarenagenda Regionaal Beraad Arbeidsmarktregio Gooi en Vechtstreek (2026)

Hilversum:

- Visie sociaal domein “Wij zijn Hilversum” 2023-2033 (2023)
- Omgevingsvisie Hilversum 2040 (2024)
- Verordening Inburgering Hilversum (2022)
- Beleidsagenda Armoede en schulden 2024-2030 (2023)
- Verzamelverordening Inkomensvoorzieningen Hilversum (2023)
- Verordening Schuldhulpverlening Hilversum 2021 (2020)
- Participatieverordening Hilversum (2026)
- Participatiebeleid Hilversum (2026)
- Economische Visie (2026)
- Detailhandelskader (2017)
- Evenementenkader (2017)
- Horecaverordening (2026)
- Winkeltijdenverordening (2024)
- Verordening marktgelden 2024 (2023)
- Agenda Economie & Media (2022-2023)
- Gebiedsagenda Centrum (2023)
- Gebiedsagenda bedrijventerreinen Zuidwest (2024)
- Programma Werk & Participatie 2022-2026

Wijdemeren:

- Economische agenda 2030
- Toekomstvisie bedrijfsterreinen 2020
- Visie Recreatie en Toerisme 2009
- Financieel herstelplan 2024-2027
- Regionaal programma Werk en Participatie 2023-2026
- Integraal Beleidskader Sociaal Domein (2024)

- Maatschappelijke Agenda (2024)
- Omgevingsvisie Wijdemeren 2040 (2021)
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Wijdemeren (2016)
- Participatiebeleid Wijdemeren (2026)
- Participatieverordening Wijdemeren (2026)
- Verordening Beslistermijn schuldhulpverlening Wijdemeren 2021 (2021)
- Verordening Individuele inkomenstoeslag en de individuele studietoeslag gemeente Wijdemeren LKS en studietoeslag (2023)
- Verordening Individuele inkomenstoeslag Wijdemeren (2021)
- Verordening Re-integratie Wijdemeren (2023),
- Verordening SMI (sociaal-medische indicatie) (2013)
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Wijdemeren (2015)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijke betrokken partijen binnen het programma Werken zijn:

- Beeld & Geluid
- Bibliotheken
- COA
- Economic Board Amsterdam (EBA)
- Economic Board Utrecht (EBU)
- G40
- Hilversum Marketing
- Humanitas
- MBO College
- Mediacampus NL
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Natuur- en terreinbeherende organisaties
- Ondernemers(organisaties)
- Onderwijsinstellingen (MBO, HBO, Universiteiten)
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij)
- Regiogemeenten
- Regionaal beraad Gooi & Vechtstreek
- Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) regio Utrecht
- Re-integratiebureaus
- Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)
- Schuldhulpmaatje
- (Semi)overheden zoals de Provincie Utrecht, Provincie Noord-Holland en het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- Mediacampus NL
- Stadsfonds
- Stichting lezen en schrijven
- Taalscholen
- Tomingroep (verbonden partij)
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)
- VAKbeweging (FNV en CNV)
- Versa Welzijn
- VNO-NCW West
- Voedselbank
- Woningcorporatie

Ondernemende gemeente

Opgave van de gemeente

Hilversum is een aantrekkelijke gemeente om in te wonen, te werken en te recreëren. Onze bedrijven en organisaties zorgen voor lokale werkgelegenheid en dragen bij aan de ontwikkeling van talent en innovatie. De Hilversumse bedrijven spelen ook een belangrijke rol bij vraagstukken als de energietransitie, duurzame mobiliteit en een inclusieve arbeidsmarkt. Ook dragen ze bij aan levendigheid, horeca, cultuur, recreatie, toerisme en leefbaarheid. Beschikbaarheid van ruimte voor werk blijft een belangrijk aandachtspunt voor bestaande en nieuwe bedrijven, om zich er te kunnen vestigen, uit te breiden, te vernieuwen en te innoveren. Deze beperkte beschikbaarheid geldt voor zowel de formele werklocaties zoals de bedrijventerreinen in de dorpen als het Media Park en Sportpark en de gemengde gebieden. Daarnaast is een belangrijk aandachtspunt het opleiden van talent, waarbij een leven lang ontwikkelen centraal staat, en de beschikbaarheid van personeel.

Uitgaande van een gewogen gemiddelde voor de gemeente Hilversum en Wijdemeren is het aantal banen het afgelopen jaar gestegen met 2,3%. Het aantal vestigingen is ook gestegen met 4,1%. Het aandeel zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) is licht toegenomen van 78% naar 79%.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
014	Percentage functiemenging (verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken)). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen)	54,3	54,5	54,8	> 53,0		CBS - BAG/LISA	Wettelijk
016	Vestigingen van bedrijven, aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	206,7	213,9	-	185,0		LISA	Wettelijk
021	Banen, aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	862,1	860,3	-	880,0		CBS/LISA	Wettelijk
	Leegstand winkels, percentage van totale winkelvloeroppervlakte	7,0	9,3	10,0	< 7,0		Gemeente Hilversum	Niet wettelijk
	Percentage banen in de creatieve bedrijfstakken t.o.v. totaal aantal banen	27,0	28,0	28,0	> 28,0		Atlas voor gemeenten, LISA	Niet wettelijk
	Werkgelegenheidsgroei in procenten (index=2017)	3,0	1,0	2,2	2,5		CBS, LISA	Niet wettelijk

Economische ontwikkelingen

We bouwen samen aan een veerkrachtige economie voor welvaart én welzijn van Hilversummers aan de hand van drie ambities. We versterken het ecosysteem van media en technologie als motor voor innovatie en digitaal vertrouwen. Tegelijk benutten we de schaarse ruimte optimaal door werklocaties te behouden,

functiemenging te stimuleren en circulaire groei te versnellen. We bouwen aan een veerkrachtige economie door te investeren in talentontwikkeling, inclusiviteit en het versterken van vitale sectoren zoals zorg en stadsverzorgende bedrijvigheid. Recreatie en Toerisme is een belangrijke economische pijler in de dorpen van de gemeente Hilversum. We werken samen aan een toekomstbestendige sector in balans met de natuurwaarden en beschermingsregimes.

We versterken de Hilversumse en regionale economie door samen te werken met (ondernemers)organisaties, bedrijven en kennisinstellingen. Dit doen we door laagdrempelig toegankelijk te zijn voor alle ondernemersvragen en de Rode Loper-aanpak voor nieuwe ondernemers. Ook betrekken wij ondernemersorganisaties actief bij lopende (bovenregionale) programma's op het gebied van digitalisering, cybersecurity, verduurzaming en circulaire economie. Zoals in de Economische Visie en Omgevingsvisie 2040 beschreven raakt deze opgave ook andere opgaven zoals betaalbare woningen, maatschappelijke voorzieningen en mobiliteit/bereikbaarheid, alswel belangrijke vestigingsplaatsfactoren. We verbinden economische kansen aan maatschappelijke vraagstukken zoals duurzaamheid en een inclusievere arbeidsmarkt. Dat geldt ook voor het aantrekken en opleiden van talent. We zetten in op de versterking van de sectoren mediatech, ICT, gezondheid, techniek en recreatie en toerisme. We hebben aandacht voor het huisvesten van dienstverlenende bedrijven, in het bijzonder bedrijven die banen bieden voor praktijkgeschoolden.

Speerpunten

- Uitvoering van de Economische Visie en Uitvoeringsagenda 2026-2028;
- Harmoniseren economisch beleid Hilversum en Wijdemeren;
- Versterken van de onderlinge samenwerking tussen (ondernemers)organisaties, het Stadsfonds, Ondernemend Hilversum (voorheen Platform Economie) en Ondernemend Wijdemeren;
- Samenwerkingsagenda met MBO College Hilversum met partners doorontwikkelen naar regionale MBO-Agenda;
- Versterken vrijetijdseconomie en waterrecreatie.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van de mediatechsector bij het ontwikkelen van innovaties en indien kansrijk deze ook toe te passen in andere sectoren;
- Ondersteunen van de vrijetijdseconomie in de Groen-Blauwe Parel en bij de implementatie van de merkstrategie Loosdrechtse Plassengebied;
- Uitvoering geven aan het samenwerkingsconvenant Hogeschool Utrecht 2026-2029;
- Actief deelnemen aan de Utrecht Talent Alliantie (UTA) en MRA Onderwijs & Arbeidsmarkt. We benutten publiek-private samenwerkingen gericht op het opleiden en ontwikkelen van talent dat onze regio nodig heeft voor maatschappelijk-economische transities. Zo bouwen we gezamenlijk aan een sterke en duurzame economische toekomst voor de regio;
- Stimuleren van initiatieven die de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt verbeteren;
- Versterken van de positie van Hilversum in (boven)regionale samenwerkingsverbanden die bijdragen aan economische ontwikkeling;
- Het versterken van de formele en informele werklocaties samen met de ondernemersverenigingen.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

We zetten in op het vergroten van het aantal vierkante meters voor werkruimten op formele werklocaties en minimaal het behoud van het aantal vierkante meters werkruimte in de gemeente.
Om de ontwikkeling van de economie in Hilversum voort te zetten, gaan we werklocaties herstructureren/intensiveren en voegen we werkfuncties toe aan gemengde locaties en (zakelijke) waterrecreatielocaties. Dit is noodzakelijk in deze krappe markt. Daarbij dient de basis op orde te zijn: toekomstbestendige werklocaties zijn groen, goed bereikbaar, duurzaam, veilig en aantrekkelijk voor werknemers en bedrijven. Concreet gaan we hiervoor aan de slag met gebiedsagenda’s voor de werklocaties in Zuidwest, het centrum en het Media Park inclusief campusontwikkeling. Verduurzaming en groei van het aantal circulaire bedrijven en initiatieven is daarbij een belangrijk aandachtspunt. De gebiedsontwikkeling van het Arenapark is in volle gang. Dit is straks dé internationaal aantrekkelijke kantoorlocatie, met ruimte voor

wonen en sport. Ontwikkelingen zijn ook gaande in het Stationsgebied. Hier is in de toekomst meer plek voor kantoren en creatieve bedrijven. Het centrum, Crailo en de wijken bieden ook kansen voor werken. We vergroten de functiemenging op relevante locaties.

Speerpunten

- Uitvoering geven aan de gebiedsagenda bedrijventerreinen Zuidwest;
- Uitvoering geven aan de gebiedsagenda Centrum;
- Ondersteunen campusontwikkeling Media Park en het opstellen van een gebiedsagenda Media Park;
- Ontwikkelen van het Arenapark richting een levendige campus met een herkenbaar sportprofiel;
- Uitvoering geven aan de plannen voor de Kerkbrink, waaronder verplaatsing van de bibliotheek Hilversum Marketing en LAB Mediaplein Hilversum. Tot definitieve realisatie gaan we door met de (tijdelijke) activiteiten op en rond de Kerkbrink;
- Positioneren van Crailo en het Stationsgebied als nieuwe werklocaties op de markt.

Reguliere activiteiten

- Faciliteren van de verduurzaming en verlevendiging van het Media Park tot een bruisende mediacampus;
- Creëren van ruimte voor werken passend bij de plannen voor het stationsgebied en het centrum;
- Benutten van kansen voor (her)ontwikkeling van locaties voor kantoren, (flex)werk en ontmoetingsplekken;
- Inspanningen leveren om de verduurzaming van bedrijven en werklocaties te stimuleren.

Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Het ondersteunen van bestaande en nieuwe bedrijven in hun ambities, gericht op groei van de werkgelegenheid en bijdrage aan maatschappelijke opgaven. Dit doen we middels strategisch accountmanagement en het rode loperbeleid. Met deze werkwijze verwelkomen we bedrijven die zich nieuw in Hilversum vestigen en maken we hen wegwijs binnen de gemeente en de gemeentelijke organisatie. We zetten in op duurzame professionele dienstverlening aan alle bedrijven (groot, mkb en zzp) in alle sectoren.

Speerpunten

De activiteiten zijn gericht op reguliere werkzaamheden, daarom zijn er geen speerpunten benoemd.

Reguliere activiteiten

- Voortzetten van strategisch accountmanagement om ondernemers zo goed mogelijk van dienst te zijn;
- Faciliteren van het vestigen van nieuwe bedrijven door middel van de rode loper aanpak;
- Opstellen van de jaarlijkse Monitor Economie Hilversum;
- Inzetten van ROM Regio Utrecht voor dienstverlening aan ons bedrijfsleven;
- Promoten van internationale acquisitie via ROM Regio Utrecht en samenwerken met Utrecht International Center (UIC) en Amsterdam Expat Center om hun internationale inwoners en bedrijven met internationale medewerkers verder te ondersteunen;
- Faciliteren van de regelingen Bedrijven Investerings Zones (BIZ) voor de Gijsbrecht, Nootweg en mogelijk het centrum.

Economische promotie

We zijn trots op onze gemeente en positioneren de gemeente Hilversum als aantrekkelijke plek voor bewoners, bezoekers, bedrijven en (internationaal) talent. Een sterke identiteit verstevigt de economische positie en de aantrekkingskracht van de gemeente. We hebben aandacht voor de verschillende profielen van de deelgebieden. Het positioneren van de gemeente Hilversum doen we samen met Hilversum Marketing en in samenwerking met organisaties en bedrijven binnen de regio Gooi en Vechtstreek, Visit Gooi en Vecht, MRA en Regio Utrecht. We onderzoeken hoe de Groen Blauw Parel (Wijdemeren) een plek krijgt in onze positionering.

Speerpunten

- Warm welkom voor nieuwe (buitenlandse) vestigers via het Utrecht International Centre Utrecht en via Amsterdam Expat Center IN Amsterdam (jaarlijkse onboarding van zo'n 200 expats);
- Inzet op het trekkerschap van één van de ambities binnen de uitvoeringsagenda van de MRA 2025-2028: het versterken van (digitale) concurrentie en innovatiekracht ten behoeve van transities;
- Inbedden marketingstrategie Groen Blauwe Parel.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van Hilversum Marketing bij het versterken van de positionering van Hilversum voor ondernemers, bewoners, gasten en bezoekers;
- Inzetten van strategisch accountmanagement voor de profilering van onze gemeente als aantrekkelijke vestigingslocatie;
- Ondersteunen van evenementen passend bij de Hilversum Mediastad, onder de noemer The Media Ahead.

Werkende gemeente

Opgave van de gemeente

We willen dat zoveel mogelijk Hilversummers kunnen meedoen op de arbeidsmarkt. Omdat niet iedereen zelfstandig een passende baan vindt, ondersteunen we inwoners met scholing, begeleiding en bemiddeling naar werk. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bieden we extra begeleiding. Daarnaast zetten we in op passende werkplekken, zowel bij externe werkgevers als binnen onze eigen gemeentelijke organisatie.

Onze inzet breiden we uit met samenwerkingspartners, onder andere via het sociaal ontwikkelbedrijf en het Werkcentrum Gooi en Vechtstreek. In het Regionaal Werkcentrum werken we actief samen met een aantal partners: Het UWV, VNO-NCW West, de VAKbeweging, het MBO College, de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven en alle regiogemeenten. Werkgevers, werknemers en werkzoekenden kunnen hier terecht met al hun vragen over werk en de arbeidsmarkt. Bij het opzetten en het beheer van het Regionaal Werkcentrum speelt Hilversum als centrumgemeente een centrale rol. Gelijktijdig met de start van het nieuwe sociaal ontwikkelbedrijf Gooi- en Vechtstreek vindt een zorgvuldige transitie plaats van de huidige Tomingroep naar de nieuwe uitvoeringsstructuur. Daarbij worden de huidige activiteiten tot 2028 gefaseerd afgebouwd en wordt vanaf 2028 verder gebouwd aan de doorontwikkeling van het sociaal ontwikkelbedrijf Gooi- en Vechtstreek.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
024	Netto arbeidsparticipatie, percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	74,3	74,6	75,1	75,5		CBS	Wettelijk
026	Werkloze jongeren, percentage 16 t/m 22 jarigen	1,0	2,0	-	1,0		CBS	Wettelijk
028	Lopende re-integratievoorzieningen, aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	209,2	208,0	157,7	225,0		CBS	Wettelijk
	Aantal bijstandsgerechtigden dat uitstroomt naar werk, fulltime en parttime	300,0	278,0	275,0	300,0		Gemeente Hilversum	Niet wettelijk

Arbeidsparticipatie

We ondersteunen specifiek Hilversummers voor wie werken niet vanzelfsprekend is, zodat hun kansen op werk toenemen. We leggen de nadruk op ontwikkeling en de begeleiding van onze inwoners naar werk, zodat iedereen kan meedoen in de samenleving. Is werk niet direct een optie? Dan bieden we mogelijkheden voor ontwikkeling, (bij)scholing of het opdoen van werkervaring. Bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk of via een andere vorm van participatie of dagactiviteiten. Werkgevers bedienen we door het inzetten van jobcoaches en loonkostensubsidie.

Speerpunten

- Op basis van de regionale meerjarenagenda verder inrichten van de dienstverlening van het Regionaal Werkcentrum (RWC) voor werkzoekenden, werkenden en werkgevers;

- Doorontwikkelen Tomin naar een toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf;
- Evalueren van de basisbanen en op basis daarvan besluiten over eventuele structurele financiële borging.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein 'Wij zijn Hilversum' en het Integraal Beleidskader Sociaal Domein Wijdemeren door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda's, waaronder de regionale aanpak jeugdwerkloosheid, en de Maatschappelijke Agenda 2024-2027 (Wijdemeren);
- Inzetten op basisvaardigheden: taal, rekenen en digitale skills;
- Stimuleren van inwoners om mee te doen in de Hilversumse samenleving via fulltime of deeltijd werk, door (deeltijd) ondernemerschap of vrijwilligerswerk;
- Begeleiden van mensen met een blijvende arbeidsbeperking naar een arbeidsplaats op basis van de banenafspraak, zowel bij werkgevers als binnen de gemeentelijke organisatie;
- Uitvoeren van de Wet Inburgering 2021 onder meer door de inzet van duale trajecten;
- Uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening via sociaal werkbedrijf Tomin;
- Uitvoeren van 'nieuw beschut werk' volgens de Participatiewet, onder meer via sociaal werkbedrijf Tomin;
- Uitvoering geven aan de meerjarenbeleidsagenda van het Regionaal Beraad, waarin onder meer onderwijs, werkgevers, werknemers en regiogemeenten zijn vertegenwoordigd;
- Borgen van de maatregelen uit het actieplan Ombuigen in de dienstverlening.

Sociale gemeente

Opgave van de gemeente

Hilversum stimuleert inwoners om actief deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast bieden we aan wie dat nodig heeft een vangnet. We zorgen voor toegankelijke sociale voorzieningen en hanteren een ruimhartig minimabeleid voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum.
We zorgen dat inwoners van gemeente Hilversum voldoende middelen van bestaan hebben en hierdoor kunnen meedoen aan de samenleving. Daarnaast zetten we ons in op het vinden en krijgen van passende ondersteuning voor inwoners die dit nodig hebben.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
027	Personen met een bijstandsuitkering, aantal per 10.000 inwoners	278,3	276,1	265,9	250,0		CBS	Wettelijk
	Aantal inwoners dat de stap zet naar schuldhulpverlening (inclusief budgetcoaching en toeslagenaffaire)	498,0	619,0	639,0	660,0		Gemeente Hilversum	Niet wettelijk

Inkomensregelingen en schuldhulpverlening

We zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Daarom bieden we een vangnet voor inwoners met financiële zorgen. We bieden steun als dat nodig is en zijn alert op gelijke kansen voor de Hilversumse kinderen. Ook helpen we mensen bij schulden, zetten in op duurzame zelfredzaamheid en het voorkomen van terugval. Bovendien willen we schulden zo vroeg mogelijk in beeld krijgen zodat we door preventie kunnen voorkomen dat financiële problemen verder oplopen. Onze hulp is duidelijk, dichtbij en makkelijk te bereiken. Financiële problemen gaan vaak samen met andere zorgen. We vinden het daarom van belang dat we alles in samenhang aanpakken. We werken wijkgericht, samen met professionals en vrijwilligers. Ook helpen we inwoners naar financieel gezond gedrag en brengen hen in verbinding met de dienstverlening vanuit het Sociaal Plein. Zo zorgen we niet alleen voor passende hulp, maar ook voor rust en overzicht.

Met de Participatiewet in Balans wordt de wet stapsgewijs eenvoudiger en menselijker gemaakt, met meer ruimte voor maatwerk en vertrouwen in inwoners. Hierop worden de gemeentelijke verordeningen en beleidsregels aangepast. Net als bij veel andere beleidsterreinen wordt het beleid van schuldhulp en minimabeleid in de komende periode geharmoniseerd. Hierdoor zullen voorlopig twee regimes naast elkaar bestaan

Speerpunten

- Implementeren van de Participatiewet in Balans waarin vertrouwen, eenvoud en menselijke maat centraal staat;
- Doorontwikkelen van de digitale dienstverlening met focus op eenvoud, toegankelijkheid en bekendheid;
- Extra aandacht voor jongeren met financiële problematiek, o.a. via vroegsignalering en het koppelen van budgetcoaches aan de regeling Bouwdepot;
- Vergroten van het bereik van minimaregelingen en schuldhulpverlening door preventie en vroegsignalering;
- Versterken van samenwerking met netwerkpartners in de samenleving op het gebied van armoede en schulden;

- Harmoniseren van beleid Hilversum en voormalig Wijdemeren op gebied van schuldhulpverlening en minimaregelingen.

Reguliere activiteiten

- Invulling geven aan de Visie Sociaal Domein ‘Wij zijn Hilversum’ en het Integraal Beleidskader Sociaal Domein Wijdemeren door uitvoering van de onderliggende of gerelateerde beleids- en uitvoeringsagenda’s en de Maatschappelijke Agenda 2024-2027, waaronder de beleidsagenda Armoede en Schulden 2024-2030;
- Ondersteuning van gedupeerde ouders toeslagenaffaire, hun kinderen en ex-partners;
- Beperken van de instroom in schuldhulpverlening door o.a. voorlichting op scholen en vroegsignalering;
- Verstrekken van uitkeringen in het kader van de Participatiewet en voorkomen niet-gebruik van aanverwante regelingen;
- Verstrekken van uitkeringen aan ondernemers in het kader van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) voor de regio Gooi en Vechtstreek;
- Uitvoeren van landelijke regelingen waaronder de studietoeslag, inkomenstoeslag en bijzondere bijstand;
- Aanbieden van schuldhulpverlening (budgetcoaching, schulphulptrajecten en nazorg) aan zowel particulieren als zelfstandigen;
- Uitvoeren van de compensatieregeling Alleenverdienersproblematiek;
- Inzetten van budgetcoaches met focus op coachen van inwoners op gedrag en het doorbreken van aangeleerde gewoontepatronen.

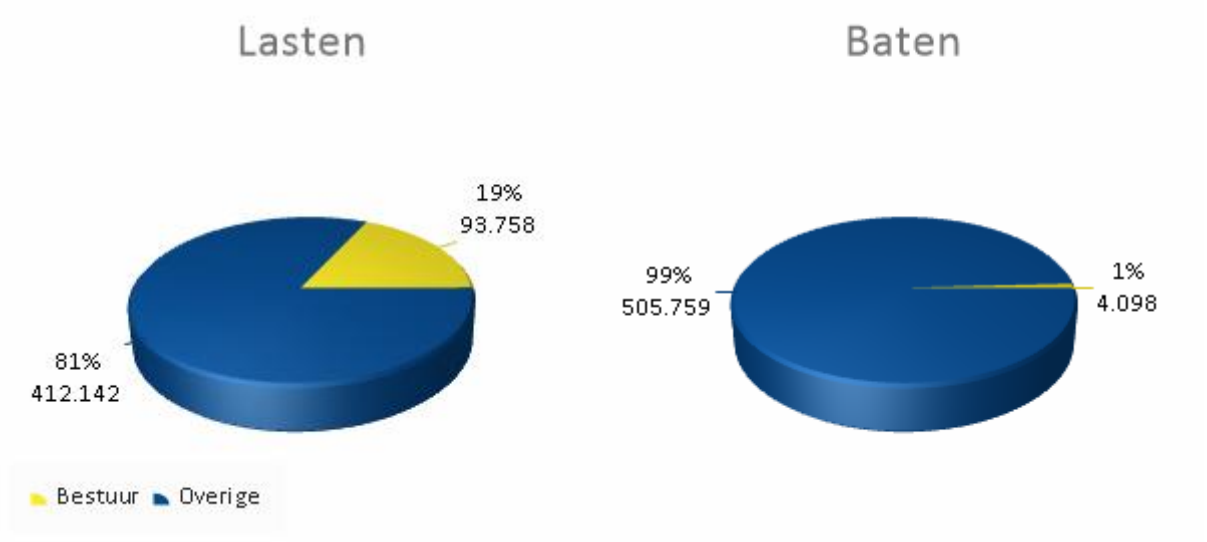
Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

03	Werken	Begroting 2026 stand voorjaarsnota	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
03.01	**Ondernemende stad**					
3.1	Economische ontwikkeling	4.220	4.849	4.819	4.240	4.284
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	33	33	33	32	0
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	263	196	196	196	196
3.4	Economische promotie	957	1.854	1.748	1.748	1.748
	Totaal Ondernemende stad	**5.473**	**6.932**	**6.796**	**6.217**	**6.228**
03.02	**Werkende stad**					
6.4	Begeleide participatie	7.944	11.564	11.866	12.161	11.901
6.5	Arbeidsparticipatie	8.253	7.476	7.434	6.099	6.170
	Totaal Werkende stad	**16.197**	**19.040**	**19.300**	**18.260**	**18.071**
03.03	**Sociale stad**					
6.3	Inkomensregelingen	56.265	62.568	62.437	62.431	62.332
	Totaal Sociale stad	**56.265**	**62.568**	**62.437**	**62.431**	**62.332**
Totaal Lasten		**77.934**	**88.540**	**88.532**	**86.908**	**86.631**
03.01	**Ondernemende stad**					
3.1	Economische ontwikkeling	-10	-6	-6	-6	-6
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-909	-1.035	-1.035	-1.035	-1.035
3.4	Economische promotie	-422	-2.231	-2.301	-2.271	-2.271
	Totaal Ondernemende stad	**-1.342**	**-3.272**	**-3.342**	**-3.312**	**-3.312**
03.02	**Werkende stad**					
6.4	Begeleide participatie	-2	-7	-7	-7	-7
6.5	Arbeidsparticipatie	-39	-19	-19	-19	-19
	Totaal Werkende stad	**-40**	**-26**	**-26**	**-26**	**-26**
03.03	**Sociale stad**					
6.3	Inkomensregelingen	-39.225	-43.185	-43.185	-43.185	-43.185
	Totaal Sociale stad	**-39.225**	**-43.185**	**-43.185**	**-43.185**	**-43.185**
Totaal Baten		**-40.607**	**-46.482**	**-46.552**	**-46.522**	**-46.522**
Saldo van baten en lasten		**37.328**	**42.058**	**41.980**	**40.385**	**40.109**
Mutaties reserves		-350	-570	-233	-48	52
Saldo van baten en lasten		36.978	41.488	41.747	40.337	40.161

Programma 4 - Bestuur

(Kaderstellende) nota's

Hilversum:

- Sluiting drugspanden Hilversum, artikel 13B Opiumwet, Damoclesbeleid (2021)
- Beleidsregel toepassing Wet Bibob gemeente Hilversum 2022 (2022)
- Regionale Samenwerkingsagenda RSA 2023 - 2026 (2022)
- Sekswerkbeleid gemeente Hilversum (2023)
- Actieplan Open Overheid (OGP) 2023-2027 (2023)
- Sekswerkbeleid gemeente Hilversum (2023)
- Integraal veiligheidsplan 2027-2030 (2027)
- Programmabegroting 2026 Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (2024)
- Regionaal Beleidsplan Flevoland & Gooi en Vechtstreek 2025-2028 (2024)
- Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam (EVMRA) (2024)
- Noord-Hollandse Norm Weerbare Overheid (2024)
- Districtelijk Uitvoeringsplan Aanpak Ondermijning (2026)
- Landelijk Programma Digitale Overheid (Digitale Overheid) (2025)
- Nota Dierenwelzijn Hilversum 2026-2028 (2026)
- Algemene Plaatselijke Verordening Hilversum (2024)

Wijdemeren:

- Algemene Plaatselijke Verordening Wijdemeren (2025)
- Nota dierenwelzijn Wijdemeren
- Beleidsregel Wet Bibob (2021)
- Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2020)
- Beleidsregels sluiting van voor het publiek openstaande gebouwen (2019)
- Integraal Veiligheidsplan 2027 - 2030 (2027)
- Uitvoeringsplan Publieke Veiligheid 2026
- Districtelijk uitvoeringsplan Ondermijning
- Regionale Veiligheidsstrategie Midden Nederland 2027-2030 (2027)
- Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
- Regionale Samenwerkingsagenda RSA 2023 - 2026 (2022)

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Bestuur zijn:

- Economic Board Utrecht (EBU)
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Politie en Openbaar Ministerie
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Regionaal Informatie- en expertisecentrum (RIEC) Midden-Nederland
- Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij)
- Zorg en Veiligheidshuis

Veilige gemeente

Opgave van de gemeente

Veiligheid is daarbij een belangrijke voorwaarde voor prettig wonen, werken en ondernemen. We werken daarom aan een leefbare en veilige gemeente voor inwoners, ondernemers en bezoekers. De combinatie van stad, dorpen, buitengebied en water brengt verschillende en complexe veiligheidsvraagstukken met zich mee. De veiligheidsopgave vraagt om een integrale aanpak van openbare orde, criminaliteit, overlast, ondermijning en maatschappelijke onrust.

We zetten in op preventie, signalering, interventie en handhaving en werken daarbij nauw samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en onze veiligheidspartners. Waar nodig treden we op tegen onveilige situaties en bieden we ondersteuning aan mensen die dat nodig hebben. Daarbij hebben we aandacht voor zowel fysieke, sociale en digitale veiligheid en voor de weerbaarheid van inwoners, organisaties en maatschappelijke partners.

Samen met onze partners geven we uitvoering aan het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2027-2030, waarin de gemeenteraad geprioriteerde thema's vaststelt. Daarnaast bereiden we ons voortdurend voor op in incidenten, rampen en crises en zorgen we voor een adequate gemeentelijke crisisorganisatie. Ook hierbinnen versterken we de weerbaarheid van inwoners en maatschappelijke partners.

Zo werken we aan een gemeente waarin inwoners zich veilig voelen en die weerbaar is tegen bestaande en mogelijke nieuwe veiligheidsrisico's.

Indicatoren

Naam indicator		Ref. 2023	Ref. 2024	Ref. 2025	Streef 2026	Streef 2027	Bron	Wettelijk
006	Verwijzingen Halt, aantal per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	5,2	6,3	7,0	6,3		Stichting Halt	Wettelijk
008	Winkeldiefstallen, aantal per 1.000 inwoners	2,6	3,0	1,9	≤2,0		CBS	Wettelijk
009	Geweldsmisdrijven, aantal per 1.000 inwoners	4,6	5,0	4,4	≤5,0		CBS	Wettelijk
010	Diefstallen uit woning, aantal per 1.000 inwoners	1,4	1,0	1,5	≤1,7		CBS	Wettelijk
011	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte), aantal per 1.000 inwoners	6,5	10,0	6,1	≤7,0		CBS	Wettelijk
	Percentage inwoners dat zich 's avonds veilig voelt op straat in het centrum tijdens het uitgaan	78,0	77,0	67,0	≥80,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Percentage inwoners dat zich veilig voelt in eigen buurt	87,0	87,0	83,0	≥90,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Nb. Voor dierenwelzijnsbeleid zijn geen wettelijk verplichte indicatoren, noch bevat het dierenwelzijnsbeleid indicatoren.

Openbare orde en veiligheid

We werken aan het voorkomen en aanpakken van verstoringen van de openbare orde en streven naar een veilige, leefbare en weerbare gemeente. Maatschappelijke spanningen, polarisatie en afnemend vertrouwen in

de overheid kunnen leiden tot onrust, demonstraties en andere verstoringen van de openbare orde. Daarnaast hebben ondermijnende criminaliteit, waaronder zorgcriminaliteit en misbruik van zorgvoorzieningen, digitale dreigingen en jeugdproblematiek steeds vaker invloed op de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente.

We zetten daarom in op het tijdig signaleren van risico's en ontwikkelingen, het voorkomen van escalatie en het versterken van de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij geven we uitvoering aan de prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030: de aanpak van ondermijnende criminaliteit, waaronder misbruik van zorggelden en zorgvoorzieningen, digitale veiligheid en maatschappelijke onrust, met bijzondere aandacht voor jeugd en veiligheid en zorg en veiligheid als doorsnijdende veiligheidsopgave. We werken informatiegestuurd en integraal samen met politie, Openbaar Ministerie, het sociaal domein, onderwijs, specialistisch jongerenwerk en andere maatschappelijke en veiligheidspartners. Zo combineren we preventie, zorg, handhaving en crisisbeheersing om de veiligheid in onze gemeente duurzaam te versterken.

Speerpunten

- Vaststellen van het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 en de Regionale Veiligheidsstrategie 2027-2030;
- Vergroten van de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie, ondernemers en inwoners tegen criminele beïnvloeding.
- Doorontwikkelen en uitvoeren van de integrale aanpak van zorgcriminaliteit in samenwerking met het sociaal domein.
- Uitvoeren van integrale controles op risicolocaties, waaronder recreatiegebieden, parken en jachthavens.
- Uitvoeren van gerichte activiteiten voor inwoners, ondernemers en jongeren om digitale fraude en cybercriminaliteit te voorkomen.
- Versterken van de regionale samenwerking en informatiepositie op digitale veiligheid, o.a. middels het aangaan van een samenwerkingsverband met de Hogeschool Utrecht
- Versterken van de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit, overlast en jonge aanwas door inzet van specialistisch jongerenwerk en intensieve samenwerking met onderwijs, politie en zorgpartners.
- Versterken van de integrale aanpak van drugsgerelateerde overlast in de openbare ruimte.
- Inzetten op het voorkomen van jonge aanwas, het verstoren van criminele netwerken en het toepassen van bestuurlijke maatregelen waar nodig.
- Doorontwikkelen van de integrale jeugd- en groepsaanpak, met aandacht voor de online leefwereld van jongeren en vroegtijdige signalering van risico's.
- Vroegtijdig signaleren en duiden van maatschappelijke spanningen en online ontwikkelingen door het versterken van lokale netwerken.

Reguliere activiteiten

- Uitvoering geven aan de activiteiten uit het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 en de Regionale Veiligheidsstrategie;
- Uitvoering geven aan het programma Zorg en Veiligheid als doorsnijdende opgave binnen het Integraal Veiligheidsplan, met aandacht voor vroegsignalering, persoonsgerichte aanpak, passende ondersteuning en nazorg;
- Uitvoering geven aan de persoonsgerichte aanpak voor personen met onbegrepen gedrag en andere complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken in samenwerking met partners binnen het zorg- en veiligheidsdomein;
- Continueren van de samenwerking met onderwijsinstellingen en veiligheidspartners op het gebied van een veilige schoolomgeving en het voorkomen van jonge aanwas;
- Uitvoering geven aan campagnes en voorlichtingsactiviteiten gericht op onder andere digitale weerbaarheid, straatintimidatie, pesten en bewustwording rondom veiligheid;
- Het continueren en waar nodig uitbreiden van de aanpak van veiligheid en overlast op en rondom de plassen, recreatiegebieden en het water;
- Uitvoering geven aan de districtelijke aanpak radicalisering en extremisme (Basis op Orde), gericht op voorlichting, signalering, analyse en casusaanpak;
- Uitvoering geven aan het Convenant Veilig Uitgaan, gericht op een veilig, aantrekkelijk en gastvrij uitgaansklimaat;
- Doorontwikkelen van de aanpak van mensenhandel en uitbuiting, met aandacht voor bewustwording, signalering en opvolging;
- Verbeteren van de sociale veiligheid en veiligheidsbeleving op locaties die door inwoners als onveilig worden ervaren. Op basis van signalen van inwoners, veiligheidsschouwen en onderzoek zetten wij, samen met interne en externe partners, in op passende maatregelen

Crisisbeheersing en de Veiligheidsregio

We vergroten de weerbaarheid van inwoners en bedrijven en bereiden ons goed voor op grote incidenten, rampen en crises. De Veiligheidsregio zorgt voor snelle en goede hulpverlening en brandweerzorg, volgens de wettelijke taken. De gemeente levert hieraan een bijdrage met een professionele organisatie voor gemeentelijke crisisbeheersing. Daarvoor is goede samenwerking met de Veiligheidsregio en afstemming met regionale en lokale partners nodig.

Speerpunten

- Versterken van de samenwerking in de regio op het gebied van crisisbeheersing.
- Versterken van de gemeentelijke taken op het gebied van crisisbeheersing en bevolkingszorg.
- Beter voorbereiden van de gemeentelijke organisatie op grote incidenten en langdurige verstoringen.
- Vergroten van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers met duidelijke communicatie en aandacht voor zelf- en samenredzaamheid.
- Samen met de Veiligheidsregio en regionale partners een aanpak maken voor natuurbranden.
- Bevorderen van een veilige en crisisbestendige omgeving voor gebruikers en bezoekers van het Media Park.
- Alert blijven op risico's, zoals incidenten met gevaarlijke stoffen bij vervoer over het spoor.
- Zorgen voor voldoende bluswater en andere basisvoorzieningen voor goede brandweerzorg.
- Verder ontwikkelen van de wijkbrandweer, zodat minder zelfredzame inwoners beter worden bereikt

Reguliere activiteiten

- Samenwerken met andere gemeenten en de Veiligheidsregio aan crisisbeheersing in de regio.
- Organiseren van opleidingen, trainingen en oefeningen voor de gemeentelijke crisisorganisatie.
- Werken aan plannen en maatregelen om de weerbaarheid in de samenleving te vergroten en beter voorbereid te zijn op crises en langdurige verstoringen.
- Uitvoering geven aan het Veiligheidsconvenant Media Park samen met de partners van het Media Park en met externe hulpdiensten. Daarbij werken we aan risicoanalyse, beveiliging en crisisorganisatie.
- Samenwerken met de Veiligheidsregio aan een weerbare samenleving, waaronder de ontwikkeling van noodsteunpunten en het delen van duidelijke informatie en voorlichting aan inwoners en ondernemers over zelf- en samenredzaamheid.
- Samenwerken met de Veiligheidsregio en regionale partners aan de aanpak van natuurbranden.
- Een bijdrage leveren aan de regionale opgave voor bevolkingszorg bij grote incidenten, rampen en crises.
- Meewerken aan de opvang en begeleiding van ontheemden en asielzoekers.
- Demonstraties faciliteren binnen de grenzen van de wet.
- Uitvoeren van regionale en lokale afspraken over brandweerzorg, bluswater en voorbereiding op incidenten met grote impact.
- Inzetten van de wijkbrandweer om minder zelfredzame inwoners beter bewust te maken van veiligheidsrisico's.

Dierenwelzijn

Gemeenten hebben op het gebied van dierenwelzijn wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Dit betreft onder meer het vervoer, de opvang en verzorging van zwerfdieren, het helpen van dieren in nood en het zorgen voor een gezonde leefomgeving voor dieren. De Wet dieren gaat uit van de eigen waarde van het dier en heeft tot doel gezondheid en welzijn van dieren te bevorderen. Dieren behoren tot de samenleving en verrijken het leven van veel mensen. Daarnaast raakt het beleidsterreinen op het gebied van ruimte, gezondheid, het sociaal domein en veiligheid.

Hilversum heeft, evenals de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek taken uitbesteed aan de Dierenambulance Gooi en Vechtstreek, de Vogelopvang Midden-Nederland, de Egelopvang Midden-Nederland en tot 2027 aan het Dierenbeschermingscentrum Amersfoort. Per 1 januari 2027 opent het complete dierenzorgcentrum Gooische Nest in Hilversum voor de regio. De dierenambulance en de dierenopvang zijn hierin verenigd. De regiogemeenten hebben een dienstverleningsovereenkomst met Gooische Nest. Hilversum heeft twee kinderboerderijen en een dierenweide.

De verschillende dierenwelzijnsorganisaties zijn belangrijk voor de gemeente en hebben een belangrijke sociaalmaatschappelijke functie. Het is voor het welzijn van dieren en inwoners belangrijk dat wordt

samengewerkt met en door de dierenwelzijnsorganisaties. De beleidsnota Dierenwelzijn Hilversum 2026-2028 is in 2026 vastgesteld en richt zich op een interdisciplinaire verhoging van het dierenwelzijn, educatie en voorlichting en een sterk netwerk.

Speerpunten

- Uitvoering van de nota Dierenwelzijn Hilversum 2026-2028;
- Vernieuwen overeenkomsten met Vogelopvang, Egelopvang en de hertenkampen;
- Voorbereiden harmonisatie dierenwelzijnsbeleid.

Reguliere activiteiten

- Onderhouden contacten met dierenwelzijnsorganisaties;
- Versterken regionale samenwerking en netwerk dierenwelzijn;
- Communicatie (educatie en voorlichting) over dieren en dierenwelzijn aan de inwoners.

Dienstverlening aan de gemeente

Opgave van de gemeente

De dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen vormt het visitekaartje van de gemeente. In onze informatievoorziening, processen, taalgebruik en producten staat de inwoner en ondernemer centraal. Wij zorgen voor duidelijke informatie vooraf, bijvoorbeeld via de website of nieuwsbrieven, maken onze beloften waar en bieden inwoners en bedrijven toegang tot alle passende kanalen om hun vraag te stellen, waaronder digitale mogelijkheden voor aanvragen, met daarbij altijd de mogelijkheid van persoonlijke en inclusieve ondersteuning.

Om dit te realiseren, richten wij ons op drie kernaspecten. Ten eerste het gemak voor de inwoner: wij sluiten aan bij een digitaliserende samenleving, zorgen dat gemeentelijke producten vindbaar en toegankelijk zijn en blijven voor iedereen bereikbaar. Ten tweede de betrokkenheid: onze medewerkers zijn klantgericht, zoeken actief naar de vraag achter de vraag en durven waar nodig af te wijken van gebaande paden. Ten derde werken wij open en transparant, zodat inwoners en ondernemers weten wat zij van de gemeente mogen verwachten.

De komende jaren worden per domein de onderliggende beleidsverordeningen en uitvoeringsregels aan de raad voorgelegd, met als doel te komen tot een geharmoniseerde dienstverlening. Daarbij zullen inwoners, bedrijven en de organisatie gezamenlijk hun weg moeten vinden in de nieuwe situatie en dit kan gevolgen hebben op de tevredenheid van inwoners op afzonderlijke producten.

Indicatoren

Naam indicator		Ref. 2023	Ref. 2024	Ref. 2025	Streef 2026	Streef 2027	Bron	Wettelijk
	Waardering van inwoners over de dienstverlening van de gemeente	7,0	6,9	6,9	7,5		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Waardering van inwoners over de digitale dienstverlening van de gemeente	7,3	6,9	6,9	7,5		Hilversum Monitor	Niet wettelijk
	Waardering van bezoekers over de dienstverlening van het Sociaal Plein	7,0	7,1	7,1	7,5		Hilversum Monitor	Niet wettelijk

Gemeentelijke dienstverlening

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van bijvoorbeeld Burgerzaken, blijven we optimaliseren ten aanzien van onze verschillende contactkanalen: fysiek, digitaal en telefonisch. Hierbij volgen wij de landelijke ontwikkelingen en trends nauwlettend. We hebben daarbij aandacht voor de wensen en verwachtingen van inwoners en ondernemers en de toegankelijkheid van onze dienstverlening. We bereiden ons voor op de wet Proactieve dienstverlening om zo inwoners en bedrijven actief te helpen bij het krijgen van hun voorzieningen, zonder dat zij daar altijd zelf om hoeven te vragen.

Speerpunten

- Wij verbeteren de kwaliteit van de dienstverlening door de doorontwikkeling van houding, gedrag en competenties van medewerkers, met als doel een positievere interactie met inwoners en een betere service-ervaring te realiseren;

- Daarnaast sluiten wij onze producten verder aan op MijnOverheid, als beveiligde persoonlijke digitale omgeving waarin inwoners correspondentie van de gemeente digitaal kunnen ontvangen;
- Ook bereiden wij de ontwikkeling van een geïntegreerde MijnOmgeving in 2028 voor, ter vervanging van de huidige losse inwonersportalen voor aanvragen;
- Tot slot concretiseren wij de strategische huisvestingsvisie door het uitwerken van een gecentraliseerd dienstverleningsconcept en door het treffen van kleinere fysieke maatregelen in de hal van het Stadskantoor, zodat wordt voldaan aan wet- en regelgeving, waaronder de eisen op het gebied van toegankelijkheid.

Reguliere activiteiten

- Bijhouden en waarborgen van de kwaliteit van de Basisregistratie Personen;
- Verstrekken van burgerzaken-producten, zoals reisdocumenten, uittreksels en verklaringen omtrent gedrag binnen de vastgestelde servicenormen;
- Doorontwikkelen van de kwaliteit van de dienstverlening door verder opvolgen van de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek (KTO);
- Organiseren van de Provinciale Statenverkiezingen in 2027.

Effectief en efficiënt bestuurde gemeente

Opgave van de gemeente

In onze gemeente zijn zowel stedelijke wijken als dorpen, ieder met een eigen identiteit, netwerken en maatschappelijke vraagstukken. De grotere schaal biedt nieuwe mogelijkheden, maar stelt ook eisen aan de nabijheid en herkenbaarheid van het gemeentebestuur.

De opgave is om vanaf de start te bouwen aan een gemeente waarin inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich gezien en vertegenwoordigd voelen. Dat vraagt van het nieuwe gemeentebestuur dat het zichtbaar en benaderbaar is in de hele gemeente, kennismaakt met bestaande netwerken en nieuwe allianties aangaat die passen bij de verschillende wijken en dorpen. De ontwikkeling van het dorpen- en wijkenbeleid vormt hiervoor een belangrijke bouwsteen.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
001	Formatie, aantal fte per 1.000 inwoners	8,0	8,5	8,5	8,7		Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
002	Bezetting, aantal fte per 1000 inwoners	8,0	8,2	8,2	8,3		Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
003	Apparaatskosten, kosten per inwoner	882	952	1.000	max 1.069		Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
004	Externe inhuur, kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	23,0	24,5	33,1*	n.t.o.		Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
005	Overhead, percentage van totale lasten	11,0	11,3	10,5	11,1		Eigen begroting/jaarrekening	Wettelijk
	Percentage inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd	28,0	23,0	28,0	35,0		Hilversum Monitor	Niet wettelijk

*) Het hoge inhuurpercentage in 2025 wordt veroorzaakt door een aantal factoren:

- De versneld ingezette ambtelijke fusie inclusief alle voorbereidingen en het tijdelijk niet invullen van vacatures t.b.v. het plaatsingsproces.
- Extra inhuur voor grote projecten zoals het stationsgebied en het sportpark die in 2025 verder in uitvoering zijn gekomen
- Versnelling van vervangingsprojecten openbare ruimte (o.a. riolering) en de daarmee gepaard gaande inhuur van tijdelijk personeel.

Naar verwachting neemt de tijdelijke inhuur in de loop van 2027 af en resteert vooral reguliere inhuur voor vervanging, projecten en specialistische expertise. Een realistische benadering is daarbij van belang: de arbeidsmarkt zal naar verwachting ook de komende jaren krap blijven en voor een aantal specialistische functies zal externe inhuur noodzakelijk blijven. Dit is nodig om de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening te kunnen waarborgen. Wel zal in 2027 worden bezien of het beleid t.a.v. inhuur (altijd inhuur bij tijdelijke financiering) op onderdelen kan worden aangepast om zo op verantwoorde wijze de inhuur verder te beperken.

Bestuur

Voor raad en college staat 2027 in het teken van de start van de nieuwe gemeente en het leren kennen van het gehele grondgebied. We investeren in de verbinding tussen bestuur en samenleving en in samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij bouwen we voort op bestaande relaties en samenwerkingsverbanden en sluiten we nieuwe allianties die passen bij het karakter en de opgaven van wijken én dorpen.

2027 staat ook in het teken van het nemen van veel harmonisatiebesluiten, om uniform beleid en regels te hebben voor het hele nieuwe grondgebied. Tot uiterlijk 1 januari 2029 is het mogelijk om nog met twee regelregimes te werken voor de oude grondgebieden.

We blijven werken aan een open en toegankelijke bestuurscultuur, waarin ruimte is voor dialoog, participatie en democratische verantwoording.

Speerpunten

- Zorgen voor een goede start van de nieuwe gemeenteraad, onder meer door uitvoering van een inwerkprogramma voor raadsleden;
- Waar gevraagd vanuit de ambtelijke organisatie ondersteunen van de coalitieonderhandelingen en vervolgens bijdragen aan een goede start van het nieuwe college;
- Organiseren van de kennismaking van het nieuwe gemeentebestuur met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners in de gehele gemeente;
- Werken aan nabij en herkenbaar bestuur in wijken en dorpen, waarbij de ontwikkeling van het nieuwe dorpen- en wijkenbeleid een belangrijke bouwsteen vormt;
- Uitvoering geven aan de discriminatietoets zoals afgesproken in het antidiscriminatie en inclusiebeleid;
- Harmonisatiebesluiten nemen conform de programmering harmonisaties (besluit zomer 2025);
- Uitvoering geven aan de Nota Participatie en de participatieverordening.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen en adviseren van de gemeenteraad en college bij de uitvoering van hun bestuurlijke taken;
- Onderhouden van contacten en samenwerkingsrelaties met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bestuurlijke partners;
- Verzorgen van laagdrempelige bestuurlijke communicatie via gemeentelijke en andere communicatiekanalen;
- Verder uitvoering geven aan de Wet open overheid;
- Vergroten van het organisatiebrede bewustzijn en stimuleren te werken op basis van de kernwaarden: vertrouwen, eenvoud, betrokkenheid, samenwerking, inclusiviteit en duurzaamheid.

Ondersteunende afdelingen (Overhead)

De ondersteunende afdelingen van de gemeente Hilversum spelen een belangrijke rol in het effectief uitvoeren van de gemeentelijke taken. Van financiën tot ICT en personeelszaken, deze afdelingen vormen de ruggengraat van onze organisatie. Dankzij hun inspanningen kunnen wij onze dienstverlening continu verbeteren en onze doelen als gemeente bereiken.

Om onze ambities te blijven realiseren, richten we ons voortdurend op het behouden en aantrekken van specialisten in diverse vakgebieden. Dit betekent dat we investeren in opleiding en ontwikkeling, een aantrekkelijke werkomgeving bieden en inspelen op de veranderende behoeften van onze medewerkers.

Speerpunten

- Verbeteren van interne werkprocessen en externe dienstverlening aan inwoners en organisaties door onder andere het toepassen van digitalisering;
- Opvolging geven aan de strategische huisvestingsvisie.

Reguliere activiteiten

- Voortgang blijven geven aan de strategische personeelsplanning. Met blijvende aandacht voor boeien en binden en creatieve en effectieve vormen van werving nieuwe medewerkers;
- Uitvoering geven aan de digitaliseringsopgaven in de organisatie;
- Levering van ondersteuning aan bestuur en organisatie.

Overzicht van overhead

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2027 Saldo	Begroting 2028 Saldo	Begroting 2029 Saldo	Begroting 2030 Saldo
1. Personeel	37.347	36.948	36.538	36.538
2. Huisvesting & facilitair	8.535	8.444	10.762	10.565
3. ICT	6.627	6.345	6.305	6.378
4. Overig	3.252	2.807	2.762	2.672
Totaal	55.761	54.544	56.368	56.154

Toelichting
De bedragen in het overzicht hierboven zijn het saldo van overheadkosten en -opbrengsten, gesplitst naar onderwerp. In het overzicht van taakvelden per programma (financiële begroting) is een uitsplitsing naar opbrengsten en kosten te vinden. Onder de overhead vallen onder meer de kosten van leidinggevenden, planning & control, personeel & organisatie etc.

Hoe de kosten van overhead worden meegenomen in tarieven als afvalstoffenheffing en rioolheffing, wordt toegelicht in de paragraaf 3.1 Lokale heffingen.

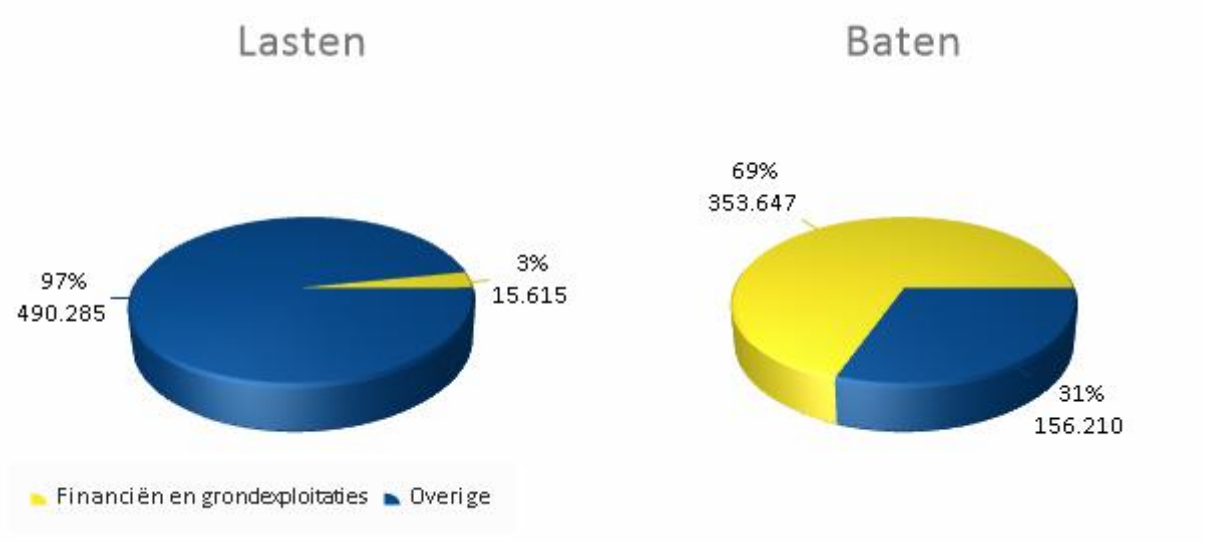
Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

04	Bestuur	Begroting 2026 stand voorjaarsnota	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
04.01	**Veilige stad**					
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10.474	13.932	13.922	13.744	13.744
1.2	Openbare orde en veiligheid	6.802	7.989	7.878	7.878	7.879
	Totaal Veilige stad	**17.276**	**21.921**	**21.800**	**21.622**	**21.622**
04.02	**Dienstverlening aan de stad**					
0.2	Burgerzaken	4.273	6.953	6.709	6.709	6.709
	Totaal Dienstverlening aan de stad	**4.273**	**6.953**	**6.709**	**6.709**	**6.709**
04.03	**Effectief en efficiënt bestuurde stad**					
0.1	Bestuur	5.086	6.997	7.107	7.037	7.087
0.4	Overhead	69.258	56.156	54.939	56.763	56.549
	Totaal Effectief en efficiënt bestuurde stad	**74.344**	**63.153**	**62.046**	**63.800**	**63.636**
Totaal Lasten		**95.893**	**92.027**	**90.555**	**92.131**	**91.967**
04.01	**Veilige stad**					
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-14	-14	-14	-14	-14
1.2	Openbare orde en veiligheid	-257	-370	-370	-370	-370
	Totaal Veilige stad	**-271**	**-384**	**-384**	**-384**	**-384**
04.02	**Dienstverlening aan de stad**					
0.2	Burgerzaken	-2.476	-3.174	-3.088	-3.088	-3.088
	Totaal Dienstverlening aan de stad	**-2.476**	**-3.174**	**-3.088**	**-3.088**	**-3.088**
04.03	**Effectief en efficiënt bestuurde stad**					
0.1	Bestuur	-2	-139	-139	-139	-139
0.4	Overhead	-20.389	-395	-395	-395	-395
	Totaal Effectief en efficiënt bestuurde stad	**-20.391**	**-534**	**-534**	**-534**	**-534**
Totaal Baten		**-23.138**	**-4.092**	**-4.006**	**-4.006**	**-4.006**
Saldo van baten en lasten		**72.756**	**87.936**	**86.549**	**88.125**	**87.961**
Mutaties reserves		-4.278	1.725	1.037	1.037	1.037
Saldo van baten en lasten		68.478	89.660	87.587	89.162	88.999

Programma 5 - Financiën en grondexploitaties

(Kaderstellende) nota's

Hilversum:

- Financiële verordening gemeente Hilversum (2024)
- Uitvoeringsnota grondprijzen (2021)
- Legesverordening 2027 (2026)
- Verordening onroerendezaakbelasting 2027 (2026)
- Verordening precariobelasting 2027 (2026)
- Nota grond- en vastgoedbeleid 2025-2028 (2026)
- Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties (2024)
- Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed (2025)
- Aanpak herstel constructieve vloeren en verduurzaming raadhuis (2025)
- Meerjarenprognose Gebiedsontwikkelingen (2026)
- Nota kostenverhaal (2024)
- Besluit begroting en verantwoording (BBV)
- Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2026 (GTK)

Wijdemeren:

- Nota afschrijvingsbeleid Wijdemeren (2023)
- Nota Reserves en voorzieningen Wijdemeren (2024)
- Nota Risicomanagement Wijdemeren (2024)
- Besluit begroting en verantwoording (BBV)
- Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2026 (GTK)
- Nota Grondbeleid 2020-2024

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.
De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Financiën en grondexploitaties zijn:

- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) (verbonden partij, gemeente Hilversum is aandeelhouder)
- Gebiedsvereniging Warmtesysteem Stationsgebied Hilversum (verbonden partij)
- GEM Crailo (verbonden partij)
- Het Rijk
- Hilversum Stationsgebied B.V. (verbonden partij)
- Provincie Noord-Holland als toezichthouder
- Vitens (verbonden partij, gemeente Hilversum is aandeelhouder)

Financieel gezonde gemeente

Opgave van de gemeente

De komende jaren blijven we werken aan investeringen in de gemeente die Hilversum en haar inwoners ten goede komen. Gezonde gemeentefinanciën blijven het uitgangspunt. Gezonde gemeentefinanciën zijn noodzakelijk om ook in de toekomst in de gemeente te kunnen blijven investeren en de begroting structureel in evenwicht te houden.

Indicatoren

Naam indicator		Refw. 2023	Refw. 2024	Refw. 2025	Streefw. 2026	Streefw. 2027	Bron	Wettelijk
037	Demografische druk uitgedrukt in een percentage (Verhouding tussen de productieve leeftijdsgroep (20-64) en de niet-productieve leeftijdsgroepen (<20 en 65>))	70,5	69,7	69,8	Geen streefwaarde		CBS	Wettelijk
038	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens, in euro's	793	816	874	922		COELO	Wettelijk
039	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens, in euro's	945	974	1.044	1.123		COELO	Wettelijk

Financiële huishouding

Wij hebben als uitgangspunt dat inkomsten en uitgaven in evenwicht zijn en dat er een gezonde verhouding is tussen inkomsten, uitgaven, vermogen en schulden. Structurele uitgaven worden in de regel niet gedekt met incidentele inkomsten. Om te kunnen blijven investeren in de gemeente heeft de raad een financiële strategie vastgesteld. Als gemeente streven we naar voldoende financiële reserves zodat we deze kunnen aanspreken voor grote investeringen in de gemeente en om tekorten in moeilijke tijden op te vangen. Op deze manier kunnen we onze financiële gezondheid handhaven en uitvoering geven aan ons beleid.

Speerpunten

- Nadere uitwerking van de Financiële strategie (schuldquote) onder meer in relatie tot het Meerjarenperspectief gebiedsontwikkelingen;
- Evaluatie financiële verordeningen gemeente Hilversum.

Reguliere activiteiten

- Inzetten op het verkrijgen van subsidies vanuit Europa, het Rijk, provincie en overige partijen;
- Monitoren van de financiële verordening 2024 en het financieel beleid;
- Monitoren van de investeringen in relatie tot de financiële verordening en een beheersbare schuldquote;
- Uitvoeren van de houdbaarheidstest gemeentefinanciën;
- Deelnemen aan samenwerkingsverbanden die de financiële kwetsbaarheden helpen beheersen. Daarbij is er blijvende aandacht voor en deelname aan de lobby richting het Rijk;
- Behouden van een reëel en structureel evenwicht van inkomsten en uitgaven;
- Inzetten op het behoud van een wendbare en weerbare begroting;
- Uitvoeren 213a onderzoeken.

Innen lokale belastingen en heffingen

Voor meer details inzake de lokale belastingen en heffingen, zie paragraaf: 3.1 Lokale heffingen.

Speerpunten

- Per 1 januari 2027 worden de belastingen (m.u.v. rioolheffing) van Hilversum en Wijdemeren geharmoniseerd. Dit betekent dat in de nieuwe gemeente dezelfde tarieven van kracht zijn. Uitgangspunt bij de harmonisatie is harmoniseren op het niveau van Hilversum voor onroerendezaakbelasting en precariobelasting. Voor de heffingen afval en riool groeien in naar 99% kostendekking;
- Per 1 januari 2027 wordt de forensenbelasting in Hilversum ingevoerd. Wijdemeren kent deze belasting al. In 2026 zijn voorbereidende werkzaamheden getroffen en zijn potentiële belastingplichtigen in beeld gebracht en schriftelijk geïnformeerd. Aanslagen over het belastingjaar 2027 worden achteraf opgelegd in het eerste kwartaal van 2028;
- Met de fusie worden de watertoeristenbelasting en de vermakelijkhedenretributie (huur gemotoriseerde vaartuigen) ook van kracht in Hilversum;
- De hondenbelasting die in Wijdemeren van kracht is wordt ingetrokken per 1 januari 2027. In Hilversum wordt de verordening havengelden ingetrokken en vervangen door de verordening roerende woon- en bedrijfsruimten;
- De kwaliteitsimpuls van voorgaande jaren moet in 2027 gaan leiden tot een vier sterren-beoordeling van de Waarderingskamer (toezichthouder op kwaliteit taxaties en processen WOZ).

Reguliere activiteiten

- Gefaseerd aanpassen van de gemeentelijke belastingen en heffingen naar een kostendekkend niveau;
- Invorderen van de gemeentelijke belastingen en heffingen;
- Kwijtscheldingsverzoeken beoordelen en eventueel verlenen;
- Monitoren van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren;
- Vaststellen van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen en afhandelen van bezwaarschriften;
- Bijhouden en waarborgen van de kwaliteit van de basisregistraties BAG en BGT.

Grondexploitatie en vastgoed

Opgave van de gemeente

Ons grond- en vastgoedbezit is een instrument om onze maatschappelijke doelen te realiseren. Wij beheren en verduurzamen het vastgoed in eigendom, overeenkomstig door de raad vastgesteld beleid, namelijk de 'Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties' (11 december 2024), 'Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed' (14 mei 2025) en de nota actualisatie grond- en vastgoedbeleid 2025-2028 (1 april 2026). Voor het vastgoed in de dorpen hebben wij diverse nota's vastgesteld, zoals "Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen gebouwen 2024-2033", de "Huurnota voor verhuur grond, water en/of rechten 2022" en "Beleidsnota Snippergroen Wijdemeren 2023" vastgesteld. Wij toetsen onze vastgoedportefeuille aan deze vastgestelde nota's. In 2027 worden de meerjaren onderhoudsplannen geactualiseerd. Het vastgoed van Hilversum en de kernen worden geïntegreerd in een alomvattend meerjaren onderhoudsplan.

De meerjarenprognose gebiedsontwikkeling (MPG) geeft inzicht in het cumulatieve effect van alle grote gebiedsontwikkelingen op de gemeentelijke begroting. De MPG is hiermee een instrument dat de discussie over de sturing van de individuele gebiedsontwikkelingen faciliteert.

Voor een nadere toelichting op de financiële kengetallen verwijzen wij u naar paragraaf 2.2.6 Financiële kengetallen.

Beheer gebouwen en gronden

Eigendom van vastgoed is geen kerntaak van de gemeente. Vastgoed kan echter een belangrijke bijdrage leveren aan het verwezenlijken van de gemeentelijke ambities. Vanaf 2027 en verder willen we een actievere rol nemen in het verweven van (maatschappelijk) vastgoed om bij te dragen aan de gemeentelijke beleidsdoelen. Dit is uitgewerkt in de "Hilversumse Leidraad Advieslijnen voor Maatschappelijke Voorzieningen".
Daarnaast neemt de gemeente haar verantwoordelijkheid in de verduurzamingsopgave door op een actieve manier haar vastgoed toekomstbestendig te maken conform de 'Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed'.

Speerpunten

- Sturen op uitvoering van het gepland onderhoud zodat er minder wordt doorgeschoven;
- Aanvragen 2e tranche van DUMAVA-subsidie (subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed) voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed;
- Het voorbereiden van het herstel van de constructieve vloeren en verduurzamen raadhuis. In 2026 zijn de voorbereidingen gestart om in 2029 met de uitvoering van deze werkzaamheden te starten.

Reguliere activiteiten

- Beheren en onderhouden van het gemeentelijk vastgoed;
- Verkopen van vastgoed en gronden die niet binnen de strategische portefeuille passen;
- Aankopen en beheren van panden in gebieden waarop een voorkeursrecht is gevestigd op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten;
- Aankopen en huren van vastgoed ondersteunend aan het gemeentelijk beleid.

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

We zetten strategische gronden actief in om de gemeente te versterken.

Speerpunten

- Arenapark - Na vaststelling van het stedenbouwkundig plan Sportpark wordt gewerkt aan de verdere uitwerking de plannen. Analoog wordt de financiële strategie (inclusief grondexploitatie) voor de gebiedsontwikkeling verder voorbereid;

- Bruisend Hart - Nader uitwerken van het plan op basis van het aangepaste omgevingsplan en beeldkwaliteitsplan. Voortzetten van verwerven van panden aan de Larenseweg, Kleine Drift en Zuiderweg;
- Circusterrein - Uitvoering geven aan het bouwplan voor ongeveer 400 flexwoningen. Oplevering eerste woningen in 2026;
- Stationsgebied - Voortzetten van het verwerven van panden en gronden aan de Koninginneweg. Voorbereiding op de uitgifte van het eerste gronden Stationsplein na het gunnen van de opgave;
- Porseleinhaven - Nu de omgevingsvergunning voor de bouw van de woningen onherroepelijk is, wordt gestart met de voorbereiding van de bouw. Start bouw is verwacht in 2027.
- De Meent - Toewerken naar een stedenbouwkundig plan voor het centrumgebied met als belangrijkste opgave de realisatie van een multifunctioneel woon-zorgcomplex voor doorstroming binnen de wijk. Om dit te bereiken is voorzien in vernieuwing van het huidige verouderde gemeentelijk vastgoed (wijk- en jongerencentrum en sportzaal), de bouw van ruim 100 woningen en een parkeervoorziening.

Reguliere activiteiten

- Actualiseren en verder ontwikkelen van het Meerjarenperspectief gebiedsontwikkelingen, inclusief de gebiedsontwikkeling van de oude gemeente Wijdemeren, als kader voor lopende en toekomstige projecten;
- Verder inzetten op de financiële beheersbaarheid van projecten via portfolio- en projectmanagement. Op deze wijze wordt de financiële en juridische kwetsbaarheid verminderd en kennis en kunde geborgd

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2025 (actueel) Saldo	Begroting 2027 Saldo	Begroting 2028 Saldo	Begroting 2029 Saldo	Begroting 2030 Saldo
Dividend	250	342	342	342	342
Financieringsfunctie	-226	-519	-1.310	-1.545	-1.625
Gemeentefonds	244.729	308.973	306.209	309.370	322.417
Lokale heffingen	28.187	36.676	37.882	38.881	39.907
Algemene dekkingsmiddelen	272.940	345.472	343.123	347.048	361.040

Toelichting bij het Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Gemeentefonds
De ramingen van de uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2026. Het gaat om de algemene uitkering, de uitkeringen voor het sociaal domein, en een aantal aparte uitkeringen.

Financieringsfunctie
Niet alle investeringen worden volgens planning uitgevoerd. Dat betekent dat de rente- en afschrijvingslasten meestal ook lager uitvallen. De gemeente Hilversum heeft jaarlijks een relatief constant niveau van investeringen. In de begroting wordt bij de berekening van de toekomstige kapitaallasten conform de Kadernota 2027 rekening gehouden met een jaarlijkse investering van circa €30 miljoen voor Hilversum en €20 miljoen voor Wijdemeren.

Lokale heffingen
De opbrengsten uit Lokale heffingen bestaan uit de onroerendezaakbelasting, precariobelasting, toeristenbelasting en hondenbelasting. Dit zijn algemene belastingen die naar vrije keuze van de gemeente kunnen worden ingezet. In paragraaf 3.1 Lokale heffingen wordt uitgebreid stilgestaan bij deze inkomstenposten.

Dividend
Het geraamde dividend is afkomstig van een tweetal verbonden partijen: De Bank Nederlandse Gemeenten en het waterleidingbedrijf Vitens. Hilversum is aandeelhouder in beide vennootschappen.

Middelen begrotingsprogramma

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

05	Financiën en grondexploitaties	Begroting 2026 stand voorjaarsnota	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
05.01	**Financieel gezonde stad**					
0.5	Treasury	592	893	1.681	1.915	1.992
0.61	OZB woningen	1.220	1.423	1.417	1.425	1.434
0.62	OZB niet-woningen	736	834	827	827	827
0.64	Belastingen overig	1.367	951	944	944	944
0.8	Overige baten en lasten	293	1.565	11.534	19.424	27.312
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	103	131	130	130	129
	Totaal Financieel gezonde stad	**4.312**	**5.797**	**16.534**	**24.665**	**32.639**
05.02	**Grondexploitatie en vastgoed**					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.697	2.958	2.928	2.920	2.915
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	19.810	6.855	12.298	3.542	2.453
	Totaal Grondexploitatie en vastgoed	**22.507**	**9.813**	**15.227**	**6.462**	**5.368**
Totaal Lasten		**26.819**	**15.610**	**31.761**	**31.127**	**38.007**
05.01	**Financieel gezonde stad**					
0.5	Treasury	-616	-716	-714	-712	-709
0.61	OZB woningen	-13.760	-18.720	-19.483	-20.028	-20.587
0.62	OZB niet-woningen	-14.062	-17.720	-18.164	-18.618	-19.084
0.64	Belastingen overig	-612	-611	-611	-611	-611
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-244.729	-308.973	-306.209	-309.370	-322.417
	Totaal Financieel gezonde stad	**-273.779**	**-346.741**	**-345.181**	**-349.339**	**-363.409**
05.02	**Grondexploitatie en vastgoed**					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-3.211	-2.355	-2.011	-2.011	-2.011
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	-12.096	-4.550	-9.967	-1.210	-344
	Totaal Grondexploitatie en vastgoed	**-15.307**	**-6.905**	**-11.978**	**-3.221**	**-2.355**
Totaal Baten		**-289.087**	**-353.647**	**-357.158**	**-352.560**	**-365.764**
Saldo van baten en lasten		**-262.268**	**-338.037**	**-325.398**	**-321.433**	**-327.757**
Mutaties reserves		-6.939	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten		-269.207	-338.037	-325.398	-321.433	-327.757

3. De paragrafen

3.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belastingen en rechten die de gemeente oplegt aan inwoners, ondernemers en organisaties. Gemeentelijke heffingen bestaan uit ongebonden heffingen en heffingen die gebonden zijn aan bepaalde leveringen en diensten van de gemeente.

Ongebonden heffingen, zoals Onroerendezaakbelastingen, behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. Hier staat geen aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Voorbeelden hiervan zijn onroerendezaakbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting. Bij de gebonden heffingen mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde lasten van de leveringen en diensten. Hier staat wel een aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de leges die betaald worden voor paspoorten en rijbewijzen, de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Daar staat een specifieke tegenprestatie van de gemeente tegenover. Deze paragraaf geeft informatie over het beleid en de ontwikkeling van de tarieven van zowel de gebonden als ongebonden belastingen.

Lokale heffingen

Bepalen overhead uurtarief
Overheadkosten omvatten alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten, taken en/of producten. Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden zijn de personeels- en overige kosten voor zaken als management, financiën, HRM, inkoop, communicatie, juridische zaken, informatievoorziening en automatisering (ICT), facilitaire zaken en huisvesting.
De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat de overheadkosten aan de taakvelden moeten worden toegerekend. De overheadkosten vormen daarmee een belangrijk onderdeel van de lokale heffingen. De toerekening van de overheadkosten aan de taakvelden geschiedt op basis van een verdeelsleutel. In Hilversum wordt de overhead uitgedrukt in een overhead uurtarief per Fte, waarbij uitgegaan wordt van 1.364 productieve uren per jaar. Het overhead uurtarief wordt jaarlijks vastgesteld. Het overhead uurtarief bedraagt in 2027 € 54,47 per uur. In de paragraaf Bedrijfsvoering worden de begrote fte's in 2027 verder toegelicht.

Tabel 1: berekening overheadtarief

Berekening overheadtarief	**2027**
Overheadkosten	55.662.531
Productieve uren per fte	1.364
Aantal directe fte*	762
Aandeel overhead op basis tarief direct personeel	**74%**
Overheadtarief	**54,47**

*Medewerkers in het primaire proces.

De woonlasten
De onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing bepalen de gemeentelijke woonlasten voor een huishouden. De tarieven voor de woonlasten worden jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad. Bij het bepalen van de tarieven 2027 en de harmonisatie van de belastingen van Hilversum en Wijdemeren zijn de uitgangspunten gehanteerd zoals in de gezamenlijke kadernota 2027 is vastgesteld, te weten:

1. De woonlasten voor een woningeigenaar gemiddeld met 4,3% te laten stijgen. Het tarief voor afval stijgt in Hilversum met 6,3%. De kostendekking stijgt daarmee van 93% naar 99%. Het tarief voor riool daalt met 2%. Om tot een totale woonlastenstijging van 4,3% te komen stijgt het te betalen bedrag aan OZB met 5,9%. Omdat huurders alleen afval betalen stijgen de woonlasten voor deze groep met 6,3%.
2. Ook het OZB-tarief voor niet-woningen wordt geharmoniseerd op het niveau van Hilversum. Gelijk aan de gemiddelde stijging van woningeigenaren stijgt het tarief voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen ook met 4,3%.;
3. Harmonisatie van de afvalstoffenheffing per 2027;
4. Harmonisatie van de rioolheffing per 2029;
5. We streven naar volledige kostendekkendheid: De kostendekking mag maximaal 100% zijn. In Hilversum wordt gestreefd naar een dekkingspercentage van 99%. Deze marge van 1% wordt aangehouden om het risico, bij een eventuele juridische procedure over de kostendekking van de verordening, te minimaliseren;
6. De forensenbelasting per 2027 ook in Hilversum invoeren.

In onderstaande tabel staat de ontwikkeling van de verschillende tarieven. Ook is aangegeven wat het totaal aan woonlasten is per soort huishouden.

Tabel 2: Lokale woonlastendruk

Lokale woonlastendruk HSM	2026	2027	2028	2029	2030
Onroerendezaakbelasting eigenaren	391,9	415,02	425,81	436,89	448,25
Rioolheffing	223,91	219,35	219,35	276,38	273,63
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	507,24	539,28	553,77	553,77	553,77
Totaal	**1.123,05**	**1.173,66**	**1.198,94**	**1.267,04**	**1.275,65**
Procentuele wijziging voor woningeigenaren:					
* Eenpersoonshuishouden	5,4%	4,1%	2,0%	7,0%	0,8%
* Tweepersoonshuishouden	6,6%	4,3%	2,1%	6,3%	0,7%
* Meerpersoonshuishouden	7,6%	4,5%	2,2%	5,7%	0,7%

Gemiddelde stijging woningeigenaren	6,6%	4,3%	2,1%	6,3%	0,7%
Procentuele wijziging voor huurders van woningen					
* Eenpersoonshuishouden	18,6%	6,3%	2,7%	0,0%	0,0%
* Tweepersoonshuishouden	18,6%	6,3%	2,7%	0,0%	0,0%
* Meerpersoonshuishouden	18,6%	6,3%	2,7%	0,0%	0,0%

Lokale woonlastendruk WDM	2026	2027	2028	2029	2030
Onroerendezaakbelasting eigenaren	741,98	453,51	465,3	477,4	489,81
Rioolheffing	406	324,8	324,8	276,38	273,63
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	507,12	539,28	553,77	553,77	553,77
Totaal	**1.655,10**	**1.317,59**	**1.343,88**	**1.307,56**	**1.317,22**
Procentuele wijziging voor woningeigenaren:					
* Eenpersoonshuishouden		-27,2%	1,9%	-3,2%	0,9%
* Tweepersoonshuishouden		-26,8%	1,9%	-2,9%	0,8%
* Meerpersoonshuishouden		-20,4%	2,0%	-2,7%	0,7%
Gemiddelde stijging woningeigenaren		-24,8%	1,9%	-2,9%	0,8%
Procentuele wijziging voor huurders van woningen					
* Eenpersoonshuishouden		-11,7%	2,7%	0,0%	0,0%
* Tweepersoonshuishouden		-14,7%	2,7%	0,0%	0,0%
* Meerpersoonshuishouden		6,3%	2,7%	0,0%	0,0%

Onroerendezaakbelastingen (OZB)
Om te voldoen aan het gestelde uitgangspunt uit de Kadernota 2027 om de woonlasten als geheel met 4,3% te laten stijgen, stijgt het te betalen bedrag voor de OZB-woningen met 5,9%. Voor niet-woningen (eigenaren en gebruikers) stijgen de te betalen lasten met 4,3%, gelijk aan de totale stijging van woonlasten. Voor zowel woningen (stijging 5%) als niet-woningen (stijging 1%) is in het tarief rekening gehouden met de verwachte waardeontwikkeling. Het tarief is met de verwachte waardeontwikkeling gecorrigeerd.

Tabel 3: Ontwikkeling onroerendezaakbelasting

Ontwikkeling onroerendezaakbelasting HSM	2026	2027	Verschil (€)	Verschil (%)
Woningen				
Gemiddelde woningwaarde	651.000	683.550	32.550	5,0%
Onroerendezaakbelasting eigenaren	391,9	415,02	23	5,9%
Niet - woningen gebruikers				
Gemiddelde waarde	840.934	849.343	8.409	1,0%
Onroerendezaakbelasting gebruiker	1.820,96	1.899,26	78,30	4,3%
Niet -woningen eigenaren				
Gemiddelde waarde	840.934	849.343	8.409	1,0%
Onroerendezaakbelasting eigenaren	2.726,20	2.843,42	117,22	4,3%

Ontwikkeling onroerendezaakbelasting WDM	2026	2027	Verschil (€)	Verschil (%)
Woningen				
Gemiddelde woningwaarde	708.000	746.940	38.940	5,5%
Onroerendezaakbelasting eigenaren	741,98	454,39	-287,59	-38,8%

Niet -woningen gebruikers				
Gemiddelde waarde	500.000	505.000	5.000	1,0%
Onroerendezaakbelasting gebruiker	819,50	1.118,08	298,58	36,4%
Niet -woningen eigenaren				
Gemiddelde waarde	500.000	505.000	5.000	1,0%
Onroerendezaakbelasting eigenaren	1.257,00	1.690,63	433,63	34,5%

Rioolheffing

De rioolheffing is een gebonden belasting (bestemmingsheffing) die wordt geheven om beheer en onderhoud van de riolering te bekostigen. Ook maatregelen die worden genomen in verband met het verwerken van hemelwater en het reguleren van het grondwater vallen hieronder.

De begrote rioolheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hilversum wordt gestreefd naar een dekkingspercentage van 99%. Aan het eind van ieder jaar worden de daadwerkelijke baten en lasten in kaart gebracht. Het kan zijn dat de gerealiseerde baten hoger liggen dan de lasten. Eventuele overschotten vloeien altijd terug naar de burger. Dit doen wij door de overschotten toe te voegen aan de egalisatievoorziening. Deze voorziening kan in de daaropvolgende jaren worden ingezet om eventuele tariefsverhogingen voor de rioolheffing te beperken.

In de Kadernota 2027 is het besluit genomen om de rioolheffing nog niet direct te harmoniseren. De tarieven in Hilversum en Wijdemeren liggen nog relatief ver uit elkaar. Ook is in Wijdemeren sprake van een andere tariefstelling met een tarief voor eigenaar en gebruiker. De afzonderlijke verordeningen rioolheffing die nu door de raden van Hilversum en Wijdemeren worden vastgesteld mogen nog maximaal twee jaar van kracht blijven voor de belastingjaren 2027 en 2028. Tussentijdse wijzigingen van de tarieven zijn niet mogelijk. Wel zijn we verplicht om een uniforme systematiek te hanteren voor de overhead toerekening. Deze mag niet afwijken van de toerekening aan andere onderdelen van de begroting. Omdat de Hilversumse methode niet alleen vertrekpunt is, maar ook het meest gangbaar bij grondexploitaties en projecten, wordt deze als uitgangspunt gehanteerd voor de wijzigingen in de begroting.

Zoals toegezegd onderzoeken we, met het oog op de harmonisatie van de tarieven voor de rioolheffing in 2029, de mogelijkheden voor tariefdifferentiatie. Hierbij brengen we in kaart welke differentiatiemogelijkheden passend en uitvoerbaar zijn. In onderstaande tabellen is de kostendekking weergegeven van Hilversum en Wijdemeren. In de tabel van Hilversum is vanaf 2029 de gezamenlijke dekking weergegeven. In de tabel eronder is de berekening van Wijdemeren voor 2027 en 2028 te zien.

Tabel 4: Kostendekkendheid rioolheffing — Bedragen x 1.000

Kostendekkendheid rioolheffing HSM	2026	2027	2028	2029	2030
Kosten exploitatie	1.674	2.014	2.014	2.905	2.905
Dubieuze debiteuren	110	110	110	110	110
Kapitaallasten	988	723	658	2.665	2.607
Investering ideaalcomplex	4.262	3.856	4.006	5.503	5.503
Directe personeels- en organisatiekosten	696	791	764	1616	1616
Netto kosten taakveld	**7.730**	**7.494**	**7.552**	**12.799**	**12.741**
Toe te rekenen kosten via andere taakvelden					
Heffing en inning	213	137	136	129	129
Straatreiniging en zwerfafval	550	550	550	644	644
Waterwegen	385	436	428	426	424
Overhead	977	995	974	1605	1605
Btw	720	792	779	1224	1213
Totale kosten	**10.575**	**10.404**	**10.419**	**16.827**	**16.756**
Dekkingspercentage	99%	99%	99%	99%	99%
Toe te rekenen kosten	**10.469**	**10.300**	**10.315**	**16.659**	**16.588**

Totale opbrengst	**10.469**	**10.300**	**10.315**	**16.659**	**16.588**
Opbrengst mutatie egalisatievoorziening					
Opbrengst heffingen	**10.469**	**10.300**	**10.315**	**16.659**	**16.588**
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Tarief	€ 223,91	€ 219,35	€ 219,35	€ 276,38	€ 273,63
Procentuele verandering (t-1)	**-0,9%**	**-2,0%**	**0,0%**	**26,0%**	**-1,0%**

Kostendekkendheid rioolheffing WDM	**2026**	**2027**	**2028**
Rente en Afschrijving	910	1.096	1.653
Straatreiniging	263	116	116
Overheadstoerekening	814	628	628
Storting Voorziening	1.162	747	747
BTW	333	362	434
Sloten	60	79	79
Toegerekende salarissen		852	852
Overige kosten	1.582	918	918
Totale lasten	**5.124**	**4.797**	**5.427**
Opbrengst mutatie egalisatievoorziening	-	510	1140
Totale opbrengsten heffing	**5.556**	**4.287**	**4.287**
kostendekking	100%	100%	100%
Tarieven	**2026**	**2027**	**2028**
Eigenarenheffing – aangesloten op riolering	€ 406,00	€ 324,80	€ 324,80
Eigenarenheffing – niet aangesloten op riolering	€ 122,00	€ 97,60	€ 97,60
Gebruikersheffing - 601 – 1.000 m3	€ 1.234,00	€ 987,20	€ 987,20
Gebruikersheffing - 1.001 – 2.000 m3	€ 1.667,00	€ 1.333,60	€ 1.333,60
Gebruikersheffing - 2.001 – 3.000 m3	€ 2.278,00	€ 1.822,40	€ 1.822,40
Gebruikersheffing - 3.001 – 5.000 m3	€ 3.220,00	€ 2.576,00	€ 2.576,00
Gebruikersheffing - Meer dan 5.000 m3	€ 5.471,00	€ 4.376,80	€ 4.376,80

Toelichting opvallende mutaties ten opzichte van 2026 tabel Hilversum, vanaf 2029 inclusief Wijdemeren:

- **Exploitatielasten:** stijgen vanwege verlenging van het uitvoeringsplan Water en Riolering, hogere inspectiekosten en energiekosten.
- **Investering Ideaalcomplex:** In de Voorjaarsnota 2026 is een verlaging van de investeringen toegepast in 2027 en 2028 waardoor de dotatie aan de voorziening afneemt.
- **Directe personeels- en organisatiekosten:** als gevolg van de verlenging van het uitvoeringsprogramma Water en Riolering is de personeelsinzet toegenomen.
- **Areaaluitbreiding:** In de tariefberekening wordt jaarlijks rekening gehouden met een uitbreiding van het aantal woningen van 350.
- Vanaf 2029 vindt er een stijging van de kosten plaats als gevolg van de harmonisatie rioolheffing.

Toelichting opvallende mutaties ten opzichte van 2026 tabel Wijdemeren (2027/2028):

- **Egalisatievoorziening:** De stand van de egalisatievoorziening ultimo 2027 bedraagt € 1.650.000. Om de ontwikkeling van de tarieven in 2027 en 2028 te dempen, wordt respectievelijk € 510.000 en € 1.140.000 aan de egalisatievoorziening onttrokken. Hierdoor vloeien de resultaten uit voorgaande jaren ten gunste van het Wijdemeerse riooltarief.
- **Onderhoudsvoorziening:** Uit nader onderzoek is gebleken dat de geraamde dotaties aan de onderhoudsvoorziening van Wijdemeren in de meerjarenbegroting 2026 te hoog zijn geraamd. De aanpassing op de onderhoudsvoorziening is middels de Najaarsnota 2026 Wijdemeren en de huidige meerjarenbegroting 2027 gecorrigeerd. Dit verklaart de afname ten opzichte van de begroting 2026.
- **Toegerekende salarissen/Overige kosten:** In 2027 en 2028 is de post 'Overige kosten' gesplitst in 'Overige kosten' en 'Toegerekende salarissen' zodat de berekening uniform met de Hilversumse systematiek voor de overhead kan worden toegepast, zoals is toegelicht in de vastgestelde gezamenlijke Kadernota 2027. De Hilversumse systematiek heeft een lagere 'Overheadtoerekening' tot gevolg.
- **Tarieven:** Vanwege lagere dotaties aan de onderhoudsvoorziening en de onttrekking uit de egalisatievoorziening voor de jaren 2027 en 2028, daalt het riooltarief in Wijdemeren in 2027 met 16%. Voor 2028 zijn de tarieven gelijk aan 2027.

Afvalstoffenheffing

Het inzamelen en verwerken van ons afval is uitbesteed aan de Regio Gooi en Vechtstreek (GAD). De begroting van de GAD is daarom grotendeels bepalend voor de tarieven afvalstoffenheffing. Hilversum houdt toezicht op de begroting van de GAD met als doel een efficiënte en effectieve wijze van afvalinzameling, om daarmee de tarieven afvalstoffenheffing voor de burger zo stabiel en laag mogelijk te houden.

Afvalstoffenheffing is een gebonden heffing (bestemmingsheffing). De gemeente mag de kosten voor afvalinzameling doorbelasten aan haar inwoners. Deze doorbelasting vindt plaats op basis van het aantal huishoudens. De afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. In Hilversum wordt gestreefd naar een dekkingspercentage van 99%. Aan het eind van ieder jaar worden de daadwerkelijke baten en lasten in kaart gebracht. Het kan zijn dat de baten hoger liggen dan de lasten. Eventuele overschotten vloeien altijd terug naar de burger. Dit doen wij door de overschotten toe te voegen aan de egalisatievoorziening. Deze voorziening kan in de daaropvolgende jaren worden ingezet om eventuele tariefswijzigingen te beperken en de woonlasten zo stabiel mogelijk te houden.

In de Kadernota 2027 is besloten om de tarieven van Hilversum en Wijdemeren met ingang van 2027 te harmoniseren op het niveau van Hilversum.

Tabel 5: Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing — Bedragen x 1.000

Berekening heffingspercentage Afval	2026	2027	2028	2029	2030
Bijdrage GAD (Regio Gooi & Vechtstreek)	12.495	16.202	16.350	16.387	16.386
Kosten exploitatie	0	5	5	5	5
Dubieuze debiteuren	110	110	110	110	110
Kapitaallasten	11	11	11	11	11
Directe personeels- en organisatiekosten	78	238	235	235	235
Netto kosten taakveld	**12.694**	**16.566**	**16.710**	**16.747**	**16.746**
Toe te rekenen kosten via andere taakvelden					
Kwijtscheldingen	859	1218	1218	1218	1218
Heffing en inning	234	177	176	176	176
Straatreiniging en zwerfafval	2.212	2.256	2.256	2.256	2.256
Overhead	115	240	237	237	237
Btw	3.106	3.898	3.929	3.937	3.937
Totale kosten	**19.220**	**24.355**	**24.527**	**24.572**	**24.571**
Dekkingspercentage	93%	99%	99%	99%	99%
Toe te rekenen kosten	**17.875**	**24.103**	**24.281**	**24.437**	**24.392**
Totale opbrengst	**17.917**	**24.103**	**24.281**	**24.437**	**24.392**
Opbrengst mutatie egalisatievoorziening	450	800	200	200	0

Overige opbrengsten	258	207	207	207	207
Opbrengst heffingen	17.209	23.096	23.875	24.030	24.185
Stand van voorziening 31 december	**1259**	**459**	**259**	**59**	**59**

Afvaltarieven	2026	2027	2028	2029	2030
Tarief eenpersoonshuishouden	€ 305,64	€ 324,96	€ 333,71	€ 333,71	€ 333,71
Tarief tweepersoonshuishouden	€ 406,80	€ 432,48	€ 444,09	€ 444,09	€ 444,09
Tarief meerpersoonshuishouden	€ 507,24	€ 539,28	€ 553,77	€ 553,77	€ 553,77
Procentuele verandering (t-1)	18,6%	6,3%	2,7%	0,0%	0,0%

Ontwikkeling afvaltarieven Wijdemeren	2026	2027	2028	2029	2030
Tarief eenpersoonshuishouden	€ 368,04	€ 324,96	€ 333,71	€ 333,71	€ 333,71
Tarief tweepersoonshuishouden	€ 507,12	€ 432,48	€ 444,09	€ 444,09	€ 444,09
Tarief meerpersoonshuishouden	€ 507,12	€ 539,28	€ 553,77	€ 553,77	€ 553,77
Ontwikkeling % eenpersoonshuishouden	5,1%	-11,7%	2,7%	0,0%	0,0%
Ontwikkeling % tweepersoonshuishouden	5,1%	-14,7%	2,7%	0,0%	0,0%
Ontwikkeling % meerpersoonshuishouden	5,1%	6,3%	2,7%	0,0%	0,0%

Toelichting opvallende mutaties ten opzichte van 2026:

- **Harmonisatie tarief Hilversum en Wijdemeren**: Vanwege de harmonisatie van het tarief met Wijdemeren zijn de lasten voor het deel van Wijdemeren toegevoegd in de berekening voor het tarief.
- **Kostendekking**: Zoals besloten in de Kadernota 2027 stijgt de kostendekking in Hilversum van 93% naar 99%.
- **Kwijtschelding**: Naast de samenvoeging van de lasten voor kwijtschelding van Hilversum en Wijdemeren is het bedrag aan te verlenen kwijtschelding verhoogd met de stijging van het tarief.
- **Areaaluitbreiding**: In de tariefberekening wordt jaarlijks rekening gehouden met een uitbreiding van het aantal woningen van 350.

Overige ongebonden lokale heffingen

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het plaatsen van voorwerpen op of boven gemeentegrond. De belasting wordt geheven voor de volgende categorieën:

- Bouwmaterialen en dergelijke;
- Containers;
- Terrassen; bij de verordening precariobelasting is de klasse indeling weergegeven op de kaart.
- Incidentele en vaste standplaatsen.

De tarieven voor de terrassen worden voor 2027 met 2,1% inflatie verhoogd. Met ingang van 2027 is het mogelijk om een terrasvergunning voor een seizoen aan te vragen, voor de periode van 1 april tot 1 november. Voor deze vergunningen voor een seizoenterras geldt een lager tarief naar rato van het aantal maanden (7/12), waardoor de belasting beter aansluit bij het werkelijke gebruik. Voor ondernemers met een jaarvergunning blijft het volledige tarief van toepassing.

Tabel 6: Tarieven terrassen per m2

Tarieven terrassen per m2	2026	2027
Klasse 1 Centrumgebied	€ 53,00	€ 54,10
Klasse 2 Gijsbrecht van Amstelstraat	€ 38,00	€ 38,80
Klasse 3 Overige terrassen	€ 23,00	€ 23,50

Toeristenbelasting
Toeristenbelasting is een belasting die wordt betaald door mensen die tegen betaling in de gemeente overnachten en daar niet staan ingeschreven. De belasting wordt geïnd door de eigenaar van een accommodatie en achteraf op basis van het aantal overnachtingen afgedragen aan de gemeente. Na afloop van het belastingjaar ontvangen de ondernemers van de gemeente een aangifteformulier waarop het aantal overnachtingen doorgegeven kan worden. Op basis van deze aantallen volgt een aanslag toeristenbelasting.

Hilversum en Wijdemeren hebben een toeristenbelasting. Bij amendement in de raad van 12 november 2025 is het tarief voor campings in Hilversum vastgesteld op € 1,00 (tarief campings Wijdemeren is € 1,84) en het tarief voor overige verblijfsvormen op € 3,68 gelijk aan het oude tarief in Wijdemeren. De huidige tarieven van Hilversum worden met 2,1% inflatie verhoogd. Voor het campingtarief in Wijdemeren betekent dit een verlaging van het tarief.

Voor 2027 zijn de volgende tarieven van toepassing:

Tabel 7: Toeristenbelasting

Tarieven toeristenbelasting	2027
Tarief kamperen, per persoon per overnachting	€ 1,02
Tarief per persoon per overnachting	€ 3,75

Watertoeristenbelasting
De watertoeristenbelasting is een belasting op toeristen die verblijven op of bij het water, bijvoorbeeld op een boot. De opbrengsten zijn bestemd voor de algemene middelen. Met de fusie wordt de watertoeristenbelasting ook van kracht in Hilversum. In Hilversum is er één jachthaven waar deze belasting voor van toepassing is. De betreffende jachthaven is hierover geïnformeerd. Zoals in de Kadernota 2027 is vastgesteld, blijven de oude tarieven van Wijdemeren van toepassing. Deze worden met 2,1% inflatie verhoogd.

TARIEVEN WATERTOERISTENBELASTING	2026	2027
- bij een vaartuig met een lengte van 4 tot 7 meter;	€ 1,80	€ 1,84
- bij een vaartuig met een lengte van 7 tot 9 meter;	€ 2,17	€ 2,22
- bij een vaartuig met een lengte van 9 tot 12 meter;	€ 3,01	€ 3,07
- bij een vaartuig met een lengte van 12 meter of meer.	€ 3,53	€ 3,60

Vermakelijkhedenretributie (belasting op huur gemotoriseerde vaartuigen)
Voor de verhuur van gemotoriseerde vaartuigen wordt een vermakelijkhedenretributie geheven. De belastingplichtige is de persoon of het bedrijf die een vaartuig tegen betaling verhuurt. De verhuurder kan de belasting verhalen op degene aan wie het vaartuig wordt verhuurd. Belastingplichtige kan kiezen tussen een vast bedrag per boot die in de verhuur is of voor het werkelijke aantal (werkelijk aantal keren dat een boot is verhuurd). Met de fusie wordt vermakelijkhedenretributie ook van kracht in Hilversum. De tarieven zijn gelijk aan de oude tarieven in Wijdemeren:

Soort	Bedrag per vaartuig p/j
Vaartuigen…	
Motorvaartuigen klein (tot 6 meter)	€ 220,00
Motorvaartuigen groot (vanaf 6 meter)	€ 415,00

Of naar het werkelijke aantal:

Bij een klein vaartuig (tot 6 meter)	€ 5,00
Bij een groot vaartuig (vanaf 6 meter)	€ 10,00

Forensenbelasting
Forensenbelasting is een belasting voor mensen die een woning in de gemeente hebben, maar niet in de gemeente staan ingeschreven. Deze belasting geldt als de woning gedurende een periode van meer dan 90 dagen voor eigen gebruik beschikbaar is.

Met de invoering van de forensenbelasting per 2027 in Hilversum ontstaat vanaf de herindeling één uniforme regeling voor de hele gemeente. Daarmee worden eigenaren van een tweede woning in Hilversum en Wijdemeren op dezelfde manier belast. Dit voorkomt verschillen binnen de nieuwe gemeente en draagt bij aan een gelijke behandeling van belastingplichtigen en goede uitvoerbaarheid.

Bij de Kadernota is besloten het huidige tarief van Wijdemeren van 0,29% van de WOZ-waarde ook voor Hilversum te hanteren. Om te voorkomen dat eigenaren van woningen met een hoge WOZ-waarde met een relatief hoge aanslag worden geconfronteerd, wordt tegelijkertijd een maximumtarief van € 1.500 ingevoerd. Het minimum- en maximumtarief stijgt jaarlijks mee met de inflatie. Voor 2027 wordt de inflatie van 2,1% toegepast.

Marktgelden
Marktgelden zijn een gebonden belasting die moet worden betaald voor een standplaats op het marktplein in Hilversum. Jaarlijks worden de marktgeldtarieven vastgesteld door de gemeenteraad. De heffing van marktgelden mag maximaal 100% kostendekkend zijn. In onderstaande tabel is aangegeven welke kosten wij toerekenen aan de markt, welk bedrag daarbij hoort en voor welk percentage wij deze doorbelasten in het tarief.

De tarieven worden, in lijn met voorgaande jaren, ook in 2027 verhoogd op basis van de inflatie. De markttarieven worden in 2027 ten opzichte van 2026 geïndexeerd met 2,1% inflatie, zie hiervoor de verordening marktgelden 2027.

Tabel 8: Marktgelden — Bedragen x 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Kapitaallasten (1)	14	13	13	13	13
Organisatiekosten	252	251	251	251	251
Schoonmaakkosten (2)	60	69	69	69	69
Nutsvoorziening etc.	3	3	3	3	3
Kosten markt	**329**	**335**	**335**	**335**	**335**
Verwachte inkomsten	**223**	**230**	**230**	**230**	**230**
Dekkingspercentage	68,0%	69,0%	69,0%	69,0%	69,0%
Promotie (3)	13	13	13	13	13
Energie (4)	9	9	9	9	9

1. Kapitaallasten voor de herinrichting van het plein bedragen € 1,5 miljoen. Omdat de markt op twee van de zeven dagen per week plaatsvindt, worden de kapitaallasten voor 29% doorbelast (2/7e deel). Hoewel de markt niet het volledige plein in beslag neemt, wordt het gehele plein gebruikt vanwege doorlooppaden, aanlooproutes en parkeergelegenheid voor de markt.
2. Betreft enkel schoonmaak markt. Schoonspuiten van het plein gebeurt maandelijks, maar dit is niet alleen voor de markt, en dit wordt sinds 2026 ook niet meer volledig toegerekend aan de markt aangezien andere evenementen ook bijdragen aan vervuiling.
3. Promotiekosten kennen een apart tarief van €0,05 per vierkante meter per dag, het bedrag dat door de gemeente wordt ontvangen wordt niet door de gemeente besteed maar door de markt zelf.
4. Energielasten worden op basis van gerealiseerd verbruik doorbelast aan de verbruiker.

Tabel 9: Markttarieven per dag

Tarieven per dag in € per m2	2026	2027	2028	2029	2030
Zaterdag					
Basistarief	€ 1,02	€ 1,04	€ 1,06	€ 1,09	€ 1,11
Promotietarief	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05
Totaal	**€ 1,07**	**€ 1,09**	**€ 1,11**	**€ 1,14**	**€ 1,16**

Woensdag					
Basistarief	€ 0,88	€ 0,90	€ 0,92	€ 0,94	€ 0,96
Promotietarief	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05
Totaal	**€ 0,93**	**€ 0,95**	**€ 0,97**	**€ 0,99**	**€ 1,01**

Parkeerbelastingen
Er is sprake van een tweetal parkeertarieven. De tarieven voor straatparkeren en voor vergunningen. Daarnaast is er de naheffingsaanslag parkeerbelastingen (parkeerboete) die wordt opgelegd als er niet betaald is voor straat- of vergunningparkeren.

Parkeerbelasting wordt alleen geheven in gebieden die daarvoor zijn aangewezen als betaald parkeergebied. Buiten deze aangewezen gebieden hoeft geen parkeerbelasting te worden betaald. In 2027 worden de tarieven met 2,1% inflatie verhoogd. Dat betekent dat de tarieven voor de vergunningen als volgt worden gewijzigd:

Tabel 10: Tarieven parkeervergunningen

Parkeergebied	Soort vergunning	Kosten 2026	Kosten 2027
Centrum	Bewonersvergunning	€ 37,50	€ 38,29
Centrum	Combinatievergunning	€ 150,00	€ 153,15
Centrum	Bedrijfsvergunning	€ 100,00	€ 102,10
Centrum	Autodatevergunning	€ 37,50	€ 38,29
Schil	Eerste bewonersvergunning	€ 20,00	€ 20,42
Schil	Tweede bewonersvergunning	€ 75,00	€ 76,58
Schil	Derde bewonersvergunning	€ 112,50	€ 114,86
Schil	Eerste bedrijfsvergunning	€ 100,00	€ 102,10
Schil	Tweede bedrijfsvergunning	€ 200,00	€ 204,20
Schil	Derde bedrijfsvergunning	€ 250,00	€ 255,25
Schil	Forensenvergunning	€ 200,00	€ 204,20
Schil	Autodatevergunning	€ 50,00	€ 51,05
Schil	Overloopvergunning	€ 20,00	€ 20,42
Centrum + schil	Algemene kaart	€ 925,00	€ 944,43
	Hulpverlenersvergunning	€ 100,00	€ 102,10
	Marktparkeerplaats	€ 30,00	€ 30,63
	Maatschappelijke vergunning	€ 12,50	€ 12,76

De overige parkeer- en vergunning tarieven zijn terug te vinden in de tarieventabel behorende bij de verordening parkeerbelasting 2027.

De kosten die de gemeente moet maken voor de 'naheffing' worden bij de parkeerder in rekening gebracht. Het tarief voor de naheffingsaanslag is wettelijk gemaximeerd. De gemeente mag dit bedrag alleen naheffen als de kosten die de gemeente moet maken voor de handhaving hoger zijn dan de opbrengst van de naheffingsaanslagen. In 2027 wordt het wettelijk maximumtarief naheffingsaanslagen van € 84,30 gehanteerd.

Tabel 11: Kostendekkendheid naheffing parkeren

Kostendekkendheid naheffingen parkeren	2026	2027
Vaste informatieverwerkingskosten	22	69
Variabele informatieverwerkingskosten	153	601
Personeelskosten	1.220	3.600
Overhead	120	675
Netto kosten taakveld	**1.515**	**4.945**
Belasting toegevoegde waarde (btw 21%)	318	1038
Totaal toe te rekenen kosten inclusief btw	**1.833**	**5.983**
Opbrengst heffingen	1.000	4.144
Dekkingspercentage	**55%**	**69%**

Leges
De legesverordening bevat de tarieven voor een groot aantal gemeentelijke producten en diensten, zoals een bouwvergunning. Het gaat hierbij altijd om diensten waar mensen zelf om gevraagd hebben bij de gemeente. Voor de door de gemeente geleverde diensten kunnen leges in rekening worden gebracht. Bij de legesheffing worden de kosten die de gemeente maakt, verhaald op de aanvrager.

Tabel 12: Kostendekkendheid leges

	2026			2027		
Kostendekkendheid leges	Lasten	Baten	Kosten-dekkendheid	Lasten	Baten	Kosten-dekkendheid
Algemene dienstverlening	3.409.598	2.335.911	69%	4.336.616	3.074.803	71%
Dienstverlening fysieke leefomgeving	3.206.258	3.190.000	99%	3.920.175	3.824.500	98%
Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn	71.004	62.000	87%	94.004	81.000	86%
Totaal	**6.686.860**	**5.587.911**	**84%**	**8.350.795**	**6.980.303**	**84%**

Bij de kostendekkendheid van de legesverordening wordt gekeken naar de verordening als geheel. Kruissubsidiëring binnen de afzonderlijke onderdelen is toegestaan. De kostendekkendheid van de gehele verordening komt voor 2027, gelijk aan 2026, uit op afgerond 84%.

Inkomsten uit lokale heffingen

Tabel 13: Overzicht inkomsten uit lokale heffingen — Bedragen x 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Ongebonden heffingen					
Onroerendezaakbelastingen woningen	13.651	18.713	19.476	20.020	20.580
Onroerendezaakbelastingen niet woningen	14.057	17.717	18.160	18.615	19.081
Toeristenbelasting	343	1129	1199	1169	1169
Forensenbelasting	0	1020	1020	1020	1020
Precariobelasting	86	116	116	116	116
Totaal niet gebonden heffingen	**28.137**	**38.695**	**39.971**	**40.940**	**41.966**

Gebonden heffingen					
Rioolheffing	10.469	14.587	14.602	16.659	16.588
Afvalstoffenheffing	17.917	24.103	24.281	24.437	24.392
Marktgelden	223	230	230	230	230
Parkeermeters, vergunningen & fiscale parkeerheffingen	9.595	12.168	12.168	12.168	12.168
Leges omgevingsvergunningen	3.237	3.883	3.883	3.883	3.883
Leges burgerlijke stand	154	181	181	181	181
Leges rijbewijzen/paspoorten/ identiteitskaart	1.868	2.503	2.398	2.398	2.398
Leges gemeentelijke basisregistratie	123	143	143	143	143
Overige leges en heffingen	253	284	284	284	284
Totaal gebonden heffingen	**43.839**	**58.082**	**58.170**	**60.383**	**60.267**
Totale heffingen	**71.976**	**96.777**	**98.141**	**101.323**	**102.233**

Door de harmonisatie zien wij een groot verschil in de begroting van 2027 ten opzichte van de begroting van 2026 (Hilversum), dit komt voornamelijk door het samenvoegen van beide begrotingen.

Onbenutte belastingcapaciteit
In de paragraaf Weerstandsvermogen staat het bedrag van de onbenutte belastingcapaciteit OZB. Hier staat het bedrag dat de gemeente van het Rijk maximaal mag (en in het geval van een artikel 12 status moet) vragen. De gemeente zit ruim onder de maximale OZB-opbrengsten. Daarnaast is de kostendekking van riool en afval onder de 100%, waardoor niet alle mogelijke lasten worden doorberekend aan de inwoners.

Kwijtscheldingsbeleid

3.1.2 Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Hilversum kent een aantal huishoudens dat moet rondkomen van een minimuminkomen. Daarom biedt de gemeente inwoners en ondernemers (alleen privé-belastingschulden) die niet, of met moeite in staat zijn om de lokale belastingen te betalen de gelegenheid gebruik te maken van kwijtschelding. Hiervoor moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Hoofdregel is dat gemeenten de kwijtscheldingsregels van de Rijksoverheid volgen. De gemeenteraad kan op een aantal punten van de rijksregels afwijken:

- Bepalen dat geen of slechts gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend;
- Uitgaan van hogere kosten van bestaan dan de rijksregels voorschrijven, 100% in plaats van 90%;
- Een verruimde pensioengerechtigde leeftijd norm (PGL-norm);
- Bepalen dat kleine zelfstandigen in aanmerking komen voor kwijtschelding van hun privé-belastingschulden;
- Kosten kinderopvang als uitgave meerekenen.

In Hilversum wordt binnen de mogelijke verruiming het maximale toegepast. De gemeente Hilversum verleent kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing. Ook kan kwijtschelding worden verleend voor onroerendezaakbelasting en rioolheffing. Omdat dit eigenarenbelastingen zijn komt kwijtschelding bij deze belastingsoorten in de praktijk zelden voor. Het aantal kwijtscheldingsverzoeken laat zich moeilijk vooraf voorspellen. Voor 2027 is een totaalbedrag van € 1.218.000 aan kwijtschelding begroot. Dit is inclusief kwijtschelding voor inwoners van Wijdemeren. Bij het begrote bedrag is verder rekening gehouden met de stijging van de tarieven afvalstoffenheffing wat zorgt voor een hoger bedrag aan te verlenen kwijtschelding.

In het convenant met Waternet is vastgelegd dat de gemeente Hilversum de kwijtscheldingsverzoeken voor aanslagen behandelt die Waternet oplegt aan inwoners van de gemeente Hilversum. Dit betreft de zuivering-, verontreiniging- en de watersysteemheffing. Dit zorgt ervoor dat inwoners van de gemeente Hilversum alleen bij Hilversum een kwijtscheldingsverzoek moeten indienen en niet ook nog bij het Waternet.

Bij het beoordelen van kwijtscheldingsverzoeken wordt gebruik gemaakt van het onafhankelijke Inlichtingenbureau. Zij toetsen geautomatiseerd of inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding. De inwoners die op basis van deze automatische toets in aanmerking komen voor kwijtschelding hoeven geen aanvraag meer te doen.

Omschrijving	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Aantal kwijtscheldingsverzoeken (inclusief Waternet)	3.697	3.850	3.910
Waarvan:			
Geheel toegekend	2.660	2.850	2.950
Gedeeltelijk toegekend	8	50	10
Afgewezen	1.005	950	950
Ingetrokken	48	-	-
Totaalbedrag kwijtschelding	**€ 863.000**	**€ 859.000**	**€ 1.218.000**
Aantal herzieningen	207	175	175
Percentage ongegronde herzieningen	27%	30%	30%
Percentage herzieningen afgehandeld binnen zes maanden	100%	100%	100%

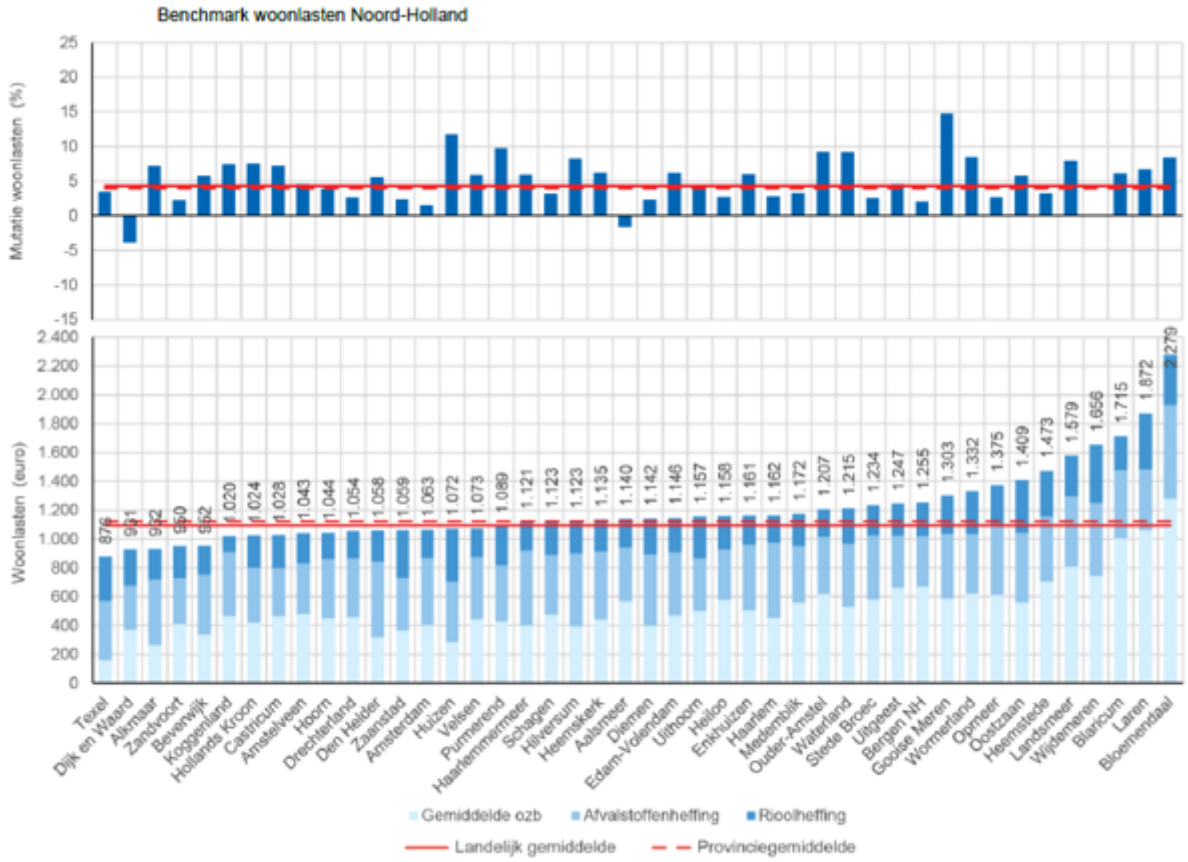
Landelijke woonlastenvergelijking

3.1.3 Landelijke woonlastenvergelijking

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) is een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen dat zich onder andere bezighoudt met het in kaart brengen van de ontwikkeling van de belangrijkste lokale tarieven van alle gemeenten, provincies en waterschappen in Nederland. Het COELO brengt ieder jaar de 'Atlas van lokale lasten' uit. De Atlas van de lokale lasten is een jaarlijks overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen inclusief een vergelijk tussen verschillende gemeenten, provincies en waterschappen. Iedere inwoner van Hilversum kan op deze wijze de woonlasten vergelijken met de geldende woonlasten in omliggende gemeenten.

Onderstaande tabellen bevatten de woonlasten in de provincie Noord-Holland, van regiogemeenten en gemeenten met een vergelijkbare omvang. De vergelijking is gemaakt op basis van de tarieven voor het belastingjaar 2026.

Grafiek 1: Benchmark woonlasten Noord-Holland 2026

De doorgetrokken rode lijn geeft het landelijk gemiddelde weer en de onderbroken rode lijn geeft het provinciale gemiddelde weer. De gemiddelde woonlasten in Hilversum zijn in lijn met zowel de landelijke als provinciaal gemeten gemiddelde woonlasten.

Grafiek 2: Vergelijking woonlasten 2026 (regio gemeenten)

Grafiek 3: Vergelijking woonlasten 2026 (gemeenten in nabijheid met een vergelijkbare omvang)

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf bestaat uit een toets van het huidige weerstandsvermogen van de gemeente en een beschrijving van de wettelijk verplichte financiële kengetallen. Het weerstandsvermogen van de gemeente geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van eventuele optredende risico's op te vangen zonder dat het vastgestelde beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de *beschikbare* weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen) en de *benodigde* weerstandscapaciteit (het risicoprofiel).

Door het weerstandsvermogen te toetsen kan worden geborgd dat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente. De focus hierin ligt op hoevéél er opgevangen kan worden, niet hoofdzakelijk op wát er mogelijk opgevangen moet worden (de individuele risico's). Inzicht in het weerstandsvermogen draagt bij aan de overwegingen in het kader van mogelijke toekomstige plannen en ontwikkelingen. Het dient de discussie, in dit geval ten tijde van de begroting, over risicobereidheid, de afweging in hoeverre mogelijk toekomstige risico's als aanvaardbaar worden beoordeeld. In die afweging wordt de financiële- en vermogenspositie van de gemeente bezien in het licht van de maatschappelijke opgave van de stad.

Actualiteit

De berekening van het weerstandsvermogen is een momentopname gebaseerd op én afhankelijk van de omstandigheden en feiten zoals bekend op het moment van berekenen (in dit geval ten tijde van de begroting). Om een weerstandsvermogen toets te kunnen doen, moet er een concreet meetmoment worden geprikt. De inhoud van de paragraaf kan daarin achterlopen op eventuele nieuwe feiten die zich tussen de peildatum en publicatie van deze stukken hebben voorgedaan.

In deze paragraaf worden de volgende normen uitgewerkt en toegelicht:

- Weerstandsvermogen
- Schuldquote
- Weerstandscapaciteit
- Financiële kengetallen

Weerstandsvermogen en risicomanagement

3.2.1 Weerstandsvermogen en risicomanagement

Risicomanagement omvat het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met én het beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met mogelijke (positieve of negatieve) gevolgen voor de gemeente. De gevolgen kunnen van diverse aard zijn, bijvoorbeeld: beleidsmatig, imago-gerelateerd of financieel. Met betrekking tot het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het weerstandsvermogen is een indicator voor de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt.

Beleidskader

Het beleidskader bestaat uit de door de Raad vastgestelde Financiële verordening gemeente Hilversum 2024. De verdere uitwerking van het beleidskader is terug te vinden in de Nota financieel beleid 2022. De vastgestelde norm is dat het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn. Doel van de gemeente Hilversum op het gebied van risico's is om te voorkomen dat elke tegenvaller invloed heeft op de voortzetting van vastgesteld beleid. Omdat tegenvallers leiden tot hogere lasten of lagere baten dan waarmee vooraf rekening is gehouden, rust het beleid op twee pijlers:

1. Uitgaven die onvermijdelijk op de gemeente afkomen worden in de begroting opgenomen. In dit kader worden jaarlijks gemeentebreed autonome ontwikkelingen geïnventariseerd en beoordeeld op 'vermijdbaarheid'. Met algemene kostenontwikkelingen zoals loon- en prijsstijgingen wordt – in relatie tot de verwachte ontwikkeling van de algemene uitkering – in de meerjarenraming rekening gehouden via stelposten. Zo wordt voorkomen dat voorspelbare ontwikkelingen leiden tot overschrijdingen van de begroting.
2. Risico's – onzekere gebeurtenissen met gevolgen voor de gemeente – worden in beeld gebracht en gekwantificeerd. Het risicoprofiel wordt opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing van de begroting of de jaarrekening. Risico's die worden opgenomen in het gemeentebrede risicoprofiel (weerstandsvermogen risico's) voldoen aan de volgende criteria (conform Nota financieel beleid 2022):

    2.a. Risico's met een kanspercentage van tussen de 20% en 80% in combinatie met een onzekere maar mogelijke financiële impact van € 100.000 en hoger;
    2.b. Risico's met een kanspercentage van 80% en hoger worden als zekerheden beschouwd en moeten, mits de financiële impact redelijkerwijs en onderbouwd te schatten is, niet als risico worden opgenomen maar worden verwerkt in de begroting. Als het echter een onzekere en sterk uiteenlopende of variabele financiële impact heeft, die mogelijk € 100.000 en hoger uit kan vallen, wordt het opgenomen als weerstandsvermogen risico.

Risicomanagement is geen exacte wetenschap, maar draait om beredenering en inschatting. Risico's zijn alom aanwezig en verbonden met alles dat we doen, maar niet alle risico's zijn ook wezenlijk van invloed op het weerstandsvermogen. Voor de weerstandsvermogen toets worden alleen risico's met substantiële financiële gevolgen opgenomen in het risicoprofiel (gespecificeerd in de Nota financieel beleid 2022 artikel 39).

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit twee componenten:

- de beschikbare weerstandscapaciteit – hoeveel middelen zijn er beschikbaar om risico's op te vangen (excl. onbenutte belastingcapaciteit), en;
- de benodigde weerstandscapaciteit – hoeveel middelen zijn er nodig om de geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen

De weerstandsfactor zoals berekend voor de begroting 2027 is als volgt:

			Bedragen x € 1.000	
Weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	56.608	= 3,2
	Benodigde weerstandscapaciteit		17.843	

In de Nota financieel beleid is vastgesteld dat het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn. Voor het jaar 2027 is de weerstandsfactor berekend op 3,2, wat boven de norm ligt.

In de Jaarstukken 2025 (het vorige meetmoment) bedroeg de weerstandsratio 7,7. Ondanks dat de weerstandsratio nu lager is, is deze nog steeds goed. De daling van de weerstandsratio van 7,7 naar 3,2 wordt veroorzaakt door zowel een stijging van de *benodigde* weerstandscapaciteit als een relatief beperkte toename van de *beschikbare* weerstandscapaciteit. De *beschikbare* weerstandscapaciteit neemt toe met circa € 2,5 miljoen, terwijl de *benodigde* weerstandscapaciteit met € 10,8 miljoen stijgt. Hierdoor neemt de verhouding tussen beide af.

- Beschikbare weerstandscapaciteit: stijging ten opzichte van de jaarstukken 2025 met € 2,5 miljoen. In de Jaarstukken 2025 bedroeg de beschikbare weerstandscapaciteit € 54,07 miljoen (algemene reserve van €53,01 miljoen en het positieve rekeningresultaat 2025 van € 1,06 miljoen). Bij de behandeling van de jaarstukken 2025 heeft de raad een aantal besluiten genomen over de bestemming van het resultaat voor een bedrag van €12,3 miljoen, dit bestond grotendeels uit €5,3 miljoen budgetoverhevelingen en €6,8 miljoen onttrekking grondexploitatie Koninginneweg. Hierdoor daalt de algemene reserve en bedraagt de stand begin 2026 € 40,7 miljoen. Vervolgens is de algemene reserve van Wijdemeren toegevoegd aan het saldo, deze bedraagt €15,7 miljoen, wat een totaal van €56,4 miljoen betekent. Inclusief de post onvoorzien komt de beschikbare weerstandscapaciteit uit op €56,6 miljoen. In 2027 zijn geen stortingen of onttrekkingen begroot.
- Benodigde weerstandscapaciteit: stijging ten opzichte van de jaarstukken met €10,8 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit is gestegen van € 7,0 miljoen naar € 17,8 miljoen (een toename van € 10,8 miljoen) bij een constant zekerheidspercentage van 90 %. In paragraaf 3.2.3 wordt het risicoprofiel en de belangrijkste mutaties ten opzichte van de jaarstukken 2025 toegelicht, inclusief de top 5 risico's. Een volledige uitleg van alle risico's staat in bijlage 6.2 'Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Het beheersen van risico's is een vast onderdeel van het werkproces binnen de organisatie. Risico's worden gevolgd en gemonitord, zodat tijdig kan worden ingegrepen bij afwijkingen of nieuwe ontwikkelingen. Sturing vindt plaats door het toepassen en waar nodig bijstellen van beheersmaatregelen, zodat de beoogde doelstellingen op een goede en verantwoorde manier worden gerealiseerd.

Om financiële risico's ook in de toekomst beheersbaar te houden heeft de raad een financiële strategie vastgesteld om te sturen op een maximale schuldquote van 130% over een tijdshorizon van 10 jaar vooruit.
De uitwerking van de financiële strategie voor Hilversum draagt bij aan betere risicobeheersing door tijdig inzicht te geven in de verwachte ontwikkeling van de schuldquote en de investeringsbegroting. Het risico is dat wij gezien alle ambities - zoals bijvoorbeeld het besluit over het sportcomplex in deze begroting (zie de investeringsparagraaf) - over een termijn van 10 jaar boven deze grens uitkomen waardoor de lasten voor rente en aflossingen gaan oplopen die gedekt moeten worden in de exploitatie. Door nu al te signaleren dat de schuldquote bij ongewijzigd beleid binnen tien jaar boven de norm van 130% lijkt uit te komen, ontstaat ruimte om gerichte keuzes te maken. Het koppelen van financiële kaders aan uitvoerbaarheid, capaciteit en realistisch begroten voorkomt dat ambities leiden tot onhoudbare lasten. Ook het in kaart brengen van planoptimisme, onderbestedingen en uitvoeringskracht helpt om risico's vroeg te herkennen en beheersmaatregelen te treffen. Zo wordt de gezonde financiële positie van Hilversum behouden en worden toekomstige financiële en organisatorische risico's beheerst.

Schuldquote

Op basis van de Voorjaarsnota 2026 is de schuldquote berekend op 158%. Op basis van de Programmabegroting 2027 is de schuldquote over een tijdshorizon van 10 jaar herrekend en komt deze uit op 157%.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Begroting 2027	Maximale Schuldquote
Actuele schuld	131.700	248.728	287.571	287.571
Investeringen	518.448	429.643	502.565	366.291
Schuld (10 jaar)	***650.148***	***678.371***	***790.136***	***653.862***
Baten	408.598	430.027	502.970	502.970
Extra kapitaallasten	20.738	22.874	27.752	21.695
Netto schuldquote*	159%	158%	157%	130%

* aannames/berekeningen in lijn met financiële strategie (RIB 2025-63)

Het blijkt dat de grens van 130% over een termijn van 10 jaar, met ongewijzigd beleid en rekening houdend met diverse aannames, mogelijk wordt overschreden. In de aannames is nog geen rekening gehouden met de ontwikkelingen aan de inkomstenkant en ook de exploitatie/investeringen zijn niet geïndexeerd. Ten opzichte van de Begroting 2026 en Voorjaarsnota 2026 is het beeld stabiel. De hoogte van de schuldquote en ook de knoppen waaraan gedraaid kunnen

worden bij de schuldquote, blijven onderdeel van gesprek. Het doel is te komen tot een realistische afweging tussen maatschappelijke opgaven, exploitatie en schuld.

Bij de vaststelling van de financiële strategie om te sturen op een netto schuldquote van 130% heeft de raad het amendement Financiële strategie met realisme aangenomen. In dit amendement is bepaald dat in de begroting opgenomen dient te worden:

i. Een overzicht van de kapitaallasten (afschrijvingen en rentelasten, conform BBV-definitie) voor de komende vier jaren, uitgesplitst naar rente en afschrijving en als percentage van de totale lasten;
ii. Een toelichting op de belangrijkste oorzaken van veranderingen in de kapitaallasten voor de komende 4 jaren, waaronder nieuwe investeringen, rentewijzigingen en realisatieverschillen;
iii. Een doorkijk van de indicatieve kapitaallasten over tien jaar, gebaseerd op de aannames die ook worden gebruikt bij de berekening van de schuldquote over tien jaar (inclusief rente- en afschrijvingstermijnen), waarbij inzichtelijk is gemaakt welke lopende afschrijvingen de komende 10 jaar stoppen;
iv. Bij de weergave van de geprognosticeerde schuldquote en kapitaallasten een duidelijk onderscheid te maken tussen de reeds besloten investeringen en de voorgenomen investeringen, waarbij voor de voorgenomen investeringen een Indicatief bedrag is opgenomen en duidelijk wordt gemaakt welke aannames hiervoor zijn gehanteerd;

Hieronder is een overzicht opgenomen van de kapitaallasten in de begroting. De kapitaallasten zijn begroot op basis van de boekwaarde van de huidige activa en de kapitaallasten van nieuwe investeringen uitgaande van een investeringsvolume van de € 50 miljoen per jaar. De uitgangspunten voor ontwikkeling van de rente zijn opgenomen in de paragraaf Financiering.
Een overzicht van de vrijvallende kapitaallasten in de komende 10 jaar is op dit moment nog niet op te stellen omdat de balansen van de huidige gemeente Hilversum en Wijdemeren nog niet zijn geconsolideerd. Voor de berekening van de schuldquote is uitgegaan van het Investeringsprogramma 2027 – 2030, het MPG van gemeente Hilversum en alle reeds vastgestelde/lopende investeringen.

Overzicht kapitaallasten				Bedragen x € 1.000)
	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Afschrijvingen				
Huidige activa	14.423	14.656	14.341	13.948
Nieuwe activa	1.389	2.777	4.167	5.555
Subtotaal Afschrijvingen	15.812	17.433	18.508	19.503
Rente				
Huidige activa	5.108	5.329	5.412	5.201
Nieuwe activa	500	1.000	1.500	2.000
Subtotaal Rente	5.608	6.329	6.912	7.201
Eindtotaal	**21.419**	**23.762**	**25.421**	**26.704**
Percentage van de lasten (excl reserves)	4%	5%	5%	6%

Het volledige overzicht van de kengetallen is opgenomen in paragraaf 3.2.5 ‘Financiële kengetallen’. In deze paragraaf wordt ook de netto schuldquote gepresenteerd. De netto schuldquote in paragraaf 3.2.5. berekent het percentage van de netto schuld ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten van de gemeente voor de meerjarenbegroting 2027, gebaseerd op de verwachte investeringen. De eerder in deze paragraaf gepresenteerde schuldquote heeft daarentegen een tijdshorizon van tien jaar en is gebaseerd op de aangevraagde investeringen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

3.2.2 Beschikbare weerstandscapaciteit

De *beschikbare* weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen er beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De huidige beschikbare weerstandscapaciteit, inclusief het verloop vanaf begroting 2026 ziet er als volgt uit:

Beschikbare weerstandscapaciteit	Begroting 2026	Jaarstukken 2025	Begroting 2027
Algemene reserve	59.230	53.009	56.480
Onvoorzien	75	-	128
Prognose jaarrekeningresultaat	n.v.t.	1.061	n.v.t.
Saldo begrotingsjaar	-	-	-
Totaal	**59.305**	**54.070**	**56.608**

Ten opzichte van het vorige meetmoment (de jaarstukken 2025) is de totale beschikbare weerstandscapaciteit zo'n € 2,5 miljoen toegenomen door de toevoeging van de algemene reserve van Wijdemeren. De algemene reserve exclusief Wijdemeren is ten opzichten van 2025 afgenomen. Besluitvorming over het afromen van de algemene reserve heeft plaatsgevonden bij de vaststelling van de jaarrekening 2025.

Potentiële weerstandscapaciteit

De *potentiële* weerstandscapaciteit is niet direct besteedbaar maar geeft aan welke ruimte er is om de beschikbare weerstandscapaciteit te verhogen. Het verhogen van de beschikbare weerstandscapaciteit is 'één van de knoppen' waar, onder andere voor grote opgaven, aan gedraaid zou kunnen worden om het weerstandsvermogen te verhogen.

Potentiële weerstandscapaciteit	Begroting 2026	Begroting 2027
Beschikbare weerstandscapaciteit	59.305	56.608
Onbenutte belastingcapaciteit*	18.291	24.341
Totaal	**77.596**	**80.949**

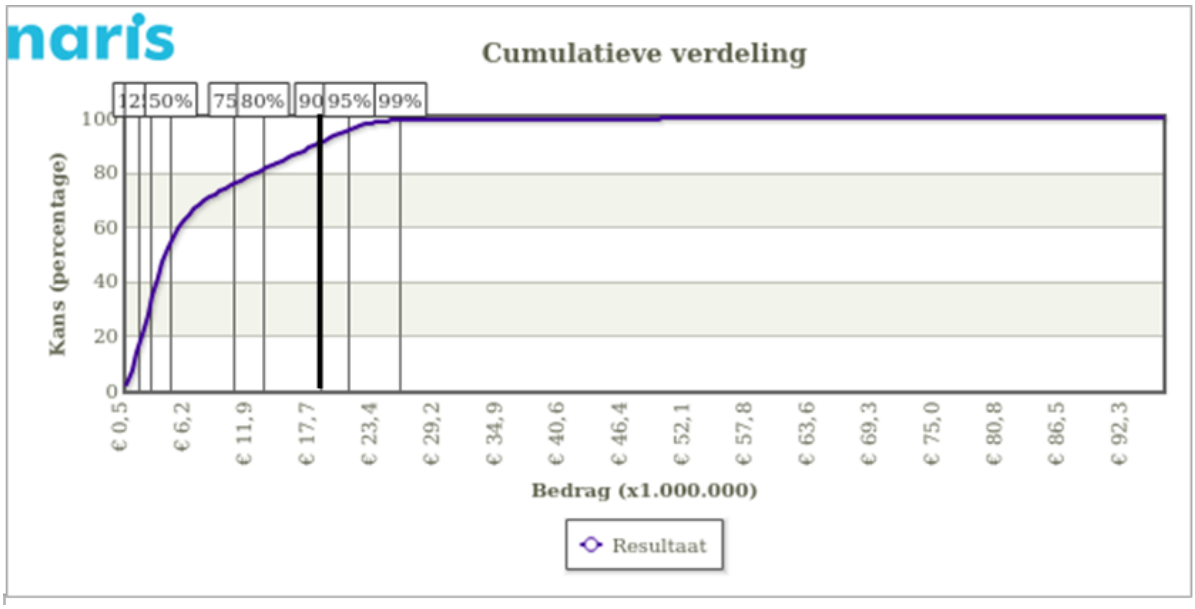
* Onbenutte belastingcapaciteit 2027 betreft Hilversum en Wijdemeren samen

Benodigde weerstandscapaciteit - risicoprofiel

3.2.3 Benodigde weerstandscapaciteit - risicoprofiel

De *benodigde* weerstandscapaciteit heeft betrekking op het bedrag dat nodig is om de geïdentificeerde risico's financieel af te dekken. Aan de hand van de individuele kwantificering van de risico's die uit de risicogesprekken zijn voortgekomen, zijn de risico's gesimuleerd. De simulatie is gebaseerd op de Monte-Carlomethode en wordt softwarematig uitgevoerd. Om het bedrag voor de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel vast te stellen, houden we de in Nederland gebruikelijke norm aan van het in 90% van de scenario's kunnen afdekken van de risico's. In het huidige risicoprofiel komt dat neer op afgerond €17,8 miljoen (dit bestaat uit de risico's met een kans van 1%-80%).

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	1.164.965
25%	2.212.245
50%	4.075.945
75%	9.970.118
80%	12.531.386
90%	**17.842.615**
95%	20.500.888
99%	25.156.887

Ten opzichte van het vorige risicoprofiel (jaarrekening 2025) is de benodigde weerstandscapaciteit met ongeveer € 10,8 miljoen toegenomen tot een saldo van afgerond € 17,8 miljoen. De belangrijkste mutaties zijn:

- **Toename risico: Opnemen van de risico's van de gemeente Wijdemeren**
  Door de samenvoeging met de gemeente Wijdemeren stijgt de benodigde weerstandscapaciteit. Vanuit Wijdemeren is voor €12 miljoen aan risico's meegenomen en vervolgens geactualiseerd en geconsolideerd met Hilversum. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de Samenvoeging gemeente Wijdemeren (R284), Grondexploitatie De Porseleinhaven (R282) als onderdeel van geconsolideerd risico Ontwikkelingen Grex (206), risico De Gulden Middenweg (R281) en risico Ruimtelijke Projecten (R289).
- **Toename risico: Opnemen van grondexploitaties inzake Ontwikkelingen Grex (R206)**
  Risico's inzake Tegenvallende Grondopbrengsten (R264) en Ontwikkelingen Grex (R206) zijn geactualiseerd en geconsolideerd. Bij de actualisatie van de Grex 2026 is aandacht besteed aan de mogelijke negatieve en positieve risico's per grondexploitatie. Aan de grondexploitaties blijven hoge risico's verbonden. Voor de gronden die al in

exploitatie zijn genomen, zijn voorzieningen gevormd ter hoogte van het geprognosticeerde tekort. De risico's voor de Grex-en Stationsgebied, Koninginneweg, Porseleinhaven staan toegelicht in de individuele grondexploitaties en worden financieel in dit risico opgenomen. De risico's met betrekking tot de GEM Crailo zijn toegelicht in de grondexploitatie en risicoanalyse Crailo 2026.

- **Nieuw risico: Opnemen van risico inzake Wet DBA (R280)**
  De Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) is een Nederlandse wet die regels stelt voor de samenwerking tussen zzp'ers en opdrachtgevers. Het doel is om schijnzelfstandigheid tegen te gaan. Sinds 2025 handhaaft de Belastingdienst hier weer actief op, wat betekent dat ze naheffingen kunnen opleggen als een zzp'er eigenlijk in loondienst blijkt te werken. Een externe belastingadviseur heeft in opdracht van de gemeente Hilversum een risico-analyse opgesteld. De analyse laat zien dat de gemeente het onderwerp inhuur inmiddels actief oppakt en dat binnen de organisatie bewustzijn bestaat van de risico's rond de inzet van zelfstandigen.
- **Toename risico: Het verhogen van het risico van 40% naar 50% inzake BUIG regeling (R100)**
  Door de stijgende lasten en de onzekere inkomsten bestaat het risico dat de uitvoering van de BUIG tot nadelen leidt. Het landelijke vangnetregeling betreft een getrapte vergoeding, waarbij tekorten deels worden gecompenseerd door het Rijk. Afgelopen jaren fluctueert met name de inkomstenkant, en ook de samenvoeging met Wijdemeren zorgt voor extra onzekerheid over de omvang van het toekomstige BUIG-budget, waardoor het risico de komende jaren aanwezig blijft en wordt ingeschat op 50%.
- **Toename risico: Het verhogen van het geconsolideerde risico inzake verbonden partijen (R205)**
  Met name veroorzaakt door een toename in het risico van zowel ROM Regio Utrecht en Werkvoorzieningsschap Tomingroep.

Top 5 risico's

Het onderstaande overzicht toont de 5 grootste risico's zoals opgenomen in het huidige risicoprofiel met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De top 5 vertegenwoordigt ongeveer 80% van het totale risicoprofiel. Een volledig overzicht van de risico's die betrokken zijn bij het bepalen van de *benodigde* weerstandscapaciteit is terug te vinden in bijlage 6.2 Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bedragen x € 1.000

Top	Risico	Invloed (%)	Risico	Minimale financiële impact	Maximale financiële impact
1	R206	49,76%	Ontwikkelingen in de Grex	3.704	19.490
2	R100	10,68%	BUIG - Negatief saldo inkomsten-uitgaven bijstand	0	3.000
3	R205	5,53%	Verbonden partijen (geconsolideerd risico)	0	7.300
4	R103	4,81%	Tegenvallende uitkering gemeentefonds (AU)	0	2.700
5	R202	4,78%	Financiën: borgstellingen, garanties, rechtstreekse geldleningen en deelnemingen (geconsolideerd risico)	0	72.100
Top 5		**75,56%**			
Overig		24,44%	Diverse risico's zie bijlage		

Toelichting risicoprofiel

Zoals eerder genoemd is risicomanagement geen exacte wetenschap maar draait om beredenering en inschatting. Een risicoprofiel is altijd een momentopname en aan verandering onderhevig. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2027 en het voorliggende risico profiel, is er sprake van diverse economische en maatschappelijke onzekerheden die op termijn mogelijk van invloed kunnen zijn op de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Deze onzekerheden zijn op dit moment nog niet als concrete risico's te vatten en zijn om deze reden niet betrokken bij de berekening van de *benodigde* weerstandscapaciteit. De huidige weerstandsfactor van 3,2 geeft aan dat er een buffer aanwezig is voor het opvangen van eventuele aanvullende tegenvallers.

Onderstaand een korte toelichting op de belangrijkste economische en maatschappelijke ontwikkelingen op dit moment die op termijn mogelijk een direct of indirect van invloed kunnen zijn op de uitvoering van ons beleid.

- **Inflatieontwikkeling** - Hoewel de inflatie is afgenomen ten opzichte van de piekjaren, blijft de ontwikkeling van loon- en prijsstijgingen onzeker. Een hoger prijsniveau werkt door in de kosten van gemeentelijke dienstverlening, investeringen, onderhoud en contracten. Hoewel de verwachte loon- en prijsontwikkelingen zijn verwerkt in de begroting 2027, blijft inflatie een onzekere factor in de huidige economische omstandigheden. In de toekomst kan aanpassing van de begroting noodzakelijk zijn om loon- en prijsstijgingen op te vangen.
- **Opvang vluchtelingen Oekraïne** - Hilversum vangt al 4,5 jaar vluchtelingen uit Oekraïne op. Het uitgangspunt van Hilversum is dat het rijk de kosten die gemaakt worden door gemeenten integraal vergoed. De huurovereenkomst van de gemeentelijke opvanglocatie Philipsweg loopt tot 1 november 2027. Voor de vervanging van de 400 opvangplekken van de opvanglocatie aan de Anton Philipsweg zijn wij al geruime tijd op zoek naar een andere locatie. Op 24 december 2025 hebben we het pand aan de Emmastraat 15 aangekocht en na een verbouwing kunnen hier 52 Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen. Voor de overige vervangingsplekken zijn we nog steeds op zoek naar nieuwe locaties. Het blijft een uitdaging om dit voor elkaar te krijgen gezien de beperkte, ruimtelijke mogelijkheden voor het realiseren van opvangplekken voor vluchtelingen in Hilversum.
  Onlangs heeft de EU besloten om de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor Oekraïense ontheemden te verlengen tot en met 4 maart 2028. Er zijn vanuit het Rijk nog steeds geen concrete plannen bekend voor de periode na 4 maart 2028.
  Met ingang van 1 januari 2027 is de Regeling tijdelijke bekostiging opvang en huisvesting gemeenten (doelgroepflexibele regeling) van toepassing. Deze regeling vervangt de huidige Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Het eerste beeld is dat de nieuwe regeling dekkend is voor de kosten die Hilversum maakt. De komende periode wordt verder uitgewerkt wat de nieuwe regeling voor Hilversum betekent. Daarom wordt dit niet als een financieel risico opgenomen in de risicoparagraaf.
- **Asielopvang en uitvoering Spreidingswet** - Naast de opvang van Oekraïense vluchtelingen staat ook de reguliere asielopvang onder druk, omdat de opvangcapaciteit van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) onvoldoende is. Hilversum beschikt momenteel over één noodopvanglocatie voor asielzoekers. Daarnaast wordt, op basis van het collegebesluit van 25 mei 2026, gewerkt aan de realisatie van structurele opvang op twee locaties: het Noordse Bosje en de locatie Naarderweg/voormalige zwembadlocatie. Daarnaast is in Wijdemeren in 2026 een tijdelijke noodopvang gerealiseerd in een deel van het gemeentehuis voor maximaal 70 asielzoekers tot 1 november 2026. Hilversum en Wijdemeren voldoen daarmee niet aan de taakstelling op basis van de Spreidingswet. Op dit moment zijn de kosten voor de nieuwe gemeente Hilversum beheersbaar. Daarom wordt asielopvang niet als een financieel risico opgenomen in de risicoparagraaf.
- **Project flexwoningen** - De gemeente Hilversum werkt samen met woningcorporaties om flexibele woningen te plaatsen die maximaal 15 jaar op één locatie blijven. Na deze periode moeten de woningen mogelijk verplaatst worden. Als verplaatsing niet mogelijk is, leidt dit tot een volledig afschrijvingsverlies voor de woningcorporaties. De overheid dekt 60% van dit risico, de gemeente 25%, en de woningcorporatie de resterende 15% en de verplaatsingskosten. Indien de woningen na 15 jaar worden verplaatst, uiterlijk 2041, vervalt het risico voor de gemeente. Wij verwachten dat dit realiseerbaar is. Om deze reden is dit project nu niet als financieel risico opgenomen in de risicoparagraaf.
- **Volatiele energiemarkt** - Momenteel lopen vanuit de regio aanbestedingen voor de gebundelde nieuwe energiecontracten. Omdat deze aanbestedingen nog niet zijn afgerond, zijn de definitieve contractvoorwaarden en prijsniveaus nog niet bekend. De bedoeling is dat de nieuwe contracten in 2027 ingaan. Daardoor kan op dit moment nog geen aanvullende onderbouwde uitspraak gedaan worden over het marktrisico vanaf 2027. Het gascontract kon binnen de huidige aanbesteding verlengd worden. Dit is recent gedaan voor een periode van twee jaar. Voor 2027 is circa 75% van de prijs vastgelegd en voor 2028 circa 55%. De prijsniveaus zijn nagenoeg gelijk en ook de verwachte afname voor de huisvestingslocaties blijft stabiel.
- **Veiligheidsregio -** de Veiligheidsregio (VRGV) meldt in haar bestuursrapportage 2026 een verwacht negatief resultaat ten opzichte van de Programmabegroting 2026. Aangezien een deel van deze kosten een structureel karakter heeft, heeft dit ook meerjarig effect op de begrote lasten van de VRGV voor 2027 en latere jaren en daarmee mogelijk ook voor de gemeentelijke bijdrage van Hilversum voor die jaren. De hoogte van de gemeentelijke bijdrage voor 2027 en verder is echter op dit moment niet in te schatten en zal niet eerder dan bij de Voorjaarsnota 2027 worden geactualiseerd. Dit betekent dat omvang van dit risico nog niet kwantificeerbaar is en daarom niet is opgenomen als financieel risico in de risicoparagraaf.
- **Water en riool -** Het rioolstelsel van de arealen Wijdemeren is - en Hilversum wordt de afgelopen jaren beter in kaart gebracht, waardoor de kennis over de staat en het functioneren toeneemt en risico's beter beheerst kunnen worden. De meest waarschijnlijke calamiteiten zijn het gedeeltelijk instorten van vrijvervalriolering, transportriolen of persleidingen, al dan niet veroorzaakt door derden. Dit kan leiden tot tijdelijke buitengebruikstelling en milieuschade. Vanuit het individuele Water- en Rioleringsplan (WRP) per areaal worden de komende jaren gemalen en leidingen gerenoveerd of vervangen en wordt het rioolstelsel planmatig gereinigd en geïnspecteerd. Deze inspectie- en reinigingscyclus bestrijkt het volledige stelsel in 10 tot 15 jaar. Voor regulier onderhoud en investeringen is een onderhoudsvoorziening beschikbaar, waarin geen rekening is gehouden met calamiteiten. Voor beide arealen is een omvangrijke vervangingsopgave voor oudere riolering geprogrammeerd. Het uitstellen van deze projecten vergroot de faalkans, de beheeropgave en de daarmee samenhangende kosten. Daarnaast zijn in beide arealen oppervlaktewateren in eigendom, waarbij oevers langs infrastructuur onvoorzien kunnen afglijden. Daarom wordt doorgegaan met het inspecteren en vervangen van beschoeiingen. Voor de Oude Haven in Hilversum wordt specifiek

gekeken naar beheermaatregelen en van de stadsvijvers wordt samen met het waterschap de huidige toestand in beeld gebracht. Aangezien bovenstaande risico's calamiteiten betreft is het niet als financieel risico opgenomen in de risicoparagraaf.

Financiële Kengetallen

3.2.5 Financiële Kengetallen

Het BBV schrijft sinds 2015 voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen zes kengetallen worden opgenomen. De kengetallen zullen in samenhang worden beoordeeld, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente. De financiële positie is geen doel op zich maar moet altijd worden bekeken in samenhang met de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijke rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te kunnen maken voor de (middel)lange termijn.

Van de Provincie Noord-Holland is een handreiking ontvangen om de kengetallen te kwalificeren aan de hand van signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden hebben de volgende indeling:

Ref.	Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1	Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
2	Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	<90%	90-130%	>130%
3	Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
4	Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
5	Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
6	Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden, wordt aan de categorieën door de provincie geen normering gegeven. Wel meldt de provincie dat over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Voor de gemeente Hilversum zien de kengetallen er als volgt uit:

Ref.	Kengetal	Jaarrekening 2025	Originele begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1	Netto schuldquote	60%	73%	73%	81%	85%	86%
2	Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	53%	64%	66%	73%	81%	81%
3	Solvabiliteitsratio	22%	19%	18%	18%	18%	20%
4	Grondexploitatie	0%	2,1%	4,0%	6,2%	2,3%	1,8%
5	Structurele exploitatieruimte	2,8%	1,0%	6,2%	0,9%	1,2%	2,8%
6	Belastingcapaciteit	99%	91%	99%	99%	99%	99%

1. Netto schuldquote
Betekenis. De netto schuldquote geeft inzicht in de mate waarin de schuldenlast drukt op de exploitatie. De netto schuldquote is het percentage van de netto schuld ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten van de gemeente. Het percentage dat hieruit voortkomt, geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Voor dit kengetal geldt: hoe lager, hoe beter.

Beoordeling. Het percentage bedraagt 73% in 2027 en valt daarmee in de categorie 'minst risicovol'. In de jaren 2027-2030 is een reeks te zien met oplopende percentages. Toch valt in de komende jaren dit kengetal nog steeds in de categorie 'minst risicovol' (Categorie A). De oplopende percentages worden veroorzaakt doordat de vaste schulden vanaf 2027 oplopen, terwijl de inkomsten, waartegen in dit kengetal de schuldenlast wordt afgezet, fluctueren.

2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Betekenis. Dit kengetal verschilt maar op één punt van het vorige: in dit kengetal worden uitgeleende gelden buiten beschouwing gelaten. Die komen immers normaal gesproken weer terug naar de gemeente. Bij een groot bedrag aan uitgeleende gelden zal het percentage lager (lees: gunstiger) uitvallen dan het percentage onder 1 hierboven.

Beoordeling. Dit kengetal valt met 66% in 2027 logischerwijs lager uit dan het vorige kengetal en bevindt zich in dezelfde 'minst risicovol' categorie. De ontwikkeling van dit kengetal laat hetzelfde verloop zien als de netto schuldquote. Het kengetal is net als het vorige kengetal gestegen ten opzichte van de jaarstukken vanwege een stijging in de schulden en fluctuatie in de inkomsten.

3. Solvabiliteitsratio
Betekenis. De solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate het bezit van de gemeente is gefinancierd met eigen vermogen, of, anders gezegd, in welke mate het bezit is afbetaald. Het kengetal geeft aan of de gemeente, als de nood aan de man komt, met de opbrengst van de bezittingen haar schulden kan aflossen. Voor dit kengetal geldt: hoe hoger, hoe beter. Solvabiliteit is in de private sector van groter belang dan in de publieke sector. Dit komt omdat het voor de private sector een basis is waarop o.a. de leencapaciteit wordt bepaald. Bij publieke organisaties is dat niet het geval. Het college hecht daarom meer waarde aan het kengetal netto schuldquote. Dat kengetal geeft aan in hoeverre de rentelasten en aflossingen binnen de exploitatie kunnen worden opgevangen. Om die reden beschouwen we de solvabiliteitsratio van minder belang en kijken we vooral naar het kengetal netto schuldquote.

Beoordeling. Het percentage in deze begroting is 18% en het kengetal valt daarmee in categorie C. Daarbij geldt dat dit kengetal enigszins geflatteerd is doordat Hilversum haar balans relatief conservatief gewaardeerd heeft. De activa (het bezit) op de balans is op basis van de historische kostprijs gewaardeerd en daardoor lager gewaardeerd dan de waarde die het nu vertegenwoordigt. Doordat veel activa (het bezit) te laag gewaardeerd is, valt ook automatisch het eigen vermogen te laag uit. Aangezien dit de basis is voor het kengetal, valt dit kengetal altijd te laag (ongunstiger) uit.

De solvabiliteit, het minder representatieve kengetal voor een gezonde financiële huishouding van gemeenten, wordt daarom in combinatie met de ratio weerstandsvermogen beoordeeld. Het streven is om categorie B als minimale norm te stellen voor beide individuele ratio's maar hierbij vooral te kijken naar de onderliggende verhouding. Als de solvabiliteitsratio bijvoorbeeld onvoldoende is en de ratio weerstandsvermogen matig, dan zal de normering van het kengetal financiële verplichtingen onvoldoende zijn. Als de solvabiliteitsratio onvoldoende is en de ratio weerstandsvermogen ruim voldoende, dan zal de normering van het kengetal financiële verplichtingen toch voldoende kunnen zijn. De solvabiliteitsratio is voor de jaren 2027 tot en met 2030 17-18% en valt daarmee in categorie C. Aangezien de weerstandsratio als "goed" te kwalificeren valt, beoordeelt het college de uitkomst van de solvabiliteitsratio in samenhang met de weerstandsratio als goed.

4. Kengetal grondexploitatie
Betekenis. Dit percentage is de uitkomst van de vergelijking van de waarde van onze grondexploitaties met de jaarlijkse inkomsten van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Hoe lager dit percentage is, hoe minder risico de gemeente loopt. Een negatief kengetal betekent dat er op dat moment geen boekwaarde is die moet worden terugverdiend door verkoop van grond en dat de gemeente volgens de actuele kaders geen risico loopt op de voorraden grond.

Beoordeling. De hoogte van dit kengetal bedraagt in 2027 4,0% en ligt ruim onder het percentage van 20%, die in de handreiking van de provincie als meest gunstige wordt beoordeeld. Toename in het kengetal wordt veroorzaakt door het openen van de Grex Koninginneweg per 1-1-2026 en het toevoegen van Porseleinhaven per 1-1-2027, zie ook paragraaf Grondbeleid.

5. Structurele exploitatieruimte
Betekenis. De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken. Anders gezegd, een percentage van 0 of hoger geeft aan dat Hilversum geen structurele kosten dekt met incidentele inkomsten.

Beoordeling. Het kengetal bedraagt in 2027 6,2% en valt daarmee in Categorie A. In de jaren 2028-2030 blijft het kengetal positief en daarmee in Categorie A. Het kengetal is goed zolang het positief blijft. Een negatief getal betekent dat structurele lasten niet volledig door structurele baten worden gedekt. Het risico hiervan is dat, indien er niet voldoende incidentele baten tegen overstaan, er een tekort in de begroting en jaarrekening kan ontstaan.

6. Belastingcapaciteit
Betekenis. Dit kengetal geeft aan hoe de gemiddelde woonlasten in Hilversum zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten. Tot de woonlasten worden gerekend de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Beoordeling. Voor 2025 ligt de uitkomst op 99%. Dat betekent dat de gemiddelde lasten in Hilversum onder het landelijk gemiddelde liggen. Bron is COELO gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishoudens met een eigen koopwoning. COELO presenteert geen prognoses, daarom wordt het meest recente kengetal Belastingcapaciteit uit de jaarstukken 2025 gebruikt als prognose voor 2027-2030.

Algeheel oordeel
Het BBV schrijft voor: “een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie”. Volgens de nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit is het aan het college van burgemeester en wethouders om die beoordeling te geven. Alle kengetallen worden beoordeeld als goed in samenhang met de weerstandsratio. Dit laat zien dat de gemeente Hilversum een degelijke financiële positie heeft. De gemeente Hilversum wil haar financiële positie op orde hebben. Hiertoe stelt het college als randvoorwaarden een sluitende begroting, gedegen risicomanagement en een robuuste algemene reserve, waarbij de lasten voor de burger zo min mogelijk stijgen.

Op basis van de in deze begroting opgenomen cijfers beoordeelt het college de “onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie” als *goed*.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven wij het beheer, onderhoud en de vervanging van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geven wij inzicht in het beleid, de kwaliteit, de onderhoudsopgaven en de investeringen voor de verschillende beheerdomeinen, waaronder wegen, water, riolering, groen, kunstwerken en maatschappelijk vastgoed.

De gemeente beheert een omvangrijke portefeuille aan kapitaalgoederen. Deze bezittingen vertegenwoordigen een grote maatschappelijke én financiële waarde en vormen de basis voor een veilige, aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving. Een maatschappelijk verantwoord en duurzaam beheer vraagt daarbij om een integrale benadering waarin investeringen, onderhoud, kwaliteit en risico's in samenhang worden afgewogen. Daarnaast is de gemeente juridisch wegbeheerder en verantwoordelijk voor het veilig kunnen gebruiken van de wegen en daarvoor ook aansprakelijk.
Nadat beide gemeenten in 2026 ambtelijk zijn samengevoegd, krijgt de fusie in 2027 ook bestuurlijk haar beslag. Daarmee ontstaat één gemeente met een omvangrijke en veelzijdige beheerportefeuille. De verschillen tussen het stedelijke gebied van Hilversum en het veenweide-, water- en plassengebied van Wijdemeren brengen extra uitdagingen met zich mee. Verschillen in bodem, landschap, gebruik en inrichting vragen om maatwerk in beheer en onderhoud.
Tegelijkertijd biedt de samenvoeging de mogelijkheid om de sterke punten en ervaringen van beide gemeenten te combineren en deze te verrijken met nieuwe inzichten op het gebied van integraal beheer.

Beleid

Door harmonisatie van het beleid wordt het komend jaar een bestuurlijke keuze over het gewenste kwaliteitsniveau van de openbare ruimte gevraagd. Deze keuze is bepalend voor de kwaliteit en beleving van de openbare ruimte, maar heeft ook invloed op de benodigde onderhoudsinspanning, de exploitatiekosten en de toekomstige investeringsopgave.
Op dit moment is de bestuurlijke afspraak hiervoor in Wijdemeren onderhoudsniveau C (CROW-methodiek) en in Hilversum niveau B. Bij Wijdemeren is onlangs een amendement aangenomen om het onderhoudsniveau op te trekken naar niveau B. Incidenteel is hiervoor al € 500.000 beschikbaar gesteld.

Beheerdomein	Asset / beheergroep	Hilversum	Wijdemeren
Groen	Groen (gras, plantvakken, bospercelen)	198 ha	66,5 ha
	Bomen	34.040	9.400
	Banken	650	219
	Prullenbakken	1.000	309
Spelen	Speelplekken	175	49
	Speeltoestellen	750	220
Grijs – Wegen	Asfaltverharding	117 ha	54 ha
	Elementenverharding	218 ha	40 ha
	Overige verharding	12 ha	3 ha
	Wegen	500 km1	145 km1
	Vrijliggende fietspaden	160 km1	53 km1
	Vrijliggende voetpaden	25 km1	10 km1
Grijs – Installaties	Lichtmasten/armaturen	16.000	4.590
	Verkeersregelinstallaties (VRI's)	374	20
	Overige installaties (Beweegbare brug en sluis)	2	
Grijs – Bebording	Verkeersborden	15.735 st	5.223 st
	Straatnaamborden	3.352 st	1.172 st
	Overige bebording	329 st	97 st
Grijs – Bruggen/kunstwerken	Bruggen en civiele kunstwerken	42	78

Blauw	Beschoeiingen, damwand, kademuur en steiger	21.674 m1	17.700 m1
Riolering	Rioolleiding	491 km1	218 km1
	Gemalen	60	651
Maatschappelijk vastgoed	Parkeergarages	5	
	Panden begraafplaatsen	7	6
	Panden cultureel vastgoed	3	3
	Sportaccommodaties	5	3
	Sportvelden	37	14
	Buurt- en clubhuizen/kinderopvang	16	4
	Bibliotheek		1
	Overig maatschappelijk vastgoed	35	7

Wegen

Kader

Tot de kapitaalgoederen van de wegen behoren de openbare voorzieningen voor wegverharding, trottoirs, fietspaden, civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, dam- en keerwanden), straatmeubilair (zoals bebording) en openbare verlichting. Het is van belang dat in het kader van veiligheid en leefbaarheid de afgesproken kwaliteit van de openbare ruimte voor de korte en lange termijn gewaarborgd blijft.

De Hilversumse beheerplannen voor wegen, civiele kunstwerken, bebording en openbare verlichting zijn in 2023 vastgesteld. Bij de vaststelling van het beheerplan wegen (2023) is een onderhoudsachterstand op de elementenverhardingen geconstateerd. Met extra middelen is toen afgesproken deze achterstand in een periode van circa acht jaar, in samenhang met werkzaamheden aan de riolering, terug te brengen naar een niveau van ongeveer 7%.

Eind 2023 heeft de gemeenteraad van Wijdemeren het beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte bestuurlijk vastgesteld. De actualisatie van de beheerplannen wegen, riolering, openbaar groen, bomen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, straatmeubilair en speel- en beweegvoorzieningen zijn meegenomen in dit traject.

Uitvoering

<u>Wegen</u>

Voor verhardingen Hilversum is recent een nieuwe kwaliteitsmeting uitgevoerd. De resultaten hiervan moeten nog worden beoordeeld waarmee ook de resterende opgave voor het inhalen van de achterstanden scherper in beeld kan worden gebracht.

Voor de dorpen leidt de bodemgesteldheid, met veel veen- en slappe ondergrond, tot een grotere onderhouds- en vervangingsopgave als gevolg van zettingen. Met name voor wegen laat zich een grote onderhoudsinspanning zien. Maatregelen zijn bepaald en gepland. Dit uit zich in het investeringsvolume.

Gezien de omvang van de totale opgave, de beschikbare investeringsmiddelen en de beschikbare personele capaciteit wordt de uitvoering over meerdere jaren gespreid. Daarbij streven we naar een evenwichtige verdeling van de benodigde middelen over de jaren. In 2027 worden de werkzaamheden op basis van inspecties en onderhouds- en vervangingsscenario’s verder meerjarig geprogrammeerd. Concrete maatregelen worden opgenomen in de beheer- en uitvoeringsplannen en waar nodig afgestemd binnen het stedelijk programmeren.

<u>Installaties</u>

Het onderhoud van installaties (voornamelijk openbare verlichting en Verkeersregelinstallaties) is overwegend correctief (herstel na storing of defect). Op basis van inspecties en technische levensduur worden vervangingen geprogrammeerd. Grote investeringen worden waar mogelijk gecombineerd met werkzaamheden aan wegen, riolering en andere werkzaamheden in de openbare ruimte. De concrete maatregelen worden opgenomen in de beheer- en uitvoeringsplannen. Voor het inzicht in de kwaliteit en toestand van het areaal voeren we een jaarlijkse schouw en periodiek inspecties uit. Daarnaast inspecteren en beproeven de elektrische veiligheid van de installatie en testen we de mechanische veiligheid van lichtmasten en verkeersregelinstallaties.

Sinds 2013 werkt de gemeente Hilversum met een vervangingsprogramma voor de openbare verlichting in de vorm van duurzame ledverlichting voor de armaturen. Dit programma loopt tot en met 2027. Daarna is het volledige areaal uitgerust met ledverlichting.

Bebording

Het onderhoud van verkeers- en straatnaamborden is overwegend correctief. Vervanging vindt plaats op basis van technische staat, levensduur en wettelijke eisen. De vervangingsopgave wordt opgenomen in de meerjarige programmering en waar mogelijk gecombineerd met werkzaamheden aan wegen en herinrichting.

Met de middelen uit het Beheerplan Bebording is Hilversum begonnen met de grootschalige uitvoering van het systematisch vervangen, verplaatsen en toevoegen van borden. Hiermee wordt de staat van de bebording op orde gebracht en de rechtsgeldigheid van de verkeersmaatregelen geborgd.
Ook in de dorpen wordt vervanging gecombineerd met werkzaamheden aan wegen en herinrichting.

Bruggen

Periodieke inspecties bepalen de behoefte aan onderhoud, renovatie en vervanging van bruggen en andere civieltechnische constructies.
Van de bruggen in de dorpen is in kaart gebracht wat de huidige staat is en welke bruggen op korte termijn vervangen moeten worden. Dit betreft concreet zeven bruggen die in slechte conditie verkeren. Deze zijn opgenomen in het MJOP voor vervanging en groot onderhoud. Daarnaast voeren we een cyclisch beheer kunstwerken in. Dit betekent dat de bruggen op cyclische wijze worden geïnspecteerd en onderhouden. Zo wordt duidelijk wat de huidige conditie van de bruggen is, waardoor we kunnen sturen op dagelijks onderhoud of eventueel vervangingsonderhoud.

Voor een aantal bruggen in de dorpen bestaat een vervangingsopgave. Investeringen worden meerjarig geprogrammeerd en waar mogelijk gecombineerd met integrale werkzaamheden in de openbare ruimte.

Relevante beleidsnota's

1. Visie Openbare ruimte (2024)
2. Beheerplan Wegen (2023)
3. Beheerplan Civiele kunstwerken (2023)
4. Beheerplan bebording en bewegwijzering Hilversum (2023)
5. Beheerplan openbare verlichting (2023)
6. Mobiliteitsvisie (2021) en uitvoeringsagenda mobiliteit (2023)
7. Wijdemeren Beheerplan wegen 2024-2028
8. Wijdemeren Beheerplan civiele kunstwerken 2024-2027
9. Wijdemeren Beheerplan openbare verlichting 2024-2027

Financieel overzicht

bedragen x € 1.000

Progr	Wegen	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1	Onderhoudslasten	6.219	5.912	6.639
1	Investeringen wegen	4.591	4.016	10.215
1	Investeringen verlichting	447	373	728
1	Investeringen bebording en bewegwijzering	75	159	159
1	Investeringen bruggen	70		200
1	Vervangen brugdek 2e kanaalbrug Kortenhoef	149		
1	Investeringen straatmeubilair, bebording, afvalbakken etc.			167
1	Investeringen verkeersregelinstallaties	305	353	350
	Totaal	**11.856**	**10.813**	**18.458**

Riolering

Kader

Tot de kapitaalgoederen van de riolering behoren alle openbare voorzieningen die aanwezig zijn voor de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Het gaat om riolen, rioolgemalen, bufferbassins en bijkomende voorzieningen.

Het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) 2027-2028 bevat de beleidsuitgangspunten voor het beheer en onderhoud van de riolering en de bijbehorende financiële consequenties. In het door de gemeenteraad van Wijdemeren eind 2023 vastgestelde Water- en Rioleringsprogramma 2023-2027 is vastgelegd op welke wijze invulling wordt gegeven aan de gemeentelijke watertaken voor de dorpen.

Uitvoering

Het onderhoud aan de riolering wordt zowel preventief als correctief uitgevoerd, op basis van meerjarige onderhoudsplannen, inspecties en meldingen.

In Hilversum wordt jaarlijks circa 10 tot 15% van het totale rioolareaal cyclisch gereinigd en visueel geïnspecteerd om een actueel beeld van de technische staat van het rioolstelsel te verkrijgen. Alle kolken worden tweemaal per jaar gereinigd. Gemalen en bergingsvoorzieningen worden eveneens meerdere keren per jaar gereinigd en onderhouden. In 2025 is gestart met een volledige visuele inspectie van oudere en grotere riolen. Daarnaast is begonnen met de inspectie van belangrijke hoofdafvoerleidingen (persleidingen).

Voor het areaal van de dorpen wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de vervangingsinvesteringen zijn opgenomen.

Vervangingen en verbeteringen van de riolering worden waar mogelijk integraal uitgevoerd en gecombineerd met wegvervanging, groot onderhoud aan de openbare ruimte, vergroeningsmaatregelen en werkzaamheden van nutsbedrijven. Deze aanpak draagt bij aan een hogere kwaliteit van de openbare ruimte tegen lagere maatschappelijke kosten. Daarnaast worden bij de uitvoering van projecten maatregelen getroffen om de gevolgen van klimaatverandering te beperken. Sinds 2026 wordt gewerkt volgens de principes van Stedelijk Programmeren, waarbij investeringen in de openbare ruimte integraal worden afgewogen en meerjarig worden geprogrammeerd. Op basis van de inspecties en de verkregen inzichten in de technische staat van de riolering wordt de prioritering van de integrale vervangingsopgave periodiek geactualiseerd. Hiermee wordt voor zowel het areaal van Hilversum als dat van de dorpen gestuurd op een doelmatige, samenhangende en toekomstbestendige aanpak van beheer, onderhoud en vervanging.

Relevante beleidsnota's

1. Water- en rioleringsprogramma 2027-2028
2. Wijdemeren Gemeentelijk water en rioleringsprogramma 2023-2027

Financieel overzicht

bedragen x € 1.000

Progr	Riolering	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1	Onderhoudslasten	1.667	1.318	3.510
1	Investeringen riolering	3.442	2.977	9.978
1	Verbetermaatregelen hemelwaterafvoer	222	341	1.207
1	Afkoppelen en infiltreren grote daken postcode 1221	237	389	778
1	Hemelwaterriool Oude Loosdrechtseweg	9		
1	Waterberging 1221 Minckelerstraat (Overdekte gracht)	52		
	Totaal	**5.629**	**5.025**	**15.473**

Water

Kader

Tot de kapitaalgoederen van het gemeentelijk areaal water behoren alle gemeentelijke oppervlaktewateren (sloten, vaarten, plassen en vijvers), oeverbeschermingen (incl. Beschoeiingen), steigers en overige watergebonden voorzieningen.

Oppervlaktewater en grondwater zijn van belang voor waterberging, waterkwaliteit, ecologie, klimaatbestendigheid en een aantrekkelijke leefomgeving. Het beheer van het watersysteem vindt plaats in nauwe samenwerking met het waterschap en andere betrokken waterbeheerders en eigenaren. Voor het oppervlaktewater ligt de verantwoordelijkheid voor het watersysteem en de peilsturing grotendeels bij het waterschap. De gemeentelijke rol verschilt per gebied en betreft onder meer het beheer van gemeentelijk water, waterbodems en beschoeiingen.

In de dorpen wordt het gemeentelijk waterareaal de komende jaren verder in beeld gebracht. Daarbij wordt ook de onderhouds- en vervangingsopgave van de beschoeiingen nader uitgewerkt. Voor een deel van de beschoeiingen is vermoedelijk sprake van een onderhouds- en vervangingsopgave.

Voor het grondwater heeft de gemeente een zorgplicht. De grondwaterstanden worden gemonitord en ontwikkelingen worden betrokken bij advisering en de voorbereiding van ruimtelijke en infrastructurele projecten. Waar nodig worden maatregelen tegen grondwateroverlast of -onderlast meegenomen in integrale projecten, bijvoorbeeld bij de vervanging van riolering en wegen.

Uitvoering

Het reguliere onderhoud van gemeentelijk oppervlaktewater wordt planmatig uitgevoerd en afgestemd met de betrokken waterbeheerders. Ook wordt samengewerkt aan maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit.

De investeringsopgave richt zich met name op de renovatie en vervanging van beschoeiingen en andere watergebonden voorzieningen aan het einde van hun levensduur. De technische staat en inspectieresultaten vormen de basis voor de verdere programmering. Waar mogelijk worden werkzaamheden gecombineerd met andere projecten in de openbare ruimte.

De concrete werkzaamheden worden opgenomen in het beheer- en uitvoeringsprogramma Water.

Relevante beleidsnota's

1. Water- en rioleringsprogramma 2027-2028
2. Beheerplan Civiele kunstwerken (2023)
3. Wijdemeren Gemeentelijk water en rioleringsprogramma 2023-2027
4. Wijdemeren Beheerplan civiele kunstwerken 2024-2027

Financieel overzicht

bedragen x € 1.000

Progr	Water	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1	Onderhoudslasten	186	259	335
1	Investeringen sluizen	94		
1	Investeringen vervangen beschoeiing	1.405	424	894
	Totaal	**1.685**	**683**	**1.229**

Groen

Kader Groen

Tot het beheerdomein Groen behoren onder meer gras, plantvakken, bospercelen en bomen. Daarnaast omvat het areaal ondersteunende voorzieningen zoals banken en prullenbakken.

Openbaar groen en bomen dragen bij aan de leefbaarheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit. Het beheer richt zich op het in stand houden van de functie en kwaliteit van het groen, binnen het vastgestelde kwaliteitsniveau. Bij renovatie, omvorming en inrichting wordt rekening gehouden met gebruik, beeldkwaliteit, ecologische waarde, klimaatbestendigheid en beheerkosten. Voor bomen vormen naast veiligheid en conditie ook ziekten en plagen en de bijdrage aan schaduw, biodiversiteit en het beperken van hittestress aandachtspunten.

In het Hilversumse beheerplan Groen 2024-2027 (vastgesteld in 2023) zijn de maatregelen voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen en de bomen vastgesteld. Dit beheerplan omvat zowel het onderhoud als de vervanging van het openbaar groen. De algemene beeldkwaliteitsmeting uit 2026 laat zien dat we voldoen aan beeldkwaliteit B. Hier en daar zijn in de wijken wel aandachtspunten, die in 2027 worden opgepakt.

In het voorjaar van 2023 is een beeldkwaliteitsmeting openbaar groen voor de dorpen uitgevoerd. Daarbij zijn de groenvoorzieningen in de gehele gemeente beoordeeld op verschillende kwaliteitsaspecten. Het totaalresultaat van deze meting voldoet aan een B-kwaliteit en is daarmee hoger dan het gestelde ambitieniveau C.

Uitvoering

Het dagelijks, klein en groot onderhoud wordt uitgevoerd op basis van de beheerplannen, inspecties en het vastgestelde kwaliteitsniveau. Bij bomen vormen boomveiligheidsinspecties de basis voor onderhoud en vervanging. Nu de belangrijkste onderhoudsachterstanden grotendeels zijn teruggebracht, verschuift de aandacht steeds meer naar regulier onderhoud, tijdige vervanging en planmatige renovatie en omvorming. Waar mogelijk wordt hierbij werk met werk gemaakt met andere werkzaamheden in de openbare ruimte.

De kastanjebomen binnen het gemeentelijk bomenbestand kampen al enige tijd met de kastanjebloedingsziekte, ruim 300 bomen zijn aangetast. Vanaf 2023 zijn we begonnen de aangetaste bomen vervangen. Deze aanpak loopt door tot en met 2027.

Speel- en beweegvoorzieningen:

Kader spelen en bewegen

Speel- en beweegvoorzieningen dragen bij aan een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving en bieden ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten.

Het beheer is gericht op veilige, toegankelijke en aantrekkelijke speel- en beweegvoorzieningen. Bij renovatie en herinrichting wordt waar mogelijk een combinatie gemaakt van spelen, bewegen, ontmoeten, natuurlijke speelaanleidingen en een klimaatbestendige inrichting. Periodieke inspecties vormen de basis voor onderhoud, herstel en vervanging. Het dagelijks en klein onderhoud is gericht op het gedurende de levensduur veilig en functioneel houden van de voorzieningen.

Uitvoering

Vervanging vindt plaats op basis van technische staat, veiligheid, leeftijd en de doelmatigheid van herstel.

In Hilversum wordt de vervangingsopgave planmatig gespreid. Waar mogelijk worden renovaties en vervangingen gecombineerd met werkzaamheden aan groen en andere onderdelen van de openbare ruimte. Met het vaststellen van de Visie openbare ruimte zijn ook middelen beschikbaar gesteld om een transitie zichtbaar te maken naar spelen, bewegen en ontmoeten. Deze ontwikkeling gaat vooral om speelplekken die meer een buurtfunctie vervullen. Bij grotere herinrichtingen wordt ook de omgeving van de speelplek betrokken.

In de dorpen is het areaal na uitvoering van het Uitvoeringsplan Spelen 2017-2024 overwegend op orde. De komende jaren ligt de nadruk daarom op regulier onderhoud en tijdige vervanging. De speelvoorzieningen worden periodiek gekeurd en gerepareerd zodat geen risico’s worden genomen met de veiligheid van de gebruikers van de speelvoorzieningen.

Eventuele meldingen van defecten door bewoners worden direct opgevolgd. De raad van Wijdemeren heeft een amendement aangenomen waarin de wens wordt geuit om speelplaatsen toegankelijk te maken voor gehandicapten.

De investeringen worden zoveel mogelijk gelijkmatig over de jaren geprogrammeerd. De concrete locaties en maatregelen worden opgenomen in het beheer- en uitvoeringsprogramma Spelen en waar mogelijk afgestemd binnen het stedelijk programmeren.

Relevante beleidsnota's

1. Visie Openbare ruimte (2024)
2. Impuls voor extra groen (2016)
3. Speeltuinbeleid van Hilversum 2008 – 2015
4. Beheerplan Groen (2023)
5. Beheerplan Spelen (2023)
6. Programma Groen Hilversum 2040 (2023)
7. Wijdemeren Groenbeheerplan 2024-2027
8. Wijdemeren Beheerplan bomen 2024-2027
9. Wijdemeren Beheerplan speel- en beweegvoorzieningen 2024-2027
10. Wijdemeren Beheerplan straatmeubilair 2024-2027

Financieel overzicht

bedragen x € 1.000

Progr	Groen en spelen	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1	Onderhoudslasten	6.049	5.942	6.784
1	Investeringen speelvoorzieningen	284	741	764
1	Investeringen groenvoorzieningen	138	341	505
1	Instandhouding bomen	114	329	583
1	Investeringen aanpak kastanjebloedingsziekte		228	228
	Totaal	**6.585**	**7.581**	**8.864**

Kantoorgebouwen

Kader

Tot de kapitaalgoederen van de kantoorgebouwen behoren de panden voor de huisvesting van de gemeente zelf. Het betreft de kantoorgebouwen: Het raadhuis aan het Dudokpark 1, de kantoorvilla en het stadskantoor aan de Oude Enghweg 21 en 23, de kantoorvilla aan de Hoge Naarderweg 5, de gemeentewerf op de 1e Loswal 24 en de gemeentewerf De Kwakel 40 te Kortenhoef. Het kantoor aan de Wilhelminastraat 1 wordt voor het Sociaal plein gehuurd.

Voor de gebouwen in eigendom zijn door een extern bureau meerjarige onderhoudsplannen (MOP's) opgesteld met een looptijd van 40 jaar.

In de Voorjaarsnota 2026 zijn maatregelen opgenomen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting 2027–2030. Voor het realiseren van de bezuiniging op onderhoud van twee miljoen euro wordt onder andere het MOP van het raadhuis aangepast. De vervanging van radiatoren en warmtedistributie wordt uit het MOP geschrapt, omdat deze na realisatie van de vloerverwarming niet meer noodzakelijk is.

Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed, waaronder de kantoorgebouwen, is een belangrijke opgave binnen het duurzaamheidsbeleid. De raad heeft hiervoor op 14 mei 2025 krediet beschikbaar gesteld via de Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed. In de periode 2026-2030 worden 31 panden verduurzaamd. Daarnaast heeft de raad op dezelfde datum krediet beschikbaar gesteld voor het herstel van de roestende vloerwapening in het raadhuis.

Op 1 januari 2026 is de gemeente Wijdemeren en gemeente Hilversum ambtelijk gefuseerd. Om de overkomende ambtenaren vanuit gemeente Wijdemeren te kunnen huisvesten is er extra kantoorruimte in het gebouw aan de Wilhelminastraat 1 gehuurd.

Uitvoering

Gebruikersonderhoud:
Uit het exploitatiebudget van het gebruikersonderhoud wordt het volgende dagelijkse onderhoud voor de kantoorgebouwen betaald.

Eigenaarsonderhoud:
Het eigenaarsonderhoud wordt bekostigd uit de voorziening Onderhoud ambtenarenhuisvesting. Jaarlijks wordt aan de hand van een schouw bepaald wat wij dat jaar gaan uitvoeren en wat wij eventueel door kunnen schuiven naar latere jaren. Ook het naar voren halen van later geplande werkzaamheden komt voor, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van efficiëntie. Werkzaamheden, die nu doorgeschoven kunnen worden, zoals groot schilderwerk, vervanging van kozijnen zullen worden gecombineerd met het herstel van de vloeren en het verduurzamen van de panden. Daarmee worden kosten gereduceerd en ontstaat synergie in begroting, planning en realisatie.

In 2026 is het pand Hoge Naarderweg 5 aangekocht om te voorzien in extra ruimte tijdens de verhuisbewegingen rond de renovatie van het raadhuis. Voor 2027 bestaat het onderhoud uit het herstel van diverse gebreken die uit de nulmeting van het MOP naar voren zijn gekomen.

Op 14 mei 2025 heeft de gemeenteraad een krediet van €7.640.000 beschikbaar gesteld voor het herstellen van de vloeren van het Raadhuis. Tegelijk worden verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd. De voorbereiding neemt minimaal 2 jaar in beslag. Na afronding van de voorbereiding worden de werkzaamheden vanaf 2029 uitgevoerd, met een streefperiode van maximaal 3 jaar.

Relevante beleidsnota's

1. Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties;
2. Nota actualisatie grond- en vastgoedbeleid;
3. Wijdemeren Nota grondbeleid 2020-2024;
4. Wijdemeren actualisatie MOP 2024-2033.

Financieel overzicht

bedragen x € 1.000

Progr	Kantoorgebouwen	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
4	Onderhoudslasten kantoorgebouwen	442	533	711
4	Uitbreiding Wilhelminastraat	2.534		
4	Investeringen kantoorgebouwen	244		
4	Investeringen duurzaamheid	35		
4	Toevoeging voorziening onderhoud	692	654	602
	Totaal	**3.947**	**1.187**	**1.313**

Onderwijshuisvesting

Kader

Tot de kapitaalgoederen van de onderwijshuisvesting behoren de schoolgebouwen en gymzalen. De gemeente heeft hiervoor een zorgplicht, dit houdt in dat zij zorgt voor voldoende en adequate huisvesting. Dat doet de gemeente door financiële middelen beschikbaar te stellen aan het schoolbestuur (de bouwheer) voor (vervangende) nieuwbouw, levensduur verlengende renovatie of uitbreiding van een school. Schoolbesturen zijn vervolgens verantwoordelijk voor de exploitatie en het beheer van de schoolgebouwen, waaronder het groot en klein onderhoud, de schoonmaak en het onderhoud van het schoolterrein.

De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van gymzalen in het primair onderwijs is anders verdeeld dan bij schoolgebouwen. De gemeente is verantwoordelijk voor het buitenonderhoud aan gymzalen: het vervangen van het dak, de kozijnen, het leidingwerk van de verwarming en de radiatoren. Het overige binnenonderhoud aan gymzalen is de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Voor de uitvoering van het binnenonderhoud ontvangen schoolbesturen van de gemeente een vergoeding.

Uitvoering
Voor het buitenonderhoud aan de gymzalen is een onderhoudsvoorziening ingesteld om de kosten van het geplande onderhoud gelijkmatig over tien jaren te spreiden. In 2024 heeft de gemeenteraad de meerjarige onderhoudsplannen 2024-2033 en bijbehorende onderhoudsvoorzieningen vastgesteld.

Relevante beleidsnota's
1. Integraal Huisvesting Plan (IHP) 2024-2039
2. Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Hilversum 2022
3. Meerjarige onderhoudsplanning 2024-2033
4. Wijdemeren Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2037
5. Wijdemeren Verordening onderwijshuisvesting 2015

Financieel overzicht

bedragen x € 1.000

Progr	Onderwijshuisvesting	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
2	Investeringen	12.274	11.212	54.680
2	Toevoeging voorziening onderhoud	423	275	423
	Totaal	**12.697**	**11.487**	**55.103**

Overig maatschappelijk vastgoed

Kader
Tot de kapitaalgoederen van het maatschappelijk vastgoed behoren de buitensportaccommodaties, de panden voor sociale, culturele en welzijnsdoeleinden, kinderopvang, sporthallen, het zwembad, begraafplaatsen, parkeergarages en overige panden.

Het bezit van maatschappelijk vastgoed is een kerntaak van de gemeente. Op basis van strategische, juridische en financiële overwegingen heeft het college bepaald welke objecten de komende jaren verkocht kunnen worden (zie alinea Verkoop vastgoed).

Voor de gebouwen in eigendom zijn door een extern bureau meerjarige onderhoudsplannen opgesteld, de zogenoemde MOP´s. Jaarlijks wordt voor de MOP´s een vast bedrag aan een voorziening gedoteerd waaruit alle toekomstige onderhoudslasten kunnen worden betaald.

In de Voorjaarsnota 2026 zijn maatregelen opgenomen om de meerjarenbegroting 2027-2030 sluitend te maken. De voorgestelde besparingen worden gerealiseerd door onderhoud en vervanging van enkele (kunst)grasvelden uit te stellen en groenonderhoud te schrappen. Dit kan leiden tot kwaliteitsverlies, veiligheidsrisico's, achterstallig onderhoud, gebruikersklachten en mogelijk tijdelijke buitengebruikstelling van velden.

Verkoop vastgoed
Bij het vaststellen van de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen 2024-2033 is een lijst met 17 te verkopen objecten vastgesteld. Na de vaststelling van de Hilversumse Leidraad Advieslijnen voor Maatschappelijke Voorzieningen door de raad op 16 december 2025 is besloten de verkoop van objecten met een maatschappelijke bestemming aan te houden. Daardoor worden van de begin 2026 resterende negen objecten vier voorlopig niet verkocht. Drie objecten worden naar verwachting in 2026 verkocht en de laatste twee in 2027. De latere verkoop houdt verband met benodigde bestemmingswijzigingen en/of vergunningen. Zodra deze zijn afgerond, worden de objecten zo spoedig mogelijk op de markt gebracht.

Uitvoering
Met de meerjarige onderhoudsplannen richt de gemeente zich op het sober en doelmatig in stand houden van het maatschappelijk vastgoed. Om de onderhoudslasten gelijkmatig over de jaren te verdelen zijn onderhoudsvoorzieningen ingesteld.

Met ingang van 1 augustus 2016 is de exploitatie en het beheer van de begraafplaatsen/crematorium overgedragen aan de Stichting Begraafplaatsen en Crematorium Hilversum. De gemeente blijft echter eigenaar van de panden en daarmee verantwoordelijk voor het eigenaarsonderhoud. De panden worden verhuurd aan de Uitvaartstichting.

Op 14 mei 2025 heeft de gemeenteraad een netto krediet van € 5.544.000 verleend voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed om de verduurzamingsdoelen tot 2050 te realiseren. Voor de uitvoering is een vijfjarenplanning opgesteld. Het startjaar is 2026.

Relevante beleidsnota's:

1. Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen 2024-2033 voor het gemeentelijke vastgoed en de sportaccommodaties;
2. Nota actualisatie grond- en vastgoedbeleid;
3. Wijdemeren Nota grondbeleid 2020-2024;
4. Wijdemeren actualisatie MOP 2024-2033.

Financieel overzicht

bedragen x € 1.000

Progr	Overig maatschappelijk vastgoed	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
div	Investeringen verduurzaming gemeentelijk vastgoed	32		
1	Toevoeging groot onderhoud parkeergarages	445	474	445
2	Toevoeging onderhoud kinderdagopvang/wijkcentra (jeugd)	262	262	444
1	Toevoeging voorziening onderhoud sportaccommodaties	1.354	1.450	1.415
1	Toevoeging voorziening cultureel vastgoed	121	169	225
1	Toevoeging voorziening sluizen, gemalen en recreatie	56	53	58
5	Toevoeging voorziening overig vastgoed	256	279	610
1	Toevoeging voorz groot onderhoud begraafplaatsen	90	91	105
	Totaal	**2.616**	**2.778**	**3.302**

3.4 Financiering

De gemeente Hilversum heeft verschillende financiële voorschriften en verordeningen die het beheer en de verantwoording van de financiën reguleren. Naast het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO), vereist artikel 212 van de gemeentewet dat de gemeenteraad een financiële verordening vaststelt. In de “Financiële verordening gemeente Hilversum 2024” zijn regels opgenomen met betrekking tot de doelstellingen en richtlijnen van de financieringsfunctie. Voorafgaand daaraan is in 2023 het “Treasurystatuut Hilversum 2023” vastgesteld. Dit statuut dient als kader voor het beheer, toezicht en verantwoording van financiële geldstromen, financiële posities en de daaraan verbonden risico's.

Om de kwaliteit van de Treasuryfunctie te borgen is een Treasurycommissie actief. De commissie bestaat uit een vijftal functionarissen, de Concernmanager Bedrijfsvoering, de Teammanager Control, de Treasurer, de Concerncontroller en een externe adviseur.

Onze belangrijkste principes zijn het minimaliseren van risico's en het beperken van financieringskosten. In deze financieringsparagraaf wordt informatie gegeven over de actuele situatie met betrekking tot de financieringsbehoefte in 2027 en verdere jaren.

Door samenvoeging van de leningportefeuilles van Wijdemeren en Hilversum en de omvangrijke investeringsopgave zal de schuldpositie de komende jaren toenemen. Desondanks blijft Hilversum voldoen aan de wettelijke kasgeldlimiet en de renterisiconorm en blijft de financierbaarheid goed beheersbaar.

Beleid

De gemeente hanteert het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat voor de gemeentelijke organisatie als geheel de financieringsbehoefte c.q. het financieringstekort bepaald wordt.
Er wordt dus niet voor iedere investering of grondexploitatie apart geleend. Alle rentebaten en -lasten worden verzameld op het taakveld Treasury en daarna toegerekend aan de gemeentelijke producten op basis van de zogenoemde omslagrente. De verdeling van de rentelasten en rentebaten naar de programma's vindt plaats op basis van het totaal aan activa per programma. Hierdoor worden de programma’s belast naar rato van hun aandeel in de totale activa positie.

De omslagrente voor 2027 wordt berekend door het berekende saldo van rentelasten en rentebaten voor 2027, te delen door de geprognosticeerde boekwaarde van alle activa op 1 januari 2027.
Het is door de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) toegestaan om een omslagrente te hanteren die maximaal 0,5% afwijkt van de berekende omslagrente. Het renteomslagpercentage voor 2027 is vastgesteld op 1,1% en is vastgesteld in samenspraak met de Treasurycommissie.

Dekking financieringstekort

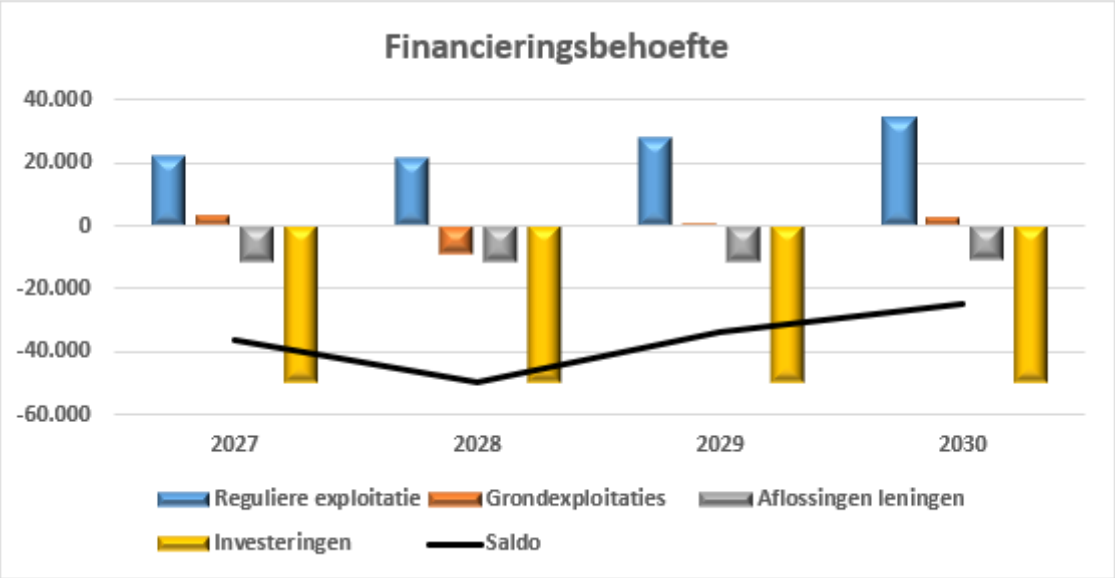
De financieringsbehoefte wordt bepaald door het verloop van alle verschillende kasstromen (inkomsten en uitgaven) van Hilversum per jaar: Zoals de kasstromen vanuit de exploitatie, het investeringsplan, de grondexploitaties en de kasstromen met betrekking tot de financiering. Deze kasstromen lopen door de jaren heen en gedurende het jaar niet altijd synchroon. Daarom is het nodig om de ontwikkeling van het verloop en de omvang van deze kasstromen en daarmee de financieringsbehoefte gedurende het jaar in de gaten te houden, en wanneer nodig, geld te lenen, (kort dan wel lang).

Op basis van de begroting 2027, het investeringsprogramma voor 2027, de uitgaven ten behoeve van openstaande kredieten (kredieten die in het verleden zijn verleend maar nog niet volledig zijn besteed), de uitvoering van de grondexploitaties in 2027 (op basis van de actualisatie 2026), en de aflossingen op bestaande langlopende leningen in 2027 is de financieringsbehoefte voor 2027 berekend op een totaal van € 36 miljoen. Voor meer inzicht in de investeringen wordt verwezen naar paragraaf 3.3 Onderhoud Kapitaalgoederen en 3.7 Grondbeleid.

Met een geprognosticeerde beginstand per 1 januari 2027 van de bestaande leningen van Hilversum van € 248,2 miljoen, aflossingen van € 11,8 miljoen in 2027 en een geraamd bedrag van nieuw aan te trekken leningen ad € 36 miljoen komt daarmee de stand van de langlopende leningen eind 2027 uit op een bedrag van afgerond € 272,4 miljoen. De geraamde financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar, op basis van deze begroting, is weergegeven in onderstaand figuur. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in:

1. Het saldo van inkomsten en uitgaven (kasstroom) van de reguliere exploitatie per jaar
2. Het saldo van uitgaven en ontvangsten (kasstroom) van de grondexploitaties per jaar
3. De uitgaven (kasstroom) ten behoeve van de aflossingen op langlopende leningen per jaar
4. De uitgaven (kasstroom) ten behoeve van de investeringen, inclusief de uitgaven t.b.v. openstaande kredieten per jaar
5. Het saldo van alle kasstromen (inkomsten minus uitgaven) samen geeft de prognose weer van het financieringstekort per jaar; het bedrag waarvoor langlopende leningen zullen worden aangetrokken.

Figuur 1 Jaarlijkse financieringsbehoefte 2027-2030 Bedragen maal € 1.000

Toelichting figuur 1:
1. De reguliere exploitatie heeft meer inkomsten dan uitgaven.
2. Het saldo van uitgaven en inkomsten van de grondexploitaties is in 2027 en 2030 positief en wordt veroorzaakt door geplande grondverkopen voor woningbouwplannen in 2027 en 2030. In 2028 zijn de uitgaven van bouw- en woonrijp maken gepland. De grondexploitaties veroorzaken daarmee een deel van het financieringstekort.
3. De aflossing (uitgaven) op bestaande langlopende leningen bedraagt € 11,7 miljoen in de jaren 2027, 2028 en 2029. In het jaar 2030 wordt er € 10,9 miljoen afgelost.
4. De uitgaven aan investeringen worden geraamd op een bedrag van € 50 miljoen per jaar.
5. Het saldo van 1 t/m 5 vormt het financieringstekort en daarmee de financieringsbehoefte.

Over de ramingen van de investeringsbedragen voor de komende jaren wordt het volgende opgemerkt:
- De praktijk leert dat de realisatie van investeringen de afgelopen jaren structureel achterblijft bij de in de begroting geraamde bedragen. De bedragen genoemd in de jaarschijven van het Investeringsprogramma (IP) worden niet volledig in het genoemde jaar uitgegeven. Als gevolg van fasering ontstaat bij de uitvoering van investeringen verschuivingen van uitgaven naar volgende jaren. De geraamde bedragen in 2027 van het IP worden naar verwachting niet volledig uitgegeven in het jaar 2027 maar deels ook in 2028, 2029, 2030 en verdere jaren. Hetzelfde geldt voor de genoemde bedragen in het IP van de jaren 2028, 2029 en 2030.

Voor wat betreft de raming van de financieringsbehoefte ten behoeve van de investeringen wordt bij het opstellen van de liquiditeitsprognose rekening gehouden met de hierboven genoemde opmerkingen door een aanname te doen over de werkelijke realisatie van investeringen in de komende jaren. In de begroting 2027 gaan we er daarom vanuit dat er in de jaren 2027-2030 jaarlijks voor een bedrag van € 50 miljoen wordt uitgegeven ten behoeve van investeringen.
Het jaarlijkse bedrag van € 50 miljoen sluit daarmee bewust niet aan bij de jaarkolommen zoals opgenomen in het Investeringsprogramma. De doorlooptijd van projecten is afhankelijk van externe -en interne factoren zoals de ambtelijke capaciteit van de gemeente, maar ook uitvoeringscapaciteit van externe partijen en de beperkingen in de openbare ruimte.

De gemeentelijke liquiditeitspositie wordt constant gevolgd en de liquiditeitsprognose wordt wekelijks bijgesteld op basis van de actualiteiten en voortschrijdend inzicht. Op deze manier wordt de liquiditeitsprognose (na afstemming met de portefeuillehouder Financiën) gebruikt om op het juiste moment de omvang en vorm van de benodigde financiering te bepalen en aan te trekken. Voor de financiering wordt in de eerste plaats gebruikgemaakt van een doorlopende kredietfaciliteit bij de BNG Bank. Als deze kredietfaciliteit niet voldoende is zal extra financiering moeten worden aangetrokken.

Deze extra financiering kan in de vorm van een langlopende lening maar ook in de vorm van een kortlopende kasgeldlening. Bij het aantrekken van nieuwe financiering gedurende het jaar gelden de volgende uitgangspunten:

- Indien uit de liquiditeitsprognose met voldoende zekerheid blijkt dat de kasgeldlimiet voor langere tijd (> 3 kwartalen) overschreden zal gaan worden zal langlopende financiering (looptijd langer dan 1 jaar) worden aangetrokken.
- Indien uit de liquiditeitsprognose met voldoende zekerheid blijkt dat de kasgeldlimiet voor kortere tijd (< 3 kwartalen) overschreden zal gaan worden zal korte financiering (in de vorm van kasgeldleningen) worden aangetrokken.

Bij de afweging van het invullen van de financieringsbehoefte met kortlopende financiering of langlopende financiering wordt ook rekening gehouden met de actuele rentestand en de langjarige ontwikkeling van de financieringsbehoefte. De Treasurycommissie adviseert de portefeuillehouder financiën bij deze afweging.

Renterisico's, kasgeldlimiet en renterisiconorm

Bij het risicobeheer op de gemeentelijke financiering wordt onderscheid gemaakt in kortlopende financiering en langlopende financiering. Kortlopende financiering (ook wel vlottende schuld genoemd) heeft betrekking op leningen met een looptijd korter dan één jaar.
Leningen met een looptijd langer dan één jaar vallen onder de langlopende financiering.

Renterisico’s op korte financiering (kasgeldlimiet)
De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de renterisico’s op korte termijn beperkt. De kasgeldlimiet is, conform de Wet Fido, gelimiteerd tot 8,5% van het begrotingstotaal van een gemeente en mag maximaal 3 kwartalen achter elkaar worden overschreden.

Kortlopende financiering kent een relatief groot renterisico. Bij korte looptijden moeten bestaande leningen vaker worden vervangen met steeds opnieuw de onzekerheid over het actuele rentepeil op het moment van aantrekken van de nieuwe lening.

Voor het jaar 2027 bedraagt de kasgeldlimiet € 42,9 miljoen (= 8,5% x € 505 miljoen). Zolang het rentetarief voor kortlopende financiering lager is dan het actuele, of zich naar verwachting ontwikkelende rentetarief voor langlopende financiering, wordt de kasgeldlimiet in beginsel maximaal benut. Afhankelijk van de actuele ramingen van de ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt de kortlopende financiering omgezet in langlopende financiering (zie 3.4.2 Dekking financieringstekort).

Ons banksaldo bij de BNG Bank geeft gedurende het jaar een wisselend beeld en is afhankelijk van het tempo en de fasering van de inkomsten en uitgaven gedurende het jaar.
De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt wekelijks ontvangen. Een groot deel van de opbrengsten van de woonlastennota's worden in de eerste twee kwartalen ontvangen en eind juni wordt de jaarlijkse declaratie bij het BTW-Compensatiefonds ontvangen.
Daar staan de maandelijkse uitgaven van salarissen, sociale uitkeringen tegenover. De betalingen ten behoeve van overige exploitatiekosten en investeringen zijn afhankelijk van de facturatie van derden.

De kredietlimiet bij de BNG Bank is contractueel overeengekomen tot € 35 miljoen met een mogelijkheid tot overschrijding met € 5 miljoen tot een totaal van € 40 miljoen. De kasgeldlimiet ligt voor 2027 op € 42,9 miljoen.

Renterisico’s op langlopende financiering (renterisiconorm)

Renterisico is de mate waarin het saldo van rentelasten verandert door wijzigingen in het rentetarief op leningen met een oorspronkelijke rente typische looptijd1 van één jaar of langer en heeft betrekking op contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de langlopende schulden.

De wettelijke renterisiconorm bepaalt dat het renterisico jaarlijks een bedrag ter hoogte van maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn.
Hiermee is een maximum gesteld aan het renterisico op het totaal aan jaarlijkse aflossingen en eventuele renteherzieningen van de langlopende leningschuld.
Langlopende financiering wordt in beginsel aangetrokken als het wettelijk maximum voor de kortlopende schuld (kasgeldlimiet) is bereikt en als er sprake is van een structureel langjarig financieringstekort (zie § 3.4.2).

Voor het jaar 2027 bedraagt de renterisiconorm € 101 miljoen (= 20% x € 505 miljoen).

1 De rentetypische looptijd is de periode binnen de totale looptijd van een lening, waarin de rente voor een bepaald deel van de lening vastligt en niet door de geldverstrekker kan worden aangepast.

Bij het aantrekken van langlopende financieringsmiddelen wordt de looptijd en het aflossingsritme zodanig gekozen, dat het toekomstige renterisico onder de voorgeschreven norm blijft.
Naast de renterisiconorm wordt er gekeken naar de meerjarige financieringsbehoefte.
De looptijden van nieuwe leningen worden daarbij op elkaar afgestemd.
Ook wordt het renterisico verkleind door aflossingen van langlopende leningen over de jaren heen te spreiden.

Tabel 1 Renterisiconorm 2027 - 2030 Bedragen x € 1.000

	Renterisiconorm en renterisico's van de langlopende schuld 2027 t/m 2030 op basis van de leningportefeuille per 1 januari 2027	2027	2028	2029	2030
1	Begrotingstotaal 1 januari 2027	505.525			
2	Vastgesteld percentage (Wet Fido)	20%	20%	20%	20%
3	**Renterisiconorm (= 1 x 2)**	**101.105**	**101.105**	**101.105**	**101.105**
4	Risico vaste schuld herfinanciering	11.710	11.710	11.710	10.960
5	**Ruimte onder risiconorm (= 3 - 4)**	**89.395**	**89.395**	**89.395**	**90.145**
6	Risico als percentage (= 4/1)	2,3%	2,3%	2,3%	2,2%

De bedragen genoemd op regel 4 zijn de bedragen die in de jaren 2027 t/m 2030 worden afgelost op de lening portefeuille zoals die bestaat per 1 januari 2027. Uit bovenstaande tabel blijkt dat de risiconorm in 2027 en de ook in de jaren 2028 t/m 2030 niet zal worden overschreden. Het huidige renterisico van 2,3% in 2027 is aan te merken als zeer laag ten opzichte van de wettelijke norm van 20%.

Eind 2029 wordt de langlopende lening van € 16 miljoen van de provincie Noord-Holland afgelost. Deze aflossing vereist geen herfinanciering. Gelijktijdig zal Gem-Crailo een eveneens € 16 miljoen grote lening aan de gemeente Hilversum terugbetalen. Beide leningen vloeien voort uit de overeenkomsten die zijn gemaakt bij de overdracht van de gronden van plangebied Crailo. Destijds zijn er afspraken gemaakt over uitgestelde betalingen van de koopsommen tot december 2029.

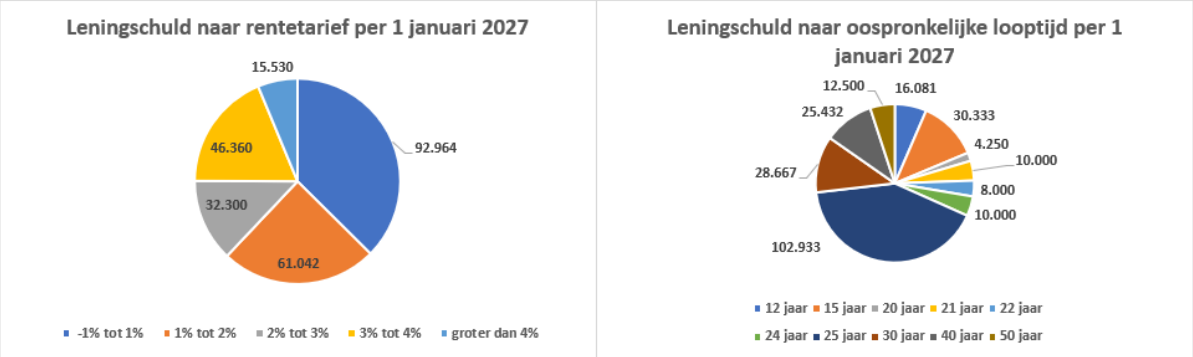
Vanwege deze specifieke constructie en de gelijktijdige verrekening is het bedrag van € 16 miljoen niet opgenomen in het totaalbedrag op regel 4, kolom 2029. Omdat er geen herfinanciering vereist is vormt deze aflossing van € 16 miljoen geen risico.

Profiel huidige leningenportefeuille

Het totaalbedrag aan langlopende leningen per 1 januari 2027 is geprognosticeerd op € 248,2 miljoen, bestaande uit 33 leningen. In de vorige paragraaf is toegelicht dat Hilversum ruim binnen de wettelijke rente risiconorm van 20% blijft. Dit komt omdat het aflossingspatroon van de bestaande leningenportefeuille bewust zo veel mogelijk gespreid wordt over de jaren.

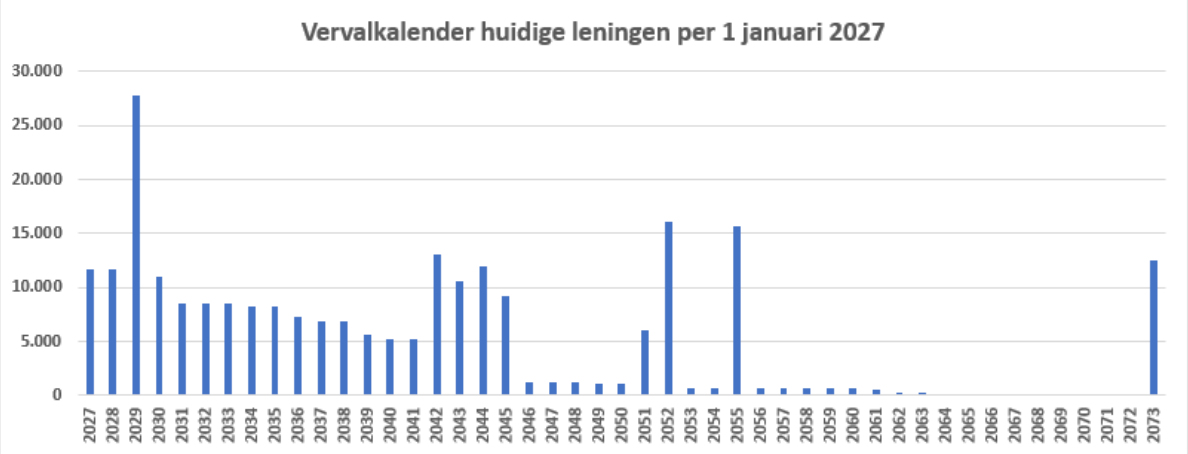
Onderstaand figuur 3 toont de samenstelling van onze leningenportefeuille voor wat betreft rentetarieven en oorspronkelijke looptijden per 1 januari 2027. Hieruit blijkt dat het grootste deel van de geprognosticeerde lening schuld per 1 januari 2027, te weten € 92,9 miljoen, gefinancierd is tegen een rentetarief tussen de -1% en 1%. De rentepercentages op de huidige leningen variëren van 0,273% tot 5,099%. Het gewogen gemiddelde rentetarief van de totale lening schuld per 1 januari 2027 is 1,76%. Daarnaast toont het figuur dat het grootste deel van de geprognosticeerde schuld per 1 januari 2027, te weten € 102,9 miljoen, een oorspronkelijke looptijd heeft van 25 jaar.

Figuur 3 Lening portefeuille verdeeld o.b.v. rentetarief en looptijd bedragen x € 1.000

Figuur 4 bevat de aflossingsverplichtingen voor de komende jaren op basis van de geprognosticeerde lening portefeuille per 1 januari 2027. De aflossingsverplichtingen in 2027 bedragen samen € 11,7 miljoen. In 2029 is er een aflossingsverplichting van € 27,7 miljoen. Dit betreft aflossingen op reguliere langlopende leningen plus de aflossing van de lening aan de provincie Noord-Holland ad € 16 miljoen. De lening van de Provincie Noord-Holland betreft de uitgestelde betaling van de koopsom Crailo aan de Provincie Noord-Holland. De aflossingsverplichtingen in de jaren 2042, 2043, 2044, 2045, 2051,2052, 2055 en 2073 hebben betrekking op fixe leningen. Fixe leningen zijn leningen die aan het einde van de looptijd in één keer worden afgelost. In 2027 en ook na 2027 zullen er nieuwe langlopende leningen worden aangetrokken. Deze leningen leiden tot nieuwe aflossingsverplichtingen, die nog niet in onderstaande grafiek zijn opgenomen.

Figuur 4 Vervalkalender huidige langlopende leningen bedragen x € 1.000

Rente

De rentelasten worden zowel bepaald door de omvang van de schuld (Q) als door de rentetarieven (P) van deze schulden. De rentelasten zijn daarbij P maal Q.

De ontwikkeling van de rentetarieven is onzeker en niet te voorspellen. Een groot aantal factoren heeft invloed op de rentetarieven, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van de economische groei, de inflatie, het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB) en de geopolitieke toestand in de wereld. Hilversum heeft geen eigen rentevisie maar gaat uit van de huidige rentetarieven. Dat betekent concreet dat de gemeente aanneemt dat alle bekende relevante factoren verdisconteerd zijn in de huidige rentetarieven. De ontwikkelingen van de werkelijke rentetarieven worden blijvend gevolgd en bij het aantrekken van financiering (lang of kort) zal gebruik gemaakt moeten worden van de op dat moment actuele rentetarieven.

De omvang van de schuld (Q) volgt uit de ramingen van de uitgaven en inkomsten zoals weergegeven in paragraaf 3.4.2 Dekking financieringstekort. De geraamde benodigde financiering is grotendeels afhankelijk van de geraamde investeringsuitgaven.

Renteontwikkeling

Rentetarieven langlopende leningen

De BNG Bank geeft dagelijks een indicatie van rentetarieven voor langlopende leningen met verschillende looptijden. De indicatie van de BNG Bank voor Fixe langlopende lening met een looptijd van 10 jaar gedurende de laatste 10 jaar laat het volgende beeld zien.

Figuur 5 Ontwikkeling rentetarieven langlopende leningen vanaf 2016 t/m 19 augustus 2026.

Ten opzichte van de jaren 2020, 2021 en 2022 zijn de rentetarieven voor langlopende leningen fors gestegen. Ten opzichte van het jaar 2023 zijn de rentetarieven enigszins gedaald en laten de rentetarieven in 2026 een lichte stijging zien. De zeer lage en zelfs negatieve rentetarieven in 2020 en 2021 zijn voorbij. Er is sprake van een nieuwe herziene werkelijkheid met als belangrijkste onderliggende drijfveren: de sinds 2020 sterk opgelopen inflatie, het hierop gevoerde monetaire beleid door de Europese Centrale Bank (ECB) en de internationale economische en politieke ontwikkelingen.

Figuur 6 Ontwikkeling rentetarieven langlopende leningen in 2025 t/m 19 augustus 2025.

Het rentetarief voor een lening met een looptijd van 10 jaar beweegt zich vanaf januari 2026 tussen de 2,95% en 3,6%. De raming van onze toekomstige rentelasten bestaat uit twee componenten:

- Rentelasten over reeds afgesloten langlopende leningen. De renteverplichtingen voor deze leningen liggen tot en met het einde van de looptijd van de leningen vast.
- Rentelasten over de nog af te sluiten langlopende leningen. De renteverplichtingen voor deze leningen liggen nog niet vast en zijn afhankelijk van de omvang van de af te sluiten leningen en de rentetarieven die gelden voor deze nieuw af te sluiten leningen (kort en lang).

Als vertrekpunt gaan we uit van de 10 jaars rente als referentie voor de ontwikkeling van de langlopende rentetarieven. Begin augustus 2026 was het rentetarief voor een lening met een looptijd van 10 jaar ongeveer 3,6%. Bij de renteraming wordt een bestendige en prudente gedragslijn gevolgd waarbij in de begroting 2027 wordt gerekend met de volgende rentetarieven voor nieuw aan te trekken langlopende leningen.

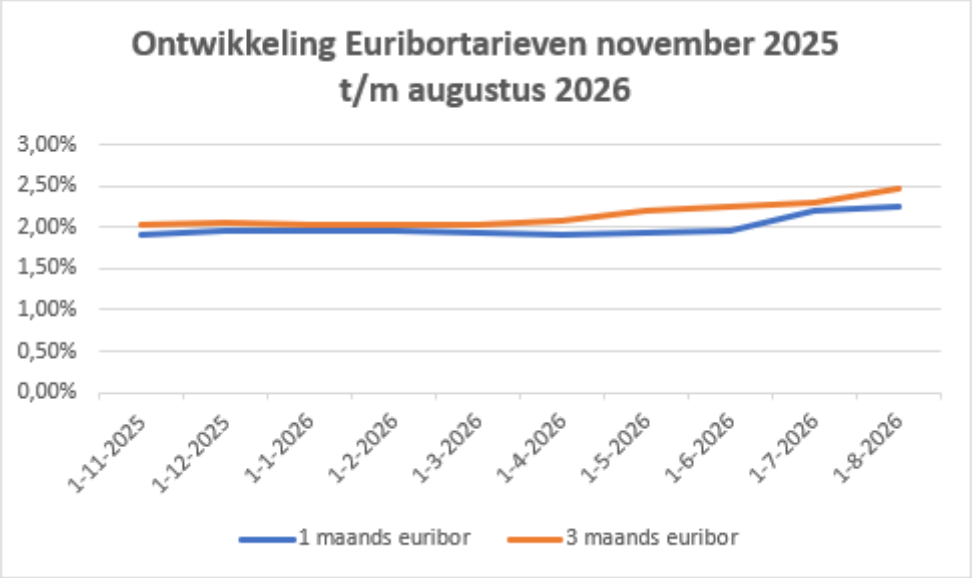
Tabel 2 Raming rentetarieven lange financiering

Raming rentetarieven lange financiering	2027	2028	2029	2030
Financiering langer dan één jaar	**3,60%**	**3,60%**	**3,60%**	**3,60%**

Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling van de rentetarieven voor kortlopende (kasgeld)leningen weer vanaf november 2025 t/m augustus 2026.

Rentetarieven kasgeldleningen.

Figuur 7 Ontwikkeling Euribor rentetarieven voor kasgeldleningen november 2025 tot en met augustus 2026.

Door het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB), en de daaruit volgende verhogingen van de rentetarieven voor kortlopende leningen, bedoeld om de inflatie te beïnvloeden, zijn de rentetarieven voor kasgeldleningen de laatste maanden gestegen. Bij de renteraming wordt een prudente gedragslijn gevolgd.

Tabel 3 Raming rentetarieven kasgeldleningen

Raming rentetarieven kasgeldleningen	2027	2028	2029	2030
Kasgeldlening drie maanden	**2,50%**	**2,50%**	**2,50%**	**2,50%**

Rentetarieven kortlopende financiering

Voor 2027 gaan we ervan uit dat de gemeente kort geld met een looptijd korter dan één jaar zal kunnen aantrekken tegen een tarief van 2,35%. Het tarief van de Rekening Courant Faciliteit bij de BNG bank is namelijk gebaseerd op de 1 maands Euribor rente met een opslag van 15 basispunten. In augustus 2026 beweegt het 1 maands Euribor rentetarief zich rond de 2,20%. Dit maakt dat het tarief voor de Rekening Courant Faciliteit bij de BNG Bank voor 2027 wordt ingeschat op 2,35%. (2,20% + 0,15%). Bij de renteraming wordt een bestaande bestendige en prudente gedragslijn. In de begroting 2027 is gerekend met de volgende rentetarieven voor het gebruik van kortlopende financiering via de Rekening Courant Faciliteit van de BNG Bank.

Tabel 4 Raming rentetarieven kortlopende financiering

Raming rentetarieven korte financiering	2027	2028	2029	2030
Financiering korter dan één jaar (BNG kredietfaciliteit)	**2,35%**	**2,35%**	**2,35%**	**2,35%**

Als de kredietfaciliteit van de BNG Bank (tijdelijk) niet voldoende is kan eventueel ook gebruik worden gemaakt van kasgeldleningen. Uitgangspunt bij korte financiering is dat eerst de volledige kredietfaciliteit bij de BNG wordt benut. Voor de wijze waarop het financieringstekort wordt gedekt wordt u verwezen naar 3.4.2 Dekking financieringstekort.

Rentelasten

De rentelasten in 2027 bedragen, gebaseerd op de raming van de financieringsbehoefte en de ramingen van de rentetarieven, afgerond in totaal € 5,9 miljoen. De rentelasten worden vervolgens via een renteomslagpercentage verdeeld over de programma's. Het renteomslagpercentage is voor 2027 vastgezet op 1,1%. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de te verwachten rentelasten in 2027.

Tabel 5 Rentelasten — Bedragen x € 1.000

Rentelasten	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Referentie
Rente gespecificeerd naar:				
- Rente van bestaande langlopende leningen	3.018	3.218	4.123	1
- Rente van nieuw aan te trekken leningen	436	928	1.296	2
- Rente van kortlopende financieringsmiddelen	184	210	541	3
Totaal	3.638	4.356	5.960	

Toelichting rentelasten 2027:

1. De rentelasten op bestaande leningen stijgt ten opzichte van de begroting 2026. Dit komt omdat vanaf 2027 ook de overgenomen leningen van Wijdemeren deel uitmaken van de ramingen van de rentelasten.
2. Om het berekende financieringstekort van 2027 af te dekken worden er op basis van de huidige prognose in 2027 naar verwachting nieuwe langlopende leningen aangetrokken voor een totaalbedrag van € 36 miljoen tegen een geraamd rentetarief van 3,6%.
3. Bij de raming van de rente over kortlopende financieringsmiddelen gaan we uit van een gemiddeld gebruik van de kredietfaciliteit van € 15 miljoen tegen een tarief van 2,3%. Daarnaast gaan we ervan uit dat er in 2027 voor 6 maanden gebruik zal worden gemaakt van een kasgeldlening van € 15 miljoen tegen een tarief van 2,5%. De kasgeldlening kan worden gebruikt als er kortstondige overschrijdingen van onze kredietlimiet verwacht wordt.

Gevoeligheidsanalyse rentelasten

Bij de berekening van de rentelasten wordt uitgegaan van de ramingen van de rentetarieven zoals opgenomen in paragraaf 3.4.7. In tabel 6 wordt een indicatie gegeven van de gevoeligheid van de rentelasten voor stijging van de rentetarieven. In de tabel wordt weergegeven wat de financiële gevolgen zijn als het rentetarief, waartegen de voor de komende begrotingsperiode geraamde benodigde financiering (zie 3.4.2 Dekking Financieringstekort) plaatsvindt, 1% hoger wordt dan het geraamde percentage voor het betreffende jaar zoals vermeld in paragraaf 3.4.7. Deze bedragen verdubbelen bij een 2% hoger rentepercentage dan geraamd en worden drie keer zo hoog bij een 3% hoger rentepercentage dan geraamd. Indien een stijging van de rentetarieven met 1% zich ook daadwerkelijk voordoet zullen de extra rentelasten beslag leggen op de begroting. De extra rentelasten voor de periode 2027-2029 komen dan uit op een totaal van € 1,4 miljoen.

Tabel 6 Rentegevoeligheid 2027-2030 Bedragen maal € 1.000

Rentegevoeligheid	Geraamde financiering	2027	2028	2029	2030
Financiering 2026 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	36.000	360	360	360	360
Financiering 2027 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	50.000		500	500	500
Financiering 2028 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	35.000			350	350
Financiering 2029 tegen 1% hoger rentetarief dan geraamd	25.000				250
Totaal extra rentelasten (indicatief) bij een rentestijging van 1% ten opzichte van de geraamde rentetarieven		360	860	1.210	1.460

Rentebaten

De gemeente Hilversum heeft ook middelen uitgezet. Het betreft voornamelijk middelen die via SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland) ter beschikking zijn gesteld ten behoeve van; starters op de woningmarkt, particuliere woningverbetering en duurzaamheid. Ook zijn er middelen via het Restauratiefonds t.b.v. de financiering van het restaureren van monumenten uitgezet. Deze uitgezette middelen levert rentebaten op.

Overtollige liquide middelen moeten in het kader van de regeling Schatkistbankieren worden afgestort naar de Schatkist van het Rijk. Over het bedrag dat afgestort is naar het Rijk wordt door het Rijk een rentevergoeding gegeven. De middelen die gestort zijn in de Schatkist van het Rijk kunnen op het moment dat onze kredietfaciliteit bij de BNG Bank moet worden aangesproken weer worden opgenomen ten behoeve van onze kredietfaciliteit bij de BNG Bank.

Tabel 7 Rentebaten Bedragen maal € 1.000

Rentebaten	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Referentie
Rentebaten schatkistbankieren	-103	0	0	1
Rentebaten lening aan Gem. Crailo	-64	-64	-64	2
Rentebaten via SVN Leningen	-135	-155	-225	3
Rentebaten via Restauratiefonds	-29	-30	-34	4
Rentebaten Borgstelling	-56	-53	-51	5
Totaal	**-387**	**-302**	**-374**	

Voor 2026 zijn de totale rentebaten begroot op € 374.000.

1. Voor 2027 worden er geen perioden van overliquiditeit verwacht, er zijn dan ook geen substantiële rentebaten m.b.t. schatkistbankieren te verwachten;
2. Het betreft de rentebaten over het verleende uitstel van betaling van de koopsom gronden Crailo. Over het bedrag van de uitgestelde betaling wordt rente in rekening gebracht;
3. In 2026 er extra middelen ter beschikking gesteld aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). Over deze middelen wordt rente ontvangen. Doordat het totaal ter beschikking gestelde bedrag hoger is dan bij de begroting 2026 zullen de rentebaten hoger uitvallen ten opzichte van de begroting 2026;
4. In 2025 zijn er extra middelen ter beschikking gesteld aan het Restauratiefonds. Over deze middelen wordt rente ontvangen. Doordat het totaal ter beschikking gestelde bedrag hoger is dan bij de begroting 2026 zullen de rentebaten naar verwachting iets hoger uitvallen ten opzichte van de begroting 2026;
5. Het gaat hierbij om de rentebaten die ontvangen worden voor de garantstelling voor Stichting Tergooi. Omdat de garantstelling, door aflossingen op de gegarandeerde lening ieder jaar lager wordt zullen de rentebaten jaarlijks dalen. De rentebaten zijn namelijk afhankelijk van de omvang van de resterende lening.

Het saldo van rentelasten en rentebaten wordt via een omslagpercentage doorberekend naar de programma's. De verdeling van de rentelasten en baten naar programma's vindt plaats op basis van het totaal van de activa per programma.

Tabel 8 Doorbelasting rentelasten naar programma's — Bedragen x € 1.000

	Rentetoerekening 2027	
a	Externe rentelasten over korte en lange financiering	5.960
b	Externe rentebaten	-374
c = a + b	**Totaal door te rekenen externe rente**	**5.586**
d1	Rente die toegerekend moet worden aan grondexploitaties	-266
d2	Rente projectfinanciering die aan betreffend taakveld moet worden toegerekend	0
e = c + d1 + d2	**Saldo, door te rekenen externe rente**	**5.320**
f1	Rente eigen vermogen	0
f2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
g = e + f1 + f2	**De aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toe te rekenen rente**	**5.320**
h	**De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)**	**-5.289**
i = g + h	**Renteresultaat op het taakveld treasury**	**31**

Conform de aanbeveling van het BBV wordt er geen rente over het eigen vermogen berekend.
Het rentepercentage van de aan de taakvelden toe te rekenen rente (omslagpercentage) is afgerond op 1,1%. Het gebruikte omslagpercentage is lager dan het berekende omslagpercentage. Er wordt daardoor minder rente toegerekend aan de taakvelden dan het werkelijke saldo van externe rentelasten en rentebaten. Hierdoor ontstaat er op het taakveld Treasury een nadelig renteresultaat voor 2027 van € 31.000.

Rente grondexploitaties en disconteringsvoet
Met ingang van de begroting 2025 stelt de Commissie BBV dat er geen onderscheid meer behoeft te worden gemaakt tussen het te gebruiken rentepercentage voor grondexploitaties en het omslagpercentage voor de reguliere activa.
De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd bij de berekening van voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd, wordt voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de eurozone. Op dit moment bedraagt dit percentage 2,0%. Het gaat hierbij om de voorziening planexploitaties in verband met te verwachten verliezen op de grondexploitaties.

Dividend

De gemeente Hilversum is aandeelhouder van de BNG Bank N.V. en Vitens N.V. Als aandeelhouder ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. In de begroting 2027 is een totaal te ontvangen bedrag aan dividend opgenomen van € 342.000. Dit bedrag is het te verwachten dividend dat de BNG Bank uitkeert over het boekjaar 2026.

Vitens heeft aangegeven voorlopig geen dividend uit te keren. Dit heeft te maken met de hoge omvang van de investeringen van Vitens voor de komende jaren. Conform de continuïteitsdoelstelling zoals opgenomen in het Financieel beleid van Vitens laat dit geen ruimte om dividend uit te keren.

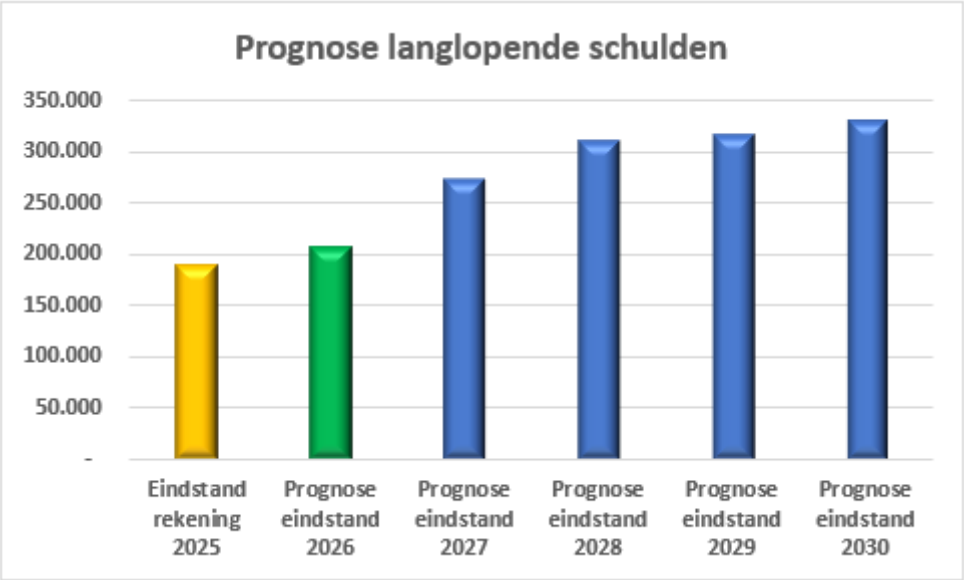
Prognose langlopende schuld

De prognose van de langlopende schuld voor de jaren 2027-2030 is opgesteld op basis van de meerjarenraming van de begroting 2027, de openstaande investeringskredieten, het Investeringsprogramma 2027-2030, de prognose van het verloop van de grondexploitaties in de jaren 2027-2030 (conform actualisatie grondexploitaties 2026) en de kasstromen met betrekking tot de mutaties in de lening portefeuille. Tabel 9 en figuur 8 tonen de (meerjarige) ontwikkeling van de langlopende schulden.

Tabel 9 Prognose ontwikkeling langlopende schuld — Bedragen maal € 1.000

Ontwikkeling Langlopende schulden	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari van het jaar	248.196	272.486	310.776	316.984
Af; Aflossingen gedurende het jaar	11.710	11.710	27.792	10.962
Bij; Nieuwe leningen gedurende het jaar	36.000	50.000	34.000	25.000
Schuld per 31 december van het jaar	272.486	310.776	316.984	331.022

Figuur 8 Prognose langlopende schuld — Bedragen x € 1 miljoen

De geel gekleurd balk geeft de werkelijke standen van de jaarrekeningen 2025 weer. De groene balk geeft de prognose van de eindstand van het jaar 2026 weer en de blauwe balken geven de prognose weer van de eindstanden van de jaren 2027-2030.
De sprong van 2026 naar 2027 wordt grotendeels veroorzaakt doordat vanaf 1 januari 2027 de langlopende schulden van Wijdemeren zijn overgenomen. De prognose van de langlopende schulden laat een stijgende lijn zien. Het jaarlijks berekende financieringstekort wordt afgedekt met het aantrekken van langlopende leningen. Het financieringstekort wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitgaven op investeringen en aflossingen van huidige leningen. De omvang van de lening schuld heeft invloed op de ontwikkeling van de schuldquote. Voor de ontwikkeling van de kengetallen wordt verwezen naar & 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Langlopende leningen

Tabel 10 Prognose langlopende leningen 2027 Bedragen maal € 1.000

Langlopende leningen	Stand per 1 januari 2027	Aflossingen in 2027	Nieuwe leningen in 2027	Stand per 31 december 2027	Rentelasten 2027
Bank Nederlandse Gemeenten	113.533	6.293		107.240	1.802
Nederlandse Waterschapsbank	12.951	1.013		11.938	315
Aegon	23.470	1.290		22.180	306
Nationale Nederlanden	5.200	400		4.800	151
Provincie Noord-Holland	16.081	-		16.081	64
Provincie Noord-Brabant	76.960	2.713		74.247	1.484
Nog af te sluiten leningen in 2027			36.000	36.000	1.297
Totaal	248.195	11.709	36.000	272.486	5.419

De staat van langlopende leningen geeft een beeld van;

1. De langlopende schulden (leningen met een looptijd langer dan één jaar) per 1 januari 2027;
2. De aflossingen op de bestaande leningen in 2027;
3. De naar verwachting nog af te sluiten langlopende lening(en) in 2027;
4. De geraamde eindstand van de langlopende leningen per 31 december 2027;
5. De geraamde rentelasten m.b.t. de leningen per geldgever.

3.5 Bedrijfsvoering

De kwaliteit van onze dienstverlening begint bij een organisatie die goed haar werk kan doen. Bedrijfsvoering brengt de mensen, processen, informatie, technologie en voorzieningen bij elkaar die daarvoor nodig zijn. Voor Hilversum markeert 2027 een nieuwe fase. Met de bestuurlijke samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren is er vanaf 1 januari één nieuwe organisatie. Komend jaar brengen we werkwijzen, systemen en organisatiecultuur verder bij elkaar. De continuïteit en de toegankelijkheid van de dienstverlening staan hierbij voorop. De schaalsprong naar een 100.000+ gemeente biedt bovendien kansen om verder te bouwen aan de organisatie en om werkzaamheden slim en efficiënt te organiseren. We investeren in vakmanschap van onze medewerkers, we werken verder aan digitalisering en datagedreven sturing, onze processen, een toegankelijke informatiehuishouding en de interne beheersing. Dit vereist een bedrijfsvoering dit niet alleen operationeel ondersteunt, maar ook in toenemende mate actief bijdraagt aan strategische ontwikkelingen. Tegelijk hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt, snelle technologische ontwikkelingen en nieuwe wettelijk eisen. Bouwen aan een toekomstbestendige, opgavengerichte en wendbare bedrijfsvoering zal daarom meerjarig op de agenda blijven staan.

Aantrekkelijk werkgeverschap, een goed werkklimaat en gebalanceerde uitvoeringscapaciteit

Van organisatie-inrichting naar organisatieontwikkeling

De organisatie heeft de afgelopen jaren een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt. Door de ambtelijke fusie, de verdere groei van de organisatie en de inrichting van een nieuwe organisatiestructuur zijn nieuwe teams en afdelingen ontstaan. Daarmee is een stevige basis gelegd voor een toekomstbestendige organisatie.

In 2027 verschuift het accent van het inrichten van de organisatie naar het verder versterken van haar uitvoeringskracht. Daarbij staan de wijze van samenwerken, het realiseren van gezamenlijke ambities en het vermogen om in te spelen op nieuwe maatschappelijke en organisatorische opgaven centraal.

Een sterkere rol voor bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering vanuit de afdelingen Bedrijfsvoering en Informatie, Innovatie en Ondersteuning ontwikkelt zich verder en ondersteunt niet alleen, maar draagt ook actief bij aan concernbrede ontwikkeling en vernieuwing. Naast de reguliere dienstverlening wordt ingezet op het versterken van expertise en (strategisch) organiserend vermogen.

Deze ontwikkeling maakt het mogelijk om concernbrede opgaven integraal te benaderen en de samenhang tussen de verschillende ontwikkeltrajecten te bewaken. Daarmee wordt niet alleen de kwaliteit van de bedrijfsvoering versterkt, maar moet het vooral ook bijdragen aan de uitvoeringskracht van de organisatie als geheel.

Investeren in leiderschap en sturing

Leidinggevenden vervullen een sleutelrol in deze ontwikkeling van de organisatie. De manier waarop zij richting geven, medewerkers ondersteunen en samenwerking stimuleren, is van directe invloed op de kwaliteit van de dienstverlening, het werkplezier, duurzame inzetbaarheid en het vermogen van de organisatie om veranderingen succesvol te realiseren. Investeren in leiderschap is daarmee investeren in de kwaliteit en continuïteit van onze organisatie. Dit draagt bij aan een organisatie die wendbaar blijft en voorbereid is op een omgeving die complexer en veeleisender wordt.

Aantrekkelijk en ontwikkelgericht werkgeverschap

Om de kwaliteit en continuïteit van onze organisatie te waarborgen, blijven we investeren in aantrekkelijk en ontwikkelgericht werkgeverschap. Daarbij ligt de nadruk op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van vakbekwame professionals. Door ruimte te bieden voor professionele groei wordt gebouwd aan een organisatie waarin medewerkers duurzaam inzetbaar zijn en zich voor langere tijd willen verbinden. Hiermee blijft de organisatie ook in de toekomst beschikken over de kennis, expertise en uitvoeringskracht die nodig zijn om maatschappelijke opgaven succesvol te realiseren.

De krapte op de arbeidsmarkt is over het geheel de afgelopen periode iets afgenomen, maar blijft tegelijk voor bepaalde vakgebieden ongekend krap. Daarom wordt in 2027 verder geïnvesteerd in het vinden, behouden en ontwikkelen van medewerkers. Daarbij is aandacht voor de gehele loopbaan: van het aantrekken en zorgvuldig inwerken van nieuwe collega's tot het behouden, ontwikkelen en optimaal inzetten van talent en vakmanschap. Hiermee wordt gewerkt aan een organisatie waarin professionals zich kunnen blijven ontwikkelen en zich voor langere tijd aan de organisatie willen verbinden. Een sterk werkgeverschap en werkgeversmerk draagt niet alleen bij aan het aantrekken en behouden van medewerkers, maar ook aan betrokkenheid, werkplezier en de kwaliteit van de dienstverlening. Daarmee blijft de organisatie aantrekkelijk voor huidige én toekomstige professionals en beter toegerust op de maatschappelijke opgaven van de komende jaren.

Veilig, gezond & duurzaam werken

Thema fysieke veiligheid

Een veilige werkomgeving is een belangrijke voorwaarde voor medewerkers om hun werk goed en met vertrouwen te kunnen uitvoeren. Door maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder een toename van agressie en onrust richting overheidsorganisaties, blijft de gemeente investeren in een integrale aanpak van sociale en fysieke veiligheid.

In 2027 wordt de aanpak rondom voorkomen van agressie en ongewenst gedrag verder versterkt. Op basis van de evaluatie uit 2026 wordt het agressieprotocol geactualiseerd en wordt blijvend geïnvesteerd in het vergroten van kennis, vaardigheden en handelingsperspectief van medewerkers en leidinggevenden. Daarnaast wordt de ondersteuning van medewerkers en managers bij maatschappelijke onrust verder ingericht en beschikbaar gesteld. Ook worden maatregelen uitgevoerd om de veiligheid van ontvangst- en publieksfuncties verder te verbeteren.

De verbetermaatregelen vanuit de in 2026 uitgevoerde Risico-Inventarisaties & Evaluaties (RI&E's) voor alle gemeentelijke locaties, worden vanaf 2027 gefaseerd uitgevoerd.

Thema gezond & duurzaam - verzuim & preventie

Gezonde, vitale en duurzaam inzetbare medewerkers zijn van groot belang voor de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening. Daarom blijft de gemeente investeren in een gezonde werkomgeving, preventie en de ondersteuning van medewerkers en leidinggevenden.
In 2027 wordt de samenwerking met de nieuwe arbodienst (gestart januari 2026) verder doorontwikkeld en wordt ingezet op een effectieve aanpak van verzuim. Op basis van de verdiepende verzuimanalyse die in 2026 wordt uitgevoerd, worden gerichte maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd. Hierbij worden ook de inzichten uit het medewerkers onderzoek en de RI&E betrokken. Het doel is om verzuim verder terug te dringen en duurzame inzetbaarheid te versterken.
Medewerkers worden ondersteund bij het creëren van een gezonde en veilige (beeldscherm)werkplek en kunnen gebruikmaken van preventieve ondersteuning en vitaliteitsvoorzieningen.

Versterken van ons netwerk

Het belang van zowel landelijke als regionale samenwerking is groot en dit zal ook zo blijven. Enkele belangrijke netwerken waarin wij participeren zijn: Metropoolregio Amsterdam (MRA), G40- stedennetwerk, Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), de Regionale ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht, de Regio Gooi en Vechtstreek en Provincie Noord-Holland.

- ***Metropoolregio Amsterdam (MRA).*** Een samenwerkingsverband van 32 gemeenten, 2 provincies en 1 vervoerregio. We versterken de positie van Hilversum in dit netwerk door te overleggen met regiogenoten over ruimtelijk-economische vraagstukken. Met name op de thema's GroenBlauw, Media & Technologie en Mobiliteit zoeken wij de samenwerking op binnen de MRA.
- ***G40.*** Het netwerk van 40 (middel)grote steden dat gezamenlijke belangen behartigt richting kabinet Eerste en Tweede Kamer en ministeries, en samenwerkt met andere partijen zoals VNG, G4, IPO en Platform31. Door deelname aan het Public Affairs netwerk en diverse inhoudelijke opgavegroepen behartigen we de Hilversumse belangen én delen we kennis uit op het vlak van het ruimtelijk-economisch domein, het sociale domein en financiën.
- ***Regionale OntwikkelingsMaatschappij*** *Utrecht* ondersteunt bedrijven en investeert in business development en trade. Hilversum is aandeelhouder van de ROM Utrecht, actief in de Economic Board Utrecht, de Utrecht Talent Alliantie met de Human Capital Agenda Regio Utrecht, en werkt mee aan het profiel Gezond Stedelijk Leven. Vanuit ons Media & Technologie profiel zijn we een van de aanjagers van de themalijn New Digital Society.
- ***Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).*** De koepelorganisatie die gemeenten ondersteunt, informeert en adviseert over actuele ontwikkelingen.
- ***Regio Gooi- en Vechtstreek.*** De gemeenschappelijke regeling voor regionale samenwerken van gemeenten in de Gooi- en Vechtstreek. We werken samen op tal van onderwerpen, waaronder GroenBlauw, Economie, Mobiliteit en het sociale domein.
- ***Provincie Noord-Holland.*** De regionale bestuurslaag van Nederland die verantwoordelijk is voor de ruimtelijke, economische en infrastructurele ontwikkeling van het gebied Noord-Holland. Een belangrijke bestuurslaag voor Hilversum als we kijken naar onze opgaven op het gebied van de GroenBlauwe omgeving, Energie, Woningbouw, Mobiliteit en de doorontwikkeling van het Media Park tot een bruisende, toekomstbestendige en multifunctionele Media & Technologie campus.

Business Continuity Management

Business Continuïteit Management (BCM) in de gemeente Hilversum is een proces om ervoor te zorgen dat essentiële diensten en activiteiten van de gemeente kunnen worden voortgezet, zelfs tijdens noodsituaties, crises, of verstoringen zoals brand, stroomstoring of cyberaanval.

Er is een raamwerk voor BCM opgezet met een risicoanalyse, de sturing en afstemming bij verstoringen en een eerste deel van de kritische bedrijfsprocessen. Er is een generiek plan gemaakt en de basisplannen voor de diverse kritieke processen zijn beschikbaar gesteld. Qua oefenen hebben we in 2026 de uitwijk Burgerzaken succesvol uitgevoerd. Daarmee stellen we vast dat de essentiële dienstverlening aan inwoners op een uitwijklocatie mogelijk is. In 2027 willen we de diverse plannen nog beter uitwerken en ook gaan oefenen zodat we bij een verstoring snel en effectief handelen en hierin ons handelingsreportoire opbouwen.

Vergroten datagedreven sturing

Het programma 'Transitie naar Datagedreven Sturing', vastgesteld in het najaar van 2022, is in 2025 voortgezet als opgave. De opgave stelt ons in staat om beter onderbouwde beslissingen te nemen, beter beleid te ontwikkelen, meer grip te krijgen op complexe opgaven in de gemeente en datagedreven samen te werken met onze partners.

De ontwikkeling van informatieproducten op basis van data, richt zich in 2027 vooral op de opgaven uit de Omgevingsvisie 2040 (duurzaam, actief en meedoen) en op creëren van meerwaarde door samenwerking. Daarnaast worden er vele bedrijfsvoeringprocessen ondersteund in hun ontwikkeling door deze te voorzien van informatieproducten over de processen. Voor de ontwikkeling in datagedreven sturing is datakwaliteit een belangrijke pijler. Werken aan de verbetering en transparantie van datakwaliteit zijn een voorwaarde voor selfservice dataproducten en nieuwe technologieën als kunstmatige intelligentie (AI).

Verbeteren informatiehuishouding, informatietechnologie en informatiebeveiliging

Digitalisering

Informatie en technologie dragen steeds meer bij aan de maatschappelijke opgaven van de gemeente. Of het nu gaat om digitale dienstverlening, informatie gestuurd handhaven of slim beheren van onze assets in de buitenruimte: er is vrijwel geen opgave meer waar technologie geen onderdeel van uitmaakt. Digitalisering gaat daarbij over meer dan techniek, hier zullen we ons als gemeente steeds meer toe gaan verhouden. De samenvoeging met Wijdemeren biedt daarbij de komende periode, en ook in de jaren daarna, een duidelijk kans om werkprocessen, informatievoorziening en systemen met elkaar in lijn te brengen. We benutten dit moment om kritisch te kijken naar de manier waarop we ons werk organiseren.

Dat doen we niet vanuit de techniek zelf, maar vanuit de vraag hoe processen slimmer, eenvoudiger en eenduidiger kunnen worden ingericht, met oog voor de inwoner. Waar dat daadwerkelijk meerwaarde oplevert, zetten we data, automatisering en zorgvuldig toegepaste kunstmatige intelligentie in. Zo kunnen we de kwaliteit verbeteren, doorlooptijden verkorten en medewerkers beter ondersteunen. Het vraagt ook veel van onze medewerkers, in hun ervaring en inzicht. Daar zetten we actief op in met opleidingen, leertrajecten, reflectie en intervisie, zodat medewerkers zich kunnen ontwikkelen en goed toegerust zijn om deze verandering vorm te geven.

Daarbij werken we ook aan het verminderen van afhankelijkheden van externe partijen en gesloten systemen. We kiezen waar mogelijk voor oplossingen die aansluiten op open standaarden, goed met elkaar kunnen samenwerken en passen binnen de kaders van data- en digitale soevereiniteit in Nederland en Europa. Zo houden we meer regie op onze informatie, onze systemen en de manier waarop we die inzetten.

Informatiehuishouding, archivering en recordmanagement

De informatiehuishouding, inclusief archivering van overheidsinformatie en het recordmanagement, vraagt in 2027 nog altijd veel aandacht. De archiefinspecteur constateert dat er weliswaar grote verbeteringen zijn gemaakt in de afgelopen jaren, maar dat de bezetting onder druk staat vanwege het grote aantal activiteiten dat door deze specialisten gedaan moet worden in de wettelijke lijntaken. De provincie zal vanuit het Interbestuurlijk toezicht een vinger aan de pols houden vanwege de impact van de fusie. De fusie zal ook in 2027 nog extra werk in het archief opleveren, waardoor prioriteren met beperkte capaciteit onvermijdelijk is. Daarnaast wordt er gewerkt aan een meerjarenplan voor het verrijken van de kwaliteit van het informatiebeheer. Het (definitief) oplossen van achterstanden en het behalen van de wettelijke standaarden zijn in 2027 belangrijke aandachtspunten. Er loopt inmiddels een wervingscampagne om extra capaciteit aan te trekken, waarmee we in 2027 weer nieuwe slagen kunnen maken.
Het in snel tempo uitbreidende takenpakket van recordmanagement, zowel op basis van dossiers in (vak)applicaties als 'records' in onder andere Teams (SharePoint), zal de komende jaren de boventoon blijven voeren. De basis voor een geordend overzicht waar informatie staat en het beheer daarvan is van essentieel belang in het kader van o.a. de Woo, dienstverlening, privacywetgeving en de Archiefwet.

Verbeteren informatietechnologie en vaardigheden

IT-automatisering en digitalisering zijn cruciaal in de bedrijfsvoering, vooral in een tijdperk waarin hybride werken de norm is. In Hilversum zijn al belangrijke stappen gezet op het gebied van informatietechnologie en de hybride werkplek, zoals de implementatie van telefoons en laptops, het gebruik van Teams voor samenwerking, en het veilig bewerken en delen van informatie via SharePoint.
In 2026 zijn eerste stappen gezet om de digitale vaardigheden van de organisatie op het gebied van digitaal doen, datagedreven sturen en slimmer met AI te vergroten via het Programma Toekomstgerichte Gemeente. In dit programma wordt awareness en betrokkenheid gecreëerd via o.a. inspiratiesessies, postercampagnes en andere content op het intranet van de gemeentelijke organisatie van Hilversum. Deze activiteiten gaan in 2027 door en we ontwikkelen een methode om de voortgang te peilen, zodat we de ondersteuning meer op maat kunnen leveren aan de organisatie.

Focus op gegevensbescherming en informatiebeveiliging

Het waarborgen van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatiesystemen, samen met de betrouwbaarheid van informatie inclusief gegevensbescherming (privacy) en controleerbaarheid, staat steeds centraal. Informatiebeheer, informatiebeveiliging en gegevensbescherming zijn kernaspecten van dit streven.
Centraal in het dagelijks handelen staat het Strategisch Gegevensbeschermings- en Informatiebeveiligingsbeleid 2025-2029 dat op 5 maart 2025 is vastgesteld door de raad.[2] De komende jaren wordt dit verder uitgewerkt naar concrete werkprocessen, instructies en maatregelen. Daarbij wordt bestaande praktijk waar nodig expliciet vastgelegd in beleid, met prioriteit op basis van actuele risico's.

Wettelijk eisen

Hilversum verwerkt veel persoonsgegevens en moet voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) om de veiligheid van deze gegevens te waarborgen. Met de komst van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) per 15 08 2026 is de naleving van het normenkader van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)2 een wettelijk kader geworden.
De gemeente draagt bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de naleving van de Cyberbeveiligingswet (Cbw). Dit betekent dat het college zorgdraagt voor passend beleid, voldoende maatregelen, goede sturing en toezicht op de uitvoering daarvan, zodat digitale risico's worden beheerst en de continuïteit van dienstverlening wordt geborgd. Ook moet de gemeente kunnen aantonen dat zij incidentopvolging zorgvuldig organiseert en tijdig opvolgt. Het nemen van robuuste beveiligingsmaatregelen vooraf is noodzakelijk om incidenten te voorkomen.
De organisatie bereidt zich voor en in 2026 wordt hiervoor een impactanalyse uitgevoerd en volgt een implementatieprogramma. De invoering gebeurt gefaseerd, met in 2026 en 2027 extra aandacht voor de belangrijkste risico's, fusie gerelateerde processen en de inbedding in de organisatie.

Verantwoording

De ambtelijke organisatie voert jaarlijks een (verplichte) Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) uit met betrekking tot de informatievoorziening waarbij we de informatiebeveiliging en de datakwaliteit binnen de stelsels onderbouwen richting zowel de stelselhouders als de raad.
Voor het jaar 2025 voldeden we aan alle beveiligingseisen om de aansluitingen van DigiD en Suwinet-inkijk te behouden en leveren positieve resultaten voor wat betreft de datakwaliteit in de BRP, reisdocumenten, BAG, BGT en BRO stelsel en verwachten voor 2026 ook weer aan alle gestelde eisen te voldoen.

Ontwikkelingen informatiebeveiliging

Er zijn een aantal concrete aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek van de Rekenkamer eind 2025/begin 2026. naar de stand van zaken van de informatiebeveiliging van de gemeente Hilversum. Daaruit vloeit voort dat we een aantal beleidsdocumenten en werkwijzen zullen actualiseren en dat we onderzoeken hoe we invulling geven aan een breed gedragen Information Security Management System (ISMS) waarbij (ook) informatiebeveiliging en privacy risico's worden opgenomen, in samenhang met breder risicomanagement en de inrichting van een SIEM/Soc. Daarmee wil de gemeente de samenhang tussen beleid, risico's, maatregelen, planning en verantwoording verbeteren. Door de fusie en dubbele P&C-cycli ligt de verdere verdieping vooral in 2027 en later.

Bewustwording

Er is een traject beschikbaar gesteld om het iBewustzijn rondom privacy en informatiebeveiliging te vergroten, met name door gebruik te maken van diverse e-learning modules en verstrekken informatie over de eisen die we aan veilig gedrag stellen tijdens de onboarding van nieuwe medewerkers. We spelen in op actuele vraagstukken zoals het veilig gebruik van Suwinet-inkijk. Ook de komende jaren blijft de focus liggen op het in stand houden van actuele kennis en het verder vergroten van het iBewustzijn binnen de organisatie.

Gegevensbescherming

De Functionaris Gegevensbescherming rapporteert jaarlijks over de toepassing en naleving van de AVG binnen de gemeente waarbij de FG de gemeentelijke verantwoordingscyclus volgt. Werken aan gegevensbescherming heeft als doel om de dienstverlening aan inwoners en bedrijven te optimaliseren door te voldoen aan de eisen die de Algemene

1 Link naar Strategisch Gegevensbeschermings- en Informatiebeveiligingsbeleid 2025-2029

Verordening Gegevensbescherming (AVG) aan ons stelt. Dit doen we onder meer door DPIA's uit te voeren voor de hoog risico processen en daarvoor maatregelen te nemen zodat er maximaal aandacht voor gegevensbescherming.

Harmoniseren gemeentelijke belastingen

Ieder jaar ontvangen alle huishoudens en bedrijven in Hilversum een aanslagbiljet voor de gemeentelijke belastingen. Een groot deel van de gemeentelijke inkomsten komt uit belastingen. Het belastingproces is dan ook een belangrijk proces voor Hilversum. Het proces bestaat onder andere uit een wettelijke taak ten aanzien van de Basis Adresgegevens Gegevens (BAG) en de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). Deze basisgegevens van alle gebouwen, percelen etc. vormen de basis voor de aanslagoplegging gemeentelijke belastingen en moeten ten alle tijden goed en volledig te zijn. Vervolgens worden de aanslagen opgelegd, moeten de openstaande saldi worden geïnd en is Hilversum verantwoordelijk voor een tijdige, correcte en volledige afhandelingen van eventuele vragen, bezwaren en beroepen.

Aanvullend op de bovengenoemde reguliere activiteiten worden alle belastingen per 1 januari 2027 (m.u.v. rioolheffing) geharmoniseerd met Wijdemeren. Uitgangspunt is harmoniseren op het niveau van Hilversum. Daarnaast wordt in Hilversum de forensenbelasting per belastingjaar 2027 ingevoerd. Ter voorbereiding zijn de mogelijke belastingplichtigen hier over geïnformeerd. Voor rioolheffing is de keuze gemaakt om de tarieven pas per 2029 te harmoniseren.

Inkoop en subsidie

Inkoop

De gemeente Hilversum zet zich in om inkopen niet alleen rechtmatig en doelmatig uit te voeren, maar heeft daarbij ook aandacht voor maatschappelijke en duurzame aspecten.
Zo streeft de gemeente Hilversum ernaar om bij inkopen en aanbesteden zoveel mogelijk ‘maatschappelijke waarde’ te realiseren. Bij Social return on investment (SROI) worden sociale voorwaarden opgenomen bij aanbestedingstrajecten. SROI kan op verschillende manieren worden ingevuld. De prioriteit ligt bij duurzame participatie op de arbeidsmarkt van inwoners van de regio Gooi en Vechtstreek met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
Daarnaast heeft de gemeente zich gecommitteerd aan de Roadmap Circulair Inkopen en Opdrachtgeverschap van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Deze methodiek helpt Hilversum haar ambities op het gebied van circulaire inkoop te realiseren. Hierbij wordt er gekeken naar de hele keten en verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan. Het streven is om zo snel mogelijk volledig circulair in te kopen en opdrachten te verstrekken. Hiervoor wordt aangesloten bij circulaire principes en circulaire leidraden die landelijk of in MRA-verband zijn ontwikkeld.
Ook stimuleert de gemeente schoon en emissieloos bouwen als onderdeel van het Actieplan Luchtkwaliteit. Hilversum heeft zich aangesloten bij het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) en heeft daarbij gekozen voor het basisniveau. Daarmee wordt stapsgewijs toegewerkt naar strengere emissie-eisen richting 2030.

Subsidieverstrekking

Subsidieverstrekking is een belangrijk instrument om gemeentelijke doelen te bereiken. In de basis werkt de gemeente met door het college vastgestelde subsidieregelingen. Hierin is onder meer uitgewerkt voor welke activiteiten subsidie beschikbaar is, welke doelgroep voor de subsidie in aanmerking komt en welke beoordelingscriteria gelden. Doorgaans stelt het college per subsidieregeling een subsidieplafond vast (gepubliceerd in het Overzicht subsidieplafonds Hilversum). De plafonds vallen binnen de budgetten die door de gemeenteraad ter beschikking zijn gesteld in de programmabegroting.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 4:23 lid 3) kan de gemeente naast het verstrekken van subsidie via subsidieregelingen, ook rechtmatig subsidie verstrekken via begrotingssubsidies en via incidentele subsidies.
Begrotingssubsidies zijn mogelijk voor activiteiten die jaarlijks worden uitgevoerd en waarvan duidelijk is dat maar één partij de activiteit kan uitvoeren in Hilversum. Hierbij is het van belang dat het maximaal beschikbare bedrag voor deze subsidies wordt opgenomen in de programmabegroting. Het overzicht met begrotingssubsidies voor 2027 is te vinden in de bijlagen.
Voor incidentele subsidies geldt dat er (nog) geen subsidieregeling is voor een initiatief dat de gemeente wel graag wil stimuleren. Het is belangrijk dat deze vorm van subsidieverstrekking bestaat, zodat de gemeente wendbaar blijft en kan inspelen op initiatieven uit de Hilversumse samenleving.

Het subsidieregister is openbaar en geeft inzicht in subsidies die door de gemeente zijn verstrekt. Per verstrekte subsidie is onder meer informatie opgenomen over de subsidieontvanger, het subsidiebedrag en de grondslag waarop de verlening is gebaseerd. Het register voldoet aan de geldende privacywetgeving (AVG). Momenteel wordt het subsidieregister doorontwikkeld. De doorontwikkeling is erop gericht om het register volledig en actueel te maken en beter te laten aansluiten bij de vereisten van de Wet open overheid (Woo).

Interne beheersing (Control)

De maatschappelijke doelstellingen van de gemeente Hilversum zijn onderhevig aan onzekerheden en risico's We hebben te maken met een complexe omgeving waarin, maatschappelijke en financiële risico's elkaar afwisselen.

Het is de kunst om de relevante risico's in kaart te brengen en wanneer mogelijk maatregelen te nemen om de risico's terug te dringen. Ook is het mogelijk risico's te accepteren. **Risicomanagement** is erop gericht de risico's te beheersen. In 2027 werken we verder aan het risico gestuurd werken, waar we ons richten op de volle breedte van de organisatie. Hierbij hebben we eveneens oog voor de ontwikkelingen ten aanzien van de informatiebeveiliging en de daarbij geldende voorschriften.

Een fundamenteel onderdeel hiervan is het borgen van de rechtmatigheid. Met de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording legt het college zelf direct verantwoording af over het naleven van de geldende wet- en regelgeving. Onze interne beheersingsmaatregelen zijn er primair op gericht om fouten en onrechtmatigheden aan de bron te voorkomen, te signaleren en te corrigeren, ondersteund door een sluitende controle aanpak en verbijzonderde interne controles (3-lines methodiek).

Alle control-gebieden betreffen een samenspel van deze drie lijnen om als organisatie de komende periode de benodigde interne beheersing te behouden. Het management is en blijft verantwoordelijk voor het **procesgericht werken**, het vastleggen en de controle op de naleving van de procesbeschrijvingen inclusief de daarin opgenomen controle- en beheersmaatregelen. Concern Control ondersteunt directie en management hierbij en adviseert en verzorgt het onafhankelijk toetsen op uitvoering in de praktijk.

Ook 2027 zal hierbij in het teken staan van de **samenvoeging** van de gemeente Hilversum en gemeente Wijdemeren. In 2026 lag de focus op integratie en harmonisatie van processen en systemen. In 2027 bouwen we verder en toetsen we de effectiviteit van de processen.

Wij onderzoeken daarnaast periodiek de doelmatigheid en doeltreffendheid van ons gemeentelijk beleid (artikel 213a Gemeentewet). Deze onderzoeken zijn gericht op leren en verbeteren. Wij leggen daarover verantwoording af aan de raad.

3.5.9 Indicatoren

Om een duidelijk beeld te krijgen van de beleidsresultaten van de gemeente en om vergelijkingen tussen gemeenten mogelijk te maken, zijn er verplichte beleidsindicatoren opgesteld door het Rijk. Deze indicatoren hebben onder andere betrekking op de bedrijfsvoering en helpen bij het in kaart brengen van de kosten die gepaard gaan met het realiseren van gemeentelijke doelstellingen en opgaven in de gemeente.

Naam indicator	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Toelichting
Bezetting (excl. college, raad, griffie en rekenkamer)	810	955	991	991	991	991	Naar aanleiding van de overgang van de hiervoor genoemde 210 fte formatie vanuit Wijdemeren, stijgt ook de bezetting mee.
Formatie (excl. college, raad, griffie en rekenkamer)	844	1.030	1.075	1.075	1.075	1.075	Er vindt een toename vanaf 2026 van 210 fte plaats in verband met de overgang van het personeel van de gemeente Wijdemeren naar de gemeente Hilversum als gevolg van de samenvoeging.

Formatie College		6	8	8	8	8	Het huidige college bestaat uit 6 fte. Voor de nieuwe gemeente Hilversum is vanaf 2027 in de kadernota rekening gehouden met 2 extra wethouders.
Formatie kosten ambtelijke organisatie	82.845	102.948	111.356	109.732	109.603	109.603	Loonkosten ambtelijke organisatie incl. bijkomende personele kosten en gebudgetteerde inhuur, verminderd met de opbrengsten dienstverlening voor derden. Structurele loonsverhoging vanuit de cao 2025 - 2027 is hierin meegenomen. Vanaf 2026 is het personeelsbudget van gemeente Wijdemeren meegenomen (€20 miljoen).
Inhuur: Exploitatiekosten en (grote) projecten	24.885	2.599	4.680	2.769	2.743	2.643	Binnen de exploitatie worden de inhuurkosten veelal ten behoeve van projecten gerealiseerd. Vaak wordt het project niet op deze kostensoort (inhuur) begroot, waardoor een verschil ontstaat op de inhuurkosten. De inhoudelijke verantwoording ten aanzien van het exploitatie budget vindt plaats in de afzonderlijke programma's.

Inhuur: Formatie ambtelijke organisatie	13.505	83	1.158	1.150	1.157	1.157	De inhuurkosten als gevolg van ziekte en openstaande vacatures worden niet begroot, hierdoor ontstaat een groot verschil op de inhuurkosten wat deels gecompenseerd wordt uit het salarisbudget (formatiebudget).
Kosten college	1.947	1.343	2.270	2.270	2.270	2.270	Kosten College, incl. pensioenopbouw en eventuele toekomstige wachtgelden t.b.v. voormalige wethouders. Vanaf 2027 is ook het budget van de gemeente Wijdemeren meegenomen.
Middelen ten behoeve van de raad/griffie/rekenkamer		2.229	3.405	3.490	3.469	3.519	De kosten van de griffie betreffen zowel de personeelslasten als het materiële budget van de griffie. De kosten van de Rekenkamer betreffen zowel de personeelslasten als het onderzoeksbudget. Tevens is hierin het budget meegenomen voor de accountantskosten. Vanaf 2027 is ook het budget van de gemeente Wijdemeren meegenomen.
Saldo automatisering (saldering baten en lasten)	11.114	11.463	16.072	15.790	15.751	15.824	De ICT-lasten bestaan uit personeelskosten, kapitaallasten (afschrijving en rente) en materiële lasten (hardware kosten die niet geactiveerd worden, licentie- en onderhoudskosten).

Saldo huisvesting (saldering baten en lasten)	2.842	3.494	4.617	4.822	7.141	6.944	De huisvestingskosten betreffen de kosten van de panden die de gemeente gebruikt voor de eigen bedrijfsvoering. De huisvestingskosten nemen vanaf 2029 toe door de renovatie en verduurzaming van de ambtelijke huisvesting.

Aanvullende toelichting

- **Inhuur: toelichting op de kosten en begroting**
  In de begroting zijn uitsluitend de budgetten voor extra inhuur opgenomen. Dit betreft bijvoorbeeld tijdelijke inzet boven op de reguliere formatie. Kosten voor inhuur die voortkomen uit vervanging bij vacatures of ziekte zijn onderdeel van de reguliere personele formatiebudgetten en worden daarom niet apart opgenomen in de begroting.
  Bij de jaarrekening verantwoorden we de realisatie van alle inhuur. Dit omvat ook inhuur die wordt bekostigd vanuit exploitatiebudgetten en projectgelden. Omdat de inhuurkosten met betrekking tot de formatiebudgetten in de begroting niet afzonderlijk zijn opgenomen, ontstaan er verschillen tussen de begrotingscijfers en de uiteindelijke realisatie in de jaarrekening.
  Inhuur blijft noodzakelijk, onder andere vanwege:
- tijdelijke behoefte aan specifieke expertise voor projecten en programma’s,
- moeilijk vervulbare vacatures,
- vervanging bij ziekte of andere afwezigheid

3.6 Verbonden partijen

Inleiding

In de regelgeving wordt met een verbonden partij bedoeld: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Deze paragraaf verbonden partijen bevat de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen alsmede een lijst van de verbonden partijen. Deze lijst is als volgt onderverdeeld:

1. gemeenschappelijke regelingen
2. vennootschappen en coöperaties
3. stichtingen en verenigingen

Per verbonden partij wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

- de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- het gemeentelijk belang in de verbonden partij in het jaar en het jaar ervóór;
- het financiële resultaat van de verbonden partij in het jaar en het jaar ervóór;
- de omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het einde van het jaar en het jaar ervóór;
- de risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

De verbonden partijen leggen hun ontwerpbegrotingen voor aan de gemeenteraad voor zienswijze. Op basis van deze ontwerpbegrotingen zijn de financiële gegevens in de begroting van de gemeente Hilversum geactualiseerd.

De prestaties van de verbonden partijen zijn niet in deze paragraaf beschreven, maar in de programma's. In de programma's is de informatie opgenomen over de doelstellingen, de beoogde maatschappelijke effecten, de wijze waarop gestreefd wordt deze effecten te bereiken, en de betrokkenheid hierbij van de verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Afgelopen jaren is een visie op samenwerking en de verschillende rollen van gemeente en organisaties in samenwerkingen ontwikkeld, waarbij werd aangegeven welke vormen van governance mogelijk en gebruikelijk zijn en welke risico's daarbij horen. Gezien de bestuurlijke prioriteiten en de veelheid van onderwerpen is de visie op samenwerking en een afwegingskader samenwerking (waaronder Verbonden Partijen) in het tweede kwartaal van 2022 uitgewerkt. De raad heeft op 8 maart 2023 de "Visie op Samenwerking en Governance Verbonden Partijen" vastgesteld.

De gemeente Hilversum werkt in veel vormen samen met andere partijen. In de afgelopen jaren is de noodzaak tot samenwerken met andere publieke en private instellingen steeds groter geworden, omdat de wereld om ons heen complexer en meer verweven wordt. De uitdagingen waar wij als lokale overheid voor staan, op bijvoorbeeld het gebied van de omgang met het milieu, mobiliteit, woningbouwopgave en jeugdzorg, overstijgen meer dan ooit de grenzen van de gemeente. De extra aandacht die de raad de afgelopen jaren heeft voor regionale samenwerking is hiermee goed te begrijpen. Daarbij is de raad op zoek naar manieren om samenwerkingsverbanden van de gemeente te kunnen sturen en beïnvloeden. Dit betreft vooral de strategische samenwerkingen.

Het visiedocument gaat in op de algemene beleidskaders voor samenwerking. Het visiedocument biedt een leidraad voor zowel de ambtelijke organisatie als het gemeentebestuur bij het opzetten en monitoren van een samenwerkingsverband. De nota bevat kaders en richtlijnen voor het beleid ten aanzien van samenwerking. Het gaat hierbij ook om de zogenaamde governance: hoe vinden we dat moet worden gestuurd, beheerst, toezicht gehouden en verantwoord? Welk instrumentarium hebben we daarvoor beschikbaar en wat vraagt dat van ons?

Beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Onderdeel van het visiedocument is een afwegingskader, waaraan getoetst wordt of nieuwe samenwerkingsverbanden wenselijk zijn en in welke vorm dat zou moeten gebeuren. Het afwegingskader helpt een integrale besluitvorming voor het aangaan en/of het toetsen van samenwerkingsverbanden. Met de afspraken die we maken in dit visiedocument denken we het inzicht in samenwerking voor alle betrokkenen te kunnen vergroten.

De werkwijze van de gemeente Hilversum bij samenwerking kent de volgende pijlers:

1. het afwegingskader dat wordt gehanteerd bij (het aangaan van) samenwerking;
2. de goede 'governance' bij samenwerking;

3. procesafspraken en rolverdeling tussen college en raad;
4. periodieke evaluatie van de samenwerking.

Het afwegingskader heeft als doel om af te wegen hoe een taak het beste kan worden uitgevoerd. Als sprake is van een publiek belang (stap 1 uit het afwegingskader) kan in de volgende stap nagedacht worden over uitvoering (stap 2) en opdrachtgeverschap (stap 3). Bijvoorbeeld wil de gemeente veel sturing geven en toezicht houden op de uitvoering van de taak? Stelt de wet eisen aan de uitvoering?
Op basis hiervan kiest de gemeente de wijze van uitvoering (stap 4) en juridische vorm (stap 5).
Voor een goede 'governance' zijn in de nota vier deelprocessen beschreven die onderling samenhangen. De vier deelprocessen zijn als volgt: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden. Ook zijn procesafspraken en rolverdeling binnen de gemeente beschreven. Door daarnaast periodiek te evalueren of de samenwerking met de verbonden partij conform gemaakte afspraken verloopt, houden we grip op onze samenwerking met verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Regio Gooi en Vechtstreek		
Bestuurlijke deelname	In 2024 stelden de gemeenteraden een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling vast, inclusief Hilversum op 6 maart 2024. Daarmee is de regeling, naast enkele technische wijzigingen, in lijn gebracht met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Op basis van deze regeling heeft ieder lid een gelijke stem. Dat betekent dat Hilversum 17% van de stemmen heeft, namelijk 1 van de 6. Een bijzondere situatie geldt voor de gemeente Eemnes, die niet deelneemt aan de volledige regeling. Voor onderwerpen die ook Eemnes raken, heeft deze gemeente eveneens een gelijke stem. Voor die onderwerpen is het stemaandeel van Hilversum 14%, namelijk 1 van de 7 stemmen. Een andere bepaling in de gemeenschappelijke regeling betreft de positie van de voorzitter. Aan het algemeen bestuur is een onafhankelijk voorzitter toegevoegd: de burgemeester van de grootste gemeente. Dat betekent dat burgemeester Van den Top voorzitter is. Namens Hilversum is wethouder Van Voorden lid van het algemeen bestuur. Daarnaast kent het algemeen bestuur ook een lid namens de gemeente Eemnes voor de onderwerpen die ook haar treffen. Als gevolg van de herindeling met Wijdemeren moeten de afspraken in de gemeenschappelijke regeling worden aangepast aan de nieuwe situatie. Hiervoor is een wijziging van de GR nodig. De Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) schrijft voor dat de GR vóór 1 juli 2027 moet zijn gewijzigd. Eventuele gevolgen voor het stemrecht en de rollen van onze bestuurders worden in deze wijziging meegenomen.	
Partners	Gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Laren, en op specifieke taken ook gemeente Eemnes.	
Doel en openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling stelt hierover het volgende: Doel is de wenselijk geachte samenwerking tussen de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en Eemnes zodanig vorm te geven dat de aan de Regio GV opgedragen taken doelmatig en doeltreffend worden uitgevoerd met behoud van de regie van de gemeenten onder waarborging van de betrokkenheid van gemeenteraden bij de regionale samenwerking.	
	2026	**2027**
Financiële belang	€ 47,2 miljoen	€ 48,3 miljoen

Financieel resultaat	€ 0 na mutaties reserves (€ 1,54 miljoen nadeel voor mutaties reserves)	€ 0 na mutaties reserves (€ 274 duizend nadeel voor mutaties reserves)
Toelichting	Cijfers 2027 respectievelijk 2026 zijn gebaseerd op begroting 2027 respectievelijk begroting 2026. De bijdrage 2026 bestaat uit een bedrag van € 25,9 miljoen (2027: € 27,4 miljoen) aan gemeentelijke bijdrage en het doorbetalen van € 22,3 miljoen (2027: € 22,6 miljoen) aan middelen, die Hilversum als centrumgemeente ontvangt. Van de € 25,9 miljoen gemeentelijke bijdrage 2026 (2027: € 24,5 miljoen) is € 12,7 miljoen (2027: € 13,0 miljoen) voor de GAD. De begroting 2026 van de Regio GV bedraagt circa € 111,8 miljoen (2027: € 119,3 miljoen vóór begrotingswijzigingen).	

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	€ 10,9 miljoen	€ 10,6 miljoen
Vreemd vermogen	€ 57.5 miljoen	€ 60,7 miljoen
Toelichting	De standen eigen en vreemd vermogen zijn gebaseerd op de regiobegroting 2027-2030.	
Ontwikkelingen	2027 wordt een belangrijk jaar in de doorontwikkeling van de samenwerking binnen de Regio Gooi en Vechtstreek. In 2025 is gestart met het organisatie ontwikkelprogramma “Samen Werken”. Dat programma versterkt vakmanschap, datagedreven werken, projectmatig en opgavegericht samenwerken, en de verbinding tussen beleid, uitvoering en bestuurlijke sturing. In 2027 verwachten wij hiervan de vruchten te plukken: meer voorspelbaarheid in dienstverlening, betere ketensamenwerking en zichtbaarder resultaat voor inwoners en gemeenten Daarnaast schuift het eerder verwachte financieel “ravijnjaar” op naar 2028. Daarmee ontstaat ruimte om niet vanuit urgentie, maar vanuit gezamenlijke richting en inhoudelijke afwegingen tot keuzes te komen.	
Risico's	De financiële risico’s van de Regio GV zijn opgenomen in de Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de Jaarrekening van de Regio. Op basis van deze risico’s is de verwachte eigen ratio weerstandsvermogen met 1,164 (2027) geclassificeerd als “voldoende”.	
Programma	4. Bestuur	
Website	http://www.regiogv.nl	

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

Bestuurlijke deelname	Statutaire vestigingsplaats is Hilversum. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. De burgemeester van Hilversum maakt deel uit van en is voorzitter van het dagelijks en het algemeen bestuur. Het bestuur beslist bij meerderheid van stemmen. Hilversum heeft 1 van de 6 stemmen in het algemeen bestuur. In 2027 zal, door het samen gaan van Wijdemeren met Hilversum, het totaal aantal stemmen zal naar 5 worden bijgesteld.
Partners	De gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen en Laren.

Doel en openbaar belang

De taken en verantwoordelijkheden van de Veiligheidsregio zijn vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's (Wvr). In hoofdlijnen zijn dat conform artikel 10 Wvr:
a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid;
d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Deze taken worden gezamenlijk uitgevoerd door de brandweer, politie, GHOR en Bevolkingszorg;
e. het instellen en in stand houden van een brandweer;
f. het instellen en in stand houden van een Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR). De GHOR coördineert de inzet van geneeskundige diensten tijdens rampen en grote ongevallen;
g. het voorzien in de meldkamerfunctie;
h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de Veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 10,1 miljoen	€ 13,5 miljoen
Financieel resultaat	€ 0, na mutaties reserves (€356.248) nadeel voor mutaties reserves)	€ 0, na mutaties reserves (€342.366) nadeel voor mutaties reserves

Toelichting

Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op de programmabegroting 2027 van de Veiligheidsregio.

Als gevolg van de gemeentelijke herindeling van Hilversum en Wijdemeren per 1 januari 2027 wijzigt ook de verdeling van de gemeentelijke bijdrage en hiermee ook het financieel belang. Het herverdeeleffect van de herindeling op de gemeentelijke bijdrage door de nieuwe gemeente Hilversum per 1-1-2027 is voor de Veiligheidsregio pas inzichtelijk in de circulaires van het Gemeentefonds in 2027 (wanneer de samenvoeging formeel is doorgevoerd/afgerond). De Veiligheidsregio stelt haar begroting op, op basis van de septembercirculaire T-2. Dit betekent dat dit effect pas wordt verwerkt in de kadernota en programmabegroting 2029 van de Veiligheidsregio. Vanaf 2029 wordt de gemeentelijke bijdrage van Hilversum aan VRGV berekend op basis van de nieuwe situatie. In 2027 en 2028 is de berekening van de kosten gebaseerd op twee gescheiden gemeenten Hilversum en Wijdemeren.
De gemeentelijke bijdrage stijgt door de herindeling van €10,1 miljoen naar €13,5 miljoen in 2027. Voor 2027 bestaat dit uit de volgende bedragen: Algemene bijdrage voor de Veiligheidsregio € 12,6 mln, Bijdrage Bevolkingszorg € 231.530 (2026: € 149.957), Bijdrage huisvesting € 649.864 (2026: € 349.935). Het totaal van de exploitatie 2027 (baten) bedraagt € 31,8 mln exclusief onttrekkingen reserves.

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	€ 5,3 miljoen	€ 4,2 miljoen
Vreemd vermogen	€ 42,6 miljoen	€ 44,0 miljoen

Toelichting

De cijfers zijn gebaseerd op de programmabegroting 2027 van de Veiligheidsregio.

Ontwikkelingen

Veilige leefomgeving
Een veilige leefomgeving is belangrijk voor het welzijn en de gezondheid van inwoners. Daarom werken de Veiligheidsregio's samen aan een veilige omgeving in Gooi en Vechtstreek en Flevoland. Dat doen zij niet alleen, maar samen met gemeenten, crisispartners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners. De Veiligheidsregio's verminderen risico's door kennis over fysieke veiligheid te delen en gemeenten te adviseren over een veilige inrichting van de leefomgeving. Ook zorgen zij dat veiligheid een plek krijgt in omgevingsvisies, programma's en omgevingsplannen.

Toekomstgerichte crisisbeheersing
Crises veranderen en vragen om een andere aanpak. Veiligheidsregio's kunnen niet alles zelf oplossen. Daarom wordt de crisisorganisatie flexibeler gemaakt en wordt de informatie- en netwerkpositie versterkt. Ook krijgen gemeenten meer passende ondersteuning. Daarnaast wordt gewerkt aan een veerkrachtige en zelfredzame samenleving. De nadruk ligt op een goede voorbereiding en paraatheid.

Toekomstgerichte brandweerzorg
De brandweer bereidt zich voor op veranderingen in de samenleving. Zo kan de brandweer blijven adviseren over een veilige ontwikkeling van de regio's en snel en professioneel optreden. De aandacht ligt onder andere op klimaatbestendig optreden, de energietransitie en de rol van de brandweer in de samenleving. Tegelijkertijd treden hulpverleners vaker op in minder veilige situaties. Daarom is er extra aandacht voor de vitaliteit van hulpverleners, zowel fysiek als mentaal, en voor hun loopbaanontwikkeling.

Wendbare organisatie
De samenwerkende Veiligheidsregio's willen een wendbare organisatie zijn. Dat betekent dat zij snel kunnen meebewegen met veranderingen in de maatschappij. Daarbij zijn goed werkgeverschap, gelijkwaardigheid, vitaliteit en duurzaamheid belangrijk. Ook is het nodig om open te staan voor nieuwe technologieën en werkwijzen. Daarnaast moet de organisatie beschikken over goede en toegankelijke informatie, zodat zij goed kan inspelen op ontwikkelingen en haar taken goed kan uitvoeren.

Risico's

In de programmabegroting 2027 noemt de VRGV als de twee grootste risico's:

Verplichtend karakter brandweerpersoneel (voorheen: Taakdifferentiatie brandweerpersoneel)
In december 2019 is een voorlopig besluit genomen in het Veiligheidsberaad om taakdifferentiatie tussen beroepsmedewerkers en vrijwilligers nader uit te werken. Daarbij gaat het er om dat objectief vastgesteld kan worden dat er verschil is tussen een vrijwilliger en een beroepsbrandweer. Te denken valt aan differentiatie in de zwaarte van de opleiding, het uitvoeren van specialismen en belasting in tijd en beschikbaarheid. Besluitvorming hierover is al diverse keren uitgesteld. Het financiële risico is voor het gehele land fors, maar met name voor de Veiligheidsregio's die voor een groot deel drijven op vrijwilligheid. Gelet op de eerste aannames blijkt dat er bij VRGV een minimaal risico is van € 2 miljoen per jaar. Het standpunt van de Veiligheidsregio's is dat de extra kosten door het verplichtend karakter volledig door het ministerie van Justitie en Veiligheid gecompenseerd moeten worden. Besluitvorming hierover is al meermaals uitgesteld. Het financieel risico schatten we in op 30% van de extra kosten. Over twee jaar gerekend is het financieel risico € 1,2 miljoen.

Frictiekosten uittreding gemeente Weesp

	De gemeente Weesp is in 2022 uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling VRGV en ingetreden bij Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Bij deze uittreding zijn er (financiële) afspraken gemaakt over frictiekosten van personeel. Vooralsnog wordt er gerekend met een financieel risico voor VRGV, van € 215.000 structureel per jaar, waarbij het financieel arrangement de komende jaren wordt afgeboekt. Het financieel risico is nu vooralsnog bepaald op 20%, zijnde € 86.000 voor 2 jaar.
Programma	4. Bestuur
Website	www.vrgooienvechtstreek.nl

Werkvoorzieningsschap Tomingroep

Bestuurlijke deelname	Namens Hilversum zit portefeuillehouder Heller in het Algemeen Bestuur (AB) en sinds september 2025 ook lid van het Dagelijks bestuurd (DB). Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Tomingroep worden op basis van het voortschrijdend tienjaars-gemiddelde aandeel van de deelnemende gemeenten in het aantal SW-medewerkers bij Tomingroep de onderstaande zaken bepaald: · het aandeel in het eigen vermogen; · een eventuele dividenduitkering of verliescompensatie; · de stemverhouding in bestuursvergaderingen van het Schap; · de hoogte van een eventuele gemeentelijke bijdrage. Voor Hilversum is het voor 2027 vastgestelde aandeel 33,4 % en voor Wijdemeren 2,7%, wat resulteert in een gezamenlijk aandeel van 36,10% (vastgesteld door AB Tomin in april 2026).
Partners	De gemeenten Almere, Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Huizen en Laren.
Doel en openbaar belang	Het Werkvoorzieningsschap voert namens de deelnemende gemeenten taken uit in het kader van de ‘oude’ Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) die gericht zijn op het aanbieden van aangepast werk aan mensen met een arbeidsbeperking.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 7,7 miljoen	€ 9,7 miljoen (totaal financieel belang)
Financieel resultaat	€ 8,5 miljoen nadeel na mutaties reserves (€ 1,0 miljoen winst voor mutaties reserves)	€ 1,0 miljoen nadeel na mutaties reserves (€ 0,01 miljoen winst voor mutaties reserves)
Toelichting	Het financiële belang bestaat uit de jaarlijkse Wsw-rijksbijdrage die via de algemene uitkering aan Hilversum wordt verstrekt en wordt doorbetaald aan het werkvoorzieningsschap. Op basis van de Meicirculaire 2026 bedraagt deze bijdrage € 7,4 miljoen voor Hilversum en vanaf 2027 € 0,4 miljoen voor Wijdemeren. Daarnaast is vanaf 2027 een gemeentelijke bijdrage van € 5.310.000 opgenomen in de begroting 2027. Het aandeel van Hilversum bedraagt 33,4% (€ 1.716.426) en het aandeel van Wijdemeren 2,7% (€ 138.753). Gezamenlijk komt dit neer op een aandeel van 36,1% en een totale bijdrage van € 1.855.179. Het Schap heeft een 100% deelneming in Tomingroep BV. Het Schap en de BV hebben een meerjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten. De garantie waarmee de BV een nulresultaat bij het Schap garandeerde, is met ingang van 2024 buiten werking gesteld. Inmiddels ondersteunt het Schap de BV met een	

jaarlijkse exploitatiebijdrage om het eigen vermogen van de BV op peil te houden. In 2026 gaat het om € 10,2 miljoen en in 2027 om € 7,6 miljoen. Vóór aanzuivering van het eigen vermogen van de BV en exclusief de gemeentelijke bijdrage resteert in 2027 voor het Schap een positief resultaat van afgerond € 1,4 miljoen. De totale begroting 2027 Tomin Schap bedraagt € 30,3 miljoen (2025: € 26,9 miljoen) (2026: € 33,5 miljoen). Het financieel resultaat 2026 en 2027 is gebaseerd op de begroting 2027 Tomin Schap. Voor de jaren 2026 en 2027 wordt geen dividend verwacht.

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	€ 1,0 miljoen	€ 0,01 miljoen
Vreemd vermogen	€ 11,6 miljoen	€ 13,0 miljoen

Toelichting

Cijfers 2026 en 2027 zijn op basis van de begroting 2027 Tomin Schap. Het eigen vermogen van het Schap daalt in 2026 van € 9,6 miljoen (jaarrekening 2025) naar € 1,0 miljoen en komt eind 2027 uit op afgerond nihil. Deze daling komt doordat het Schap in 2026 € 10,2 miljoen en in 2027 € 7,6 miljoen doteert aan het eigen vermogen van de BV om de verliezen van de BV op te vangen. Zonder die toevoegingen is het eigen vermogen van de BV negatief. Als ondergrens geldt de verkrijgingsprijs van de deelneming, circa € 2,5 miljoen.

Het eigen vermogen van de BV blijft met de toevoegingen vanuit het Schap op circa € 2,5 miljoen. Geconsolideerd daalt het eigen vermogen daarmee van € 16,5 miljoen in 2020 naar € 2,5 miljoen eind 2027. Vanaf 2027 is een gemeentelijke bijdrage van de deelnemende gemeenten geraamd om het eigen vermogen van het Schap op nihil te houden.

Ontwikkelingen

Tomin voert namens de deelnemende gemeenten de sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Door de beëindiging van de instroom in de Wsw sinds 2015 neemt het aantal Wsw-medewerkers jaarlijks af. Tegelijkertijd dalen de rijksbijdragen, terwijl de uitvoeringskosten relatief toenemen. Eerdere inspanningen om Tomin door te ontwikkelen tot arbeidsontwikkel- en werkleerbedrijf hebben niet geleid tot de beoogde maatschappelijke en financiële resultaten.
Op basis van de evaluatie van het bedrijfsplan 2022-2025 hebben de deelnemende gemeenten gekozen voor een nieuwe koers. In het zogenoemde Noord-Zuidscenario ontwikkelt Almere een eigen sociaal ontwikkelbedrijf, terwijl de gemeenten in de Gooi- en Vechtstreek gezamenlijk toewerken naar een nieuw geïntegreerd sociaal ontwikkelbedrijf. Het doel is dat beide organisaties per 1 januari 2028 operationeel zijn. In 2026 is hiervoor een transitieprogramma gestart. De colleges van de zeven Gooi en Vechtgemeenten hebben in juni 2026 ingestemd met een intentieovereenkomst voor het geïntegreerde sociaal ontwikkelbedrijf in de vorm van een GR Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO), met Hilversum, Wijdemeren en Gooise Meren als beoogde eigenaren. De gemeenten Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren sluiten voor de doelgroepen Wsw en nieuw beschut aan via een dienstverleningsovereenkomst voor tien jaar.
De financiële positie van Tomin blijft kwetsbaar. Om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen is voor 2026 en 2027 een garantstelling aan Tomingroep BV afgegeven. De financiële gevolgen van de transitie worden de komende jaren verder uitgewerkt en betrokken bij de besluitvorming over de nieuwe organisatie.

Risico's	De gemeenten zetten de in de Algemene Uitkering ontvangen Wsw-bijdrage (rijkssubsidie Wsw) door naar het Schap. Doordat het Wsw-bestand afneemt, stijgen de kosten relatief door het ontbreken van schaalvoordelen. De strategienota ging uit van plaatsing P-wetters en groei van de onderneming. Dit is niet rendabel gebleken omdat P-wetters relatief duur zijn (zonder marktconforme begeleidingsvergoeding) en omdat voor het extra werk relatief dure inhuur ingezet moest worden. De nadelen konden tot voor kort worden opgevangen omdat de Tomingroep (in relatie tot andere SW-bedrijven in het land) een uitzonderlijk grote buffer had, namelijk het gezamenlijk eigen vermogen van het Schap en de BV. Die buffer is inmiddels vrijwel uitgeput. Volgens de begroting 2027 resteert eind 2027 geen eigen vermogen bij het Schap en is voor dat jaar een gemeentelijke bijdrage van € 5,3 miljoen geraamd (voor Hilversum en Wijdemeren samen circa € 1,9 miljoen). De gemeente is 100% risicodrager voor haar aandeel (= het aantal werkdagen van de in de gemeente Hilversum wonende werknemers). Het liquiditeitstekort dat de directie begin 2025 aankondigde, heeft zich inderdaad voorgedaan. Voor de liquiditeit staat het Schap in 2026 en 2027 daarom garant voor de BV, tot maximaal € 7,6 miljoen per jaar. Een beroep op de garantstelling of op de aanvullingsverplichting van artikel 23 van de Gemeenschappelijke Regeling werkt naar rato van het SW-aandeel door naar de deelnemende gemeenten. Verder brengt de transitie naar de nieuwe organisaties voor Noord en Zuid kosten en personele gevolgen mee die nog niet in de begroting 2027 zijn verwerkt. Dit wordt gedekt binnen het bestaande Impulsbudget Sociale Infrastructuur. De opbrengst van de verkoop van het vastgoed van het Schap kan aanvullend bijdragen aan de financiering van de transitie.
Programma	3. Werken
Website	www.tomingroep.nl

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Bestuurlijke deelname	De wethouder met vergunningverlening en handhaving in portefeuille heeft zitting in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). De verdeling van de stemmen wordt bepaald aan de hand van de jaarcijfers van het voorafgaande jaar. Het stempercentage was in 2025 4,49%. Het stempercentage over 2027 is nog niet bekend. Onze deelname in 2027 wordt bepaald aan de hand van de jaarcijfers over 2026. Bovendien gaat de bijdrage door de samenvoeging van Wijdemeren omhoog (en daarmee ook het stempercentage voor 2027). Volgens de cijfers van de (3de) aangepaste begroting 2026 komt het stempercentage voor 2027 uit op 11,2% (inclusief Wijdemeren).
Partners	De provincies Flevoland en Noord-Holland, en de gemeenten Almere, Blaricum, Dronten, Gooise Meren, Huizen, Laren, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde.

Doel en openbaar belang	De OFGV verricht voor de gemeente uitvoeringstaken op het gebied van milieu. Het gaat dan om taken die zien op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De OFGV verricht door het Rijk verplichte basistaken en niet-verplichte plustaken. De taken die de OFGV uitvoert zijn bijvoorbeeld het verlenen van omgevingsvergunningen milieu, het afhandelen van meldingen en klachten, toezicht houden en handhaven. Verder kan de OFGV adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Ook verzorgt de OFGV de uitvoering van programma's en projecten voor de deelnemers, waaronder het leveren van milieutechnische kennis en het uitvoeren van onderzoek en metingen.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 1.314.120	€ 2.466.477 (incl. €918.379 Wijdemeren)
Financieel resultaat	€ 0 na mutaties reserves (€ 455K nadeel voor mutaties)	€0 na mutaties reserves

Toelichting	De bovenstaande cijfers 2026 en 2027 zijn gebaseerd op de 3e begrotingswijziging 2026 en 1ste begrotingswijziging 2027 van de OFGV. De verdeling van de stemmen geschiedt naar rato van de totale financiële bijdrage per deelnemer van het voorgaande kalenderjaar (2026). Het stempercentage over 2027 is nog niet bekend. Onze deelname in 2027 wordt bepaald aan de hand van de jaarcijfers over 2026. Bovendien gaat de bijdrage door de samenvoeging van Wijdemeren omhoog (en daarmee ook het stempercentage voor 2027). Volgens de cijfers van de (3de) aangepaste begroting 2026 komt het stempercentage voor 2027 uit op 11,2% (inclusief Wijdemeren). De totale begroting van de OFGV in 2027 is € 21 miljoen (2026: € 19 miljoen)

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	€ 1,6 miljoen	€ 1 miljoen
Vreemd vermogen	€ 4,5 miljoen	€4,5 miljoen

Toelichting	De bovenstaande cijfers 2026 en 2027 zijn gebaseerd op de 3de begrotingswijziging 2026 en de 1ste begrotingswijziging 2027.
Ontwikkelingen	In de kadernota 2025 worden de ontwikkelingen uitgebreid beschreven. OFGV zal zich de komende jaren sterk gaan ontwikkelen. Deze ontwikkelopgave komt voort uit het Interbestuurlijk programma Versterking VTH- stelsel en het opvolgen van de in 2022 uitgevoerde visitaties. Ook heeft het bestuur aan de nieuwe directeur van de OFGV de opdracht meegegeven om te komen tot een toekomstbestendige dienst. Extra basistaken zullen verplicht worden belegd bij de OFGV, waarvan een deel nog door deelnemers ingebracht zullen worden. Vanaf 2025 zijn vanuit Hilversum alle basistaken en overige VTH-milieutaken belegd bij OFGV. Daarnaast geldt voor de collectieve basistaken dat OFGV deze nog niet of nog niet alle op het juiste kwaliteitsniveau uitvoert. Het doel van deze ontwikkelingen is een nabije, hoogwaardige en robuuste omgevingsdienst te creëren. Door de samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren, zal Wijdemeren als deelnemer worden verwijderd en wordt de deelname van Hilversum groter.

Risico's	In de 1ste begrotingswijziging 2027 noemt de OFGV o.a. de volgende risico's: Exploitatieverlies door kostenstijging, Exploitatieverlies door opbrengstendaling, Schaalnadeel door taakverandering, Productiviteitsverlies door ziekteverzuim, Productiviteitsverlies door inefficiëntie. De OFGV heeft een vrij beschikbare weerstandscapaciteit van € 901.124 en noemt een benodigde weerstandscapaciteit van € 925.000: de ratio komt daarmee op 0,97. Dit valt binnen de daarvoor afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1,2.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.ofgv.nl

Archief Gooi en Vechtstreek

Bestuurlijke deelname	De statutaire vestigingsplaats is Hilversum. De deelnemers aan deze regeling; de publieke rechtspersonen Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdemeren, Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek en de Regio Gooi- en Vechtstreek hebben besloten tot het aangaan van een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in artikel 8 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), ten behoeve van de instandhouding van een Archief Gooi en Vechtstreek.
Partners	De gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Laren, de Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek en de Regio Gooi en Vechtstreek.
Doel en openbaar belang	Met ingang van 1 januari 2024 is deze gemeenschappelijke regeling getroffen met het doel de belangen van de gemeenten en de regio's in het samenwerkingsgebied bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten en dergelijke die berusten in de gemeentelijke archiefbewaarplaats van de gemeenten in gezamenlijkheid te behartigen Alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen welke door haar op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar wordt gesteld voor een breed publiek.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 647.000	€ 647.000
Financieel resultaat	€ 0	€ 0
Toelichting	Het totaal van de exploitatie 2025 van het Archief bedraagt € 1,6 miljoen conform de begroting van het Archief Gooi en Vechtstreek 2025. De bijdrage over 2027 wordt vastgesteld aan de hand van de resultaten over 2026 geïndexeerd met de CPI. De begroting en de bijdrage van Hilversum over 2027 zijn nog niet vastgesteld, derhalve worden de cijfers van 2026 gebruikt.	

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting	Het Archief Gooi en Vechtstreek is per 01-01-2024 gestart. Van alle deelnemende partijen wordt een bijdrage gevraagd voor het Archief Gooi en Vechtstreek op basis van het aantal inwoners.
Ontwikkelingen	Vanaf 2022 is er intensief gewerkt aan het in kaart brengen van financiële, personele en juridische gevolgen. Dit heeft geresulteerd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Archief Gooi en Vechtstreek. Het jaar 2025 is dus het tweede jaar geweest voor het Archief en de GR. Het E-depot zal doorontwikkeld blijven worden en ook is er ruimte voor de doorontwikkeling van digitalisering. In 2027 zal er een evaluatie plaatsvinden van de Archiefdienst. De uitkomst van deze evaluatie kan aanleiding zijn om gemaakte keuzes te herzien of aanvullende keuzes te maken.
Risico's	n.v.t
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.archiefgooienvechtstreek.nl

Plassenschap Loosdrecht en omstreken

Bestuurlijke deelname	Tot en met 2026 is de gemeente Wijdemeren deelnemer aan het Plassenschap Loosdrecht e.o. en tevens de uitvoeringsorganisatie. Met ingang van 2027 gaat dit over naar de (nieuwe) gemeente Hilversum.
Partners	De Provincie Utrecht, provincie Noord-Holland, gemeente Stichtse Vecht, gemeente Wijdemeren (t/m 31-12-2026) en gemeente Hilversum (vanaf 01-01-2027) zijn de deelnemers aan het Plassenschap Loosdrecht e.o. Iedere deelnemer levert één lid voor het bestuur, welke ook 1 stem heeft in het bestuur. Iedere deelnemer heeft een stem voor 25%.
Doel en openbaar belang	Het Plassenschap Loosdrecht e.o. is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, exploitatie en beheer van recreatievoorzieningen en terreinen en treedt op als belangenbehartiger op het gebied van recreatie.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 669.886	€ 736.707
Financieel resultaat	€ 0	€ 0
Toelichting	Begrotingsresultaat is € 0	

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	€ 1.413.900	€ 1.469.900
Vreemd vermogen	€ 9.640.780	€ 10.184.780

Toelichting	2027 is het laatste jaar van het vierjarig uitvoeringsplan 2024-2027, waarin zowel het MJOP als MJIP in beeld zijn gebracht.
Ontwikkelingen	Voor 2027 liggen de belangrijkste accenten bij de voorbereiding en uitvoering van noodzakelijke vervangingsinvesteringen, waarbij fasering essentieel is om de kapitaallasten binnen de financiële kaders te houden. In 2027 wordt een nieuw uitvoeringsplan opgesteld voor de periode 2028-2031, waarin het MJOP en MJIP geactualiseerd worden. Nieuw hierin zal in ieder geval de nieuwbouw werkhaven Rimboe zijn.
Risico's	In de inventarisatie van de risico's van de gemeente Wijdemeren/Hilversum (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) is geen rekening gehouden met risico's van deze verbonden partij.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.wijdemeren.nl/plassenschap

Vennootschappen en coöperaties

GEM Crailo BV		
Bestuurlijke deelname	GEM Crailo BV is opgericht op 1 mei 2018. De aandeelhouders zijn de gemeenten Hilversum (45%), Gooise Meren (45%) en Laren (10%). De wethouders Financiën vertegenwoordigen hun gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouder). De wethouders Ruimtelijke Ordening (in Hilversum de projectwethouder Crailo) vertegenwoordigen hun gemeente in het Bestuurlijk Overleg.	
Partners	Gemeenten Gooise Meren en Laren.	
Doel en openbaar belang	GEM Crailo BV heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.	
	2026	**2027**
Financiële belang	Niet bekend	Niet bekend
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	Op 08 april 2026 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als onderdeel van het jaarverslag 2025 en het jaarplan 2026 van GEM Crailo BV vastgesteld. Uit het jaarverslag 2025 blijkt dat het eigen vermogen € 2,6 miljoen is en het vreemd vermogen € 34,4 miljoen. De geraamde winst van de grondexploitatie bedraagt € 5,1 miljoen. Op eindwaarde per 31 december 2031 (en € 4,49 miljoen op contante waarde per 1 januari 2026). Het financieel resultaat van de verbonden partij vloeit voort uit de intergemeentelijke grondexploitatie, die jaarlijks met de jaarrekening Crailo wordt geactualiseerd. De geactualiseerde grondexploitatie is nu niet bekend en volgt in het tweede kwartaal aan de raad Als gevolg hiervan is het niet mogelijk de begin- en eindstanden voor 2026 en 2027 te benoemen.	
	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting	GEM Crailo BV heeft eind december 2020 de gronden van de gemeente Hilversum, de gemeente Laren en de gemeente Gooise Meren overgenomen tegen een totaalbedrag van € 33,2 miljoen. De koopsom is voldaan door middel van een uitgestelde betaling. Deze uitgestelde betaling dient uiterlijk op 31 december 2029 plaats te vinden. Deze nog te ontvangen koopsom is verantwoord als verstrekte langlopende lening. In december 2029 wordt van GEM Crailo BV een bedrag van € 16,1 miljoen ontvangen. Dit bedrag wordt vervolgens door de gemeente overgemaakt naar de Provincie Noord-Holland ter aflossing van onze langlopende schuld van € 16,1 miljoen. Vooralsnog zien wij geen risico op het niet kunnen aflossen van de langlopende schuld bij de Provincie Noord-Holland. Op basis van de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie is de verwachting dat deze winstgevend wordt afgesloten. De eerste verkoop heeft plaatsgevonden waarbij deze meer dan verwacht positief is uitgevallen. De kredietfaciliteit van GEM Crailo B.V. bij BNG Bank van € 20 miljoen is per 31 december 2025 geëindigd. In 2026 is een nieuwe kredietfaciliteit aangevraagd. De raad is hierover geïnformeerd en heeft zijn wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. Voor deze financiering zal de gemeente Hilversum, evenals voor de vorige faciliteit, voor 45% borg staan.
Ontwikkelingen	De ontwikkeling van Buurtschap Crailo op dit moment in grote lijnen op koers is. Voorbereidende activiteiten en/of producten worden in 2026 gerealiseerd om vanaf 2027 weer tot uitgifte te komen. Verder zal GEM Crailo BV actief participeren en bijdragen leveren aan het onderzoek naar een onder tunnelde fiets- voetgangersverbinding onder de A1. Vooral de verbetering van de bereikbaarheid van het OV-knooppunt van voetgangers en fietsers is een belangrijk onderwerp. Over de financiële effecten en/of de omvang daarvan voor GEM Crailo BV bestaat op dit moment nog geen inzicht.
Risico's	Op 08 april 2026 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als onderdeel van het jaarverslag 2025 vastgesteld inclusief een risico- en gevoeligheidsanalyse. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de risico’s beschreven.
Programma	5. Financiën en grondexploitaties
Website	www.crailo.nl

BNG Bank N.V.

Bestuurlijke deelname	De gemeente Hilversum heeft 154.869 van de 55.690.720 aandelen en daarmee 0,28% van het stemrecht op de AVA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders). De gemeente wordt op de AVA vertegenwoordigd door de wethouder Financiën.
Partners	De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

Doel en openbaar belang	De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG Bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger en is het voor de gemeente mogelijk om op eenvoudige wijze toegang te krijgen tot de geldmarkt. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de BNG Bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 274.000	€ 351.000
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	Hilversum (incl. Wijdemeren) bezit 154.869 aandelen, op de balans gewaardeerd tegen € 351.000. Over 2025 hebben we in 2026 een dividend van € 144.945 ontvangen. Een prognose van de financiële resultaten over 2026 en 2027 geeft de BNG Bank niet vrij. Daarnaast emitteert de BNG Bank leningen die beursgenoteerd zijn. Om die reden is de BNG Bank gehouden aan regels die de Autoriteit Financiële Markten (AFM) stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. De BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen (RvC). De meest actuele gegevens zijn afkomstig uit de jaarrekening 2025 van de BNG Bank die op 23 april 2026 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is vastgesteld. Het laatst bekende resultaat is de nettowinst na belastingen over 2025 en bedraagt € 172 miljoen.	

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	De verwachte eindstanden 2026 en 2027 van het eigen en vreemd vermogen geeft de BNG Bank niet vrij om dezelfde redenen als de prognose van de financiële resultaten niet wordt vrijgegeven. De laatst bekende stand van het eigen dan wel vreemd vermogen is de stand per 31-12-2025 en bedroeg € 4,8 miljard respectievelijk € 111 miljard	

Ontwikkelingen	Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2026.
Risico's	Gering. De ratings van de BNG zijn respectievelijk Aaa bij Moody’s, AAA bij Fitch en AA+ bij Standards & Poor’s, en zijn daarmee gelijk aan de ratings van de Nederlandse Staat. Daarmee behoort BNG Bank tot de veiligste banken ter wereld.
Programma	5. Financiën en grondexploitaties
Website	www.bngbank.nl

Vitens N.V.

Bestuurlijke deelname	Als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De gemeente Hilversum heeft 98.525 van de 5.777.247 aandelen en daarmee 1,7 % van het stemrecht in de AVA.
Partners	De aandelen van de N.V. zijn in handen van provinciale en gemeentelijke overheden.
Doel en openbaar belang	Het statutaire doel van Vitens is de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder de winning, de productie, het transport, de verkoop en de distributie van water (statuten art 3 lid 1). Het doel van de deelname van Hilversum is het beïnvloeden van het beleid van Vitens, teneinde de prijs van water voor de Hilversumse burgers en bedrijven zo laag mogelijk te houden.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 89.569	€ 98.000
Financieel resultaat	€ 79 miljoen	€ 93 miljoen

Toelichting	Hilversum (incl. Wijdemeren) bezit 98.525 aandelen Vitens, op de balans gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 97.940 (€ 0,99/aandeel). De te verwachten resultaten over 2026 en 2027 zijn gebaseerd op de financiële projectie 2026-2030 van Vitens zoals die is geagendeerd in de AVA van november 2025. Het te verwachten dividend over 2026 (uit te betalen in 2027) bedraagt € 0 per aandeel.

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	€ 868 miljoen	€ 963 miljoen
Vreemd vermogen	€ 1.656 miljoen	€ 1.903 miljoen

Toelichting	Bovenstaande prognose van het eigen en vreemd vermogen per 31-12-2026 en 31-12-2027 zijn gebaseerd op de financiële projectie 2026-2030 van Vitens zoals die is geagendeerd in de AVA van november 2025.
Ontwikkelingen	Door de toenemende vraag naar drinkwater staat Vitens voor een 'enorme investeringsopgave'. Daarnaast mag Vitens conform de drinkwaterwet maar een beperkt rendement behalen hetgeen de winstgevendheid beperkt. Vitens zal daarom de komende jaren geen dividend uitkeren aan aandeelhouders.
Risico's	Geringe risico’s. Het betreft een bedrijf met een monopolie op het gebied van drinkwater.
Programma	5. Financiën en grondexploitaties
Website	www.vitens.nl

Coöperatie Parkeerservice U.A.

Bestuurlijke deelname	Hilversum is 1 van de 15 leden in de Algemene Leden Vergadering (ALV) en heeft daar 1 stem. Portefeuillehouder Bereikbaarheid en Parkeren neemt deel aan de Algemene Leden Vergadering.

Partners	Gemeenten Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen (NH), Enkhuizen, Gouda, Hoogeveen, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist, en Parkeren Amersfoort B.V.
Doel en openbaar belang	1. De Coöperatie heeft ten doel het bewerkstelligen van samenwerking tussen de Coöperatie en haar Leden op het werkgebied van de Coöperatie en het voorzien in de stoffelijke behoeften van de Leden van de Coöperatie door het sluiten van overeenkomsten van opdracht met de Leden ter zake van het bedrijf dat door de Coöperatie wordt uitgeoefend ten behoeve van de Leden op het gebied van het adviseren en leveren van diensten ter zake van garagebeheer, straatparkeerbeheer en straatparkeerhandhaving in het geografisch werkgebied van de Leden. 2. Als nevendoel kan de Coöperatie andere belangen op het gebied van parkeren van haar Leden behartigen.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 3,0 miljoen	Niet bekend
Financieel resultaat	€ 0	€ 0

Toelichting	De jaarlijkse bijdrage van Hilversum is gebaseerd op de af te nemen diensten door Hilversum aan de Coöperatie en de jaarlijkse begroting van de Coöperatie. Dit wordt in een uitvoeringsovereenkomst (UO) uiteengezet en ondertekend door beide partijen. De UO 2026 (€ 3,0 miljoen) is ondertekend en kan daarom niet meer wijzigen. De UO 2027 is op dit moment nog niet opgesteld.

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting	De Coöperatie neemt in de begroting geen balans-standen op. De laatst bekende standen komen uit de jaarrekening 2025. Het eigen vermogen per 31-12-2025 bedroeg € 2,8 miljoen en het vreemd vermogen € 8 miljoen.
Ontwikkelingen	In 2024 heeft Hilversum aanvullende diensten belegd bij de Coöperatie ParkeerService, waaronder het verlenen van parkeervergunningen. Daarnaast zijn de handhavingsuren uitgebreid en het parkeerbeleid is ingevoerd. Binnen de Coöperatie ParkeerService zelf hebben er geen grote ontwikkelingen plaatsgevonden. Het ledenbestand is sinds 2024 met 1 lid toegenomen. Een aantal leden hebben, net als Hilversum, aanvullende diensten afgenomen bij de Coöperatie.” In de visie 2025 is uitgesproken een jaarlijkse groei na te streven van 1 lid per jaar. Deze ambitie staat nog steeds en de verwachting is dat de inspanningen tot resultaat gaan leiden.
Risico's	Door de gekozen rechtsvorm van Coöperatie met Uitgesloten Aansprakelijkheid is er geen verhaalsrecht op de leden voor de schulden en tekorten van de coöperatie. Hilversum betaalt de jaarlijkse bijdrage in vier termijnen, dus bij een eventueel faillissement is Hilversum maximaal een kwart van de jaarlijkse bijdrage kwijt. De Coöperatie werkt aan de financiële continuïteit. Mede door de in 2018 ingezette transitie zijn risico’s beter afgedekt en worden kosten beter doorbelast aan de leden. Het financiële risico is daardoor beperkt.
Programma	3. Werken

Website	www.parkeerservice.nl

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht BV

Bestuurlijke deelname	De gemeente heeft als aandeelhouder, in de persoon van de wethouder Economie, in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA), de mogelijkheid om richting te geven aan de werking van de ROM. De bevoegdheden van de AVA zijn onder andere het benoemen van de Raad van Commissarissen (RVC), het benoemen van directie en investeringscomité op voordracht van de RvC, het vaststellen van het investeringsreglement, en het besluiten over statuten, uitgifte van aandelen en tussentijdse uitkeringen. De governance is zo ingericht dat er geen belangenverstrengeling kan ontstaan. De sturingsmogelijkheid van de Raad is dan ook op afstand.
Partners	De gemeenten Utrecht en Amersfoort, de provincie Utrecht, de Universiteit van Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht, en het Ministerie van EZK.
Doel en openbaar belang	De ROM Regio Utrecht BV versterkt de economische structuur van de Regio Utrecht en richt zich hierbij op de thema's uit de Regionaal Economische Agenda; toekomstbestendige leefomgeving, gezonde mensen en digitalisering. Door ondersteuning van het bedrijfsleven en het ecosysteem wordt het innovatieve vermogen van de regio versterkt en via deze weg de welvaart en het welzijn blijvend vergroot. Zij sluit aan op de activiteiten van de Economic Board Utrecht waar bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden elkaar vinden in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Haar activiteiten passen in de in 2022 vastgestelde meerjarenstrategie. De ROM Regio Utrecht BV is het antwoord op een aantal uitdagingen: 1. Het creëren van een aanspreekpunt in de regio om cofinanciering te krijgen vanuit Invest-NL in het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Oplossingen die vaak een moeilijk financierbare top kennen; 2. De Regio Utrecht beschikt over een zeer bescheiden omvang aan stimuleringsinstrumenten voor het MKB. Er is weinig effectieve business development capaciteit om innovatie bij het bedrijfsleven en daarmee steun bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken tot stand te brengen. De ROM beschikt over business development capaciteit waardoor bedrijven sneller in staat zijn om hun product door te ontwikkelen en op te schalen; 3. De ROM gaat via diverse fondsen voorzien in een op dit moment niet in te vullen behoefte naar kapitaal bij het innovatieve bedrijfsleven; 4. De versterking van de inzet op internationalisering van het bedrijfsleven door bundeling van capaciteit binnen de tak trade en invest; 5. Het zorgen voor een helder en eenduidig aanspreekpunt in de regio voor bedrijven met een business development en of investeringsvraag.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 3,1 miljoen. kapitaaloverdracht	€ 3,1 miljoen. kapitaaloverdracht
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting	De financiële resultaten over 2026 zijn op dit moment nog niet bekend. Het financieel belang van de gemeente Hilversum is in totaal € 3,1 miljoen. De gemeente Hilversum heeft als aandeelhouder een belang van 4% in de ROM Regio Utrecht BV.	
	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	Het eigen vermogen (of groepsvermogen) van de verbonden partij bedraagt ultimo 2025 € 48,4 miljoen. Het vreemd vermogen bedraagt ultimo 2025 € 12,8 miljoen waarvan langlopende schuld € 4,9 miljoen en kortlopende schuld € 7,8 miljoen. De jaarrekening 2025 van de ROM Regio Utrecht BV is in juni 2026 ontvangen.	
Ontwikkelingen	Het financieel belang van de gemeente Hilversum is in totaal € 3,1 miljoen. De gemeente Hilversum heeft als aandeelhouder een belang van 4% in de ROM Regio Utrecht BV.	
Risico's	In lijn met gelijksoortige risico's wordt de maximum bandbreedte ingeschat op de totale hoogte van de deelneming: € 3,1 miljoen. Het eigen vermogen van de ROM is de afgelopen jaren afgenomen, met als bijkomend risico een duurzame waardevermindering in de toekomst. In 2025 is het eigen vermogen weer toegenomen. De kans van optreden van dit risico wordt met 1% zeer klein ingeschat. Dit individuele ROM risico wordt opgenomen in het overkoepelende risico dat het portfolio van onze gemeentelijke borgstellingen, garanties, rechtstreekse geldleningen en deelnemingen beslaat.	
Programma	3. Werken	
Website	www.romutrechtregion.nl	

Hilversum Stationsgebied B.V.

Bestuurlijke deelname	De gemeente Hilversum richt in 2026 Hilversum Stationsgebied B.V. op en treedt bij oprichting op als enig aandeelhouder en eerste bestuurder. Daarmee heeft de gemeente een directe bestuurlijke en financiële deelname in deze vennootschap. De vennootschap fungeert als gemeentelijke participatie-entiteit binnen de beoogde warmtesysteemstructuur als onderdeel van de gebiedsontwikkeling van het Stationsgebied.
Partners	Gemeente Hilversum is 100% aandeelhouder
Doel en openbaar belang	Het doel van Hilversum Stationsgebeid B.V. is het oprichten van, deelnemen in en financieren van entiteiten of ondernemingen, alsmede het samenwerken met en besturen van dergelijke entiteiten, waaronder de Gebiedsvereniging Warmtesysteem Stationsgebied. In 2026 heeft Hilversum Stationsgebeid B.V., samen met de gemeente Hilversum, de Gebiedsvereniging Warmtesysteem Stationsgebied Hilversum opgericht als tijdelijke gemeentelijke participatie-entiteit. Om een vereniging op te richten zijn ten minste twee partijen nodig, welke partijen na oprichting lid blijven van de vereniging totdat een derde lid toetreedt. Dat kunnen in geval van de gebiedsvereniging alleen eigenaren en de gemeente alsmede aan de gemeente verbonden dan wel gelieerde partijen zijn. Op dit moment zijn er nog geen andere eigenaren dan de gemeente en er is ook geen aan de gemeente verbonden dan wel gelieerde partij die de vereniging mede kan oprichten. Om die reden moet de gemeente een participatie BV oprichten, die samen met de gemeente de gebiedsvereniging kan oprichten.

	2026	2027
Financiële belang	Niet bekend	Niet bekend
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	De gemeente houdt bij oprichting alle geplaatste aandelen in Hilversum Stationsgebied B.V. Het financiële belang bestaat daarmee uit 100% aandelenbezit bij oprichting. Er zijn op het moment van het opstellen van de begroting 2027 nog geen resultaten gerealiseerd. Er is ook nog geen sprake van dividenden of andere financiële effecten.	
	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Toelichting	Op basis van de oprichtingsakte is uitsluitend het geplaatste kapitaal bij oprichting bekend, namelijk EUR 10 verdeeld over 10 aandelen van EUR 1. Verdere balansgegevens zijn niet opgenomen. De BV is opgericht als gemeentelijke participatie-entiteit binnen het project Warmtesysteem Stationsgebied Hilversum. Nadat de eerste ontwikkelaar – na levering van de eerste kavel - als lid is toetreden tot de 'Gebiedsvereniging Warmtesysteem Stationsgebied', zou de participatie BV in principe kunnen uittreden. De BV kan op dat moment worden ontbonden maar zou in de toekomst eventueel ook kunnen worden gebruikt bij soortgelijke projecten met (gebieds-)verenigingen.	
Ontwikkelingen	Nog geen ontwikkelingen	
Risico's	De belangrijkste risico's zijn dat de BV haar rol nog moet gaan invullen, dat er geld mee gemoeid kan zijn als de BV deelneemt in andere partijen. Vanaf 2026 neemt de B.V. een rol bij het inrichten van de 'Gebiedsvereniging Warmtesysteem Stationsgebied'. Nadat de eerste ontwikkelaar – na levering van de eerste kavel - als lid is toegetreden, zou de participatie BV in principe kunnen uittreden. Mocht de BV in toekomst deelnemen in andere entiteiten, dan kan er mogelijk sprake zijn van andere/grotere risico's	
Programma	5. Financiën en grondexploitaties	
Website		

Stichtingen en verenigingen

Stichting Goois Natuurreservaat	
Bestuurlijke deelname	Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van de participanten van het GNR plus een onafhankelijk voorzitter en twee onafhankelijke deskundigen. Samen hebben zij 14 stemmen te verdelen, waarvan Hilversum er 4 heeft.
Partners	De andere participanten van het GNR zijn de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen en Laren.

Doel en openbaar belang

1. De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze ten eeuwigen dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en
2. aan het publiek, door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon te verzekeren.

	2026	**2027**
Financiële belang	€ 1,6 miljoen	€ 1,9 miljoen
Financieel resultaat	€0 na mutaties reserves	€0 na mutaties reserves

Toelichting

Als gevolg van de voorgenomen gemeentelijke herindeling van Hilversum en Wijdemeren per 1 januari 2027 wijzigt ook de verdeling van de berekende participantenbijdrage en hiermee ook het financieel belang. Deze wordt bepaald op basis van inwoneraantallen. Dit is conform de samenwerkingsovereenkomst. Globaal gesteld neemt het bedrag per inwoner met ca 10% af doordat de lasten over meer inwoners worden verdeeld. Hilversum betaalt vanaf 2027 een groter aandeel doordat de inwoners van Wijdemeren erbij geteld worden. De bijdrage stijgt van €1,6 miljoen naar €1,9 miljoen. Deze stijging bestaat uit 4,2 % loon en prijscompensatie (€68.000 euro) en het effect van de gemeentelijke herindeling (€227.000). In 2027 wordt de totale participantenbijdrage van de gemeente Hilversum €1.910.920. Deze bijdrage wordt gedekt uit het exploitatiebudget, de BTW compensatie (voor 2027 verwachten we ruim €230.000) en de bestemmingsreserve GNR. De structurele stijgende kosten vanwege de samenvoeging, die gedekt kunnen worden gedekt uit de hogere uitkering gemeentefonds die de nieuwe gemeente ontvangt. Conform het ingroeimodel wordt uit deze reserve voor 2027 een bedrag onttrokken van €562.000.

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	€ 5,5 miljoen	€ 5,5 miljoen
Vreemd vermogen	€ 1,1 miljoen	€ 1,0 miljoen

Toelichting

De cijfers 2026 en 2027 zijn gebaseerd op de Programmabegroting GNR 2026 en de eerste begrotingswijziging 2026 en de concept-Programmabegroting 2027.

Ontwikkelingen

Door de samenvoeging met Wijdemeren wordt de participantenbijdrage opnieuw berekend (op basis van inwonersaantallen) en valt hoger uit. Daarnaast wordt het gebied met de plassen en veenweidegebied veel groter, wat betekent dat GNR daar eventueel nieuwe gebieden kan verwerven.

Risico's

De eigen bijdrage voor de uitvoering van de projecten en een deel van de werkzaamheden van het projectenbureau verkrijgt stichting Goois Natuurreservaat via begunstigersbijdragen, nalatenschappen een jaarlijkse bijdrage van de Postcode Loterij. Stichting Steun Goois Natuurreservaat beheert nog een deel van verkregen gelden die bestemd zijn voor het Goois Natuurreservaat. Door de aansluiting bij LandschappenNL loopt financiering door de Postcode Loterij niet meer via Stichting Steun GNR, en daarmee is ook haar rol gewijzigd. Gesprekken over de nieuwe samenwerkingsvorm lopen nog.

Jaarlijks wordt er door het GNR een opstelling gemaakt waarin de ‘door te schuiven BTW’ aan de participanten is opgenomen. De gemeente vraagt dit bedrag terug middels het landelijke BTW-compensatiefonds. Hilversum dekt hiermee een deel van haar bijdrage aan het GNR. Er bestaat een mogelijkheid dat als gevolg van gewijzigde inzichten in de toekomst, de BTW niet meer kan worden door geschoven. Dit zou kunnen leiden tot een hogere bijdrage voor de participanten bij

	een gelijkblijvende projecten-ambitie. Op dit moment zijn er geen indicaties dat deze “transparantiemethode” landelijk wordt gewijzigd.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.gnr.nl

Uitvaartstichting Hilversum

Bestuurlijke deelname	Het college geeft goedkeuring over de jaarstukken, begroting en tarievenlijst. De benoeming van de voorzitter van de Raad van Toezicht wordt eveneens goedgekeurd door het college.
Partners	Geen.
Doel en openbaar belang	De gemeente heeft op grond van de Wet op de Lijkbezorging de plicht een gemeentelijke begraafplaats te hebben. De Uitvaartstichting Hilversum (USH) heeft tot doel om de begraafplaatsen én het crematorium van de gemeente Hilversum op een professionele, efficiënte en effectieve wijze te exploiteren.

	2026	**2027**
Financiële belang	N.v.t	N.v.t
Financieel resultaat	- € 76.000	- € 16.000
Toelichting	Financiële gegevens zijn op basis van de concept meerjarenbegroting 2026-2029.	

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	- € 195.500	- € 211.500
Vreemd vermogen	€ n.n.b.	€ n.n.b.

Toelichting	Bij het opstellen van deze begroting is de meerjarenbegroting 2027-2030 van de Uitvaarstichting Hilversum nog niet ontvangen. De financiële gegevens zijn prognoses gebaseerd op de jaarstukken 2025 en de concept meerjarenbegroting 2026-2029.
Ontwikkelingen	Privaatrechtelijke afspraken tussen gemeente Hilversum en de Uitvaartstichting Hilversum (USH) zijn vastgelegd in een overeenkomst die betrekking heeft op het onderhoud aan en vervanging van gemeentelijke eigendommen. De USH benut deze eigendommen om invulling te geven aan de wettelijke taken die de gemeente heeft op gebied van begraven en cremeren. De USH is op basis van de huidige afspraken volledig verantwoordelijk voor de exploitatie van de vier gemeentelijke begraafplaatsen op het grondgebied van ‘oud’ Hilversum (tot 31 december 2026) en het crematorium Zuiderhof en voert dit uit voor eigen rekening en risico. De USH is in 2027 naar verwachting niet verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van begraven voor het voormalige grondgebied van de gemeente Wijdemeren.
Risico's	Het risico voor de gemeente betreft o.a. het versterken van het eigen vermogen en of de liquiditeitspositie van de stichting. Gezien de resultaten van het afgelopen jaar en de huidige liquiditeitspositie is dit risico beperkt.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.uitvaartstichtinghilversum.nl

Gebiedsvereniging Warmtesysteem Stationsgebied Hilversum

Bestuurlijke deelname	De oprichters en leden zijn de gemeente Hilversum en Hilversum Stationsgebied B.V. De Gebiedsvereniging Warmtesysteem Stationsgebied Hilversum is in 2026 opgericht.
Partners	De oprichters en leden zijn de gemeente Hilversum en Hilversum Stationsgebied B.V. Daarnaast is de vereniging bedoeld voor deelname van eigenaars van kavels in het Stationsgebied, waaronder eventueel verenigingen van eigenaars bij appartementsrechten. De vereniging vormt daarmee een samenwerkingsverband waarin publieke en private gebiedsbelangen samenkomen.
Doel en openbaar belang	De vereniging heeft tot doel het aangaan, beheren en beëindigen van overeenkomsten rond ontwerp, realisatie, onderhoud, beheer en exploitatie van het warmtesysteem, evenals het verkrijgen en houden van benodigde registergoederen en zakelijke rechten. Het openbaar belang ligt in het borgen van een duurzame warmtevoorziening voor het Stationsgebied, het faciliteren van gebiedsontwikkeling en het beschermen van de belangen van bewoners, gebruikers en andere betrokkenen op de lange termijn.

	2026	**2027**
Financiële belang	Niet bekend	Niet bekend
Financieel resultaat	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting	De vereniging beoogt geen winst te maken. De leden zijn een jaarlijkse bijdrage verschuldigd. De uiteindelijke omvang van het vermogen en de schulden van de vereniging hangt af van de hoogte van de door de leden te betalen bijdrage en de door de vereniging te maken kosten. Deze bijdrage moet worden vastgesteld door de ledenvergadering op basis van een door het bestuur nog op te stellen begroting.

	Stand per 31-12-2026	**Stand per 31-12-2027**
Eigen vermogen	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend

Toelichting	De vereniging is opgezet als contractuele wederpartij van de concessiehouder voor het warmtesysteem in het Stationsgebied. In de gebiedsvereniging zullen later de eigenaren van de zeven kavels dan wel gebouweigenaren dan wel VvE's van de zeven bouwblokken toetreden. De gebiedsvereniging is het centrale aanspreekpunt voor: a. de concessiehouder als het de exploitatie en eigendom van het warmtesysteem betreft; en b. de gebouweigenaars en afnemers indien er afspraken moeten worden gemaakt met de concessiehouder wanneer er problemen zijn met het warmtesysteem.
Ontwikkelingen	De gebiedsvereniging wordt eigenaar van het warmtesysteem door middel van door de gemeente te vestigen hoofdopstalrechten. De gebiedsvereniging zal vervolgens onderopstalrechten ten behoeve van de concessiehouder vestigen, waardoor de eigendom van het warmtesysteem uiteindelijk bij de concessiehouder belandt. Na afloop van de concessie, of bij tussentijdse beëindiging van de concessieovereenkomst, wordt de vereniging weer volledig eigenaar.
Risico's	De risico van het deelnemen aan de vereniging is op dit moment beperkt tot door de leden te betalen bijdrage en de door de vereniging te maken kosten. Deze bijdrage moet worden vastgesteld door de ledenvergadering op basis van een door het bestuur nog op te stellen begroting.
Programma	5. Financiën en grondexploitaties
Website	

3.7 Grondbeleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten om in zowel de begroting als de jaarrekening een paragraaf over het grondbeleid op te nemen. Deze paragraaf vormt, in samenhang met de nota Grondbeleid, een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen en controleren van het gemeentelijke grondbeleid. In artikel 16 van het BBV is vastgelegd waaruit deze verplichte paragraaf ten minste moet bestaan. Kort gezegd geeft de gemeenteraad in de paragraaf grondbeleid van de programmabegroting aan welk grondbeleid het komende jaar wordt gevoerd om de ruimtelijke opgaven van de gemeente Hilversum te realiseren. In de paragraaf grondbeleid van de daaropvolgende jaarrekening wordt vervolgens gerapporteerd wat er is bereikt en in hoeverre dit overeenkomt met de eerder gestelde doelen in de begroting.

Grondbeleid in Hilversum

Op 1 april 2026 heeft de raad de geactualiseerde nota grond- en vastgoedbeleid 2025 -2028 “Samen kansen benutten” vastgesteld. In deze nota wil de gemeente Hilversum actiever beleid gaan voeren. Met actiever grondbeleid hebben we meer mogelijkheden om onze ruimtelijke en maatschappelijke doelen te realiseren. Toch is niet alles mogelijk. Middelen (geld en capaciteit) zijn schaars en dus moeten we hierbij afgewogen keuzes maken. Dit vraagt om een strategische uitvoering van actiever grondbeleid: we kiezen voor het inzetten van instrumenten die leiden tot een hoge maatschappelijke bijdrage tegen zo laag mogelijke kosten. De nota bevat instrumenten om actiever grondbeleid uit te voeren, zoals gronden minnelijk, anticiperend en strategisch verwerven en het vestigen van voorkeursrechten.

In de geactualiseerde nota hebben we ook een afwegingsschema Ontwikkelstrategie opgenomen. Daarbij is aangegeven welke afwegingen de gemeente maakt bij haar rol in gebiedsontwikkeling, namelijk faciliterend, regisserend of actief. De gemeente schept bij faciliterend grondbeleid de voorwaarden voor de locatieontwikkeling via een omgevingsvisie en het omgevingsplan, en legt de actieve rol neer bij marktpartijen/grondeigenaren. Wanneer de gemeente er niet in slaagt vooraf een overeenkomst af te sluiten, kan kostenverhaal afgedwongen worden via kostenverhaalsregels in het omgevingsplan. Via dit ontwikkelschema maakt de gemeente Hilversum transparant op welke manier zij gebruikmaakt van het grondbeleid en de bijbehorende instrumenten.

Vastgoed

De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van het afstoten van niet-strategisch vastgoed. Daarbij was het uitgangspunt: “geen vastgoed, tenzij”. In 2024 heeft het college ingestemd met de bestuursopdracht “Richtinggevend kader maatschappelijke voorzieningen”. De opdracht heeft geleid tot de “Hilversumse Leidraad Advieslijnen voor Maatschappelijke Voorzieningen” die wij op 16 december 2025 hebben vastgesteld. Dit Leidraad bevat indicaties in m² per 1.000 inwoners en helpt bij keuzes over de ruimte voor maatschappelijke voorzieningen bij gebiedsontwikkeling. Ook geeft het richtinggevend kader houvast bij het op peil houden van ruimte voor maatschappelijke voorzieningen in iedere buurt, passend bij de behoefte van de buurt.
Om deze leidraad goed te kunnen toepassen, is besloten tijdelijk terughoudend te zijn met de verkoop van gemeentelijk vastgoed, tenzij het object duidelijk niet geschikt is voor een maatschappelijke functie. In het geactualiseerde grond- en vastgoedbeleid 2025-2028 is dit besluit verwerkt. Dit kan ertoe leiden dat de gemeente op basis van vastgesteld beleid actiever vastgoed gaat verwerven of (ver)huren. Door strategisch vastgoedbeheer streeft de gemeente Hilversum naar een vastgoedportefeuille die niet alleen financieel verantwoord is, maar vooral bijdraagt aan de maatschappelijk doelstellingen op het gebied van wonen, duurzaamheid, cultuur en maatschappelijke voorzieningen.
Het vastgoedbeleid van Wijdemeren en Hilversum zijn na 2026 nog niet geharmoniseerd. Daardoor blijft voor Loosdrecht, Ankeveen, Nederhorst den Berg en Kortenhoef het beleid van Wijdemeren van toepassing. Op basis van dit beleid verwachten wij geen aan- of verkopen in 2027. Daarnaast wordt er terughoudend gehandeld in afwachting van onderzoeken naar het voorzieningenniveau in de kernen van de gemeente Wijdemeren (uitbreiding leidraad) en de daaruit volgende vastgoedopgave.

Uitvoering grondbeleid

De gemeente Hilversum actualiseert jaarlijks de grondprijzen in overeenstemming met het vigerend grondbeleid. In de uitwerkingsnota kiest Hilversum voor een afwijkende grondprijsmethodiek bij de bepaling van de grondprijzen voor de segmenten snippergroen, sociale huurwoningen en maatschappelijk vastgoed. Op basis van de geactualiseerde grond- en vastgoedbeleid wordt snippergroen, behoudens mogelijke uitzondering, niet meer verkocht. Door de grondprijzen vast te stellen op basis van de residuele grondprijsmethodiek wordt het grondbeleid van Hilversum binnen de drie segmenten reëler en transparanter.
Sinds 2022 stelt de gemeente Hilversum elk jaar een Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkelingen (MPG) op. De MPG maakt de cumulatieve effecten van de gebiedsontwikkelingen in Hilversum inzichtelijk. Op 13 mei 2026 heeft de gemeenteraad de Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkelingen 2026 (MPG 2026) vastgesteld.

Grondexploitaties

Op 13 mei 2026 heeft de raad ingestemd met het openen van de grondexploitatie Koninginneweg per 1 januari 2026 met een tekort op netto contante waarde van €6,8 miljoen. Hierdoor zijn er per 1 januari 2027 drie lopende grondexploitaties, Stationsplein, Koninginneweg en Porseleinhaven. Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties 2026 (Raadsbesluit 13 mei 2026), wordt verwacht dat grondexploitatie van Stationsplein in 2032 wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 4,2 miljoen.
Het fiscale resultaat voor de vennootschapsbelasting (VPB) in 2027 wordt naar verwachting een negatief resultaat van €130.720 op basis van, naar verwachting, positief resultaat van €559.381 voor de reclame in de openbare ruimte inclusief Wijdemeren. De grondexploitaties worden vanaf 2027 niet meegenomen in de raming van de VPB omdat de drie actieve grondexploitaties Stationsplein, Koninginneweg en Porseleinhaven verlieslatend zijn.

De grondexploitatie Crailo wordt jaarlijks door de GEM Crailo B.V. geactualiseerd. De gemeenteraden van Hilversum, Laren en Gooise Meren hebben op 18 december 2017 de Intergemeentelijke grondexploitatie Crailo vastgesteld. Voor deze samenwerking is op 1 mei 2018 een gezamenlijke privaatrechtelijke entiteit opgericht, GEM Crailo B.V. De kapitaal- en risicodeelname voor de gemeente Hilversum, Gooise Meren, en Laren bedraagt respectievelijk 45%, 45% en 10%. Deze grondexploitatie wordt elk jaar door de GEM Crailo B.V. geactualiseerd.

Ontwikkelingen

De volgende processen spelen in 2027:

- Actualiseren van de Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkelingen.
- Start actualisatie grond- en vastgoedbeleid: De nota's van Wijdemeren en Hilversum samenvoegen tot een nieuwe nota grond- en vastgoedbeleid.
- Stationsgebied: De aanbesteding van de fietsenstalling en de gunning voor de bouwblokken 2 & 3 lopen in 2026. Naar verwachting starten begin 2027 de eerste bouwwerkzaamheden. De fietsenstalling en de twee bovenliggende bouwblokken worden in één bouwstroom gerealiseerd, waarna de openbare ruimte op het Stationsplein opnieuw wordt ingericht. Nadat de fietsenstalling in gebruik is genomen kan de bouw van bouwblok 1 starten. In 2027 starten ook de werkzaamheden aan de centrumring, te beginnen met de herinrichting van het Langgewenst en direct daarna de Koninginneweg. Het vastgoed aan de Koninginneweg wordt naar verwachting in 2026 en 2027 gesloopt, waarna de realisatie van de vier bouwblokken en de onderliggende parkeergarage kan starten.
- Sportpark: Op basis van het stedenbouwkundig plan Sportpark is verder gewerkt aan de diverse (kader-stellende) deelprojecten binnen de gebiedsontwikkeling, waaronder de verkenning OV-knoop, de omgevingseffectrapportage, het beeldkwaliteitsplan en de financiële (ontwikkel)strategie voor de gebiedsontwikkeling. Dit wordt in 2027 voortgezet voor zover nog niet gereed. Met de grondeigenaren/initiatiefnemers worden intentie- en anterieure overeenkomsten opgesteld met het oog op de kavelontwikkelingen in het gebied. De ontwikkelingen op gemeentegrond - waaronder het Sportcomplex en de herinrichting van de openbare ruimte - worden eveneens nader uitgewerkt. Voor de ontwikkelingen op gemeentegrond worden in de toekomst grondexploitaties geopend. Verder geldt nog een gemeentelijk voorkeursrecht voor enkele percelen in het gebied.
- Bruisend Hart: In mei 2025 zijn de omgevingsplanwijziging en het beeldkwaliteitsplan vastgesteld. In 2027 zal het inrichtingsplan openbare ruimte worden opgesteld en ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad. Verder zal het verwerven van panden in het kader van het gevestigde voorkeursrecht worden voortgezet. Ook zal gestart worden met het uitwerken van een realisatiestrategie in overleg met Dudok Wonen, NS en ProRail.
- Crailo: GEM Crailo B.V. (Gemeenschappelijke exploitatiemaatschappij) geeft uitvoering aan de eigen grondexploitatie met de overgedragen gronden. GEM Crailo B.V. is gestart met de verkoop van de eerste vrije kavels in Buurtschap Crailo. De kavels liggen in deelgebied Op Zuid, waar 25 kavels gerealiseerd worden.
- Hilversumse Meent: Op basis van de Woonagenda en startnotitie is op 04 maart 2026 het ‘Programma van Eisen stedenbouwkundig plan centrumgebied Hilversumse Meent’ door de raad vastgesteld. Dit plan verkent kansen voor woningbouw, waaronder een woonzorgcomplex, uitbreiding op het winkelcentrum en Meentzicht en verdichting op Zeggemeent. Ook wordt gekeken naar parkeren, vergroening, routes en de openbare ruimte. Het plan vormt de basis voor het opstellen van stedenbouwkundig plan, vervolgstappen richting omgevingsplan, bouwplannen en inrichting van de openbare ruimte.
- De grondexploitatie van het project Porseleinhaven is per 1 januari 2026 geactualiseerd. Daarin zijn de werkelijke kosten en opbrengsten uit 2025 verwerkt en waar nodig nieuwe ramingen voor de nog te maken kosten en opbrengsten opgenomen. Deze actualisatie is in voorliggende begroting verwerkt. Per 1 januari 2027 vindt de eerstvolgende actualisatie plaats. De verwachting is dat de ontwikkelaar in 2027 daadwerkelijk kan starten met bouwen en dat de gemeente in de 2e helft 2026 het terrein bouwrijp dient te maken. Daarnaast lopen er nog meerdere rechtszaken rondom dit project.
- Olivier van Noortstraat in oktober 2024 is door de gemeenteraad het planuitwerkingskader voor deze gebiedsontwikkeling vastgesteld. In 2025 en 2026 zijn de plannen verder uitgewerkt en heeft participatie met de buurt plaatsgevonden. Vermoedelijk wordt begin 2027 het Locatie Ontwikkelplan aan de gemeenteraad

voorgelegd. Onderdeel van deze gebiedsontwikkeling is ook een uitruil van gronden tussen gemeente en de initiatiefnemer inclusief (her)inrichting van de Openbare Ruimte. Hiervoor zal ook een GREX worden geopend.

- Erfgooiersstraat: Het college ondersteunt de herontwikkeling van Erfgooiersstraat 160-208 door De Alliantie, met sloop van 24 woningen en nieuwbouw van circa 50 woningen, en heeft daarvoor afspraken gemaakt over de verdere planuitwerking en kostenverhaal. De gemeente ziet dit als een kansrijk initiatief vanwege de toevoeging van woningen en ruimtelijke kansen, maar de uitvoering kan pas starten nadat het PUK, vervolgens het locatie ontwikkelplan (LOP) zijn vastgesteld door de raad, inclusief een eventuele omgevingsplanwijziging en omgevingsvergunning.
- Woningbouw Ankeveen: de nota van uitgangspunten is door de raad vastgesteld en wordt nader uitgewerkt voor woningbouw en sportvelden.
- Terpstraschool: voor deze gemeentelijke locatie in Loosdrecht loopt een tenderprocedure om in het monumentale deel van de school maatschappelijke voorzieningen te realiseren en woningbouw op het terrein achter het schoolgebouw toe te voegen.
- 2e fase Dennenlaan: toevoegen van sociale en middeldure huurwoningen op de voormalig gemeentewerf in Loosdrecht. Naar verwachting wordt dit jaar de omgevingsvergunning verleend en wordt het bouwrijp maken van het terrein afgerond. De koop- en realisatieovereenkomst is getekend. Start bouw is afhankelijk van indiening bezwaar/beroep.
- Kininelaantje: een corporatie onderzoekt de mogelijkheden om op deze locatie (gemeente eigendom) sociale huurwoningen te realiseren. Gemeente heeft hiertoe een intentie-overeenkomst gesloten.
- De Blijk: nota van uitgangspunten wordt opgesteld ten behoeve van de gebiedsontwikkeling met diverse functies waaronder woningbouw, nieuwbouw van scholen en verplaatsing/samenvoeging van maatschappelijke functies.

Gronduitgifte: verkoop/ erfpacht

In 2026 vindt de gunning van de ontwikkeling van bouwblok 2 en 3 in het stationsgebied via de grondexploitatie plaats waarna gronduitgifte volgt in 2027 of 2028. Er zijn geen plannen om grond in erfpacht uit te geven. Voor de Porseleinhaven is de gronduitgifte ten behoeve van de afronding van het project verwacht in 2027.

Exploitatieplannen / anterieure overeenkomsten

Bij de desbetreffende ontwikkelingen maakt de gemeente met initiatiefnemers in beginsel afspraken over het kostenverhaal via anterieure overeenkomsten. Onder de Omgevingswet kan kostenverhaal publiekrechtelijk worden verzekerd via kostenverhaalsregels in het omgevingsplan, een projectbesluit of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Het exploitatieplan uit de Wro is hierdoor vervangen. De gemeente is verplicht een evenredig deel van de kosten die zij maakt voor nieuwbouwplannen op initiatiefnemers te verhalen.

Daarnaast verhaalt de gemeente Hilversum niet alleen plangebonden kosten, maar worden ook kosten doorberekend voor investeringen die meerdere ontwikkelingen of gebieden betreft (bovenwijkse investeringen). Hiervoor is in Hilversum een transparant en uniform beleidskader vastgesteld in het Programma kostenverhaal en financiële bijdragen. Dit programma ziet toe op het door een gemeente te verhalen van de kosten die ze maakt ten behoeve van nieuwbouwplannen op de initiatiefnemers van deze plannen (meestal bouwers en/of ontwikkelaars). Dit is een wettelijke plicht (art. 13.11 Omgevingswet) en één van de grondbeleidsinstrumenten die door een gemeente worden ingezet bij het realiseren van de gewenste ruimtelijke plannen en ambities. Daarmee is vooraf inzichtelijk welke bijdragen van initiatiefnemers worden gevraagd en hoe deze worden bepaald.

Analoog aan deze systematiek heeft het college op 23 juni 2026 besloten over de kostenverhaalsbijdragen door de projecten in de gebiedsontwikkeling Sportpark aan de gemeentelijke kosten voor de gebiedsontwikkeling. Deze vastgestelde kostenverhaalsbijdragen worden opgenomen in de anterieure overeenkomsten voor de ontwikkelkavels in privaat eigendom. De ontwikkelkavels in gemeentelijk eigendom zullen een gelijke bijdrage doen aan de gemeentelijke kosten voor de gebiedsontwikkeling. Dit loopt via de nog op te stellen grondexploitaties voor deze ontwikkelkavels.

De gemeente is op grond van de Omgevingswet verplicht om kosten te verhalen op initiatiefnemers. Uitgangspunt voor de gemeente Hilversum is daarbij dat het kostenverhaal bij voorkeur privaatrechtelijk wordt vastgelegd in anterieure overeenkomsten. Als hierover geen afspraken kunnen worden gemaakt, blijft het publiekrechtelijk spoor beschikbaar als vangnet

Verkoop niet-strategisch bezit

In 2027 worden de laatste opbrengsten verwacht uit de verkoop van niet-strategisch bezit. Bij vaststelling van deze begroting wordt de verwachte winst in 2027 (ca. 0,95 miljoen), net als voorgaande jaren, toegevoegd aan de Reserve Stedelijke Ontwikkeling.

Weerstandsvermogen en risico's bij grondbeleid Hilversum

Gebiedsontwikkelingen brengen risico's met zich mee vanwege hun lange looptijd, complexiteit en de betrokkenheid van meerdere partijen met uiteenlopende belangen. Externe factoren zoals marktontwikkelingen en beleidswijzigingen kunnen

de financiële uitkomsten van grondexploitaties beïnvloeden. Daarom worden de risico's binnen grondexploitaties actief geïnventariseerd, jaarlijks geactualiseerd en door de raad vastgesteld in het kader van de Actualisatie Grondexploitaties.

Conform de BBV mogen binnen een grondexploitatie alleen voorzienbare kosten worden opgenomen die aan een kostensoort zijn toe te rekenen. Risico's die daarbuiten vallen, worden meegenomen in de gemeentebrede bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. Hilversum verwerkt deze risico's expliciet in haar risicoprofiel. Zo worden projecten als het Stationsplein en de Koninginneweg jaarlijks doorgerekend, waarbij het minimale en maximale risico wordt geschat.

Op 12 juni 2024 heeft uw raad motie M24-97 aangenomen. Daarin is het college opgedragen om in de actualisatie van de nota Grond- en Vastgoedbeleid de werking van de reserve Stedelijke Ontwikkeling te verduidelijken. Dit is verwerkt in de op 1 april 2026 vastgestelde nota Grond- en Vastgoedbeleid 2025–2028. In deze nota is opgenomen dat toekomstige winsten en verliezen uit grondexploitaties worden toegevoegd aan, dan wel onttrokken uit, deze reserve.

Vanuit Wijdemeren dient de Stimuleringsreserve Ruimtelijke Ontwikkelingen een vergelijkbare doelstelling te behouden. De Stimuleringsreserve ruimtelijke ontwikkelingen is in mei 2021 ingesteld als uitvloeisel van het vaststellen van de nota Grondbeleid 2020-2024. Deze reserve kent de volgende twee doelen:

- Het verevenen van winsten en verliezen uit (toekomstige) gebiedsontwikkelingen en;
- Het vormen van een buffer voor de bijbehorende risico's.

Door zowel onvoorziene risico's te betrekken in het weerstandsvermogen als verliezen af te dekken via de reserve Stedelijke Ontwikkeling, en door de Stimuleringsreserve Ruimtelijke Ontwikkelingen te handhaven, borgt Hilversum een solide financiële positie binnen het grondbeleid. Bij de Voorjaarsnota 2027 wordt de systematiek van de Stimuleringsreserve Ruimtelijke Ontwikkelingen opnieuw beoordeeld aan de hand van de vastgestelde kaders van de gemeente Hilversum. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan een voorstel worden gedaan om deze reserve toe te voegen aan de Reserve Stedelijke Ontwikkeling of te laten vervallen.
.

3.8 Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel een open en transparante overheid. De gemeente Hilversum werkt actief aan het verbeteren van openheid over haar werkwijzen en de manier waarop zij besluiten neemt.

De Woo kent twee vormen van openbaarmaking:
- **Passieve openbaarmaking**: inwoners kunnen informatie opvragen via een Woo-verzoek.
- **Actieve openbaarmaking:** de gemeente publiceert bepaalde informatie uit zichzelf, zonder dat iemand daarom hoeft te vragen. Deze verplichting treedt stap voor stap in werking en wordt hieronder toegelicht.

De actieve openbaarmaking is toegespitst op het openbaar maken van informatie die in de Woo is ondergebracht in zeventien informatiecategorieën. Op de gemeente zijn zestien informatiecategorieën van toepassing. De eerste verplichte categorie is ingegaan op 1 november 2024. De verplichte actieve openbaarmaking van de overige categorieën wordt vanaf de tweede helft van 2027 verwacht.

De gemeente pakt de implementatie van het actieve deel projectmatig en voortvarend aan. De gemeente Hilversum loopt dan ook voor op de wettelijke verplichting en publiceert inmiddels al informatie uit vijftien van de totaal zestien informatiecategorieën. Deze informatie is te vinden op verschillende gemeentelijke websites. Voor de overgebleven categorie ‘beschikkingen’ is er een start gemaakt met de verkennende fase. De gemeente volgt hiermee de lerende aanpak van de VNG en probeert voor de verplichte ingangsdatum te oefenen met openbaarmaking van deze informatie. Ook zijn er stappen gezet op het gebied van interne communicatie en bewustwording.

In 2027 richt de gemeente zich op:
- **Openbaarmaking laatste informatiecategorie –** In het tweede kwartaal van 2027 start het deelproject om de digitale infrastructuur in kaart te brengen en aan te passen voor de implementatie van de laatste informatiecategorie. De startdatum van dit deelproject is zorgvuldig bepaald, omdat daarmee het deelproject zich kan richten op de gefuseerde systemen van de gemeenten Hilversum en Wijdemeren.
- **Blijvende interne bewustwording –** Hilversum blijft werken aan het intern vergroten van kennis over de Woo en het trainen van medewerkers die met actieve openbaarmaking te maken gaan krijgen, met als doel een cultuur van ‘open, tenzij’.
- **Informatiehuishouding op orde** – Om structureel meer informatie openbaar te maken, is het belangrijk dat de basis (het archief) op orde is en informatie duurzaam en toegankelijk is te publiceren.
- **Doorontwikkeling publicatievoorziening –** Momenteel is informatie verspreid over meerdere publicatielocaties. Hilversum werkt toe naar een (centrale) toekomstbestendige publicatievoorziening in lijn met landelijke standaarden.
- **Passieve openbaarmaking** – Hilversum blijft zich richten op het tijdig afhandelen van Woo-verzoeken en onderzoekt hoe dit ook binnen de context van een sterk toenemend aantal informatie- en Woo-verzoeken kan worden gewaarborgd.
- **Visie op openheid** – Ook na het voldoen aan de wettelijke eisen van de Woo, blijft er ruimte voor de ontwikkeling naar een open gemeente. Hilversum gaat kijken naar aanvullende informatiebehoeften van inwoners en organisaties.

De Woo is een doorlopend proces en Hilversum blijft zich inzetten voor een transparante en toegankelijke gemeente.

4. Het overzicht van baten en lasten

4.1.Meerjarig overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2025 Lasten	Rekening 2025 Baten	Rekening 2025 Saldo	Gewijzigde begroting 2026 Lasten	Gewijzigde begroting 2026 Baten	Gewijzigde begroting 2026 Saldo	Begroting 2027 Lasten	Begroting 2027 Baten	Begroting 2027 Saldo	2028 Saldo	2029 Saldo	2030 Saldo
Programma's												
01 Wonen en leven	99.219	-55.177	44.041	98.215	-51.156	47.059	121.700	-69.517	52.183	51.316	51.195	51.799
02 Zorg	141.015	-29.877	111.137	146.539	-26.089	120.450	174.758	-29.232	145.525	142.093	135.512	133.637
03 Werken	78.716	-41.334	37.381	77.934	-40.607	37.328	88.540	-46.482	42.058	41.980	40.385	40.109
04 Bestuur	26.301	-2.581	23.719	26.636	-2.748	23.888	35.871	-3.696	32.174	32.005	31.757	31.808
Overhead	46.146	-940	45.206	69.258	-20.389	48.868	56.156	-395	55.761	54.544	56.368	56.154
05 Financiën en grondexploitaties	25.919	-7.106	18.813	26.135	-15.555	10.580	14.459	-7.282	7.177	17.468	25.357	33.026
Algemene dekkingsmiddelen	-109	-275.016	-275.125	592	-273.532	-272.940	893	-346.365	-345.472	-343.123	-347.048	-361.040
Onvoorzien	0	0	0	-12	0	-12	128	0	128	128	128	128
Vennootschapsbelasting	157	0	157	103	0	103	131	0	131	130	130	129
Resultaat voor bestemming	**417.363**	**-412.032**	**5.331**	**445.401**	**-430.076**	**15.325**	**492.636**	**-502.970**	**-10.335**	**-3.459**	**-6.216**	**-14.251**
Reserves												
01 Wonen en leven	6.920	-6.789	131	7.149	-4.418	2.731	10.468	-3.788	6.680	3.108	3.665	2.965
02 Zorg	1.511	0	1.511	0	-1.800	-1.800	587	-2.053	-1.466	0	-748	0
03 Werken	0	-220	-220	0	-350	-350	104	-674	-570	-233	-48	52
04 Bestuur	6.395	-2.219	4.176	38	-4.316	-4.278	1.731	-6	1.725	1.037	1.037	1.037
05 Financiën en grondexploitaties	0	-11.990	-11.990	0	-6.939	-6.939	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**14.826**	**-21.219**	**-6.392**	**7.187**	**-17.823**	**-10.636**	**12.890**	**-6.521**	**6.369**	**3.912**	**3.905**	**4.053**
Resultaat na mutatie reserves	432.189	-433.250	-1.061	452.588	-447.899	4.689	505.525	-509.492	-3.966	453	-2.311	-10.197

4.2 Toelichting op de wijzigingen

Begrotingsontwikkeling

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Lasten 2027	Baten 2027	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029	Saldo 2030
Voorjaarsnota 2026	394.912	-393.895	1.016	1.199	-1.742	-5.954
Voorjaarsnota Wijdemeren 2026	74.878	-75.344	-466	688	848	-93
Kadernota 2027	407	-1.317	-910	1.467	842	470
Stand na kadernota	470.197	-470.557	-360	3.354	-52	-5.578
Ontwikkelingen begroting 2027						
Autonome ontwikkelingen	8.304	-11.657	-3.353	-4.652	-4.666	-5.627
Financiële ontwikkelingen	24.335	-24.588	-253	1.751	2.407	1.007
Ambtelijke wijzigingen	252	-252	0	0	0	0
Herschikkingen	2.747	-2.747	0	0	0	0
Totaal ontwikkelingen	**35.638**	**-39.244**	**-3.606**	**-2.901**	**-2.259**	**-4.620**
Totaal begroting 2027 - 2030	505.834	-509.801	-3.966	453	-2.311	-10.197

Toelichting op begrotingswijzigingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Lasten 2027	Baten 2027	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029	Saldo 2030
Ambtelijke wijzigingen						
Kostenverdeling	252	-252	0	0	0	0
Technische wijziging in verband met de kostenverdeling vanuit de kostenplaatsen						
Totaal Ambtelijke wijzigingen	**252**	**-252**	**0**	**0**	**0**	**0**
Autonome ontwikkelingen						
Aanpassing raming kapitaallasten van toekomstige investeringen	103	0	103	346	290	845

In de kadernota is vastgesteld dat voor de raming van kapitaallasten van toekomstige investeringen van de nieuwe gemeente Hilversum wordt uitgegaan van een investeringsvolume van € 50 miljoen per jaar. Dit betreft de Hilversumse systematiek waarbij jaarlijks wordt uitgegaan van een relatief constant niveau van investeringsuitgaven. Wijdemeren hanteerde de systematiek waarbij de kapitaallasten van toekomstige investeringen op basis van de investeringsbegroting werden begroot. Bij de omzetting naar de Hilversumse systematiek zijn de kapitaallasten van het investeringsprogramma (IP) 2026-2029 van Wijdemeren vervangen door een stelpost op basis van een investeringsvolume van € 20 miljoen per jaar en voor de nieuwe gemeente op € 50 miljoen in totaal. Dit heeft een nadelig financieel effect ten opzichte van de raming in de Kadernota 2027 omdat de begrote kapitaallasten op basis van het IP van Wijdemeren lager waren dan het bedrag dat nodig is dat nodig is op basis van de vastgestelde systematiek.

Actualisatie rentelasten 2027 en verder	-176	0	-176	-369	-508	-468

Bij de begroting 2027 is de financieringsbehoefte opnieuw berekend. De financieringsbehoefte vanaf 2027 is lager ten opzichte van de opgetelde meerjarenramingen van Wijdemeren en Hilversum samen. Door de lagere financieringsbehoefte kunnen de te verwachten rentelasten naar beneden worden bijgesteld. Dit leidt tot een positief effect van € 176.000 in 2027, € 369.000 in 2028, € 508.000 in 2029 en € 468.000 in 2030.

Meicirculaire 2026	5.969	-7.309	-1.340	-2.249	-1.931	-3.182

De Meicirculaire 2026 Hilversum heeft gevolgen voor zowel de inkomsten van de gemeente als de uitgaven van de gemeente. De middelen die voortvloeien uit de meicirculaire worden als baten geboekt in programma 5. Eventuele verhoging van corresponderende budgetten zijn verdeeld over de diverse programma's. Dit is tevens middels collegebrief van 23 juni 2026 (zaaknummer 1977194) gecommuniceerd. Dit leidt in het begrotingssaldo tot een positief effect van € 1.340.000 in 2027, € 2.249.000 in 2028, € 1.931.000 in 2029 en € 3.182000 in 2030.

Meicirculaire 2026 Wijdemeren	1.200	-1.851	-651	-1.057	-684	-597

De Meicirculaire 2026 Wijdemeren heeft gevolgen voor zowel de inkomsten van de gemeente als de uitgaven van de gemeente. De middelen die voortvloeien uit de meicirculaire worden als baten geboekt in programma 5. Eventuele verhoging van corresponderende budgetten zijn verdeeld over de diverse programma's. Dit is tevens middels collegebrief van 23 juni 2026 (zaaknummer 1977194) gecommuniceerd. Dit leidt in het begrotingssaldo tot een positief effect van € 651.000 in 2027, € 1.057.000 in 2028, € 684.000 in 2029 en € 597.000 in 2030.

Septembercirculaire gemeentefonds 2026	1.793	-3.112	-1.319	-1.353	-1.863	-2.255

De Septembercirculaire 2026 Hilversum heeft gevolgen voor zowel de inkomsten van de gemeente als de uitgaven van de gemeente.

De mutatie van de Algemene Uitkering wordt verwerkt in programma 5. Een deel van de extra middelen wordt verdeeld over de diverse programma's.

Dit leidt in het begrotingssaldo tot een voordelig effect van € 1.319.000 in 2027, € 1.353.000 in 2028, € 1.863.000 in 2029 en €2.255.000 in 2030.

Struikelstenen - Budget uitvoering motie M26-47	30	0	30	30	30	30

Voor de uitvoering van motie M26-47 Stolpersteine (Ereschuld) nemen wij in 2027 tot en met 2030 jaarlijks € 30.000 op voor het plaatsen van struikelstenen. Hiermee geven wij uitvoering aan de op 13 mei 2026 aangenomen motie om struikelstenen mogelijk te maken voor omgekomen Hilversumse Joden en andere door de nazi’s vermoorde inwoners.

Verkoop panden	-615	615	0	0	0	0

De opbrengst uit de verkoop van Vaartweg 65 A, B en C is begroot in 2027. Voor verkoop van de drie woningen is splitsing in appartementen nodig, maar recent is gebleken dat dit volgens het omgevingsplan niet mogelijk is. Door de verhuur wordt verkoop van het pand bovendien niet op korte termijn verwacht, waardoor de geraamde opbrengst niet wordt gerealiseerd. Dit leidt tot een lagere dotatie aan de reserve Stedelijke ontwikkeling.

Totaal Autonome ontwikkelingen	**8.304**	**-11.657**	**-3.353**	**-4.652**	**-4.666**	**-5.627**

Financiële ontwikkelingen

Actualisatie woonlasten 2027	-217	-6	-223	-953	-296	-1.156

In de belastingverordening 2027 zijn de nieuwe tarieven voor de woonlasten 2027 en verder verwerkt (voor Hilversum en Wijdemeren). In de paragraaf lokale heffingen worden de verschillende tarieven en indexeringen uiteengezet. . Bij het bepalen van de tarieven 2027 en de harmonisatie van de belastingen van Hilversum en Wijdemeren zijn de uitgangspunten gehanteerd zoals in de gezamenlijke kadernota 2027 is vastgesteld, te weten:

1. De woonlasten voor een woningeigenaar gemiddeld met 4,3% te laten stijgen. Het tarief voor afval stijgt in Hilversum met 6,3%. De kostendekking stijgt daarmee van 93% naar 99%. Het tarief voor riool daalt met 2%. Om tot een totale woonlasten stijging van 4,3% te komen stijgt het te betalen bedrag aan OZB met 5,9%. Omdat huurders alleen afval betalen stijgen de woonlasten voor deze groep met 6,3%.
2. Ook het OZB-tarief voor niet-woningen wordt geharmoniseerd op het niveau van Hilversum. Gelijk aan de gemiddelde stijging van woningeigenaren stijgt het tarief voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen ook met 4,3%.;
3. Harmonisatie van de afvalstoffenheffing per 2027;
4. Harmonisatie van de rioolheffing per 2029;
5. We streven naar volledige kostendekkendheid: De kostendekking mag maximaal 100% zijn. In Hilversum wordt gestreefd naar een dekkingspercentage van 99%. Deze marge van 1% wordt aangehouden om het risico, bij een eventuele juridische procedure over de kostendekking van de verordening, te minimaliseren;
6. De forensenbelasting per 2027 in Hilversum invoeren.

Actualiseren budgetten Kabels en leidingen	500	-560	-60	-60	-60	-60

Als gevolg van onder andere de energietransitie, nemen de graafwerkzaamheden in de openbare ruimte toe. Wij als wegbeheerder van de gemeente zorgen ervoor dat de opgebroken straat weer wordt hersteld en brengen op basis van vaste tarieven de kosten in rekening bij de veroorzaker. De kosten hiervan nemen dus toe, maar de inkomsten ook. Dit leidt tot een positief effect van jaarlijks € 60.000.

Artikel 23 van de Gemeenschappelijke Regeling Tomin	0	0	0	2.234	2.233	2.193

Als gevolg van de door het Werkvoorzieningsschap Tomingroep verstrekte garanties aan Tomingroep B.V. heeft Werkvoorzieningsschap Tomingroep in haar begroting vanaf 2027 voor het eerst rekening gehouden met een structurele gemeentelijke bijdrage. Deze bijdrage is gebaseerd op de verwachting dat het Werkvoorzieningsschap in de toekomst mogelijk een tekort moet aanzuiveren. Op grond van artikel 23 van de Gemeenschappelijke Regeling zijn de deelnemende gemeenten gehouden een eventueel tekort te dekken. Het aandeel van Hilversum bedraagt 33,4% en dat van Wijdemeren 2,7%, wat resulteert in een gezamenlijk aandeel van 36,10%.

	Totaal	Aandeel (36,10%)
Gemeentelijke bijdrage 2027	5.139	1.855 - (Aanmelding via stelpost)
Gemeentelijke bijdrage 2028	6.187	2.234
Gemeentelijke bijdrage 2029	6.185	2.233
Gemeentelijke bijdrage 2030	6.079	2.193

Voor 2027 wordt voorgesteld om de gemeentelijke bijdrage via een stelpost in de begroting op te nemen. Op basis van de huidige inzichten wordt verwacht dat een eventueel tekort kan worden opgevangen door de verkoop van vastgoed en de inzet van beschikbare (stille) reserves. Zie voor nadere informatie de raadsstukken behorende bij kenmerk 1944972 (raadsvergadering 1 april 2025). Rondom de vastgoedtransacties bestaan echter nog onzekerheden, onder meer ten aanzien van het moment waarop deze plaatsvinden en de uiteindelijke opbrengsten. Hierdoor kan op dit moment nog niet met zekerheid worden vastgesteld of en in welke mate een gemeentelijke bijdrage in 2027 noodzakelijk zal zijn. In de paragraaf Weerstandsvermogen is dit financiële risico’s meegewogen.

Voorgesteld wordt de bedragen vanaf 2028 structureel beschikbaar te stellen, zodat Hilversum kan voldoen aan de financiële verplichtingen die voortvloeien uit de Gemeenschappelijke Regeling. De ontwikkeling van de vermogenspositie van het Werkvoorzieningsschap wordt gedurende 2027 gemonitord. Indien blijkt dat de vermogensversterkende maatregelen onvoldoende effect hebben, zullen de financiële ontwikkelingen in de voorjaarsnota 2027 nogmaals geëvalueerd worden en indien noodzakelijk verwerkt.
Dit leidt tot een negatief effect van € 2.234.000 in 2028 tot € 2.193.000 in 2030.

Basisbanen	150	-150	0	0	0	0

In het coalitieakkoord 2022-2026 is gekozen voor de inzet van basisbanen voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De basisbaan biedt inwoners de mogelijkheid om werkervaring op te doen, werknemersvaardigheden te ontwikkelen en stappen te zetten richting regulier werk. De middelen die voor de periode 2024-2026 beschikbaar zijn gesteld voor de basisbanen lopen af. Vanaf 2027 is hiervoor geen budget beschikbaar.

In de periode 2022-2026 zijn vijf inwoners gestart met een basisbaan. Van deze groep gaat één kandidaat een opleiding volgen om te bouwen aan een duurzame toekomst. Een tweede kandidaat is momenteel nog werkzaam in een basisbaan en zet vanuit deze positie stappen richting regulier betaald werk. De drie overige kandidaten zijn inmiddels werkfit en worden begeleid bij het vinden van een passende baan op de reguliere arbeidsmarkt.

Gelet op de harmonisatie van het participatie en re-integratiebeleid binnen de nieuwe gemeente Hilversum en Wijdemeren, wordt voorgesteld de basisbanen in 2027 nog één jaar voort te zetten. Hiervoor wordt voorgesteld eenmalig € 150.000 beschikbaar te stellen uit de reserve ESF. De resultaten kunnen vervolgens worden betrokken bij een besluit over de toekomst van de basisbanen vanaf 2028.

Capaciteit uitvoering klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	735	-735	0	0	0	0

Voor de inzet van personele capaciteit voor de uitvoering van het klimaat en energiebeleid teneinde CO2-uitstoot te reduceren, is een specifieke Cdoke uitkering van het rijk ontvangen. We verwachten in 2027 voor € 0,73 miljoen euro meer capaciteit in te kunnen zetten dan op dit moment is begroot. In 2027 wordt dit bekostigd vanuit de specifieke uitkering. In 2026 wordt deze SPUK overgeheveld naar het gemeentefonds. Voorgesteld wordt om deze bijdrage in 2026 aan de nieuw in te stellen reserve 'Uitvoeringskosten lokaal klimaat- en energiebeleid (CDOKE)' te doteren voor de bekostiging van de uitvoeringskosten van dit beleid in de komende jaren. Voor 2027 zijn nog voldoende middelen beschikbaar vanuit de specifieke uitkering.

Forensenbelasting	0	239	239	239	239	239

N.a.v. de invoering van de forensenbelasting in de nieuwe gemeente is aanvullend onderzoek uitgevoerd op individueel niveau in de Basisregistratie Personen (BRP). Dit onderzoek is verricht om mogelijke belastingplichtigen tijdig te kunnen informeren over de voorgenomen invoering van de forensenbelasting per 2027.
Uit deze nadere controle blijkt dat het aantal belastingplichtigen lager ligt dan eerder was geraamd. Hierdoor vallen de verwachte opbrengsten lager uit dan in de eerdere ramingen.
De geactualiseerde berekening leidt tot een structureel lagere opbrengst van circa € 239.000 ten opzichte van de bedragen die zijn verwerkt in de Kadernota. Hiervan heeft circa € 203.000 betrekking op Hilversum en circa € 36.000 op Wijdemeren. Dit leidt tot een negatief effect van jaarlijks € 239.000.

Herstelling	160	-160	0	0	0	0

De Herstelling heeft in 2025-2026 bewezen een effectief re-integratie instrument te zijn voor inwoners die buiten de samenleving zijn geraakt. Het gaat om mensen met een crimineel verleden, zonder werk of dagbesteding, of inwoners die door gedrag of achtergrond niet kunnen deelnemen aan reguliere trajecten. In een aangepaste werkomgeving ontwikkelen deelnemers basisvaardigheden zoals werkhouding en werkdiscipline. Dit versterkt hun maatschappelijk perspectief, verkleint de kans op terugval in criminaliteit en ondersteunt hun terugkeer naar positieve deelname aan de samenleving. In 2026 hebben tot en met het tweede kwartaal 11 inwoners deelgenomen aan De Herstelling. Van deze groep is inmiddels 1 inwoner uitgestroomd naar betaald werk. Daarnaast zijn 4 inwoners succesvol doorgeleid naar een Jobhunter, waarmee zij een belangrijke vervolgstap zetten richting betaald werk. De overige deelnemers zijn nog in traject en werken aan hun ontwikkeling richting werk, dagbesteding of een andere passende vervolgstap. Deze resultaten laten zien dat De Herstelling inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in beweging brengt en perspectief biedt op duurzame maatschappelijke deelname. Dit levert BUIG besparingen op en heeft een preventief effect binnen zorg en veiligheid. De inzet sluit aan bij de WMO-doelstellingen rond zelfredzaamheid, participatie en preventie. Op basis van deze resultaten wordt voorgesteld om voor de jaren 2027 en 2028 jaarlijks € 160.000 beschikbaar te stellen uit de reserve ESF. Gedurende deze periode worden de maatschappelijke en financiële effecten verder gemonitord, zodat op basis van de resultaten een afgewogen besluit kan worden genomen over eventuele structurele voortzetting per 2029.

Inkomsten buitenreclame	0	-70	-70	-70	-70	-70

Twee van de drie concessies voor buitenreclame zijn opnieuw aanbesteed, wat leidt tot hogere afdrachten. Daarom verhogen wij de opbrengsten vanaf 2027 structureel met € 70.000. Dit leidt tot een positief effect van jaarlijks € 70.000.

Kosten accountant	75	0	75	75	75	75

Afgelopen jaren is het budget voor de controle van de jaarrekening ontoereikend gebleken. Dit betreft een bijstelling van het budget en resulteert in een structureel nadeel van €75.000.

Mutatie oplossingsrichting: Besparing beheer en onderhoud vastgoed	-225	-38	-263	237	237	-263

In de Voorjaarsnota 2026 zijn maatregelen opgenomen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting 2027–2030. De voorgestelde onderhoudsbesparingen worden gerealiseerd door een beperking van de vastgoedambities:

- Aanpassing Meerjarenonderhoudsplan (MJOP)-sport: de vervanging van enkele kunstgrasvelden heeft aanzienlijke aanbestedingsvoordelen opgeleverd. Voor de sporthal Arena 303 worden enkele onderhoudsactiviteiten niet uitgevoerd in verband met de herontwikkeling van deze locatie.
- Aanpassing MJOP Dudokpark 1: de vervanging van radiatoren en warmtedistributie wordt uit het MJOP geschrapt, omdat deze na realisatie van de vloerverwarming niet meer noodzakelijk is.
- Verlaging onderhoudsniveau panden: verlaging van het onderhoudsniveau vergroot het risico op achterstallig onderhoud, gebruikersklachten en mogelijke aansprakelijkheidskwesties.
- Uitstel onderhoud: metselwerk aan een buitenwand van gymlokaal aan de Jan Blankenlaan kan worden uitgesteld.
- Bijstelling opbrengst parkeergarage Marathon: verhoging van de geraamde huuropbrengsten door meer afgesloten contracten met bedrijven.

De maatregelen leveren in de jaren 2027 tot en met 2030 een besparing van € 513.000 per jaar op. Vanaf 2031 bedraagt de structurele besparing € 393.000. In de Voorjaarsnota 2026 zijn voor 2027 tot en met 2030 al de oplossingsrichting van respectievelijk € 250.000, € 750.000, € 750.000 en € 250.000 verwerkt. Dit journaal verwerkt het verschil tussen deze eerder opgenomen bedragen en de nu uitgewerkte maatregelen. Dit leidt tot een aanvullend voordeel van € 263.000 in 2027 en 2030 en een nadeel van € 237.000 in 2028 en 2029. Vanaf 2031 bedraagt het structurele voordeel € 393.000.

Onttrekking reserve recreatie & toerisme	100	-100	0	0	0	0

De gemeente en sector werken op basis van het convenant verblijfs- en recreatiebelastingen samen aan investeringen in de sector. Het adviesorgaan adviseert over bestedingen uit de reserve. In 2025 en 2026 is bij begroting €100.000 aan de reserve onttrokken. Voor besteding van deze middelen is het adviesorgaan om advies gevraagd. Bij bestedingen zijn deze adviezen zijn met de gemeenteraad gedeeld.
In 2027 wordt ook €100.000 onttrokken aan de reserve zodat niet alle (kleine) bestedingen éérst een relatief lang traject langs de gemeenteraad hoeven te volgen en de samenwerking met de sector vlotter kan verlopen.
Omdat de bestedingen uit een samenwerking voortkomen, is nog niet bekend aan welke projecten het bedrag besteed wordt.
Alle adviezen van het adviesorgaan worden met de gemeenteraad gedeeld. Voor bestedingen boven de onttrokken €100.000 volgt een raadsbesluit.

Opvang asielzoekers (reservemutatie)	500	-500	0	0	0	0

Met de herindeling van de gemeenten Hilversum en Wijdemeren per 1 januari 2027 ontstaat één gezamenlijke opgave voor de opvang van asielzoekers op grond van de Spreidingswet. De nieuwe gemeente Hilversum zal uitvoering geven aan de wettelijke taakstelling en de reeds vastgestelde beleidskaders voor de asielaanpak.

Voor de periode 1 juli 2027 t/m 31 december 2028 geldt voor de nieuwe gemeente Hilversum een indicatieve verdeling van 637 opvangplaatsen voor asielzoekers (Hilversum 494 en Wijdemeren 143 opvangplekken). De genoemde aantallen betreffen een indicatieve verdeling en zijn onder voorbehoud van de definitieve, door het Rijk vast te stellen taakstelling (eind 2026). Hilversum heeft tijdelijke opvang in Gooiland hotel gerealiseerd voor 174 opvangplekken. Met het Hilversums collegebesluit van 25 mei 2026 wordt gewerkt aan structurele opvangplaatsen op twee nieuwe locaties: locatie Noordse Bosje (70 plekken) en locatie Naarderweg/voormalig zwembadlocatie (120 plekken). In Wijdemeren is in 2026 een tijdelijke noodopvang gerealiseerd in een deel van het gemeentehuis voor maximaal 70 asielzoekers tot 1 november 2026. Hilversum en Wijdemeren voldoen daarmee niet aan de taakstelling op basis van de Spreidingswet.

De taak van de gemeente is om locaties aan te wijzen. Verbouw en beheer liggen bij COA. De incidentele uitgaven worden geraamd op € 0,5 miljoen. Het voorstel is om deze incidentele uitgaven te dekken uit de reserve opvang Oekraïners.

Opvang ontheemden Oekraine (reserve mutatie)	17.911	-17.911	0	0	0	0

De (nieuwe) gemeente Hilversum geeft uitvoering aan de opgave van opvang van ontheemden uit Oekraïne. Als gevolg van de bestuurlijke fusie van de gemeenten Hilversum en Wijdemeren per 1 januari 2027 zijn de uitvoering van deze taak en de bijbehorende financiële middelen in deze begroting samengebracht.

Het Rijk bekostigt de gemeentelijke opvang van ontheemden uit Oekraïne via een specifieke uitkering. In deze begroting zijn de verwachte baten en lasten voor 2027 verwerkt. De baten en lasten worden geraamd op respectievelijk € 17,9 miljoen en € 17,3 miljoen. Het verwachte positieve resultaat van € 0,6 miljoen wordt toegevoegd aan de reserve opvang Oekraïners.

Met ingang van 1 januari 2027 is de Regeling tijdelijke bekostiging opvang en huisvesting gemeenten (doelgroepflexibele regeling) van toepassing. Deze regeling vervangt de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne.

De huidige opgave voor de nieuwe gemeente Hilversum is 1.220 opvangplekken, waarvan er 981 zijn gerealiseerd. Er moeten dus nog 219 plekken bijkomen. Urgent is echter de zoektocht naar 400 vervangingsplekken voor de bewoners van de gemeentelijke opvanglocatie aan de Anton Philipsweg. Daarvan loopt de huur per november 2027 af. Met de nieuwe locatie aan de Emmastraat 15 worden 52 vervangingsplekken gerealiseerd. Voor de overige 350 vervangingsplekken zoeken we nog naar locaties.

Parkeren	2.842	-2.842	0	0	0	0

In 2024 is gestart met de uitvoering van het nieuwe Parkeerbeleid. In 2025 zijn alle gebieden uitgebreid en zijn er stapsgewijs (met raadsvoorstellen en verordeningen) veranderingen in de tarieven aangebracht. Doordat er jaarlijks meer ervaring komt met het parkeren kan steeds meer de parkeerbegroting verfijnd worden. Daarnaast worden er door meer te handhaven meer kosten en opbrengsten gegenereerd.

Reservemutatie - Stopzetting storting Reserve Decentrale loonruimte	-38	0	-38	-38	-38	-38

In de begroting is een structureel bedrag van € 38.000 opgenomen voor het decentrale arbeidsvoorwaardenoverleg. In het Lokaal Overleg met de vakbond is afgesproken om vanaf 2026 geen toevoeging aan de reserve decentrale loonruimte te doen. Vanaf 2027 wordt dit ook structureel in de begroting verwerkt. De bestemming van de reserve vindt in het Lokaal Overleg plaats tussen de vakbonden en de gemeente Hilversum als werkgever.

Schuldhulpverlening - uitbreiding formatie met 1,7 fte	187	0	187	187	187	187

Toenemende vraag naar schuldhulpvelening:
Binnen schuldhulpverlening is sprake van een structureel toenemende vraag naar ondersteuning. Het aantal aanvragen is gestegen van 353 in 2024 naar 376 in 2025. Halverwege 2026 is opnieuw sprake van een stijging van circa 27 aanvragen ten opzichte van dezelfde periode in 2025. Om deze vraag op te kunnen vangen is structureel formatie-uitbreiding nodig met 1,7 fte.

Oorzaken toenemende vraag:
Met de Beleidsagenda Armoede en Schulden hebben we gekozen voor een preventieve aanpak. Belangrijke onderdelen daarvan zijn vroegsignalering van betalingsachterstanden, budgetcoaching en laagdrempelige financiele spreekuren in de wijk (Weg en Wijzer). Deze aanpak werpt zijn vruchten af: we weten steeds meer inwoners (vroegtijdig) te bereiken omdat we actiever op signalen acteren. Zo bezochten in 2024 800 inwoners de preventieve Weg en Wijzer spreekuren. Verder steeg het aantal opgevolgde signalen van betalingsachterstanden van 3306 in 2022 naar 6542 in 2025. Deze stijging valt toe te schrijven aan het groeiende aantal vaste lasten partners met wie de gemeente samenwerkt.

Met onze aanpak voorkomen we dus steeds vaker schulden en escalaties van problemen. Tegelijk kwamen er ook meer inwoners met (beginnende) financiele problemen in beeld. We leiden hen door naar schuldhulpverlening – en indien nodig andere ondersteuning binnen het sociaal domein. Dit leidt tot een structureel hogere instroom in de schuldhulpverlening.
Deze ontwikkeling is een logisch en positief gevolg van de gekozen aanpak: door inwoners eerder te bereiken, kunnen we hen sneller passende ondersteuning bieden en voorkomen dat financiële problemen escaleren. Om deze toenemende instroom ook in de toekomst kunnen opvangen, is structurele uitbreiding van de capaciteit met 1,7 fte noodzakelijk. De huidge capaciteit consulent schuldhulpverlening is nu 8 FTE.

Uitbreiding capaciteit:
Cumulatief verwachten we eind 2026 te stijgen naar 700 aanvragen (inclusief budgetcoaching). Opvallende ontwikkelingen zijn met name de groei van het aantal aanvragen van ondernemers en de toenemende complexiteit van de hulpvragen. Schuldhulpverleners worden vaker betrokken bij dreigende huisuitzettingen (stijging 20 keer in 2023 naar 33 keer in 2025) om daadwerkelijke uitzetting te voorkomen.
Dit zorgt ervoor dat de benodigde begeleidingsintensiteit per dossier verder groeit. Een van de doelstellingen van de door de raad vastgestelde beleidsagenda armoede en schulden is het vergroten van het bereik. De toename van het aantal aanvragen is mede het gevolg van het realiseren van deze doelstelling.
Om de stijging van de aanmeldingen goed op te vangen is 1,7 extra fte (€ 187.000) nodig. Zonder uitbreiding lopen de wachttijden verder op en overschrijden we de wettelijke termijnen. Daarnaast neemt de werkdruk toe en ontstaat minder ruimte voor stress-sensitieve benadering van de inwoner, preventie en nazorg. Hierdoor neemt het risico toe dat schuldenproblematiek escaleert en inwoners op een later moment een zwaarder beroep doen op andere voorzieningen binnen het sociaal domein. Voorgesteld wordt hiervoor vanaf 2027 structureel € 187.000 beschikbaar te stellen. Dit leidt tot een negatief effect van jaarlijks € 187.000.

Specifieke uitkering Onderwijsachterstandbeleid (OAB)	300	-300	0	0	0	0

Met deze begrotingswijziging worden de baten en lasten Onderwijsachterstandenbeleid in lijn gebracht met de laatste inzichten rond de uitgaven en inkomsten.

Sportbeleid	445	-445	0	0	0	0

De huidige financieringsregelingen voor gemeenten — de Brede SPUK en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) — lopen eind 2026 af. Vanaf 2027 staat er bij het Rijk 83 miljoen euro op de begroting voor de BRC en 174 miljoen euro voor de SPUK Stimulering Sport. Via welk instrument gemeenten dit geld ontvangen, wordt in het najaar nog besloten. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat de middelen voor de BRC in de periode 2027 tot en met 2029 gelijk zullen zijn aan het niveau van 2026.

Subsidie provincie NH Hilversum Oost	60	-60	0	0	0	0

Deze wijziging betreft de baten en lasten die samenhangen met een te ontvangen subsidie van de provincie Noord-Holland voor de voorbereidende stappen van een warmtevoorziening in Hilversum Oost. Dit is één van de projectgebieden uit de Richtinggevende notitie Warmteprogramma (2026), waarmee we onze ervaring met gebiedsgericht aardgasvrij maken uitbouwen. De kosten hebben betrekking op de technische voorbereiding en de verkenning van de gemeentelijke rolneming in collectieve warmteoplossingen. De totale projectlasten bedragen €202.690, waarvan 70% van deze lasten wordt betaald uit de te ontvangen provinciale subsidie van €140.000. De resterende 30% cofinanciering van €62.690 wordt gedekt uit de bestaande middelen van Energietransitie. De te ontvangen subsidie van €140.000 wordt pas na verantwoording in 2029 door de gemeente ontvangen. Dat betekent dat de hiermee samenhangende lasten van € 140.000 die in 2026, 2027 en 2028 worden geraamd, worden voorgefinancierd. Voor het gedeelte van de lasten die in de begroting 2027-2030 vallen, zijnde de jaren 2027 en 2028, wordt respectievelijk € 60.000 en € 40.000 in de begroting opgenomen. De resterende lasten van € 40.000 die in 2026 worden gemaakt zullen in de Eindejaarsrapportage worden opgenomen. Hetzelfde geldt voor de baten die daar tegenover staan in de jaren 2026 tot en met 2028.

Toevoeging Rijksbijdrage Realisatiestimulans 2027 t/m 2029	700	-700	0	0	0	0

Op 9 september 2026 heeft de raad ingestemd met het raadsvoorstel 'Toevoegen Realisatiestimulans aan de Reserve Stedelijke Ontwikkeling'. Gemeenten ontvangen vanuit deze regeling € 7.000 per betaalbare woning waarvan de bouw is gestart; de regeling loopt tot en met 2029. Voorgesteld wordt om de (nog te) ontvangen subsidie voor Hilversum toe te voegen aan de Reserve Stedelijke Ontwikkeling. Omdat de uitkering wordt gebaseerd op de geregistreerde start van de bouw, kan het daadwerkelijk te ontvangen bedrag afwijken van de prognose van € 700.000, gebaseerd op 100 betaalbare woningen per jaar volgens de Woonmonitor.

TOZO Reserve	150	-150	0	0	0	0

Het doel van de TOZO-reserve is middelen beschikbaar te houden voor de afrekening met de regiogemeenten en voor nog te maken toekomstige TOZO lasten. De afgelopen jaren is er vanuit gegaan dat de reserve tot en met 2026 zou worden ingezet voor de TOZO werkzaamheden die nog niet zijn afgerond. De organisatie is de komende jaren nog bezig met het debiteurenbeheer van verstrekt TOZO-bedrijfskapitaal, de uitvoering van het beleid rondom Misbruik & Oneigenlijk Gebruik en het terugvorderen en beheren van verstrekte TOZO-uitkeringen levensonderhoud. Voorgesteld wordt om de inzet van de TOZO-reserve met drie jaar te verlengen tot en met 2029. Hiermee kunnen de resterende werkzaamheden worden voortgezet en kunnen openstaande verplichtingen verder worden afgebouwd.

Voorgesteld wordt om hiervoor in 2027 € 150.000, in 2028 € 125.000 en in 2029 € 100.000 aan de TOZO-reserve te onttrekken.

Verhuur grond Circusterrein	0	-100	-100	-100	-100	-100

Op 1 mei 2025 is met drie woningcorporaties een huurovereenkomst gesloten voor een perceel aan de Diependaalselaan voor tijdelijke flexwoningen. Vanaf 1 juli 2026 tot en met 30 juni 2041 betalen zij huur, wat leidt tot een jaarlijkse structurele opbrengst van € 100.000. Dit leidt tot een positief effect van jaarlijks € 100.000.

Totaal Financiële ontwikkelingen	**24.335**	**-24.588**	**-253**	**1.751**	**2.407**	**1.007**

Herschikkingen

Herschikking huisvestingbudget	1.206	-1.206	0	0	0	0

Tijdens de verwerking van het fusiebduget is het budget tbv ambtenarenhuisvesting Wijdemeren als stelpost verwerkt binnen het fusiebudget. Middels deze mutatie wordt het budget overgeheveld naar vastgoed waar het beheer van de ambtenarenhuisvesting inclusief Wijdemeren plaatsvindt.

Onttrekking reserve RMC	116	-116	0	0	0	0

Het doel van deze reserve Regionaal Mediacentrum is het dekken van de subsidie-afbouw aan het Regionaal mediacentrum en hervormingen van de lokale omroep tot een regionaal mediacentrum mogelijk te maken. Naar aanleiding van motie 18-109 is een deel van deze reserve aangewend voor een subsidieregeling innovatieve lokale journalistiek. Het restant van de reserve Regionaal Mediacentrum (RMC) is beschikbaar voor subsidie aan de Stichting Mediafonds Hilversum. Voor 2026 is een onttrekking van € 45.000 geraamd, deze vindt niet plaats in 2026.

Specifieke uitkering (SPUKS)	1.425	-1.425	0	0	0	0

Een SPUK is een rijksregeling waar de uitgaven onder bepaalde voorwaarde worden bekostigd door het Rijk. Middels losse beschikkingen worden deze middelen aan de gemeente toegekend. Uitgangspunt bij deze regelingen is dat deze saldo neutraal worden uitgevoerd. Daarnaast loopt de uitvoering vaak over enkele jaren. Om te voorkomen dat de uitvoering van deze regelingen tot (grote) verschillen in de jaarrekening leiden wordt voorgesteld de verwachte lasten en baten te verwerken in de begroting.

Binnen programma 2 gaat het om de volgende SPUK's:
- Inburgeringsvoorziengen (verhoging €1.000.000)
- Onderwijsroute (verhoging €150.000)
- Toeslagenaffaire (verhoging €275.000)

Totaal Herschikkingen	**2.747**	**-2.747**	**0**	**0**	**0**	**0**

Totaal wijzigingen Begroting 2027 - 2030	35.638	-39.244	-3.606	-2.901	-2.259	-4.620

4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

Bedragen x €1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2027 Lasten	Begroting 2027 Baten	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029	Saldo 2030
1	Sportcomplex Arenapark	1.200	-	1.200	-	-	-
2	Stationsgebied/Stationshart	200	-	200	200	200	200
3	Verplaatsing kwekerij			-	75		
4	Hilversumse meent	250	-	250	-	-	-
5	Subsidie Stichting Mediafonds	116	-	116	-	-	-
6	Herstel trap Oude haven	96	-	96	-	-	-
7	Inspecties masten openbare verlichting			-			60
	Reservemutaties						
8	Reserve Stedelijke Ontwikkeling	2.343	-1.582	761	1.618	1.800	1.100
9	Reserve Mobiliteitsfonds	3.624	-1.282	2.342	2.267	2.642	2.642
10	Reserve Herplantfonds	20	-	20	20	20	20
11	Reserve GNR	-	-562	-562	-562	-562	-562
12	Reserve Regionaal mediacentrum	-	-116	-116	-	-	-
13	Reserve Klimaat- en energiebeleid CDOKE	4.481	-	4.481	-	-	-
14	Reserve Duurzaamheid	-	-25	-25	-25	-25	-25
	Totaal programma 1 Wonen en Leven	**12.330**	**-3.567**	**8.763**	**3.593**	**4.075**	**3.435**
15	Opvang Oekraïners	17.324	-17.911	-587	-	-	-
16	Asielopvang en uitvoering spreidingswet	500	-	500	-	-	-
17	Opbouwwerk/jongerenwerk Circusterrein	100	-	100	100	-	-
18	Kinderopvang pleegouders	78	-	78	-	-	-
19	Onderwijshuisvesting	1.903	-	1.903	-	-	-
	Reservemutaties						
20	Reserve Opvang Oekrainers	587	-500	87	-	-	-
21	Reserve Onderwijshuisvesting	-	-1.553	-1.553	-	-748	-

	Totaal programma 2 Zorg	**20.492**	**-19.964**	**528**	**100**	**-748**	**-**
22	Afhandeling TOZO	150	-	150	125	100	-
23	Basisbanen en Herstelling	310	-	310	160	-	-
24	Gebiedsagenda Zuid West	162	-	162	171	-	-
25	Economische Visie	500	-	500	500	-	-
26	Subsidie Recreatie & toerisme	100	-	100	-	-	-
	Reservemutaties						
27	Reserve TOZO	-	-150	-150	-125	-100	-
28	Reserve Europees Sociaal Fonds (EUSF)	-	-310	-310	-160	-	
29	Reserve Recreatie & toerisme	104	-143	-39	61	61	61
	Totaal programma 3 Werken	**1.326**	**-603**	**723**	**732**	**61**	**61**
	Reservemutaties						
30	Reserve decentrale loonruimte	-	-	-	-	-	-
31	Reserve Herindeling	1.731	-	1.731	1.042	1.042	1.042
	Totaal programma 4 Bestuur	**1.731**	**-**	**1.731**	**1.042**	**1.042**	**1.042**
32	Resultaat grondexploitaties			-			
33	Mutaties grondexploitaties	4.539	-7.365	-2.826	9.914	547	-1.660
34	Mutaties grondexploitaties (onderhanden werk)	-	2.826	2.826	-9.914	-547	1.660
35	Voorziening planexploitaties	172	-	172	172	172	-
36	Verkoopopbrengst panden	-343	-	-343	-	-	-
37	Visievorming voor het gehele Circusterrein	-	-	-	50	50	-
38	Programma samenvoeging 2026 en verder	355	-2.086	-1.731	-1.042	-1.042	-1.042
	Totaal programma 5 Financiën en Grondexploitaties	**4.723**	**-6.625**	**-1.902**	**-820**	**-820**	**-1.042**
	Totaal incidentele lasten en baten begroting 2027-2030	40.602	-30.759	9.843	4.647	3.610	3.496
	Totaal lasten en baten begroting 2027 en saldi 2028-2030	505.525	-509.492	-3.966	453	-2.311	-10.197
	Totaal structurele lasten en baten begroting 2027-2030	464.923	-478.733	-13.809	-4.194	-5.921	-13.693

Toelichting mutaties programma 1 Wonen en Leven

1. **Sportcomplex Arenapark** - Arenapark/Sportpark wordt het nieuwe sportieve hart van Hilversum. De ontwikkeling van het sportpark bestaat uit de bouw van meerdere onderdelen waaronder de Visie Laapersveld. De benodigde voorbereidingskosten hebben betrekking op onderzoeken naar de gewenste financierings- en exploitatievorm, projectleiding en de verder verkenning van OV-knoop. Deze kosten worden gedekt uit een onttrekking aan de reserve stedelijke ontwikkeling.

2. **Stationsgebied/Stationshart** - Het Stationsgebied van Hilversum zal de komende jaren een transformatie ondergaan. Om betrokkenen beter te informeren, wordt een tijdelijk informatiecentrum opgericht gedurende de bouwperiode. Dit centrum zal jaarlijks geëvalueerd worden op zijn toegevoegde waarde en bezoekersaantallen. Het informatiecentrum zal fungeren als een plek voor participatie en ontmoetingen voor degenen die bij het Stationshart betrokken is. Bewoners, initiatiefnemers en ontwikkelaars kunnen hier terecht voor vragen, ideeën en overleg. Het informatiecentrum Stationshart zal een zichtbare en toegankelijke communicatieplek zijn, die als verbindende plek zal fungeren voor informatie-uitwisseling en samenwerking binnen de gemeenschap en met externe stakeholders. De kosten worden gedekt uit de reserve stedelijk ontwikkeling.

3. **Verplaatsing kwekerij -** Op het Oosterspoorplein staat “De Kwekerij”. Als het Oosterspoorplein in het kader van Bruisend Hart verder ontwikkeld gaat worden zal De Kwekerij verplaatst of gesloopt moeten worden.

4. **Hilversumse meent -** Voor de uitwerking van het programma van eisen, zoals vastgesteld door de raad op 4 maart 2026, is voor 2027 een voorbereidingsbudget nodig. De volgende stap is dat architectenbureaus een ontwerp maken voor het woonzorgcomplex en de parkeergarage. Volgens de planning kan de raad eind 2026 het stedenbouwkundig plan vaststellen. Vanaf 2027 moeten vervolgens de vervolgstappen worden gezet om dit plan te realiseren. Dit budget is bedoeld voor communicatie, onderzoeken, het opstellen van een ontwikkelstrategie en de voorbereiding van een tender. In 2027 wordt bepaald welke vervolgstappen na 2027 nodig zijn en wat daarvan de financiële consequenties zijn. Indien nodig worden deze opgenomen in de Voorjaarsnota 2027 en/of de Programmabegroting 2028.

5. **Subsidie Stichting Mediafonds** - Betreft uitgaven ten behoeve van de subsidie aan de Stichting Mediafonds worden bekostigd door een onttrekking aan de reserve regionaal mediacentrum.

6. **Herstel trap Oude haven -** Uit inspectie blijkt dat de trap aan de Taludweg in park Oude Haven deels is verzakt door verzakkende damwanden, dat schrikhekken ontbreken en dat een nieuwe coating noodzakelijk is. Hierdoor is de veiligheid voor gebruikers niet optimaal.

7. **Inspecties masten openbare verlichting** - Voor het uitvoeren van inspecties aan lichtmasten die ouder zijn dan 40 jaar, is in 2030 een bedrag nodig van € 60.000. Met het uitvoeren van de inspecties brengen we de werkelijke staat van onderhoud in beeld. Op basis van de inspecties brengen we de vervangingsopgave in beeld en vertalen we deze in een beheerplan, waarbij op basis van de staat van het onderhoud wordt geprioriteerd en vervangen. Met de inspecties worden onveilige situaties en uitval van de openbare verlichting voorkomen.

8. **Reserve Stedelijke Ontwikkeling** - Aan de reserve Stedelijke ontwikkeling wordt sinds 2024 en volgende jaren € 1,3 miljoen aan toevoegingen gedaan uit de algemene middelen. Daarnaast worden in 2027 ook de meeropbrengsten uit de verkoop van niet-strategisch vastgoed en de verwachte rijksbijdrage vanuit de Realisatiestimulans, voortvloeiend uit het raadsbesluit van 9 september 2026, aan deze reserve toegevoegd.

9. **Reserve Mobiliteitsfonds -** Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen voor het niet kunnen voldoen aan een bestaande parkeernorm toegevoegd. Deze reserve zal worden ingezet voor het in brede zin accommoderen van de parkeersituatie en het vergroten van de bereikbaarheid van de gemeente Hilversum. In 2027 wordt er €20.000 onttrokken voor de uitvoering van deelmobiliteit en €50.000 voor parkeertelling en €12.000 voor het Rode Dorp. Daarnaast wordt € 1,2 miljoen onttrokken om activiteiten binnen de huidige begroting te financieren, welke de mobiliteit bevorderen. Het gaat hier om lasten voor de fietsenkelder, verkeersveiligheid, fietsbeleid et cetera.. De onttrekking in 2027 is cumulatief €1.282.000.
In 2024 is gestart met de uitvoering van het Parkeerbeleid 2023. Een gevolg van het Parkeerbeleid 2023 is dat de inkomsten op straatparkeren hoger uitvallen. In lijn met eerdere toezeggingen (zie raadsinformatiebrief 2024-52 en de Collegebrief Voortgangsrapportage Parkeren 2025) wordt voorgesteld het positieve saldo boven de € 1,5 miljoen te storten in het Mobiliteitsfonds.

10. **Reserve Herplantfonds** - Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen toegevoegd die ontvangen worden voor de afkoop van de herplanting van bomen bij het verlenen van een kapvergunning. Gemiddeld wordt hiervoor jaarlijks een bedrag van € 20.000 gedoteerd.

11. **Reserve GNR** - Sinds 1 januari 2021 maken de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam geen deel meer uit van het Gooise Natuurreservaat (hierna aangeduid als GNR). Dit betekent dat zij niet langer onderdeel zijn van het bestuur van het GNR en ook geen financiële bijdrage – als participant – aan het GNR meer leveren. De Gooise gemeenten Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren en Blaricum nemen de verplichtingen van Amsterdam en de provincie Noord-Holland over. De uittreedovereenkomsten die door alle participanten zijn overeengekomen bevat een uittreedsom met als doel de verhoogde bijdrage aan het GNR te compenseren. Op 7 november 2023 heeft de raad besloten tot instelling van de reserve GNR ter hoogte van 7,7 mln. Om de algemene middelen te laten ‘wennen’ aan de hogere participantenbijdrage is gekozen voor een ingroeimodel waarbij de stijging van € 562.000 tot en met 2029 volledig wordt gedekt door een onttrekking aan deze nieuwe reserve. Op basis van de doorrekening resteert er in 2045 nog een beperkt saldo van € 5.214 en kan de reserve aan het eind van dat jaar worden opgeheven.

12. **Reserve Regionaal mediacentrum** - Uitgaven ten behoeve van de subsidie aan de Stichting Mediafonds worden bekostigd door een onttrekking aan de reserve regionaal mediacentrum.

13. **Reserve Klimaat- en energiebeleid CDOKE** - Bij de Voorjaarsnota 2026 is besloten om een reserve Klimaat- en energiebeleid CDOKE in te stellen. Deze reserve wordt gevoed met de middelen die de gemeente via het gemeentefonds voor dit doel ontvangt. Voor 2027 is hiervoor via de meicirculaire een bedrag van € 4.481.000 in het gemeentefonds ontvangen die wordt toegevoegd aan de reserve. Deze middelen zijn toegezegd tot 2030 en zijn bestemd voor de dekking van kosten om uitvoering te kunnen (capaciteit) geven aan de taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid.

14. **Reserve Duurzaamheid** - Het doel van deze reserve het kunnen nemen van extra duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen en investeren in de circulaire economie en de energietransitie. In de begroting 2027 wordt hiervoor een onttrekking van € 25.000 geraamd.

Toelichting mutaties programma 2 Zorg

15. **Opvang Oekraïners** - De nieuwe gemeente Hilversum gaat kosten maken voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Dit zijn o.a. de exploitatiekosten van de opvanglocaties voor de opvang van Oekraïners. Daarnaast zijn er uitgaven gedaan voor de personele inzet van het programma team, opvang in een hotel, het leefgeld uitgekeerd aan bewoners van de gemeentelijke opvanglocaties en bewoners bij particulieren, en psycho-sociale ondersteuning. Deze uitgaven worden gedekt met de ontvangen vergoedingen vanuit het Rijk via specifieke uitkeringen en de algemene uitkering.

16. **Asielopvang en uitvoering spreidingswet** - Dit zijn de gemeentelijke kosten, die volgen uit de beleidsagenda asielaanpak, voor de organisatie- en voorbereidingskosten van asielopvang. De taak van de gemeente is om locaties aan te wijzen. Verbouw en beheer liggen bij COA.

17. **Opbouwwerk/jongerenwerk Circusterrein** - Op het circusterrein worden 379 woningen opgeleverd voor diverse doelgroepen. De verwachting is dat een deel van de doelgroep tijdelijk meer gaat vragen van de maatschappelijke partners die actief zijn op en rondom het circusterrein. Om het mogelijk te maken om de nieuwe inwoners op het circusterrein goed op te vangen is voor de jaren 2026, 2027 en 2028 €100.000 extra beschikbaar voor opbouw- en/of jongerenwerk.

18. **Kinderopvang pleegouders** - Door de Rijksoverheid is extra geld beschikbaar gesteld als bijdrage voor de kosten die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen. Besloten is deze middelen (vooralsnog) tot en met 2027 toe te voegen aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

19. **Onderwijshuisvesting** - Er zijn incidentele lasten opgenomen voor boekwaarde van gesloopte panden en extra tijdelijke huisvesting. Daarnaast is in 2027 extra budget opgenomen voor de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

20. **Reserve opvang Oekraïners** – De mutaties in deze reserve betreffen:

    - Asielopvang en uitvoering Spreidingswet: onttrekking van 500K voor de organisatie- en voorbereidingskosten.
    - Opvang Oekraïners: toevoeging van 587K als gevolg van het verwachte positieve saldo van de nieuwe Regeling tijdelijke bekostiging opvang en huisvesting gemeenten (doelgroepflexibele regeling), die met ingang van 1 januari 2027 van toepassing is..

21. **Reserve Onderwijshuisvesting** - De onttrekking uit de reserve Onderwijshuisvesting dient als dekking voor de boekwaardes van gesloopte panden en uitgaven aan tijdelijke huisvesting.

Toelichting mutaties programma 3 Werken

22. **Afhandeling TOZO** - De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is per 1 oktober 2021 beëindigd. Desondanks blijven er nog drie onderdelen waarvoor de uitvoering ook in de komende jaren actief zal blijven. Dit betreft het debiteurenbeheer met betrekking tot het verstrekte bedrijfskapitaal, de uitvoering van het beleid inzake misbruik en oneigenlijk gebruik, en het terugvorderen en beheren van debiteuren ten aanzien van verstrekte TOZO-uitkeringen voor levensonderhoud. De uitgaven die hieruit voortvloeien worden in het komende jaar gedekt vanuit de daarvoor bestemde TOZO-reserve.

23. **Basisbanen en Herstelling** - Ten laste van de reserve ESF wordt incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de voortzetting van Basisbanen (€ 150.000 in 2027) en De Herstelling (€ 160.000 in 2027 en € 160.000 in 2028). De lasten en de onttrekking aan de reserve worden als incidenteel aangemerkt.

24. **Gebiedsagenda Zuid West** - Op 18 december 2024 heeft de raad Gebiedsagenda bedrijventerreinen Zuidwest vastgesteld. Voor de Uitvoeringsagenda zijn naast een drietal investeringen (Parkeerplaatsen Nieuwe Havenweg, Herinrichting Franciscusweg en Herinrichting 1e Loswal) een aantal maatregelen onderzoeken en pilots. De exploitatiekosten zijn opgenomen tot en met 2028. In de Uitvoeringsagenda bij het raadsvoorstel is een volledig overzicht van de geplande activiteiten in de periode 2025-2028 te vinden.

25. **Economische Visie** - De uitvoering van de Economische Visie vraagt voor medio 2026-2028 om aanvullende financiële middelen, dit betreft €1,9 miljoen voor de periode medio 2026-2028 onder meer voor versterking van het mediacluster en continuering van de gebiedsagenda Centrum. Hiervan wordt een deel van de dekking (€600.000) gevonden binnen de beschikbare budgetten binnen de huidige economiebudgetten.
Deze investering is noodzakelijk om bestaande inzet, zoals de gebiedsagenda Centrum en innovatieactiviteiten Media (o.a. Mediacampus), onverminderd voort te zetten. Dit borgt continuïteit en geeft bestuurlijk commitment richting de nieuwe gemeente na de fusie. Zonder de benodigde extra middelen ontstaat het risico op een beleidsarme periode, met stilvallende projecten en verlies van opgebouwde samenwerkingen. Dit raakt niet alleen Hilversum, maar ook Wijdemeren, omdat veel maatregelen in de uitvoeringsagenda gericht zijn op regionale samenwerking, toerisme en evenementen, centrumontwikkeling en het versterken van het mediacluster. Lange termijn investeringen zijn onderdeel van de Harmonisatie en worden aan de nieuwe raad voorgelegd.

26. **Subsidie Recreatie & toerisme** - In 2027 wordt ook €100.000 onttrokken aan de reserve zodat niet alle (kleine) bestedingen éérst een relatief lang traject langs de gemeenteraad hoeven te volgen en de samenwerking met de sector vlotter kan verlopen. Omdat de bestedingen uit een samenwerking voortkomen, is nog niet bekend aan welke projecten het bedrag besteed wordt.

27. **Reserve TOZO** - De kosten die gepaard gaan met de afhandeling van de TOZO-regeling worden gedekt vanuit de reserve TOZO.

28. **Reserve Europees Sociaal Fonds (EUSF) -** De kosten die gepaard gaan met de basisbanen en herstelling worden gedekt vanuit de reserve ESF.

29. **Reserve Recreatie & toerisme** - De gemeente en sector werken op basis van het convenant verblijfs- en recreatiebelastingen samen aan investeringen in de sector. Het adviesorgaan adviseert over bestedingen uit de reserve. In 2025 en 2026 is bij begroting €100.000 aan de reserve onttrokken. Voor besteding van deze middelen is het adviesorgaan om advies gevraagd. Bij bestedingen zijn deze adviezen zijn met de gemeenteraad gedeeld.
In 2027 wordt ook €100.000 onttrokken aan de reserve zodat niet alle (kleine) bestedingen éérst een relatief lang traject langs de gemeenteraad hoeven te volgen en de samenwerking met de sector vlotter kan verlopen.
Omdat de bestedingen uit een samenwerking voortkomen, is nog niet bekend aan welke projecten het bedrag besteed wordt. Alle adviezen van het adviesorgaan worden met de gemeenteraad gedeeld. Voor bestedingen boven de onttrokken €100.000 volgt een raadsbesluit.

Toelichting mutaties programma 4 Bestuur

30. **Reserve Decentrale Loonruimte** - In de begroting is een structureel bedrag van €38.000 opgenomen voor het decentrale arbeidsvoorwaardenoverleg. In het Lokaal Overleg met de vakbond is afgesproken om vanaf 2026 geen toevoeging aan de reserve decentrale loonruimte te doen. Vanaf 2027 wordt dit ook structureel in de begroting verwerkt. De bestemming van de reserve vindt in het Lokaal Overleg plaats tussen de vakbonden en de gemeente Hilversum als werkgever.

31. **Reserve Herindeling** - De reserve Herindeling is bedoeld voor het dekken van kosten die voortvloeien uit de werkzaamheden die noodzakelijk zijn in het kader van de herindeling met de gemeente Wijdemeren. Deze reserve is in 2025 (eindejaarsrapportage) eenmalig gevoed uit de algemene reserve. Deze initiële storting dient ter

overbrugging van de lasten in de eerste jaren van de herindeling (2025 en 2026). In de jaren 2026 tot en met 2030 worden door de herindelingsbijdragen (Arhi-middelen) toegevoegd aan deze reserve.

Toelichting mutaties programma 5 Financiën en Grondexploitaties

32. **Resultaat grondexploitaties** - De resultaten (tussentijdse winstnemingen) uit de grondexploitaties zijn op nihil begroot. Dit is in lijn met de actualisatie grondexploitaties 2025 (raad 13 mei 2026).

33. **Mutaties grondexploitaties** - Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie dient in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden. De mutatie met de balanspost voorraden (OHW), waarmee een saldo van € 0 gerealiseerd wordt, wordt afzonderlijk opgenomen in het overzicht incidentele baten en lasten.

34. **Mutaties grondexploitaties onderhanden werk** – zie toelichting “mutaties grondexploitaties”

35. **Voorziening planexploitaties** - De voorziening heeft als doel financiële dekking te bieden voor de verwachte saldi voor grondexploitaties met een nadelig resultaat. De voorziening is een optelsom van de contante waarden van deze saldi. Op basis van de actualisatie grondexploitaties 2024 bestaat het saldo uit het nadelig resultaat Stationsgebied en wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening toegevoegd. De hoogte van deze toevoeging is gebaseerd op een renteberekening om bij het afsluiten van de nadelige grondexploitatie op de benodigde eindwaarde te komen.

36. **Verkoopopbrengst panden** - Bij de actualisatie van de meerjarige onderhoudsplannen 2024-2033 is een lijst met 17 te verkopen objecten vastgesteld. Na vaststelling van de Hilversumse Leidraad Advieslijnen voor Maatschappelijke Voorzieningen (16 december 2025) is besloten objecten met een maatschappelijke bestemming voorlopig niet te verkopen. Hierdoor worden van de begin 2026 resterende 9 objecten er 4 aangehouden. Drie objecten worden naar verwachting in 2026 verkocht en de laatste 2 in 2027, na wijziging van de bestemming of het verkrijgen van benodigde vergunningen. De verkoopopbrengsten worden toegevoegd aan de reserve Stedelijke Ontwikkeling.

37. **Visievorming voor het gehele Circusterrein -** De visievorming voor het gehele Circusterrein zal meerdere jaren in beslag nemen. De complexe variëteit aan ruimtelijke aspecten en zowel maatschappelijke belangen als belangen van omwonenden en bedrijven, vraagt in de visievorming een zorgvuldige, integrale planvorming en een brede participatie.

38. **Programma samenvoeging 2026 en verder** – Dit betreffen de lasten die voortvloeien uit de samenvoeging met Wijdemeren in 2026 en verder en de baten die ter dekking hiervan worden ontvangen (Ahri-middelen). In 2025 is de Reserve Herindeling gevormd om de timingverschillen tussen de Arhi-middelen en de lasten op te kunnen lossen. Door de mutaties in de Reserve Herindeling wordt deze baten en lasten neutraal verwerkt in begroting.

5. De uiteenzetting van de financiële positie

5.1 Meerjarige balans

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000) ACTIVA	Prognose eindbalans 2026	Prognose eindbalans 2027	Prognose eindbalans 2028	Prognose eindbalans 2029	Prognose eindbalans 2030
Immateriële vaste activa	1.775	1.670	1.567	1.464	1.361
Materiële vaste activa	432.657	465.487	482.639	527.381	553.907
Financiële vaste activa	41.807	41.825	41.843	25.396	25.350
TOTAAL VASTE ACTIVA	**476.239**	**508.983**	**526.049**	**554.240**	**580.618**
Voorraden	-1.152	-5.543	4.354	4.437	2.355
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	38.400	38.400	38.400	38.400	38.400
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	250	250	250	250	250
Overlopende activa	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**52.498**	**48.107**	**58.004**	**58.087**	**56.005**
TOTAAL ACTIVA	528.737	557.089	584.053	612.327	636.623

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000) PASSIVA	Prognose eindbalans 2026	Prognose eindbalans 2027	Prognose eindbalans 2028	Prognose eindbalans 2029	Prognose eindbalans 2030
Eigen vermogen	94.606	96.288	104.169	107.625	113.992
Saldo Begroting	-4.689	3.966	-452	2.311	10.197
Voorzieningen	37.036	35.079	33.319	35.785	34.097
Vaste schulden met rentetypische looptijd > één jaar	248.896	273.186	311.475	317.683	331.720
TOTAAL VASTE PASSIVA	**375.848**	**408.519**	**448.511**	**463.404**	**490.006**
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < één jaar	82.888	78.571	65.542	78.923	76.617
Overlopende passiva	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**152.888**	**148.571**	**135.542**	**148.923**	**146.617**
TOTAAL	528.736	557.089	584.053	612.327	636.623

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het BBV voorgeschreven dat bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde balans moet worden opgenomen. Deze balans moet meerjarig zijn en geeft inzicht in de ontwikkeling van onder andere de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

De presentatie moet aansluiten bij de balans in de jaarrekening maar behoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. In de prognose zitten een aantal aannames omdat de toekomstige mutaties ongewis zijn. Bij de prognose van de eindbalansen van de jaren 2026 t/m 2030 is rekening gehouden met de mutaties voortvloeiende uit:

- Het investeringsprogramma 2027-2030 en de openstaande kredieten uit voorgaande jaren. Uitgangspunt hierbij is dat er per jaar een bedrag van € 30 miljoen wordt uitgegeven aan investeringen zoals opgenomen in § 5.3. omdat a) de realisatie van investeringen de afgelopen jaren structureel achterblijft bij de in de begroting geraamde bedragen, b) de bedragen genoemd in de jaarschijven van het Investeringsprogramma (IP) niet volledig in het genoemde jaar worden uitgegeven als gevolg van fasering in de uitgaven, waardoor verschuivingen optreden naar volgende jaren. De genoemde bedragen in kolom 2027 van het IP worden niet volledig uitgegeven in het jaar 2027 maar deels ook in 2028, 2029, 2030 en verdere jaren. Hetzelfde geldt voor de genoemde bedragen in de kolommen 2028, 2029 en 2030.
- De actualisatie grondexploitaties 2026
- De mutaties in de reserves en voorzieningen
- De reguliere begroting 2027 inclusief meerjarenraming
- De financieringsbehoefte voor de jaren 2027 tot en met 2030 zoals uiteengezet in de paragraaf financiering.

5.2 EMU saldo

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving	Begroting 2026*	2027	2028	2029	2030
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-15.325	10.337	3.463	6.219	14.253
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	19.978	32.725	17.049	44.639	26.423
3.	Mutatie voorzieningen	-4.547	-1.957	-1.760	2.466	-1.688
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.190	-4.391	9.897	83	-2.082
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-38.660	-19.954	-25.243	-36.037	-11.776

* 2026 betreft de raming van de voorjaarsnota 2026.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMI-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,6% voor de rijksoverheid en 0,4% voor de decentrale overheden.

De EMU-systematiek werkt evenwel op een andere manier dan het baten- en lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomsten van het baten- en lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Een negatief saldo betekent dat de uitgaven groter zijn dan de inkomsten.
Voor de gemeente Hilversum is dit in alle jaren het geval.

De individuele EMU-referentiewaarde voor Hilversum betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.
De referentiewaarde voor Hilversum is € 24,069 miljoen. Het berekende saldo voor 2027 komt voor Hilversum uit op een bedrag van € 21,725 miljoen en is daarmee lager dan de referentiewaarde.

5.3 Investeringen

Inleiding
Met het investeringsprogramma 2027-2030 bieden wij u op hoofdlijnen inzicht in de voornemens tot het aangaan van nieuwe investeringen voor de periode 2027 tot en met 2029. In deze begroting presenteren wij de investeringen van de twee samengevoegde gemeenten Hilversum en Wijdemeren.

De omvang van de meerjarige investeringen is licht gewijzigd ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026 door de planning van het sportcomplex. Daarnaast is in de meerjarige begroting rekening gehouden met de benodigde middelen voor vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte voor de jaarschijven 2028 tot en met 2030. De voorgestelde investeringen hebben direct invloed op de kapitaallastenontwikkeling. De financiële impact op de kapitaalslasten (bijstelling kapitaallastenraming) is volgens het geactualiseerde Investeringsprogramma 2027-2030 verwerkt in de Programmabegroting 2027-2030.

Zoals vastgelegd in de Financiële verordening 2024 van de gemeente Hilversum, worden de geraamde investeringen over het jaar 2027 vrijgegeven bij de vaststelling van de begroting, met uitzondering de sterretjes posten. Voor de investeringen aangemerkt met een sterretje wordt een afzonderlijk besluit aan de raad voorgelegd. De raad kan bij de begrotingsbehandeling ook voor andere nieuwe investeringsprojecten aangeven dat ze hierover afzonderlijk wil besluiten.

In de volgende paragrafen wordt een toelichting gegeven op de wijzigingen in het investeringsprogramma ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026. Voor de Begroting 2027 wordt voorgesteld de geplande investering voor het sportcomplex met een jaar te schuiven van 2027 naar de jaarschijf 2028 en de investeringen m.b.t. de uitvoering van de gebiedsagenda Zuidwest samen te voegen. Daarnaast worden de vervangingsinvesteringen en levensduurverlengend onderhoud voor de jaarschijven 2028 t/m 2030 toegevoegd.

5.3 Investeringen

Taak veld		Vastgesteld investerings programma	*-post	2027	2028	2029	2030	Afschrijving in jaren
	1. Programma Wonen en Leven							
2.1	Totaal openbare verlichting 2027 - vervanging armaturen	ip 2027		649				15
2.1	Totaal openbare verlichting 2028 - vervanging armaturen	ip 2028			272			15
2.1	Totaal openbare verlichting 2029 - vervanging armaturen	ip 2029				194		15
2.1	Totaal openbare verlichting 2029 - vervanging armaturen	ip 2030					193	15
2.1	Totaal vervangen lichtmasten 2027	ip 2027		162				15
2.1	Totaal vervangen lichtmasten 2028	ip 2028			237			40
2.1	Totaal vervangen lichtmasten 2029	ip 2029				237		40
2.1	Totaal vervangen lichtmasten 2030	ip 2030					237	40
2.1	Totaal vervanging afgeschreven wegen 2027	ip 2027		9.966				50
2.1	Totaal vervanging afgeschreven wegen 2028	ip 2028			13.714			50
2.1	Totaal vervanging afgeschreven wegen 2029	ip 2029				6.548		50
2.1	Totaal vervanging afgeschreven wegen 2030	ip 2030					6.696	50
2.1	Levensduurverlengend onderhoud Wegen 2027	ip 2027		250	-	-	-	50
2.1	Levensduurverlengend onderhoud Wegen 2027	ip 2028		-	250	-	-	50
2.1	Levensduurverlengend onderhoud Wegen 2027	ip 2029		-	-	250	-	50
2.1	Levensduurverlengend onderhoud Wegen 2027	ip 2030		-	-	-	250	50
2.1	Verkeersmaatregelen mobiliteitsplan 2027	ip 2027		200	-	-	-	50
2.1	Verkeersmaatregelen mobiliteitsplan 2028	ip 2028		-	200	-	-	50
2.1	Verkeersmaatregelen mobiliteitsplan 2029	ip 2029		-	-	200	-	50
2.1	Verkeersmaatregelen mobiliteitsplan 2030	ip 2030		-	-	-	400	50
2.1	vervangen Nissan Navara calamiteitenvoertuig	ip 2029		-	-	145	-	8
2.1	Vervanging voer- en vaartuigen gemeente 2027	ip 2027		105	-	-	-	8
2.1	Vervanging voer- en vaartuigen gemeente 2028	ip 2028		-	105	-	-	8
2.1	Vervanging voer- en vaartuigen gemeente 2029	ip 2029		-	-	105	-	8
2.1	Vervanging voer- en vaartuigen gemeente 2030	ip 2030		-	-	-	105	8
2.1	Levensduur verlengend onderhoud Beatrixtunnel	ip 2029		-	-	125	-	50
2.1	Vervangingsinvesteringen Bruggen 2027	ip 2027		200	-	-	-	50
2.1	Vervangingsinvesteringen Bruggen 2028	ip 2028		-	200	-	-	50
2.1	Vervangingsinvesteringen Bruggen 2029	ip 2029		-	-	71	-	50
2.1	Vervangingsinvesteringen Bruggen 2030	ip 2030		-	-	-	200	50
2.1	vervangen straatmeubilair 2027	ip 2027		136	-	-	-	10
2.1	Nieuw straatmeubilair 2027	ip 2027		32	-	-	-	10
2.1	vervangen straatmeubilair 2028	ip 2028		-	136	-	-	10
2.1	Nieuw straatmeubilair 2028	ip 2028		-	250	-	-	10

2.1	vervangen straatmeubilair 2029	ip 2029		-	-	136	-	10
2.1	vervangen straatmeubilair 2030	ip 2030		-	-	-	136	10
2.1	Nieuw straatmeubilair 2030	ip 2030		-	-	-	223	10
2.1	Infrastructurele maatregelen 2027 (priowegen)	ip 2027		1.210	-	-	-	50
2.1	Subsidie infrastructurele maatregelen 2027 (priowegen)	ip 2027		-600	-	-	-	50
2.1	Infrastructurele maatregelen 2028 (priowegen)	ip 2028		-	1.210	-	-	50
2.1	Subsidie infrastructurele maatregelen 2028 (priowegen)	ip 2028		-	-600	-	-	50
2.1	Infrastructurele maatregelen 2029 (priowegen)	ip 2029		-	-	1.210	-	50
2.1	Subsidie infrastructurele maatregelen 2029 (priowegen)	ip 2029		-	-	-600	-	50
2.1	Infrastructurele maatregelen 2030 (priowegen)	ip 2030		-	-	-	1.210	50
2.1	Subsidie infrastructurele maatregelen 2030 (priowegen)	ip 2030		-	-	-	-600	50
2.1	Totaal verkeersregelinstallaties 2027 - vervanging	ip 2027		350				15
2.1	Totaal verkeersregelinstallaties 2028 - vervanging	ip 2028			105			15
2.1	Totaal verkeersregelinstallaties 2029 - vervanging	ip 2029				480		15
2.1	Totaal verkeersregelinstallaties 2030 - vervanging	ip 2030					545	15
2.1	Vervangen verlichting en installatie fontein markt	ip 2029		-	-	300	-	15
2.1	Bebording 2027 - vervanging	ip 2027		159	-	-	-	15
2.1	Bebording 2028 - vervanging	ip 2028		-	159	-	-	15
2.1	Bebording 2029 - vervanging	ip 2029		-	-	159	-	15
2.1	Bebording 2030 - vervanging	ip 2030		-	-	-	159	15
2.1	Herinrichting Bedrijventerrein Zuidwest	ip 2027		5.784	-	-	-	50
2.1	Resterende investeringen hoofdplanstructuur Sportpark	ip 2030	*	-	-	-	20.700	50
2.1	Bijdrage derden: Resterende investeringen hoofdplanstructuur Sportpark	ip 2030	*	-	-	-	-19.500	50
2.1	Verbetering OV-knoop Sportpark	ip 2030	*	-	-	-	22.750	50
2.1	Bijdrage derden Verbetering OV-knoop Sportpark	ip 2030	*	-	-	-	-6.500	50
2.1	Korte Noorderweg	ip 2027		763	-	-	-	50
2.1	Bijdrage derden Korte Noorderweg	ip 2027		-763	-	-	-	50
2.2	Uitbreiding parkeerapparatuur 2027	ip 2027		100	-	-	-	10
2.2	Stichtingskosten Sportcomplex Parkeren	ip 2028	*	-	11.200	-	-	60
2.2	Sportpark: Compensatie van bestaande openbare parkeerplaatsen	ip 2030	*	-	-	-	4.300	50
2.4	Vervanging beschoeiing 2027	ip 2027		894	-	-	-	20
2.4	Vervanging beschoeiing 2028	ip 2028		-	894	-	-	20
2.4	Vervanging beschoeiing 2029	ip 2029		-	-	894	-	20
2.4	Vervanging beschoeiing 2030	ip 2030		-	-	-	899	20
2.4	Vervangen steigerdelen Sluis 't Hemeltje	ip 2029		-	-	100	-	25
5.2	Stichtingskosten sportcomplex Sportpark/Arenapark	ip 2028	*	-	56.025	-	-	50

5.2	Stichtingskosten Sportcomplex inventaris	ip 2030	-	-	-	275	5
5.7	Totaal Speelvoorziening 2027	ip 2027	764				15
5.7	Totaal Speelvoorziening 2028	ip 2028		712			15
5.7	Totaal Speelvoorziening 2029	ip 2029			705		15
5.7	Totaal Speelvoorziening 2030	ip 2030				705	15
5.7	Totaal Renovatie groenvoorzieningen 2027	ip 2027	505				10
5.7	Totaal Renovatie groenvoorzieningen 2028	ip 2028		570			10
5.7	Totaal Renovatie groenvoorzieningen 2029	ip 2029			406		10
5.7	Totaal Renovatie groenvoorzieningen 2030	ip 2030				537	10
5.7	Totaal Instand houden bomenbestand 2027	ip 2027	583				50
5.7	Totaal Instand houden bomenbestand 2028	ip 2028		583			50
5.7	Totaal Instand houden bomenbestand 2027	ip 2029			668		50
5.7	Totaal Instand houden bomenbestand 2027	ip 2030				644	50
5.7	Aanpak kastanjebloedingsziekte 2027	ip 2027	228	-	-	-	50
5.7	Biodiverse vijvers 2027	ip 2027	169	-	-	-	50
5.7	Natuurinclusieve maatregelen	ip 2027	260	-	-	-	10
5.7	Stadsranden verbinden met het buitengebied 2027	ip 2027	260	-	-	-	50
5.7	Vervangen drinkwatertappunten	ip 2029	-	-	50	-	50
5.7	Koele plekken 2027	ip 2027	260	-	-	-	50
5.7	Koele plekken 2028	ip 2028	-	260	-	-	50
5.7	Vergroenen speelplekken 2027	ip 2027	260	-	-	-	50
5.7	Vergroenen speelplekken 2028	ip 2028	-	260	-	-	50
5.7	Verwijderen zinloze verharding 2027	ip 2027	130	-	-	-	50
5.7	Verwijderen zinloze verharding 2028	ip 2028	-	130	-	-	50
5.7	Vervanging plantsoenen 2027	ip 2027	118	-	-	-	50
5.7	Vervanging plantsoenen 2028	ip 2028	-	118	-	-	50
5.7	Vervanging plantsoenen 2029	ip 2029	-	-	118	-	50
5.7	Vervanging plantsoenen 2030	ip 2030	-	-	-	118	50
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2027	ip 2027	4.592	-	-	-	75
7.2	Riool, Kortenhoef en Loosdrecht 2027	ip 2027	4.786	-	-	-	75
7.2	Riool, levensduurverlengend onderhoud 2027	ip 2027	600	-	-	-	75
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2028	ip 2028	-	4.592	-	-	75
7.2	Riool, Kortenhoef en Loosdrecht 2028	ip 2028	-	6.811	-	-	75
7.2	Riool, levensduurverlengend onderhoud 2028	ip 2028	-	300	-	-	75
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2029	ip 2029	-	-	4.592	-	75
7.2	Riool, Kortenhoef en Loosdrecht 2029	ip 2029	-	-	9.074	-	75
7.2	Riool, levensduurverlengend onderhoud 2029	ip 2029	-	-	300	-	75
7.2	GWP vervangen afgeschreven riolering 2030	ip 2030	-	-	-	4.592	75
7.2	Riool, Noordereinde Zuid 2030	ip 2030	-	-	-	4.840	75
7.2	Riool, Herinrichting Zuidereinde Noord 2030	ip 2030	-	-	-	183	75
7.2	Riool, levensduurverlengend onderhoud 2030	ip 2030	-	-	-	300	75
7.2	spaarvoorziening riolering ip 2027	ip 2027	-4.592	-	-	-	75
7.2	spaarvoorziening riolering ip 2028	ip 2028	-	-4.592	-	-	75
7.2	spaarvoorziening riolering ip 2029	ip 2029	-	-	-4.592	-	75
7.2	spaarvoorziening riolering ip 2030	ip 2030	-	-	-	-4.592	75
7.2	splitsen hemelwater van vuilwater fase 2 2027	ip 2027	-	-	-	-	75
7.2	splitsen hemelwater van vuilwater fase 2 2028	ip 2028	-	-	-	-	75
7.2	optimalisatie hemelwaterafvoer openbare ruimte fase 2 2027	ip 2027	-	-	-	-	75

7.2	Verbetermaatregelen hemelwaterafvoer 2027	ip 2027		1.207	-	-	-	75
7.2	Verbetermaatregelen hemelwaterafvoer 2028	ip 2028		-	1.049	-	-	75
7.2	afkoppelen en infiltreren grote daken postcode 1221 fase 2 2027	ip 2027		778	-	-	-	75
8.3	Centrumgebied Hilversumse Meent	ip 2030	*	-	-	-	18.100	50
	1. Totaal Programma Wonen en Leven			**30.505**	**95.150**	**21.875**	**58.105**	
	2. Programma Zorg							
4.2	Stichtingskosten Sportcomplex- IHP	ip 2028			10.200			50
4.2	Stichtingskosten Sportcomplex- IHP	ip 2028			459			50
4.2	Totaal Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2027	ip 2027		42.756				50
4.2	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2027 IKC	ip 2027		1.265				50
4.2	Totaal Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2028	ip 2028			19.230			50
4.2	Totaal Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2029	ip 2029				13.078		50
4.2	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2030	ip 2030					12.908	50
	2. Totaal programma Zorg			**44.021**	**29.889**	**13.078**	**12.908**	
				-	-	-	-	
	3. Totaal programma Werken			**-**	**-**	**-**	**-**	
				-	-	-	-	
	4. Totaal programma Bestuur			-	**-**	**-**	**-**	
0.4	Renovatie en verduurzaming van gemeentelijke huisvesting	ip 2029		-	-	9.679	-	50
	4. Totaal programma Bestuur			**-**	**-**	**9.679**	**-**	
	5. Totaal programma Financiën en Grondexploitaties			**-**	**-**	**-**	**-**	
	Totaal gemeente Hilversum			74.526	125.039	44.632	71.013	

Actualisatie investeringen 2026-2029
De actualisatie van het lopende jaar betreft investeringen die al in het investeringsprogramma (IP) staan of waarover u al afzonderlijk bent geïnformeerd. Er zijn beperkte actualisaties van het bestaande investeringsprogramma voor 2027-2030 ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026. In de Begroting 2027 worden de geplande investeringen van Hilversum en Wijdemeren samengevoegd tot één gezamenlijk investeringsplan. Daarnaast wordt voorgesteld om de geplande investering voor de stichtingskosten van het sportcomplex met één jaar te schuiven naar 2028 en worden de kredieten van de gebiedsagenda Zuidwest samengevoegd. Verder blijven er geen wijzigingen in het investeringsprogramma ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026.

Herschikking kredieten gebiedsagenda Zuidwest
Voorgesteld wordt om de beschikbare kredieten voor het uitvoeren de gebiedsagenda Zuidwest samen te voegen. Met de integrale ontwerpvoorstellen wordt invulling gegeven aan de doelstellingen van enerzijds de deelprojecten en anderzijds de doelstellingen van de Gebiedsagenda. De ontwerpen zijn tot stand gekomen in samenspraak met de ondernemers, bewoners en gebruikers van het gebied. De maatregelen die uit het project naar voren zijn gekomen vragen per locatie om een andere financiële inzet dan bij de oorspronkelijke verdeling van de investeringskredieten was voorzien. Door de beschikbare investeringskredieten samen te voegen tot één krediet voor de herinrichting van het bedrijventerrein ontstaat de mogelijkheid om de uitvoering flexibel en gebiedsgericht in te richten, waarbij maatregelen per locatie optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Hierdoor worden wegen, parkeerplaatsen en de samenhangende inrichting van de openbare ruimte integraal benaderd, omdat parkeren onlosmakelijk verbonden is met de inrichting van de rijbaan, verharding, looproutes, groenvoorzieningen en overige voorzieningen. De samenvoeging bevordert de samenhang in ontwerp, uitvoering en kostenbeheersing, voorkomt dat inhoudelijk verbonden werkzaamheden kunstmatig worden gescheiden en doet beter recht aan de feitelijke inhoud van het project en de wijze waarop de werkzaamheden worden

voorbereid en uitgevoerd. Dit leidt tot een hogere kwaliteit van de openbare ruimte op het gebied van verkeer en vervoer, zonder dat het totale beschikbare investeringsvolume toeneemt of aanvullende middelen nodig zijn.

Bedragen x € 1.000

Project (oud)	Huidig investeringskrediet	Project (nieuw)	Nieuw investeeringskrediet
Franciscusweg (2026)	744	Herinrichting bedrijventerrein Zuidwest	5.784
Oscar Romerolaan (2022)	352		
Nieuwe Havenweg (2025)	1.007		
Zuidelijke loswal (2027)	3.681		
Totaal	5.784		5.784

Stichtingskosten Sportcomplex van 2027 naar 2028
Door de actualisatie van het stedenbouwkundig plan sportpark hebben we een half jaar vertraging opgelopen. Op dit moment wordt het ontwerpteam ingekocht, onder andere de architect, constructieadviseur en de installatieadviseur. Volgens planning kan de opdracht aan de architect met de beste inschrijving in september 2026 definitief worden gegund. Hierover krijgt de raad een bericht van het college. Volgens de laatste planning wordt de aanbesteding voor de uitvoering van het Sportcomplex eind 2027 opgestart en is besluitvorming over het uitvoeringskrediet door de raad medio 2028. Door de nieuwe planning stellen wij voor om deze deelinvesteringen met één jaar door te schuiven naar 2028.

- € 56,025 miljoen aanvullende stichtingskosten sportcomplex van de jaarschijf 2027 naar de jaarschijf 2028
- € 10,659 miljoen verhoging van het IHP-krediet van de jaarschijf 2027 naar de jaarschijf 2028 ter dekking van zes zaaldelen voor bewegingsonderwijs.
- € 11,2 miljoen stichtingskosten parkeergarage van de jaarschijf 2027 naar de jaarschijf 2028
- € 0,275 miljoen inventaris, de planning voor deze investering blijft volgens de planning staan voor 2030.

Verhoging Vervangingsinvesteringen bomen 2028 t/m 2030
De vervangingsinvesteringen voor wegen en riolering voor de jaarschijven 2028 tot en met 2030 zijn geactualiseerd en per jaarschijf toegevoegd aan het investeringsprogramma. Daarnaast zijn voor 2030 ook de vervangingsinvesteringen voor onder meer beschoeiing, bruggen en groen opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Programma/taakveld	2027	2028	2029	2030
01 Wonen en leven	**-65.122**	**67.775**	**550**	**8.602**
2.1 - Verkeer en Vervoer	**2.103**	**250**	**250**	**1.929**
Herinrirchting bedrijventerrein Zuidwest	5.784			
Gebiedsagenda Bedrijventerrein ZW_Herinrichting 1e Loswal	-3.681			
Straatmeubilair				223
Verkeersmaatregelen mobiliteitsplan				400
Vervanging voer- en vaartuigen gemeente				105
Vervangingsinvestering straatmeubilair				136
Vervangingsinvesteringen Bruggen				200
Vervangingsinvesteringen OV armaturen				193
Vervangingsinvesteringen OV lichtmasten				162
Vervangingsinvesteringen speel en beweeg				55
Vervangingsinvesteringen VRI's				45
Vervanging afgeschreven wegen 2030				160
Wegen, levensduurverlengend onderhoud		250	250	250
2.2 - Parkeren	**-11.200**	**11.200**		
Stichtingskosten Sportcomplex Parkeren	-11.200	11.200		

2.4 - Economische havens en waterwegen				**899**
Vervangingsinvestering beschoeiing				899
5.7 - Openbaar groen				**451**
Vervangingsinvesteringen plantsoenen				118
Instand houden bomenbestand 2027				184
Renovatie groenvoorzieningen 2030				149
5.2 - Sportaccommodaties	**-56.025**	**56.025**		
Stichtingskosten Sportcomplex Aanvullende investering	-56.025	56.025		
7.2 - Riolering		**300**	**300**	**5.323**
Vervangen afgeschreven riolering		300	300	5.323
02 Zorg	**-10.659**	**10.659**		
4.2 - Onderwijshuisvesting	**-10.659**	**10.659**		
Stichtingskosten Sportcomplex- IHP	-10.659	10.659		
Eindtotaal	-75.781	78.434	550	8.602

Nieuwe investeringen
Er zijn geen nieuwe investeringen opgenomen ten opzichte van de voorjaarsnota 2026.

Besluitvorming over het Investeringsprogramma
Bij deze begroting wordt voorgesteld de kredieten in de jaarschijf 2027 vrij te geven, met uitzondering van de met sterretjes gemarkeerde posten. Na instemming met deze begroting ziet de omvang van het investeringsprogramma er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	2027	2028	2029	2030
Voorjaarsnota - Investeringsprogramma 2027-2030	150.307	46.605	44.082	6.241
Actualisatie vervangingsinvesteringen		550	550	8.602
Herschikking investeringen bedrijfsterrein Zuidwest van 2026 naar één krediet vanaf 2027	2.103			
Actualisatie sportcomplex	-77.884	77.884		
Totaal Investeringsprogramma 2027 - 2030	74.526	125.039	44.632	14.843

Investeringen met een sterretje
In het investeringsplan van de gemeente Hilversum zijn een aantal investeringen aangemerkt met een sterretje. Over deze investeringen wordt een afzonderlijk besluit aan de raad voorgelegd. Onderstaand een overzicht van de reeds openstaande investeringen die aangeduid zijn met een sterretje.

Thema	Omschrijving investering	Bron	Investeringsruimte niet aangevraagd bedrag
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte	IP 2019	2.000.000
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte (Bruisend Hart)	IP 2019	1.000.000
01.03	Spoorzone	IP 2021	794.000
01.03	Nieuwe buurtvoorzieningen Riebeeck	IP 2025	1.200.000
01.03	Ov-knooppunt Crailo verbeteren en Park&Bike onderzoek	IP 2024	1.000.000
01.03	Realisatie transferium en hub Arenapark	IP 2024	1.500.000
01.03	Extra fietsparkeerplekken centrum en ov-knooppunten	IP 2024	500.000
01.03	Beweegvriendelijker openbare ruimte	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda centrum	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda Media Park	IP 2023	500.000
01.02	Stichtingskosten sportcomplex Sportpark/Arenapark excl. grondaankoop parkeren en bijdrage IHP	IP 2027	56.025.000
01.02	Stichtingskosten Sportcomplex Parkeren	ip 2027	11.200.000
01.01	Centrumgebied Hilversumse Meent	ip 2030	18.100.000
01.02	Verbetering OV-knoop Sportpark 2028	ip 2030	16.250.000
01.02	‘Resterende investeringen hoofdplanstructuur Sportpark’ (netto)	ip 2030	1.200.000
01.02	Compensatie van bestaande openbare parkeerplaatsen	ip 2030	4.300.000
	6. Gemeente Hilversum totaal		116.569.000

5.4 Reserves

Bedragen x 1.000

Nr.	Omschrijving reserve	saldo begin 2027	toevoe-ging 2027	onttrek-king 2027	saldo einde 2027	toevoe-ging 2028	onttrek-king 2028	saldo einde 2028	toevoe-ging 2029	onttrek-king 2029	saldo einde 2029	toevoe-ging 2030	onttrek-king 2030	saldo einde 2030
1	Stedelijke ontwikkeling	2.851	2.343	-1.582	3.613	2.000	-382	5.231	2.000	-200	7.031	1.300	-200	8.131
2	Mobiliteitsfonds	6.293	3.624	-1.282	8.635	3.549	-1.282	10.902	3.924	-1.282	13.544	3.924	-1.282	16.186
3	Herplantfonds	151	20	0	171	20	0	191	20	0	211	20	0	231
4	Regionaal mediacentrum	116	0	-116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Gooise Natuurreservaat (GNR)	6.392	0	-562	5.830	0	-562	5.268	0	-562	4.706	0	-562	4.144
6	Gebiedseigen kosten 1221-gebieden	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30
7	Gebiedsoverstijgende lasten geheel Hilversum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Vereveningsfonds sociale huurwoningen	34	0	0	34	0	0	34	0	0	34	0	0	34
9	Klimaat- en energiebeleid CDOKE	3.562	4.481	0	8.043	0	0	8.043	0	0	8.043	0	0	8.043
10	Duurzaamheid	208	0	-25	183	0	-25	158	0	-25	133	0	-25	108
11	Stimuleringsreserve Ruimtelijke ontwikkeling	599	0	0	599	0	0	599	0	0	599	0	0	599
12	Begraafplaatsen	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19
13	Groeninrichting	153	0	0	153	0	0	153	0	0	153	0	0	153
14	Revitalisering Meenthof	257	0	0	257	0	0	257	0	0	257	0	0	257
15	Afschrijving Activa	0	0	-218	-218	0	-208	-426	0	-208	-633	0	-208	-841
	Totaal programma 1	**20.664**	**10.468**	**-3.785**	**27.347**	**5.569**	**-2.458**	**30.458**	**5.944**	**-2.277**	**34.125**	**5.244**	**-2.277**	**37.093**
16	Onderwijshuisvesting	2.303	0	-1.553	750	0	0	750	0	-748	2	0	0	2
17	Opvang Oekrainers	9.725	587	-500	9.812	0	0	9.812	0	0	9.812	0	0	9.812
18	Sociaal domein	184	0	0	184	0	0	184	0	0	184	0	0	184
	Totaal programma 2	**12.212**	**587**	**-2.053**	**10.746**	**0**	**0**	**10.746**	**0**	**-748**	**9.998**	**0**	**0**	**9.998**
19	Europees Sociaal Fonds (EUSF)	536	0	-310	226	0	-160	66	0	0	66	0	0	66

20	TOZO	517	0	-150	367	0	-125	242	0	-100	142	0	0	142
21	Recreatie en Toerisme	423	104	-143	384	104	-43	445	104	-43	506	104	-43	567
22	Afschrijving Activa	0	0	-72	-72	0	-10	-81	0	-10	-91	0	-10	-100
	Totaal programma 3	**1.476**	**104**	**-674**	**905**	**104**	**-337**	**672**	**104**	**-153**	**623**	**104**	**-53**	**675**
23	Decentrale loonruimte	498	0	0	498	0	0	498	0	0	498	0	0	498
24	Herindeling	-178	1.731	0	1.553	1.042	0	2.595	1.042	0	3.637	1.042	0	4.679
25	Afschrijving Activa	0	0	-6	-6	0	-5	-11	0	-5	-16	0	-5	-21
	Totaal programma 4	**319**	**1.731**	**-6**	**2.044**	**1.042**	**-5**	**3.081**	**1.042**	**-5**	**4.118**	**1.042**	**-5**	**5.156**
26	Afschrijving Activa	3.455	0	0	3.455	0	0	3.455	0	0	3.455	0	0	3.455
27	Algemene reserve (geconsolideerd)	56.480	0	0	56.480	0	0	56.480	0	0	56.480	0	0	56.480
	Totaal programma 5	**59.935**	**0**	**0**	**59.935**	**0**	**0**	**59.935**	**0**	**0**	**59.935**	**0**	**0**	**59.935**
	Totaal alle programma's	94.606	12.890	-6.518	100.977	6.715	-2.800	104.892	7.090	-3.182	108.800	6.390	-2.334	112.856

- = onttrekking en + = toevoeging

1. Reserve stedelijke ontwikkeling
   Het doel van de reserve is om winsten uit de verkoop van vastgoed en grond (de bezittingen van Hilversum) opnieuw te investeren in de ontwikkeling van de stad. Hiermee kan de gemeente waar nodig actief sturen op ontwikkelingen die de markt niet oppakt. In overeenstemming met de vastgestelde begroting wordt structureel € 1,3 miljoen toegevoegd. Tevens worden opbrengsten vanuit de verkoop van niet-strategisch vastgoed toegevoegd, met uitzondering van verkoopopbrengsten die al eerder een bestemming hebben gekregen. Er wordt in 2027 €0,34 miljoen opbrengsten verwacht vanuit de verkoop van niet-strategisch vastgoed. In de periode 2027 t/m 2029 wordt ook € 700.000 verwacht aan bijdrage vanuit Realisatie stimulans. De Lasten en opbrengsten worden bij de jaarrekening op basis van de werkelijke realisatie onttrokken/toegevoegd aan de reserve (1110428 Nota grond- en vastgoedbeleid 2025-2028 d.d. 1 april 2026). Naast de toevoegingen aan de reserve wordt voor 2027 rekening gehouden met een onttrekking van € 1,58 miljoen Ten behoeve van de kosten voor het Arenapark, zoals vastgesteld in de Voorjaarsnota 2026, en het beheer van panden, zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2024. Voor de realisatie van het informatiecentrum Stationshart voor de komende vier jaar jaarlijks een bedrag van € 200.000 onttrokken.

2. Reserve Mobiliteitsfonds
   “Het Mobiliteitsfonds” heeft tot doel het parkeren in brede zin te accommoderen en de bereikbaarheid van de gemeente Hilversum te vergroten. Indien in plannen niet voldaan kan worden aan de door de gemeente opgelegde parkeereis, kunnen Burgemeester en wethouders onder voorwaarden ontheffing van de parkeereis verlenen. Als aan deze ontheffing een financiële verplichting is verbonden vloeien de gelden in het mobiliteitsfonds. Het saldo wordt aangewend voor het verbeteren van de openbare parkeersituatie wat mede kan bestaan uit flankerende mobiliteitsmaatregelen die aantoonbaar bijdragen aan het verbeteren van de parkeersituatie in Hilversum. Ter compensatie van de kapitaallasten van de investeringen voor parkeerverbeteringen in het Rode Dorp wordt gedurende 10 jaren (2021-2030) een bedrag van € 12.000 aan de reserve onttrokken. In 2027 wordt er € 20.000 onttrokken voor de uitvoering van de mobiliteitsvisie (deelmobiliteit) en € 50.000 voor parkeertelling. In de Voorjaarsnota 2026 is besloten om € 1.200.000 structureel te onttrekken om activiteiten binnen de huidige begroting te financieren, welke de mobiliteit bevorderen. Het gaat hier om lasten voor de fietsenkelder, verkeersveiligheid, fietsbeleid e.d.. De onttrekking in 2027 is cumulatief €1.282.000. In 2024 is gestart met de uitvoering van het Parkeerbeleid 2023. Een gevolg van het Parkeerbeleid 2023 is dat de inkomsten vanuit straatparkeren hoger uitvallen. In lijn met eerdere toezeggingen (zie raadsinformatiebrief 2024-52 en de Collegebrief Voortgangsrapportage Parkeren 2025) wordt voorgesteld het positieve saldo boven de € 1,5 miljoen te storten in het Mobiliteitsfonds. Met name door hogere opbrengsten van naheffingen door scanauto’s neemt de storting toe.

3. Reserve Herplantfonds
   Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen toegevoegd die ontvangen worden voor de afkoop van de herplant van bomen bij het verlenen van een kapvergunning. Gemiddeld wordt een bedrag van € 20.000 hiervoor ontvangen en toegevoegd. Vanuit de reserve zal de gemeente nieuwe bomen planten als compensatie.

4. Reserve Regionaal Mediacentrum
   Het doel van deze reserve is het dekken van de subsidie-afbouw aan het Regionaal mediacentrum en hervormingen van de lokale omroep tot een regionaal mediacentrum mogelijk te maken. Naar aanleiding van motie 18-109 is een deel van deze reserve aangewend voor een subsidieregeling innovatieve lokale journalistiek. Het restant van de reserve Regionaal Mediacentrum (RMC) is beschikbaar voor subsidie aan de Stichting Mediafonds Hilversum. Voor 2027 is een onttrekking van € 116.00 geraamd.

5. Reserve Gooise Natuurreservaat (GNR)
   Sinds 1 januari 2021 maken de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam geen deel meer uit van het Goois Natuurreservaat (hierna aangeduid als GNR). Dit betekent dat zij niet langer onderdeel zijn van het bestuur van het GNR en ook geen financiële bijdrage – als participant – aan het GNR meer leveren. De Gooise gemeenten Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren en Blaricum nemen de verplichtingen van Amsterdam en de provincie Noord-Holland over. De uittreedovereenkomsten die door alle participanten zijn overeengekomen bevat een uittreed som met als doel de verhoogde bijdrage aan het GNR te compenseren. Op 7 november 2023 heeft de raad besloten tot instelling van de reserve GNR ter hoogte van € 7,6 miljoen. Om de algemene middelen te laten ‘wennen’ aan de hogere participantenbijdrage is gekozen voor een ingroeimodel waarbij de stijging van € 562.000 tot en met 2029 volledig wordt gedekt door een onttrekking aan deze reserve. Op basis van de doorrekening resteert er in 2045 nog een beperkt saldo van € 5.214 en kan de reserve aan het eind van dat jaar worden opgeheven.

6. Reserve gebiedseigen kosten 1221-gebieden
   Conform de Omgevingswet (artikelen 13.11 en 13.23) wordt deze reserve ingezet voor ruimtelijke en maatschappelijke opgaven in gebied 1221 van Hilversum. De bijdragen zijn geoormerkt en worden uitsluitend besteed aan investeringen uit het programma. Onttrekkingen zijn beperkt tot de werkelijke extra kosten. Hogere

begrotingen leiden niet tot vrijval van middelen naar het rekeningresultaat. In 2027 zijn er nog geen toevoegingen aan of onttrekkingen geraamd.

7. Reserve gebiedsoverstijgende lasten geheel Hilversum
In lijn met de Omgevingswet (artikel 13.11 en 13.23) wordt met de instelling van deze reserve gewaarborgd dat de inkomsten uit kostenverhaal en financiële bijdragen op een doelgerichte en transparante manier worden ingezet voor de ruimtelijke en maatschappelijke opgaven van de gemeente Hilversum exclusief het gebied 1221. De ontvangen bijdragen worden niet toegevoegd aan de algemene middelen, maar geoormerkt voor de specifieke investeringen zoals opgenomen in de investeringslijsten van het programma. Dit zorgt ervoor dat de middelen op een transparante en gestructureerde manier worden beheerd en uitsluitend worden aangewend voor de beoogde voorzieningen en infrastructuur. Zo draagt de reserve bij aan een financieel solide en toekomstbestendig Hilversum, in lijn met de gemeentelijke ambities en de vereisten van de Omgevingswet. In 2025 2027 zijn er geen toevoegingen aan of onttrekkingen uit deze reserve gedaan.

8. Reserve vereveningsfonds Sociale huurwoningen
In lijn met de Omgevingswet (artikel 13.11 en 13.23) waarborgt deze reserve dat de inkomsten uit kostenverhaal en financiële bijdragen op een doelgerichte en transparante manier worden ingezet voor de ruimtelijke en maatschappelijke opgaven van de gemeente Hilversum. De ontvangen bijdragen worden niet toegevoegd aan de algemene middelen, maar geoormerkt voor de specifieke investeringen zoals opgenomen in de investeringslijsten van het programma. Dit zorgt ervoor dat de middelen op een transparante en gestructureerde manier worden beheerd en uitsluitend worden aangewend voor de beoogde voorzieningen en infrastructuur. Zo draagt de reserve bij aan een financieel solide en toekomstbestendig Hilversum, in lijn met de gemeentelijke ambities en de vereisten van de Omgevingswet. In 2027 zijn er geen toevoegingen aan of onttrekkingen uit deze reserve gedaan.

9. Reserve klimaat-en energiebeleid CDOKE
Bij de Voorjaarsnota 2026 is besloten om een reserve Klimaat- en energiebeleid CDOKE in te stellen. Deze reserve wordt gevoed met de middelen die de gemeente via het gemeentefonds voor dit doel ontvangt. Voor 2027 is hiervoor via de meicirculaire een bedrag van € 3.576.000 in het gemeentefonds ontvangen die wordt toegevoegd aan de reserve. Deze middelen zijn toegezegd tot 2030 en zijn bestemd voor de dekking van kosten om uitvoering te kunnen (capaciteit) geven aan de taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid.

10. Reserve duurzaamheidsmaatregelen
Het doel van deze reserve het kunnen nemen van extra duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen en investeren in de circulaire economie en de energietransitie.

11. Reserve stimuleringsreserve Ruimtelijke ontwikkeling
De Stimuleringsreserve ruimtelijke ontwikkelingen is ingericht, als afgescheiden onderdeel van de algemene reserve. Deze reserve heeft twee doelen: het verevenen van winsten en verliezen uit (toekomstige) gebiedsontwikkelingen en het vormen van een buffer voor de bijbehorende risico's. In de nota reserves en voorzieningen 2024 is het maximum van deze reserve vastgesteld op € 1.000.000. Bij de Voorjaarsnota 2027 wordt de systematiek van de Stimuleringsreserve Ruimtelijke Ontwikkelingen opnieuw beoordeeld aan de hand van de vastgestelde kaders van de gemeente Hilversum. Waarbij indien daartoe aanleiding bestaat een voorstel kan worden gedaan om deze reserve te laten vervallen en/of samen te voegen met de bestaande reserve Stedelijk Ontwikkeling.

12. Reserve begraafplaatsen
Het doel van deze reserve is om de middelen, als onderdeel van de grafrechten, aan het einde van de looptijd van grafrechten, de graven te kunnen ruimen en monumenten te kunnen verwijderen.

13. Reserve groeninrichting
Er wordt in de toekomst € 150.000 onttrokken voor het groenvoorzieningsproject Overmeer-Noord. Bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen is besloten deze reserve op te heffen als deze volledig is aangewend.

14. Reserve Revitalisering Meenthof
De reserve revitalisering Meenthof dient ter dekking van een deel van de kosten die worden gemaakt in het kader van de revitalisering van de Meenthof. Bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen begin 2024 is besloten dat deze reserve wordt opgeheven als de middelen in het kader van de ontwikkeling Meenthof zijn aangewend. Er moet, conform raadsbesluit, wel een bedrag gereserveerd blijven voor uitkeren van bijdragen aan twee muziekpodia. Opheffing in het laatste jaar voor de fusie.

15. Reserve Activa (programma 1)

Zie toelichting 26

16. Reserve onderwijshuisvesting
Het doel van deze reserve is het dekken van incidentele uitgaven die gerelateerd zijn aan onderwijshuisvesting, zoals tijdelijke huisvesting en het afwaarderen van boekwaardes. Door de inzet van de reserve worden de lasten gelijkmatiger over de jaren verdeeld. De begrote onttrekking in 2027 betreft de dekking voor boekwaardes (Montessori Centrum, Violenschool) en tijdelijke huisvesting.

17. Reserve Opvang Oekraïners
Het bestedingsdoel van deze reserve is tweeledig:
    a. Opvang Oekraïense ontheemden: dekking bieden voor de financiële effecten als gevolg van te treffen maatregelen voor de opvang van gevluchte Oekraïners. De gemeente ontvangt van het Rijk een specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïense ontheemden. In het geval dat deze specifieke uitkering niet kostendekkend zou blijken, zou voor het tekort een beroep op deze reserve kunnen worden gedaan.
    b. Asielopvang: voorbereidingskosten en de eigen personele lasten voor de opvang van asielzoekers. Dit bestedingsdoel is vastgesteld bij resultaatbestemming jaarstukken 2023.

18. Reserve Sociaal Domein
Het doel van deze reserve is om de financiële tegenvallers op te vangen ten behoeve van investeringen en innovaties binnen het Sociaal Domein. Bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen 2024 is besloten de reserve sociaal domein niet op te heffen.

19. Reserve Europees Sociaal Fonds (ESF)
Het doel van deze reserve is het dekken van kosten die voortkomen uit diverse projecten, conform de bestedingsdoelen van het Europese Fonds met als doel het BUIG-tekort te reduceren. Deze projecten richten zich op het actief begeleiden van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt om hun kansen op werk te vergroten. Ook kwetsbare werkenden worden hierbij ondersteund. De projecten streven naar een duurzame aanpak, waarbij de activiteiten zich richten op het vergroten van de mogelijkheden voor arbeidsinpassing. Voor 2027 en 2028 is een jaarlijkse onttrekking van € 160.000 opgenomen voor de Herstelling. Daarnaast is voor 2027 een eenmalige onttrekking van € 150.000 opgenomen voor de basisbanen.

20. Reserve TOZO
Het doel van deze reserve is middelen beschikbaar te houden voor de afrekening met de regiogemeenten en voor nog te maken toekomstige TOZO-lasten. Voor een drietal verschillende onderdelen is de organisatie de komende jaren nog mee bezig met de uitvoering: debiteurenbeheer TOZO-bedrijfskapitaal, Uitvoering beleid Misbruik & Oneigenlijk gebruik en Terugvorderen/ debiteurenbeheer verstrekte TOZO-uitkeringen levensonderhoud. De komende jaren worden deze uitgaven gedekt vanuit de TOZO-reserve.

21. Reserve recreatie en toerisme
De bestemmingsreserve Recreatie en toerisme dient ter financiering van uitgaven op het gebied van recreatie en toerisme. Deze reserve wordt gevoed met 10% van de opbrengsten uit toeristen- en forensenbelasting (op basis van begroting).

22. Reserve afschrijving activa (programma 3)
Zie toelichting 26

23. Reserve decentrale loonruimte
In de begroting is een structureel bedrag van € 38.000 opgenomen voor het decentrale arbeidsvoorwaardenoverleg. In het Lokaal Overleg met de vakbond is afgesproken om vanaf 2026 geen toevoeging aan de reserve decentrale loonruimte te doen. Vanaf 2027 wordt dit ook structureel in de begroting verwerkt. De bestemming van de reserve vindt in het Lokaal Overleg plaats tussen de vakbonden en de gemeente Hilversum als werkgever.

24. Reserve herindeling Er worden kosten gemaakt als gevolg van de samenvoeging met Wijdemeren. Een deel van deze kosten worden gedekt uit de Arhi-middelen vanuit het Rijk middels de Algemene Uitkering.

25. Reserve afschrijving activa (programma 4)
zie toelichting 26

26. Reserve afschrijving activa (programma 5)

De bestemmingsreserve Afschrijving Activa (RAA) betreft een reserve die is overgenomen van de gemeente Wijdemeren. Het beginsaldo van deze reserve kan niet eenduidig aan afzonderlijke programma's worden toegerekend, omdat de onderliggende activa binnen de gemeente Hilversum betrekking hebben op verschillende programma's. Om die reden wordt het totale beginsaldo van de reserve gepresenteerd onder programma 5. De jaarlijkse onttrekkingen worden daarentegen wel toegerekend aan de betreffende programma's waarop de afschrijvingslasten betrekking hebben. Hierdoor zijn er binnen afzonderlijke programma's negatieve reservestanden zichtbaar zijn. De reserve wordt ingezet ter dekking van de afschrijvingslasten van investeringen met economisch nut waarvoor in het verleden middelen vanuit bestemmingsreserves zijn aangewend.

27. Algemene reserve (geconsolideerd)
Een algemene reserve is bedoeld als buffer (weerstandscapaciteit) om financiële tegenvallers op te vangen. Om niet alle toekomstige begrotingsruimte volledig in te vullen, worden bedragen in de algemene reserve gestort als behoedzaamheidsbuffer. Voor 2027, 2028, 2029 en 2030 zijn er geen dotaties geraamd.

5.5 Voorzieningen

Bedragen x 1.000

Nr.	omschrijving voorziening	saldo begin 2027	toevoe-ging 2027	vrijval en onttrekking 2027	saldo einde 2027	toevoe-ging 2028	vrijval en onttrekking 2028	saldo einde 2028	toevoe-ging 2029	vrijval en onttrekking 2029	saldo einde 2029	toevoe-ging 2030	vrijval en onttrekking 2030	saldo einde 2030
1	Spaarvoorziening rioleringen	3.974	3.856	-4.498	3.332	4.006	-4.498	2.840	4.756	-4.498	3.098	4.756	-4.498	3.356
2	Egalisatievoorziening rioleringen	1.650	0	-510	1.140	0	-1.140	0	0	0	0	0	0	0
3	Egalisatievoorziening afvalstoffen	1.259	0	-800	459	0	-200	259	0	-200	59	0	0	59
4	Onderhoud parkeergarages	915	445	-456	904	445	-677	672	445	-266	851	445	-911	385
5	Onderhoud begraafplaatsen	250	105	-54	301	105	-45	361	105	-37	429	105	-355	179
6	Onderhoud culturele huisvesting	956	189	-382	762	189	-375	576	189	-96	669	189	-422	436
7	Onderhoud sportaccommodaties	2.040	1.143	-1.727	1.455	1.143	-1.275	1.323	1.143	-952	1.513	1.143	-1.944	712
8	Onderhoud sluizen, gemalen en recreatie	281	65	-99	247	65	-64	248	65	-42	270	65	-145	190
9	Inkomsten Nike	91	12	-8	95	12	-8	100	12	-8	104	12	-8	108
10	Gemeentelijke Rioleringsplan	4.889	747	0	5.636	747	0	6.383	747	0	7.130	747	0	7.877
11	Onderhoud straatmeubilair	44	35	0	79	35	0	114	35	0	149	35	0	184
12	Bibliotheek: Huisvestingskosten	79	36	-24	91	36	-11	116	36	-17	135	36	-21	150
13	Openbaar groen	374	190	0	564	190	0	754	190	0	944	190	0	1.134
14	Groot onderhoud wegen	3.449	0	0	3.449	0	0	3.449	0	0	3.449	0	0	3.449
15	Groot onderhoud beschoeiingen	200	0	0	200	0	0	200	0	0	200	0	0	200
16	Groot onderhoud bruggen	493	0	0	493	0	0	493	0	0	493	0	0	493
17	Afkoopsom Knorr	43	0	0	43	0	0	43	0	0	43	0	0	43
	Totaal programma 1	**20.987**	**6.822**	**-8.558**	**19.251**	**6.972**	**-8.292**	**17.930**	**7.722**	**-6.115**	**19.537**	**7.722**	**-8.304**	**18.955**
18	Onderhoud gymlokalen schoolgebouwen	760	370	-207	923	370	-336	957	370	-168	1.159	370	-153	1.376

19	Onderhoud voorzieningen jeugd	1.070	447	-626	890	447	-492	845	447	-137	1.155	447	-800	802
	Totaal programma 2	**1.830**	**817**	**-833**	**1.814**	**817**	**-828**	**1.803**	**817**	**-305**	**2.314**	**817**	**-953**	**2.178**
20	Ziggo deal	124	0	-124	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal programma 3	**124**	**0**	**-124**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
21	Regeling Vervroegde Uittreding	197	0	0	197	0	0	197	0	0	197	0	0	197
22	Pensioenen wethouders	10.016	270	-359	9.927	270	-359	9.838	270	-359	9.749	270	-359	9.660
23	Bovenwettelijk verlof	115	0	0	115	0	0	115	0	0	115	0	0	115
24	Wachtgeld	57	0	0	57	0	0	57	0	0	57	0	0	57
25	Verlofsparen	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805
26	Onderhoud gemeentelijke huisvesting	1.060	602	-305	1.357	602	-1.210	749	602	-536	816	602	-958	460
	Totaal programma 4	**12.250**	**872**	**-664**	**12.458**	**872**	**-1.569**	**11.761**	**872**	**-895**	**11.739**	**872**	**-1.317**	**11.294**
27	Onderhoud overige gebouwen	1.388	607	-897	1.098	607	-338	1.367	608	-238	1.737	608	-1.134	1.212
28	Planexploitaties Hilversum	15.596	172	0	15.768	172	0	15.941	172	0	16.113	0	0	16.113
29	Grondexploitaties Porseleinhaven	9.730	0	0	9.730	0	0	9.730	0	0	9.730	0	0	9.730
30	Verliesvoorziening Grex Porseleinhaven	103	0	0	103	0	0	103	0	0	103	0	0	103
	Totaal programma 5	**26.817**	**780**	**-897**	**26.699**	**779**	**-338**	**27.141**	**781**	**-238**	**27.683**	**608**	**-1.134**	**27.158**
	Totaal alle programma's	62.007	9.290	-11.075	60.222	9.440	-11.027	58.635	10.191	-7.553	61.273	10.019	-11.708	59.585

- = onttrekking en + = toevoeging

1. Spaarvoorziening rioleringen

   Het doel van deze voorziening is om de lasten van de jaarlijkse vervangingsinvesteringen in de riolering te kunnen dekken, zodat deze niet meer geactiveerd hoeven te worden (ideaalcomplex). Voor het begrotingsjaar 2027 is een toevoeging geraamd van ongeveer € 3,9 miljoen. Deze begrote toevoeging wordt in hetzelfde jaar aan de voorziening onttrokken om de in het begrotingsjaar gemaakte investeringen te dekken. Daarnaast wordt extra ingezet op het inhalen van achterstanden in de vervanging de riolering.

2. Egalisatievoorziening rioleringen

   Het doel van deze voorziening is om de jaarlijkse resultaten van de exploitatie riolering te verrekenen. Bij jaarlijks te bepalen tarieven kunnen middelen uit deze voorziening vrij worden gemaakt, waarmee (gedeeltelijke) tariefsverhoging kan worden voorkomen. Ultimo 2027 bedraagt de voorziening €1.650.000. Dit bedrag is vervolgens over de jaren 2027/2028 onttrokken ten gunste van het tarief rioolheffing Wijdemeren 2027 en 2028.

3. Egalisatievoorziening afvalstoffen

   Bij de jaarrekening 2022 is de egalisatiereserve afvalstoffen opgeheven en is het saldo ten gunste gekomen van de egalisatievoorziening afvalstoffen. Het doel van deze voorziening is het beschikbaar houden van niet bestede financiële middelen voor de egalisering van de tarieven afvalstoffenheffing in de komende jaren. Per 1 januari 2027 bedraagt het geconsolideerde saldo van de voorziening naar verwachting ongeveer € 1,26 miljoen. Voor 2027 is een onttrekking van € 800.000 geraamd. Voor 2028 en 2029 wordt uitgegaan van een jaarlijkse onttrekking van € 200.000.

4. Onderhoud parkeergarages

   Het doel van deze voorziening is om in de toekomst te kunnen voorzien in het adequaat onderhoud van de gemeentelijke parkeergarages en om de schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 445.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2026 tot en met 2035.

5. Onderhoud begraafplaatsen

   Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de begraafplaatsen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het door de raden op 10 juli 2024 (Wijdemeren) en 11 december 2024 (Hilversum) vastgestelde meerjarige onderhoudsplanning 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 105.000. Deze toevoeging is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen voor de periode 2026 tot en met 2035 te realiseren.

6. Onderhoud culturele huisvesting

   Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen voor culturele huisvesting en het museum. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het door de raden op 10 juli 2024 (Wijdemeren) en 11 december 2024 (Hilversum) vastgestelde meerjarige onderhoudsplanning 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 189.000. Deze toevoeging is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen voor de periode 2026 tot en met 2035 te realiseren.

7. Onderhoud sportaccommodaties

   Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan het zwembad, de sporthallen en de sportvelden te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de

toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. In het kader van de bezuinigingsopdracht is de vervanging van een aantal velden uitgesteld. Het gevolg is dat de dotatie aan de onderhoudsvoorziening met € 250.000 wordt gereduceerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 1.143.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2026 tot en met 2035.

8. Onderhoud sluizen, gemalen en recreatie

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het door de raden op 10 juli 2024 (Wijdemeren) en 11 december 2024 (Hilversum) vastgestelde meerjarige onderhoudsplanning 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 65.000. Deze toevoeging is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen voor de periode 2026 tot en met 2035 te realiseren.

9. Inkomsten Nike

Het doel van deze voorziening is om de huurinkomsten, die verkregen zijn uit de onderverhuur van de atletiekbaan op het Arenapark te besteden volgens de met Nike afgesproken voorwaarden. De toevoeging aan de voorziening betreft de verwachte inkomsten uit onderverhuur. Nike is bereid vanuit de inkomsten uit onderverhuur een bijdrage te verstrekken van jaarlijks € 7.500 voor de structurele lasten die voortkomen uit de renovatie van de atletiekbaan Arena in 2022 (raadsvoorstel 2 februari 2022).

10. Gemeentelijke Rioleringsplan

Deze voorziening is ingesteld op grond van artikel 44, lid 1c van het BBV en heeft als doel de kosten van toekomstig groot onderhoud aan de riolering te egaliseren, zodat schommelingen in de rioolheffing worden voorkomen. Het actuele Water- en Rioleringsplan (WRP) 2023-2027 vormt hiervoor de basis. De jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening zijn onderdeel van de rioolheffing die aan inwoners in rekening wordt gebracht. Onttrekkingen vinden plaats op basis van de uitgaven voor groot onderhoud aan de riolering. De voorziening blijft bestaan zolang er een actueel Water- en Rioleringsplan van kracht is. De hoogte van de voorziening is afhankelijk van de uitgangspunten en planning uit het geldende Water- en Rioleringsplan.

11. Onderhoud straatmeubilair

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van groot onderhoud aan het straatmeubilair. De voorziening is ingesteld op grond van artikel 44, lid 1c van het BBV en kent geen opheffingsdatum. De jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats conform het beheerplan straatmeubilair 2024-2027. Voor deze voorziening is geen minimum- of maximumhoogte vastgesteld.

12. Bibliotheek: Huisvestingskosten

Deze voorziening is afkomstig van de gemeente Wijdemeren. Vanwege het specifieke karakter en de herkomst van deze voorziening wordt deze afzonderlijk opgenomen in de staat van voorzieningen.

13. Openbaar groen

Deze voorziening is ingesteld op grond van artikel 44, lid 1c van het BBV en dient ter dekking van de kosten voor regulier groot onderhoud aan het groen. Toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats conform de uitgangspunten en planning uit het Beheerplan Groen 2024-2027. De voorziening heeft geen einddatum en kent

geen minimum- of maximumhoogte. Hiermee worden de kosten van groot onderhoud aan het groen over de jaren geëgaliseerd.

14. Groot onderhoud wegen

Deze voorziening is ingesteld op grond van artikel 44, lid 1a van het BBV en heeft betrekking op de kosten van groot onderhoud van de wegen. De voorziening dient ter dekking van de uitgaven die voortvloeien uit het beheerplan en draagt bij aan het behoud van de kwaliteit en waarde van de gemeentelijke infrastructuur. De voorziening heeft uitsluitend betrekking op groot onderhoud en niet op regulier onderhoud.

15. Groot onderhoud beschoeiingen

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van groot onderhoud aan beschoeiingen. De voorziening heeft betrekking op het groot onderhoud van de beschoeiingen (civiele kunstwerken). De voorziening is ingesteld op grond van artikel 44, lid 1c van het BBV en kent geen opheffingsdatum. De jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats conform het beheerplan civiele kunstwerken 2024-2027. Voor deze voorziening is geen minimum- of maximumhoogte vastgesteld.

16. Groot onderhoud bruggen

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van groot onderhoud aan bruggen. De voorziening heeft betrekking op het groot onderhoud van de bruggen (civiele kunstwerken). De voorziening is ingesteld op grond van artikel 44, lid 1c van het BBV en kent geen opheffingsdatum. De jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats conform het beheerplan civiele kunstwerken 2024-2027. Voor deze voorziening is geen minimum- of maximumhoogte vastgesteld.

17. Afkoopsom Knorr

Deze voorziening is ingesteld op grond van artikel 44, lid 1c van het BBV en dient ter dekking van de kosten voor (groot) onderhoud aan het Knorr-terrein. De voorziening wordt gevoed vanuit de ontvangen afkoopsom en kent geen aanvullende toevoegingen. Jaarlijks wordt 10% van de ontvangen afkoopsom aan de voorziening onttrokken ter dekking van de onderhoudslasten. De maximale hoogte van de voorziening bedraagt de ontvangen afkoopsom. De voorziening wordt opgeheven zodra de afkoopsom volledig is ingezet.

18. Onderhoud gymlokalen schoolgebouwen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de gymnastieklokalen bij onderwijsgebouwen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. In het kader van de bezuinigingsopdracht is onderhoud voor het gymlokaal Jan Blankenlaan 8 uitgesteld. Het gevolg is dat de dotatie aan de onderhoudsvoorziening met € 53.000 wordt gereduceerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 370.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2026 tot en met 2035.

19. Onderhoud voorzieningen jeugd

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen, die gebruikt worden voor buurt- en clubhuizen en kinderopvang. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het door de raden op 10 juli 2024 (Wijdemeren) en 11 december 2024 (Hilversum) vastgestelde meerjarige onderhoudsplanning 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de

onderhoudsvoorziening van € 447.000. Deze toevoeging is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen voor de periode 2026 tot en met 2035 te realiseren.

20. Ziggo deal

De gemeente heeft met Ziggo op 27 januari 2016 een vierjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten waarmee een einde kwam aan de geschillen over de tariefharmonisatie. Op basis hiervan is afgesproken gezamenlijk te investeren in de verdere ontwikkeling en zichtbaarheid van Hilversum als mediastad. De looptijd van de samenwerking is formeel beëindigd, maar nog niet alle van Ziggo ontvangen middelen zijn besteed conform de afspraken. Dat maakt het noodzakelijk om deze te verlengen. Voor de besteding van de resterende middelen is een addendum opgesteld waarin de afspraken over de benutting van het resterend budget zijn vastgelegd. De in deze voorziening opgenomen middelen worden hiervoor aangewend. Het saldo per begin 2027 bedraagt € 124.000 en dit bedrag is ook is als onttrekking geraamd voor de begroting 2027. Dit bedrag wordt, binnen de gemaakte afspraken met Ziggo, ingezet voor het uitvoeren van de Economische Visie 2026.

21. Regeling Vervroegde Uittreding

Bij de jaarstukken 2024 is een nieuwe voorziening “Regeling Vervroegde Uittreding” ingesteld. Dit is een cao regeling waarbij medewerkers van welke 41 ABP-jaren hebben en voor 31 december 2028 de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. Deze medewerkers kunnen maximaal 24 maanden voorafgaande aan hun AOW-gerechtigde leeftijd van de regeling gebruikmaken. De medewerkers moeten voor 31 december 2025 aangeven of men gebruik wil maken van deze regeling. Aan het eind van ieder jaar wordt de jaarlijkse onttrekking c.q. toevoeging berekend op basis van de werkelijke uitbetaalde RVU-uitkering.

22. Pensioenen wethouders

In 2012 zijn de maximale verplichtingen voor de pensioenlasten van de (oud-)wethouders becijferd en via een voorziening afgedekt. Aan het eind van ieder jaar wordt het totaal van deze verplichting (de gemeentelijke voorziening) geactualiseerd en verwerkt. In de voorziening vanaf 2027 zijn ook de pensioenlasten van de (oud) wethouders van Wijdemeren opgenomen. De jaarlijkse toevoeging vanaf 2027 wordt € 270.000,00 en het uit deze voorziening te onttrekken bedrag voor pensioenuitkeringen voormalig wethouders is geraamd op € 359.000. Per 2028 zullen de wethouderspensioenen worden overgeheveld naar het ABP pensioenfonds. Dit in verband met de nieuwe wetgeving van de Pensioenen.

23. Bovenwettelijk verlof

Binnen de gemeente Wijdemeren is een aparte voorziening Bovenwettelijk verlof. Dit zijn de uren die Maximaal 5 jaar kunnen worden doorgeschoven na de toekenning van de betreffende uren. De gemeente Hilversum heeft de waarde van deze uren opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen

24. Wachtgeld

De gemeente Wijdemeren kent een voorziening Wachtgeld. In Hilversum worden deze kosten betaald uit reguliere begrotingsbudgetten.

25. Verlofsparen

Medewerkers van de gemeente Hilversum kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Bovenwettelijke vakantie-uren die worden gebruikt voor verlofsparen, verjaren niet. De wet verplicht de gemeente tot het instellen van een voorziening hiervoor. Aan het eind van ieder jaar wordt de jaarlijkse toevoeging berekend.

26. Onderhoud ambtenarenhuisvesting

Ter dekking van het jaarlijks groot cyclisch onderhoud is een onderhoudsvoorziening ingesteld voor de ambtelijke gebouwen, waarvan het Raadhuis en het stadskantoor de belangrijkste zijn. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het (op 11 december 2024) door de raad vastgestelde MOP 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. In het kader van de bezuinigingsopdracht is de vervanging van een aantal activiteiten voor het raadhuis uitgesteld. Het gevolg is dat de dotatie aan de onderhoudsvoorziening met € 90.000 wordt gereduceerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 602.000. Deze is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen te realiseren van 2026 tot en met 2035.

27. Onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de overige gebouwen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het door de raden op 10 juli 2024 (Wijdemeren) en 11 december 2024 (Hilversum) vastgestelde meerjarige onderhoudsplanning 2024-2033. Op basis van de laatst vastgestelde jaarstukken worden de bedragen in deze onderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Voor de programmabegroting 2027 gaan wij uit van een toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 607.000. Deze toevoeging is noodzakelijk om de geactualiseerde meerjarige onderhoudsplannen voor de periode 2026 tot en met 2035 te realiseren.

28. Planexploitaties Hilversum

Deze voorziening heeft als doel financiële dekking te bieden voor de verwachte saldi voor grondexploitaties met een nadelig resultaat. De voorziening is een optelsom van de contante waarden van deze saldi. Op basis van de actualisatie grondexploitaties 2026 bestaat het saldo uit het nadelig resultaat Stationsgebied en wordt jaarlijks een bedrag aan deze voorziening toegevoegd. De hoogte van deze toevoeging is gebaseerd op een renteberekening om bij het afsluiten van de nadelige grondexploitatie op de benodigde eindwaarde te komen. Bij de VJN 2027 wordt het saldo van de voorziening herzien op basis van de geactualiseerde GREX 2027, waarbij ook de renteberekening voor Koninginneweg wordt meegenomen. De GREX Koninginneweg is in 2026 geopend en het verwachte nadelige resultaat op contante waarde is aan de voorziening toegevoegd.

29. en 30 Verliesvoorziening Grondexploitaties Porseleinhaven

Deze voorziening blijft in stand totdat de grondexploitatie Porseleinhaven wordt afgesloten en het verlies is gerealiseerd. Naar verwachting gebeurt dit uiterlijk op 31 december 2027. Toevoegingen aan de voorziening worden gebaseerd op het verwachte resultaat van de grondexploitatie, zoals vastgesteld bij de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties. Onttrekkingen vinden plaats wanneer het verwachte verlies afneemt, eveneens op basis van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties.

5.6 Subsidies

Subsidieverstrekking is een belangrijk instrument om gemeentelijke doelen te bereiken. Binnen de gemeente maken we onderscheid tussen verschillende soorten subsidies. Eén daarvan is de begrotingssubsidie. In het onderstaande overzicht zijn de begrotingssubsidies voor 2027 opgenomen. Per programma is aangegeven hoeveel subsidie voor 2027 begroot is voor welke activiteiten en voor welke organisatie. De realisatie hiervan kan afwijken op basis van de subsidiebeschikkingen. Deze bedragen zijn onder voorbehoud dat de gemeenteraad voldoende middelen ter beschikking stelt in de programmabegroting voor 2027.

Overzicht begrotingssubsidies voor 2027, per programma

Programma	Naam organisatie	Beschrijving activiteiten	Maximaal bedrag (bedrag in €, afgerond op honderdtallen)
Programma 1 – Wonen en Leven			
1	Bink Kinderopvang B.V.	Brede Combinatiefuncties - Buurtsportcoaches Jeugd	€ 300.000
1	Nederlands Israëlitische Gemeente Hilversum	Gebruikslasten Joodse begraafplaats te Hilversum	€ 15.000
1	Regio Gooi en Vechtstreek	Regionaal Erfgoedfestival	€ 25.300
1	Stichting Botanische Tuin dr. Costerus	Beheer en educatieve activiteiten over natuur en planten	€ 4.000
1	Stichting Hilversum100	Duurzame activiteiten uitvoeren met het netwerk duurzame doeners	€ 175.000
1	Stichting Hilversum100	Exploitatie fysiek Duurzaamheidscentrum Hilversum voor bewoners en organisaties	€ 65.000
1	Stichting lokale omroep Hilversum, Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren	Verplichte gemeentelijke bijdrage regionale omroep (NH Gooi)	€ 97.655
1	Stichting Mediaplein	Media- en cultuurprogrammering op de Kerkbrink	€ 51.100
1	Stichting Meentwerf	Culturele broedplaats in de Hilversumse Meent	€ 10.000
1	Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek	Activiteitenprogramma natuur- en duurzaamheidseducatie	€ 62.000
1	Stichting Openbare Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	Cultuureducatie coördinatiepunt Proloog	€ 201.200
1	Stichting Pinetum Blijdenstein	Instandhouding internationaal unieke bomencollectie	€ 36.700
1	Team Sportservice Provincie Utrecht	Brede Combinatiefuncties - Buurtsportcoaches	€ 800.000
1	Team Sportservice Provincie Utrecht	Organisatie Hilversum Actief	€ 40.000
1	Team Sportservice Provincie Utrecht	Regionaal Aangepast Sporten	€ 32.200
1	WAC-Hilversum	Advisering over nieuwbouwplannen door woonadviescommissie	€ 1.000
Programma 2 – Zorg			
2	Bink Kinderopvang B.V.	Uitvoering onderdeel 'extra sportonderwijs' programma Rijke Schooldag	€ 25.000
2	Gooise Praktijkschool	Jeugdcoaches	€ 30.000
2	Groot Goylant	Jeugdcoaches	€ 30.000
2	MEE Dichtbij	Onafhankelijke cliëntondersteuning incl. lotgenoten, ED's, kennisdelen	€ 336.400
2	Samenwerkingsverband "Unita"	Inzet schoolmaatschappelijk werk op basisscholen	€ 26.000
2	Samenwerkingsverband "Unita"	Ondersteuning op grens van jeugdzorg en passend onderwijs	€ 50.000
2	Speel-o-theek de Steeg	Uitleen speelgoed en stimuleren spelontwikkeling jonge kinderen	€ 8.500
2	Stichting Alberdingk Thijm Kinderopvang	Derde pedagogische medewerker op de groep	€ 24.000

2	Stichting Bink Peuterspeelzalen	Uitvoering programma Opstapje	€ 110.000
2	Stichting Bink Peuterspeelzalen	Uitvoering programma Voor jou en je kind	€ 49.000
2	Stichting Bink Peuterspeelzalen	Derde pedagogische medewerker op de groep	€ 80.000
2	Stichting Gooise Pride	Activiteiten voor de Rainbow-community	€ 30.800
2	Stichting Jeugdeducatiefonds	Uitvoering activiteiten JEF op Hilversumse basisscholen	€ 55.000
2	Stichting Maatjesproject Gooi & Vechtstreek	Uitvoering project Schoolmaatjes	€ 41.600
2	Stichting Maatjesproject Gooi & Vechtstreek	Uitvoering project Voorleesexpress	€ 49.000
2	Stichting Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	Media wijs maken van brugklassers en hun docenten	€ 45.000
2	Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek	Uitvoering onderdeel 'extra natuuronderwijs' programma Rijke Schooldag	€ 25.000
2	Stichting Openbare Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	Uitvoering van bibliotheek op school en boekstart in kinderopvang	€ 191.200
2	Stichting Openbare Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	Uitvoering onderdeel 'extra cultuuronderwijs' programma Rijke Schooldag	€ 25.000
2	Stichting Openbare Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)	€ 87.200
2	Stichting Slachtofferhulp Nederland	Helpen slachtoffers, getuigen en nabestaanden van misdrijven, verkeersongelukken en rampen	€ 37.800
2	Stichting Versa Welzijn	Algemeen maatschappelijk werk	€ 661.200
2	Stichting Versa Welzijn	Anti-discriminatievoorziening	€ 104.100
2	Stichting Versa Welzijn	Buurtbemiddeling	€ 54.200
2	Stichting Versa Welzijn	Buurthuizen (incl. Bloemrijk & de Koepel), sociaal verbinders & beheerders	€ 1.419.000
2	Stichting Versa Welzijn	Buurtteam incl. Coordinator	€ 1.020.000
2	Stichting Versa Welzijn	Kinder- en jongerenwerk	€ 2.092.000
2	Stichting Versa Welzijn	Opbouwwerk incl. preventief huisbezoek	€ 834.600
2	Stichting Versa Welzijn	Sociaal juridische dienstverlening	€ 533.000
2	Stichting Vluchtelingenwerk Nederland	Maatschappelijke begeleiding asielstatushouders	€ 500.000
2	Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in het Gooi	Jeugdcoaches	€ 30.000
2	Stichting Yuverta	Organiseren van Het Gooi on Stage	€ 10.000
2	Team Sportservice Provincie Utrecht	Uitvoering onderdeel 'extra sportonderwijs' programma Rijke Schooldag	€ 25.000
2	Team Sportservice Provincie Utrecht	Valpreventie	€ 253.600
Programma 3 – Werken			
3	Humanitas ‘t Gooi	Thuisadministratie en ondersteuning bij schuldhulptrajecten	€ 30.600
3	Stichting Hilversum Marketing	Meerjarenplan citymarketing	€ 680.000

3	Stichting Hilversum Marketing	Penvoerder 'The Media Ahead' (voorheen: Dutch Media Week)	€ 255.300
3	Stichting Hilversum Marketing	Regionale VVV-baliefunctie	€ 51.100
3	Stichting JobOn	Ondersteuning werkzoekenden	€ 18.000
3	Stichting Media Campus NL	Ontwikkeling Mediacampus, stimuleren van samenwerking, kennisdeling en innovatie	€ 255.300
3	Stichting Schuldhulpmaatje Hilversum en omstreken	Thuisadministratie en ondersteuning bij schuldhulptrajecten	€ 20.400
3	Stichting Stadsfonds Hilversum	Bijdragen aan economisch, maatschappelijk en cultureel klimaat door stimuleren van economische activiteiten	€ 2.000.000
Totaal			€ 14.120.055

6. Bijlagen

6.1 Overzicht van taakvelden per programma

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Lasten 2027	Baten 2027	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029	Saldo 2030
0.1	Bestuur	6.997	-139	6.858	6.969	6.898	6.948
0.10	Mutaties reserves	1.731	-6	1.725	1.037	1.037	1.037
0.2	Burgerzaken	6.953	-3.174	3.779	3.621	3.621	3.621
0.4	Overhead	56.156	-395	55.761	54.544	56.368	56.154
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	13.932	-14	13.918	13.908	13.729	13.729
1.2	Openbare orde en veiligheid	7.989	-370	7.619	7.508	7.508	7.509
04	**Bestuur**	**93.758**	**-4.098**	**89.660**	**87.587**	**89.162**	**88.999**
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.958	-2.355	603	918	909	904
0.5	Treasury	893	-716	176	967	1.202	1.283
0.61	OZB woningen	1.423	-18.720	-17.297	-18.066	-18.602	-19.153
0.62	OZB niet-woningen	834	-17.720	-16.886	-17.337	-17.791	-18.257
0.64	Belastingen overig	951	-611	339	333	333	333
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-308.973	-308.973	-306.209	-309.370	-322.417
0.8	Overige baten en lasten	1.565	0	1.565	11.534	19.424	27.312
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	131	0	131	130	130	129
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	6.855	-4.550	2.305	2.332	2.332	2.109
05	**Financiën en grondexploitaties**	**15.610**	**-353.647**	**-338.037**	**-325.398**	**-321.433**	**-327.757**
0.10	Mutaties reserves	104	-674	-570	-233	-48	52
3.1	Economische ontwikkeling	4.849	-6	4.843	4.813	4.235	4.278

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	33	0	33	33	32	0
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	196	-1.035	-839	-839	-839	-839
3.4	Economische promotie	1.854	-2.231	-377	-553	-523	-523
6.3	Inkomensregelingen	62.568	-43.185	19.384	19.252	19.246	19.147
6.4	Begeleide participatie	11.564	-7	11.557	11.859	12.154	11.894
6.5	Arbeidsparticipatie	7.476	-19	7.457	7.415	6.080	6.151
03	**Werken**	**88.644**	**-47.157**	**41.488**	**41.747**	**40.337**	**40.161**
0.10	Mutaties reserves	10.468	-3.785	6.683	3.111	3.667	2.967
0.63	Parkeerbelasting	0	-12.281	-12.281	-12.281	-12.281	-12.281
2.1	Verkeer en vervoer	24.253	-1.570	22.683	23.001	22.963	22.917
2.2	Parkeren	9.252	-2.131	7.121	7.165	7.153	7.097
2.4	Economische havens en waterwegen	1.910	-73	1.836	2.213	2.186	2.184
2.5	Openbaar vervoer	56	0	56	56	56	56
5.1	Sportbeleid en activering	1.969	-451	1.518	1.514	1.514	1.514
5.2	Sportaccommodaties	5.050	-1.974	3.077	3.049	2.982	2.966
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5.167	-471	4.696	4.688	4.683	4.643
5.4	Musea	3.271	-1.886	1.385	1.372	1.372	1.355
5.5	Cultureel erfgoed	1.084	-4	1.081	1.073	1.071	1.053
5.6	Media	3.957	-5	3.952	3.441	3.441	3.441
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	14.772	-2.084	12.688	12.539	12.521	12.446
7.2	Riolering	11.236	-15.249	-4.012	-4.041	-3.854	-3.842
7.3	Afval	16.566	-23.899	-7.334	-7.401	-7.525	-7.482
7.4	Milieubeheer	6.866	-1.908	4.958	5.802	5.788	5.897
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.413	-706	708	651	649	646

8.1	Ruimtelijke ordening	5.932	-254	5.679	4.434	4.434	4.434
8.3	Wonen en bouwen	8.946	-4.576	4.370	4.037	4.040	4.751
01	**Wonen en leven**	**132.168**	**-73.305**	**58.863**	**54.424**	**54.859**	**54.763**
0.10	Mutaties reserves	587	-2.053	-1.466	0	-748	0
4.2	Onderwijshuisvesting	12.700	-906	11.794	9.741	10.742	9.290
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	10.788	-5.476	5.313	5.302	5.183	5.190
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	38.814	-20.136	18.678	18.617	16.797	15.758
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	2.444	-15	2.429	2.400	2.400	2.400
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	4.286	-21	4.266	4.164	4.164	4.146
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.506	0	1.506	1.509	1.512	1.512
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	5.694	-472	5.221	5.219	5.219	5.219
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	11.266	-2.042	9.224	7.857	1.663	1.451
6.71B	Begeleiding (WMO)	6.755	0	6.755	6.505	6.405	6.405
6.71C	Dagbesteding (WMO)	875	0	875	875	875	875
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	445	-3	442	436	436	436
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	926	0	926	926	926	926
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	23.774	0	23.774	23.777	23.782	23.786
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	1.542	0	1.542	1.542	1.542	1.542
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	2.719	0	2.719	2.591	2.542	2.542
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	6.745	0	6.745	6.745	6.745	6.745
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	2.038	0	2.038	2.038	2.038	2.038
6.791	PGB WMO	431	0	431	381	381	381
6.792	PGB Jeugd	1.178	0	1.178	1.179	1.179	1.179
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	16.459	-165	16.294	17.057	17.738	18.570

6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	5.344	0	5.344	5.154	5.154	5.154
6.82A	Jeugdbescherming	2.211	0	2.211	2.217	2.217	2.217
6.82B	Jeugdreclassering	453	0	453	453	453	453
6.91	Coördinatie en beleid WMO	4.328	-24	4.304	4.260	4.261	4.261
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	3.572	-16	3.556	3.528	3.529	3.529
7.1	Volksgezondheid	7.466	43	7.509	7.621	7.630	7.633
02	**Zorg**	**175.345**	**-31.285**	**144.059**	**142.093**	**134.764**	**133.637**
Totaal		505.525	-509.492	-3.966	453	-2.311	-10.197

6.2 Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze bijlage bevat een specificatie van de risico's met een invloed percentage vanaf 1% die betrokken zijn bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit.

Nr.	Invloed (%)	Risicogebeurtenis	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans (%)	Toelichting
R206	49,76%	Ontwikkelingen in de Grex (geconsolideerd risico)	€ 3.703.580	€ 19.489.609	30%	Aan de grondexploitaties blijven hoge risico's verbonden. Voor de gronden die al in exploitatie zijn genomen, zijn voorzieningen gevormd ter hoogte van het geprognosticeerde tekort. Daarnaast is per grondexploitatie een risicoanalyse gemaakt en geactualiseerd. De risico's voor de Grex-en Stationsgebied, Koninginneweg, Porseleinhaven (zoals; langere duur voorbereiding aanbesteding, bezwaarprocedures op vergunningen, hogere plankosten, hogere kosten voor ontgravingen vanwege stikstof) staan toegelicht in de individuele grondexploitaties en worden financieel in dit geconsolideerde risico opgenomen, ten behoeve van de berekening van het weerstandsvermogen. De risico's m.b.t. de GEM Crailo zijn toegelicht in de grondexploitatie en risicoanalyse Crailo 2026 (zie onderstaande toelichting voor meer informatie). Risicomanagement vormt een vast onderdeel van projectmanagement en de ontwikkelingen worden structureel gemonitord. Daarnaast is in de begroting 2025 vermeld dat Hilversum geen risico loopt dat de flexibele woningen op het Circusterrein na 15 jaar niet worden verplaatst. Bij verplaatsing van de flexwoningen vervalt het risico voor de gemeente, en we verwachten dat dit haalbaar is. Daarom is dit project niet opgenomen als financieel risico in de risicoparagraaf. GEM Crailo Hilversum heeft samen met de gemeenten Gooise Meren en Laren de gebiedsontwikkeling Crailo op zich genomen. De gemeenten hebben hiervoor een grondexploitatiemaatschappij (GEM) opgericht. Hilversum staat sinds 2026 voor 45% (€ 2,25 miljoen) borg voor de door GEM Crailo BV bij de BNG aangetrokken kredietfaciliteit. Bij ontwikkeling van een gebied gaan de kosten altijd voor de baat uit. Het risico op het aanspreken van de borgstelling door de BNG wordt als minimaal (1%) ingeschat.

R100	10,68%	BUIG - Negatief saldo inkomsten-uitgaven bijstand	€ 0	€ 3.000.000	50%	Voor de uitvoering van de Participatiewet ontvangt de gemeente een gebundelde uitkering (BUIG). Het risico bestaat dat de werkelijke uitgaven aan bijstandsverlening hoger zijn dan de ontvangen rijksmiddelen. Voor de jaren vanaf 2019 zijn de lasten hoger dan het ontvangen BUIG-budget. In 2023 heeft de gemeente voor het laatst gebruik gemaakt van de vangnetregeling. De landelijke vangnetregeling betreft een getrapte vergoeding, waarbij tekorten deels worden gecompenseerd door het Rijk. Hierdoor wordt het financiële risico voor de gemeente gedeeltelijk beperkt. Met ingang van 1 januari 2027 fuseren de gemeenten Hilversum en Wijdemeren. Vanaf dat moment wordt de nieuwe gemeente Hilversum-Wijdemeren door het Rijk als één gemeente beschouwd voor de vaststelling van het BUIG-budget. Het budget voor de nieuwe gemeente wordt volledig objectief verdeeld op basis van de kenmerken van huishoudens binnen de gemeente. Anders dan in het verleden vervalt daarbij de historische component die onderdeel uitmaakte van het budget van Wijdemeren. Daarnaast geldt voor fusiegemeenten geen ingroeipad. Hierdoor ontstaat extra onzekerheid over de omvang van het toekomstige BUIG-budget. Het Rijk maakt uiterlijk op 1 oktober 2026 het voorlopige budget voor 2027 bekend. Tot dat moment is niet bekend welk effect de fusie heeft op het budgetaandeel van de nieuwe gemeente. De hoogte van het budget wordt bovendien beïnvloed door landelijke ontwikkelingen en de relatieve positie van de gemeente ten opzichte van andere gemeenten. In de meerjarenraming wordt uitgegaan van een structureel tekort van € 0,7 miljoen. Op basis hiervan komt de gemeente naar verwachting niet in aanmerking voor de vangnetregeling, al blijft dit afhankelijk van de definitieve realisatie cijfers en de uitkomst van het verdeelmodel. Om dit risico te beheersen blijft de gemeente inzetten op het stimuleren van uitstroom en het beperken van instroom. Dit gebeurt onder andere door de inzet van re-integratietrajecten, nazorg na uitstroom naar werk, het stimuleren van parttime werk en een versnelde integratie en arbeidsmarkttoeleiding van statushouders. Daarnaast wordt via de aanpak OmBUIGen gestuurd op een betere beheersing van de uitkeringslasten.

R205	5,53%	Verbonden partijen (geconsolideerd risico)	€ 0	€ 7.300.000	18%	Hilversum heeft verschillende betrekkingen met een diversiteit aan Verbonden Partijen. Als externe partij is het voor de gemeente moeilijk om invloed uit te oefenen op risico's van Verbonden Partijen. Er is bijvoorbeeld vaak sprake van een risico inzake het al dan niet toereikend zijn van de begroting van een Verbonden Partij met mogelijk meerkosten in de bijdrage van de gemeente tot gevolg. Door de risico's echter scherp te houden, blijven we op de hoogte van actuele ontwikkelingen en kunnen we tijdig en concreet het gesprek aangaan met de betreffende partij. De individuele risico's per verbonden partij worden gegroepeerd en als geheel beoordeeld in dit geconsolideerde risico. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel zijn de onderliggende risico's opnieuw beoordeeld. Ze hebben allemaal een individuele kans van optreden (1-40%). De kwantificering van dit geconsolideerde risico wordt daarom elk jaar herzien ten opzichte van het vorige risicoprofiel.

R103	4,81%	Tegenvallende uitkering gemeentefonds (AU)	€ 0	€ 2.700.000	25%	De algemene uitkering wordt berekend op basis van aantallen eenheden per maatstaf. Voorbeelden zijn: het aantal inwoners, oppervlakte, aantal bijstandsontvangers aantal woonruimten etc.. De maatstaf lage inkomens met drempel is een maatstaf die vanaf 2023 opnieuw is gedefinieerd. Via deze maatstaf wordt ongeveer 20% van de algemene uitkering verdeeld. Door zijn grote gewicht hebben wijzigingen in aantallen van deze maatstaf een groot effect op de uitkomsten van de algemene uitkering. Gedurende 2023 en 2024 is de definitie van deze maatstaf bijgesteld en wordt er gerekend met gemiddelde aantallen over de afgelopen jaren. Op 31 december 2025 zijn de aantallen van deze maatstaf voor 2025 nog niet definitief en vormen daarmee een risico voor de berekening van de hoogte van de algemene uitkering, niet alleen voor het jaar 2026 maar ook nog voor de nog niet definitief berekende jaren 2024, 2025, en 2026. Eventuele voor/nadelen worden verrekend met de algemene uitkering voor het jaar 2027. Ook wijzigingen van de aantallen van andere maatstaven kunnen ertoe leiden dat Hilversum meer of minder geld uit het gemeentefonds ontvangt. Bijvoorbeeld: het inwonertal van Hilversum groeit. Dit heeft een gunstige uitwerking op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Algemene uitkering 2027 bestaat voor een bedrag van ongeveer € 31 miljoen uit Integratie- en Decentralisatie uitkeringen. Het overige bedrag van € 271 miljoen is te beschouwen als het klassieke deel van de algemene uitkering. Een afwijking van 1% is € 2,7 miljoen. Op dit moment zijn er overige onzekerheden rondom de ontwikkeling van de algemene uitkering.

R202	4,78%	Financiën: borgstellingen, garanties, rechtstreekse geldleningen en deelnemingen (geconsolideerd risico)	€ 0	€ 72.100.000	1%	In dit geconsolideerde risico zijn de risico's samengevoegd die in het teken staan van borgstellingen, garanties en rechtstreekse geldleningen. Risico's met betrekking tot GEM Crailo zijn apart samengebracht in R254 en vallen daarom niet onder dit risico. De kans inschattingen van de hier opgenomen risico's zijn allemaal erg laag (1%), maar hebben elk grote financiële gevolgen op het moment dat ze zouden optreden (variërend tussen € 5.000.000 à € 36.200.000). De kans dat één van deze onderliggende risico's zou optreden is bijzonder klein. De kans dat er méér dan één van deze onderliggende risico's gelijktijdig zouden optreden, is nog veel kleiner. De kans van optreden voor dit geconsolideerde risico is zodoende ingeschat op 1% met een maximale bandbreedte gelijk aan het hoogste individuele risicogevolg van de opgenomen risico's (€ 72.100.000).

R284	4,70%	Samenvoeging gemeente Wijdemeren	€ 0	€ 2.000.000	33%	De gemeente Wijdemeren wordt vanaf 1 januari samengevoegd met de gemeente Hilversum. Ter voorbereiding op deze samenvoeging, heeft er op 1 januari 2026 eerst een ambtelijke samenvoeging plaatsgevonden. Hoewel de samenvoeging veel kansen biedt, zijn er ook (financiële) uitdagingen. Het Rijk stelt vanaf 2026 gedurende vijf jaar extra geld ter beschikking om de samenvoeging mogelijk te maken. Omdat de kosten van de samenvoeging deels eerder vallen dan deze inkomsten uit het Rijk is een bestemmingsreserve gecreëerd. Deze reserve is tevens met 1,5 miljoen extra opgehoogd. Tot nu toe zien we dat deze middelen voldoende zijn om de geplande activiteiten uit te voeren. Echter doen zich in toenemende mate issues voor die vooraf niet bekend waren. Deze issues liggen onder andere op het vlak van ICT, operationele achterstanden, 'in control' issues en doorontwikkeling van de organisatie. Dit leidt tot risico's voor Hilversum en leidt tot noodzakelijke investeringen die potentieel kunnen leiden tot een overschrijding van het budget samenvoeging. Er wordt daarom een risico bedrag opgenomen van 2 miljoen euro met een kans van optreden van 33%.
R98	4,29%	Meer gebruik van voorzieningen Jeugdzorg	€ 0	€ 1.500.000	40%	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regelingen behorende bij de Jeugdwet. Deze regelingen hebben een open-einde-karakter. De rekeningcijfers kunnen als gevolg van diverse onzekerheden in positieve, maar ook in negatieve zin afwijken van de begroting. Vooruitkijkend zien wij voor de komende jaren de volgende risico's: - Prijsontwikkelingen. Diverse contracten met zorgaanbieders houden de mogelijkheid van (jaarlijkse) prijsindexering open. Deze contractuele indexaties zijn vaak afhankelijk van landelijk bepaalde indices en kunnen afwijken van de in de begroting gehanteerde prijsindexering. - Stijging van de vraag door bijvoorbeeld de groei van het aantal inwoners of andere (demografische) ontwikkelingen. Ook voor de komende jaren verwachten we dat het aantal inwoners zal stijgen. - De toegang tot de jeugdzorg loopt niet alleen via het Sociaal Plein, maar ook via de wettelijke verwijzers zoals huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen, waardoor er minder grip is op de inzet van deze zorg. - In 2025 is in onze regio gewerkt aan het programma IDU (in-, door- en uitstroom). Landelijk waren (en zijn) er uitdagingen m.b.t. ontwikkeling van regionale veiligheidsteams. In de Hilversumse beleidsagenda jeugd 2024-2030 geven we aan het belangrijk te vinden te investeren in jeugdhulp, en dan vooral in de preventieve en voorliggende voorzieningen. Hierdoor beperken we hopelijk een verdere stijging van de uitgaven. Bovenstaande risico's zijn niet te splitsen in afzonderlijke componenten, omdat het niet mogelijk is de gevolgen die zich gezamenlijk (kunnen) voordoen afzonderlijk te herkennen of inzichtelijk te maken.

R99	3,20%	Meer gebruik van voorzieningen WMO	€ 350.000	€ 650.000	45%	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regelingen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze regelingen hebben een open-einde-karakter. De realisatie kan als gevolg van diverse onzekerheden zowel positief als negatief afwijken van de begroting. De belangrijkste onzekerheden hebben betrekking op de verwachte instroom en uitstroom van cliënten. Bij gelijkblijvende omstandigheden verwachten wij op termijn een toenemend beroep op de individuele voorzieningen, doordat op basis van demografische ontwikkelingen het aantal ouderen toeneemt en ouderen bovendien steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen. Vooruitkijkend zien wij voor de komende jaren de volgende risico's: Prijsontwikkelingen. Diverse contracten met zorgaanbieders bieden de mogelijkheid van jaarlijkse prijsindexering. Deze contractuele indexaties zijn vaak gebaseerd op landelijk vastgestelde indices en kunnen afwijken van de in de begroting gehanteerde indexatie. Stijging van de vraag als gevolg van bijvoorbeeld bevolkingsgroei of andere demografische ontwikkelingen. Ook voor de komende jaren verwachten wij een verdere groei van het aantal inwoners. Het huidige beleid gaat er onder meer van uit dat de vraag naar individuele, duurdere zorg via het Sociaal Plein zal afnemen, doordat meer inwoners gebruik gaan maken van algemene voorzieningen, zoals begeleiding in de wijk en lichte dagbesteding. Het is echter mogelijk dat deze verschuiving zich in mindere mate voordoet dan thans wordt verondersteld. Ook wanneer de verschuiving zich wel voordoet, kunnen de Wmo-kosten als gevolg van de hiervoor genoemde autonome groei alsnog verder stijgen. De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo was voorzien per 1 januari 2026. De exacte invoeringsdatum is thans nog niet bekend en zal naar verwachting worden verschoven naar 2028. Hierdoor zal de dempende werking van deze maatregel later intreden. Bovenstaande risico's zijn niet afzonderlijk te kwantificeren, omdat niet inzichtelijk is welke gevolgen zich in samenhang kunnen voordoen en in welke omvang deze elkaar beïnvloeden.
R289	2,16%	Ruimtelijke projecten	€ 198.600	€ 813.500	30%	Aan de uitvoering van projecten zijn risico's verbonden. De uitvoering kan vertraging oplopen als gevolg van het stopzetten of aanpassen van deelplannen maar ook door vertraging van de vergunningverlening. De kans van optreden van de diverse risico's zijn vertaald naar percentages variërend tussen de 20% en 60% voor het bepalen van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen.
R281	1,97%	De Gulden Middenweg	€ 0	€ 1.373.000	30%	Betreft risico van bezwijken van te handhaven oeverconstructies/beschoeiingen tijdens de renovatie van de Middenweg. Er bestaat een risico dat de te handhaven oeverconstructies, eerder vervangen moeten worden dan nu voorzien. Dit kan leiden tot extra kosten en kapitaalvernietiging van € 285.000.Indien wordt gekozen voor scenario 4, leidt dit naast een directe afboeking ten laste van de exploitatie van € 285.000 ook tot een aanvullende investering van € 1.373.000.

R209	1,93%	Datalekken en beveiligingsincidenten (analoog en digitaal)	€ 500.000	€ 5.000.000	5%	Het succesvol afweren van cyberaanvallen is afhankelijk van drie kerncomponenten: mens, techniek en organisatie. Medewerkers worden door middel van een langlopende iBewustzijn campagne bewust gemaakt van de risico's. Daarnaast worden medewerkers regelmatig geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en hun verantwoordelijkheid bij het veilig omgaan met gegevens. Technisch gezien is de omgeving zorgvuldig ingericht om een eventuele aanval direct te kunnen isoleren, waardoor de gevolgschade zo minimaal mogelijk gehouden wordt. Desondanks blijft de kans op een succesvolle cyberaanval altijd aanwezig, aangezien cybercriminaliteit zich voortdurend ontwikkelt en de beveiliging van ons netwerk, systemen en omgeving continue investering vraagt. Organisatorisch wordt intensief samengewerkt om de systemen en het netwerk weerbaar te maken, waarbij continu beheersmaatregelen worden geïmplementeerd. De Cyberbeveiligingwet dient daarbij als het onderliggend kader. Bij een succesvolle cyberaanval moeten er echter kosten worden gemaakt om de schade te herstellen. Hiervoor is vaak de inschakeling van een gespecialiseerd extern bureau noodzakelijk. Daarom is de risicokwantificering gebaseerd op deze directe en overige herstelkosten. Hoewel het toenemende gebruik van SaaS-oplossingen de directe gevolgschade voor de organisatie iets vermindert, kan de impact en de herstelkosten voor getroffen inwoners en bedrijven ook dan aanzienlijk zijn.
R280	1,19%	Wet DBA	€ 94.000	€ 741.000	20%	De Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) is een Nederlandse wet die regels stelt voor de samenwerking tussen zzp'ers en opdrachtgevers. Het doel is om schijnzelfstandigheid tegen te gaan. Sinds 2025 handhaaft de Belastingdienst hier weer actief op, wat betekent dat ze naheffingen kunnen opleggen als een zzp'er eigenlijk in loondienst blijkt te werken. De centrale beoordelingsvraag is of de zelfstandige daadwerkelijk zelfstandig werkt, of dat feitelijk sprake is van een werknemer. Een arbeidsovereenkomst veronderstelt arbeid, loon en gezag. Of daarvan sprake is, wordt beoordeeld aan de hand van de zogenoemde Deliveroo-criteria. EFK Belastingadviseurs heeft in opdracht van de Gemeente Hilversum een risico-analyse opgesteld. De analyse laat zien dat de gemeente het onderwerp inhuur inmiddels actief oppakt en dat binnen de organisatie bewustzijn bestaat van de risico's rond de inzet van zelfstandigen, echter is door EFK een risico afgegeven van max €741.000.

6.3 Nog vrij te geven kredieten

Onderstaande tabel bevat de openstaande sterretjes posten van voorgaande jaren (< IP 2026). Over deze investeringen wordt een afzonderlijk besluit aan de raad voorgelegd.

Thema	Omschrijving investering	Bron	Investeringsruimte niet aangevraagd bedrag
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte	IP 2019	2.000.000
01.03	1000 Woningen, openbare ruimte (Bruisend Hart)	IP 2019	1.000.000
01.03	Spoorzone	IP 2021	794.000
01.03	Centrumring	IP 2023	12.500.000
01.03	Arenapark (last mile)	IP 2023	2.200.000
01.03	Nieuwe buurtvoorzieningen Riebeeck	IP 2025	1.200.000
01.03	Ov-knooppunt Crailo verbeteren en Park&Bike onderzoek	IP 2024	1.000.000
01.03	Realisatie transferium en hub Arenapark	IP 2024	1.500.000
01.03	Extra fietsparkeerplekken centrum en ov-knooppunten	IP 2024	500.000
01.03	Beweegvriendelijker openbare ruimte	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda centrum	IP 2023	500.000
01.03	Opstellen en uitvoeren gebiedsagenda Media Park	IP 2023	500.000
01.02	Stichtingskosten sportcomplex Sportpark/Arenapark excl. grondaankoop parkeren en bijdrage IHP	IP 2027	56.025.000
	6. Gemeente Hilversum totaal		**80.219.000**

6.4 Verklarende woordenlijst

Afkorting	Betekenis
AGV	Amstel, Gooi en Vecht
ALV	Algemene Ledenvergadering
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Arhi	Algemene regels herindeling
AU	Algemene Uitkering (gemeentefonds)
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOPA	Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit
BRC	Brede Regeling Combinatiefuncties
BRP	Basisregistratie Personen
BVO	Bedrijfsvoeringsorganisatie
BZC	Zwem- en waterpolovereniging BZC
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CBW	Cyberbeveiligingswet
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPI	Consumentenprijsindex
CROW	Kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte
DAC	Dudok Architectuur Centrum
DB	Dagelijks Bestuur
DBA	Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties
DIN	Doelen-Inspanningen-Netwerk
DPIA	Data Protection Impact Assessment
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DUMAVA	Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (subsidieregeling)
EBA	Economic Board Amsterdam
EBU	Economic Board Utrecht
ECB	Europese Centrale Bank
EDB	Energiedienstenbedrijf
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPA	Ernstige Psychische Aandoeningen
ESF	Europees Sociaal Fonds
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
G40	Netwerk van 40 middelgrote gemeenten
GAD	Grondstoffen- en Afvalstoffendienst Gooi en Vechtstreek
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GMSD	Gemeentelijk Management Systeem Sociaal Domein
GNR	Goois Natuurreservaat
GREX	Grondexploitatie
GS	Gedeputeerde Staten
GTK	Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader

GWP	Gemeentelijk Watermanagementplan (zie ook WRP)
HCC	Hilversumse Cricket Club
HEA	Hilversumse Educatieve Agenda
HIOR	Handboek Inrichting Openbare Ruimte
I&A	Informatie en Automatisering
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IDU	Instroom, Doorstroom en Uitstroom
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal Kindcentrum
ISMS	Information Security Management System
IZA	Integraal Zorgakkoord
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
KPI	Kritieke Prestatie Indicator
KRW	Kaderrichtlijn Water
LISA	Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MJBP	Meerjarenbeleidsplan
MJIP	Meerjarig Investeringsprogramma
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MJOP	Meerjarenonderhoudsplanning
MPG	Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen
MRA	Metropoolregio Amsterdam
OFGV	Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek
OGP	Open Government Partnership
OHW	Onderhanden Werk
OV	Openbaar Vervoer
OVP	Oostelijke Vechtplassen
OZB	Onroerendezaakbelasting
PAW	Programma Aardgasvrije Wijken
PGB	Persoonsgebonden Budget
PGL	Pensioengerechtigde Leeftijd
PRIS	Parkeerroute Informatiesysteem
Q	Kwartaal
REJA	Regionale Educatieve Jeugdagenda
RES	Regionale Energiestrategie
RHOGO	Regionale Huisartsen Organisatie Gooi en Omstreken
RI&E	Risico-Inventarisatie en Evaluatie
RIB	Raadsinformatiebrief
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
ROM	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
RSA	Regionale Samenwerkingsagenda
RTB	Richtlijn Tijdelijke Bescherming
RvC	Raad van Commissarissen
RWC	Regionaal Werkcentrum
RWS	Rijkswaterstaat
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SBS	Stadsbeheerservice
SBB	Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SEB	Schoon en Emissieloos Bouwen
SIEM	Security Information and Event Management
SMP	Soortenmanagementplan
SROI	Social Return on Investment
SPUK	Specifieke Uitkering
SSV	Sanering Verkeerslawaai
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers
UIC	Utrecht International Center
USH	Uitvaartstichting Hilversum
UTA	Utrecht Talent Alliantie
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNO-NCW	Vereniging Nederlandse Ondernemingen - Nederlands Christelijk Werkgeversverbond

VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRGV	Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVT	Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Woo	Wet open overheid
WRP	Water- en Rioleringsprogramma (zie GWP)
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSW	Wet sociale werkvoorziening